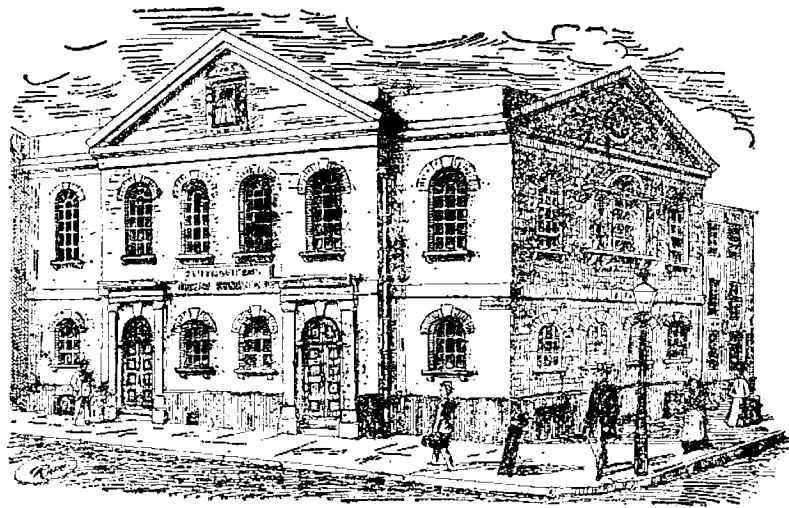

A FORTRESS IN ANGLO-JEWRY

THE STORY OF THE
MACHZIKE HADATH

by BERNARD HOMA

ANGLO-JEWRY underwent a profound change both in structure and in character as a result of the large immigration from Eastern Europe at the turn of the century. Thousands of orthodox Russian & Polish Jews, fleeing from Czarist pogroms, found, on arrival on these shores, a religiously lax community of some 60,000.

Younger people, or those who have arrived in recent years, cannot realise how lax conditions had become in Jewish official quarters in this country—conditions which led to the foundation of the Machzike Hadath Community in 1891 in opposition to the established Chief Rabbinate.

For about fourteen years, this small community carried on an epic struggle against overwhelming odds as a separate *Kehilla* with an opposition *Shechita*, until they secured the religious freedom which they were at first denied.

The fight aroused world-wide interest and discussion, and the opinions of the greatest religious leaders of the day were invoked by one side against the other.

A FORTRESS IN ANGLO-JEWRY gives a full account of the circumstances and personalities concerned with the establishment & subsequent development of the Machzike Hadath Community.

Hitherto unpublished letters from internationally famous Rabbanim, the *Chafetz Chayim*, the *Aruch HaShulchan*, Rabbi Yitzchak Elchanan Spector, Rabbi Avraham Aba Werner, Rabbi Salomon Spitzer, Rabbi Dr Salomon Breuer, Rabbi Shmuel Mohilever and Rabbi Avraham Yitzchak HaCohen Kook are reproduced and transcribed in full.

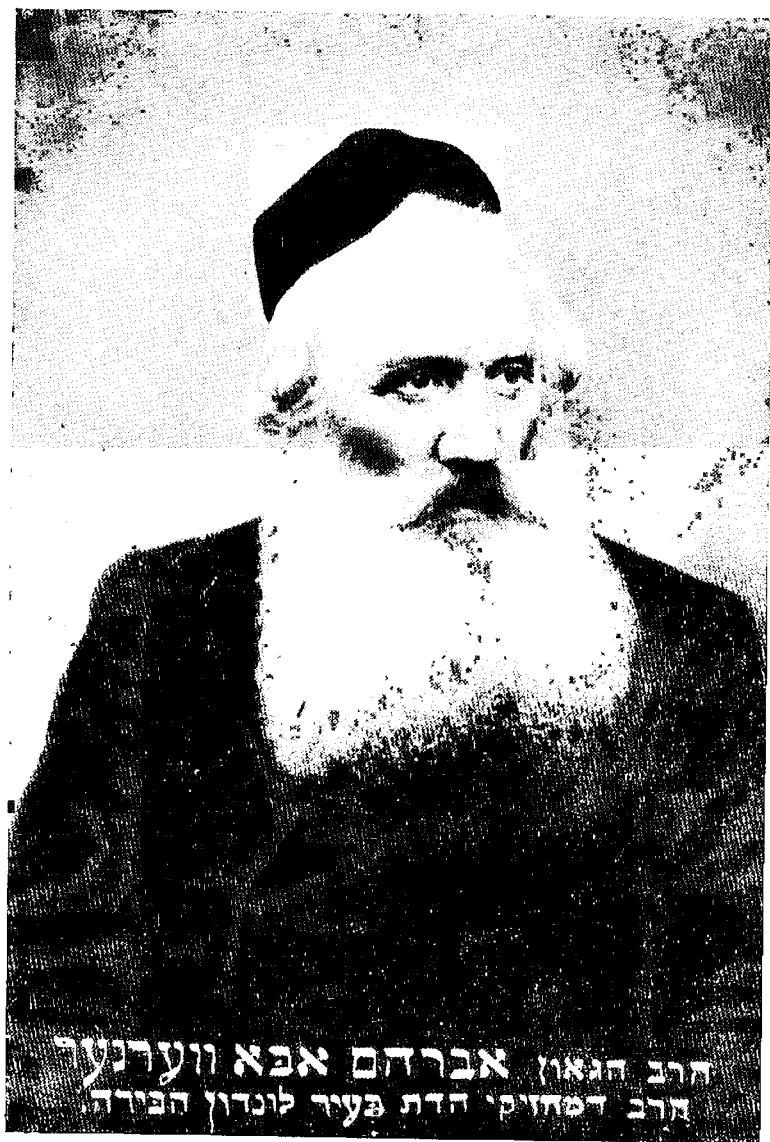
Mr Albert M Hyamson, OBE, FR Hist S, writes: 'I have found it extremely interesting. I am sure that, when published, it will find a wide public.'

LONDON: SHAPIRO, VALLENTINE & CO

DR BERNARD HOMA, LCC, the author of the book, is well-qualified to write the history of the Machzike Hadath. He is a grandson of Rabbi Werner, the first Rav of that Community, and his father was its President for thirty-seven years.

Born in London in 1900, Dr Homa has been very active in Anglo-Jewish affairs for over thirty years, and has played a prominent rôle in many of its organisations. He has been President of the Union of Orthodox Hebrew Congregations, Chairman of the Federation of Synagogues, and, more recently, Chairman of the London Board of Jewish Religious Education, as well as of the Central Council for Jewish Religious Education in the United Kingdom and Eire. Among several communal offices he now holds, he is President of the Machzike Hadath Community.

A FORTRESS IN ANGLO-JEWRY

Rabbi Avraham Aba Werner (1837-1912)

A FORTRESS IN ANGLO-JEWRY

THE STORY OF THE
MACHZIKE HADATH

by BERNARD HOMA

LONDON ה' תשי"ג

SHAPIRO, VALLENTINE & CO

81 WENTWORTH STREET E 1

MADE & PRINTED IN GREAT BRITAIN
ALL RIGHTS RESERVED
M C M L I I I

THE LATIN PRESS SAINT IVES
PRINTED BY GUIDO MORRIS IN COLLABORATION WITH
WORDEN (PRINTERS) LIMITED MARAZION

מחזיקים על אחיהם אדיריהם
ובאים באלה ובשבועה ללכת
בתורת האלהים אשר נתנה
ביד משה עבד האלהים
ולשמור ולעשות את כל מצות
ה' אדנינו ומשפטיו וחקיו :

נחמיה, י, 5

THEY upheld with their brethren, their nobles,
and entered into a vow and into an oath to walk
in God's law, which was given
through the hand of Moses the servant of God,
and to observe and do all the commandments of the
Lord, our Lord, and His ordinances and His statutes.

NEHEMIA, x, 30

DEDICATED
TO THE MEMORY OF
MY FATHER AND MOTHER

CONTENTS

	PAGE
FOREWORD	I
CHAPTER I ANGLO-JEWRY IN 1891	5
II ORTHODOXY AROUSED	9
III REB ABA WERNER	17
IV ACTION AND REACTION	29
V VINDICATION	47
VI KEHILLA AND SYNAGOGUE	53
VII NEGOTIATION	61
VIII AGREEMENT REACHED	67
IX CHASSID AND MITHNAGGED	71
X MEMORIES	77
XI INTERLUDE	83
XII PERSONALIA	93
XIII WHAT OF THE FUTURE?	97
APPENDIX	101
PHOTOSTATS OF DOCUMENTS	113
HEBREW APPENDIX	i-xlviii
GLOSSARY	a-h
INDEX	i-q

LIST OF ILLUSTRATIONS

FRONTISPIECE

Rabbi Avraham Aba Werner (1837-1912)

PLATE I

Three Founders of the Machzike Hadath

Ya'acov Zinkin (1845-1915); pioneer and spiritual force of the Synagogue for over twenty years

Salomon Herz (1840-1898); first President

Isaac Wolf Metchik (*b.*1849); first Hon. Secretary. (*Photograph taken on his 100th birthday*) *facing page 16*

PLATE II

Sima Gittel Werner (1837-1906), wife of Rabbi Werner

facing page 17

PLATE III

Four Rabbanim at Basle during the Second Zionist Congress, 1898

Rabbi Pinchas Rasowsky (Shvintzan)

Rabbi Dr A. Cohn (Basle)

Rabbi Shmuel Ya'acov Rabbinowitz (later in Liverpool)

Rabbi Werner (London)

facing page 32

PLATE IV

Interior of the Spitalfields Great Synagogue (Machzike Hadath)

(*A recent photograph*)

facing page 33

PLATE V

Rabbi Werner, with Rabbi Avraham Chernowsky standing nearby, during a week-day morning Service. (*A pencil sketch made in 1902 in the Machzike Hadath Synagogue*)

A Talmud Study-circle in the vaults under the Synagogue during an air-raid, 1942. Mr Deichowsky is seated at the far end of the table

facing page 48

PLATE VI

The Synagogue *Pinkes* (Book of Historical Records) *facing page 49*

PLATE VII

Two Pillars of the Machzike Hadath

Benjamin Lewis Deichowsky (1874 - 1945), President of the Machzike Hadath for thirty-seven years

David Frost (1872 - 1938), Trustee and leading member for over forty years *facing page 64*

PLATE VIII

One of the several doorways of the Synagogue, showing the fine woodcarving of the historic building *facing page 65*

PLATE IX

Rabbi Avraham Yitzchak HaCohen Kook, Rav of the Machzike Hadath 1916 - 19. (*Photographed on his visit to London in 1924*) *facing page 80*

PLATE X

The Funeral of Rabbi Werner; section of the crowd of over 20,000 surrounding the Hearse as it proceeded towards Whitechapel. (*Reproduced from The Daily Sketch, 23 Dec. 1912*)

The Tombstones of Rabbi Werner, Mrs Werner and Mr B. L. Deichowsky in the Federation Cemetery, Edmonton *facing page 81*

PLATE XI

Rabbi Yechezkiel Abramsky, שליט"א, Rav of the Machzike Hadath 1932 - 5. (*Sketch by Henoeh Lieberman, 1951*) *facing page 96*

PLATE XII

Destruction by fire in the Beth-Hamedrash of the Synagogue, March, 1930. (*Photos. Planet News*) *facing page 97*

TEXT FIGURE

Spitalfields Great Synagogue (*An artist's sketch, 1898*) *page 55*

LIST OF PHOTOSTATS

(Reduced Facsimiles)

	<i>page</i>
Family events recorded by Rabbi Werner	115
Two Semichot of Rabbi Werner; the upper one is dated 10th Tebeth, 5617, the lower, 8th Adar, 5625	116
'Handing and Taking over' of documents in 1874 by Rabbi Werner, as Dayan of Tels, from Rabbi Joseph Raisin. The list includes the names of several well-known families	117
A letter from the Rabbi of Libau in 1880, addressed to Rabbi Werner in his former name of Chaima	118
A letter to Rabbi Werner from Rabbi Israel Salanter, Memel, 1880	119
A page from the 'Ayil Meshulash', showing <i>right</i> corrections made in a table of sines of angles, and <i>left</i> an inserted table of tangents and secants, in Rabbi Werner's hand	120
Draft of letter by Dr Hermann Adler to Rabbi Spector, 20th Nov. 1891 (Transcription on p. xvi)	
First leaflet issued by the Machzike Hadath (c. Nov. 1891)	121
Interdict of Rabbi Yitzchak Elchanan Spector, 25th Nov. 1891, against the Machzike Hadath, as published by the London Beth Din	122
Second leaflet published by the Machzike Hadath (c. Dec. 1891)	123
Letter from Rabbi Gordon of Anikshht, 25th Dec. 1891	
Extract from <i>Hamelitz</i> , attacking the Machzike Hadath, 1st Dec. 1891 (New Style Calendar)	124
First placard issued by the Beth Din against the Machzike Hadath (c. Jan. 1892)	125

	<i>page</i>
Handbill issued against three butchers of the Machzike Hadath	126
Second placard issued by the Beth Din against the Machzike Hadath (c. Feb. 1892)	127
Beginning and end of letter from Rabbi Salomon Spitzer, 11th Feb. 1892	128
Beginning and end of Responsum by Rabbi Salomon Spitzer, 11th Feb. 1892	129
Third leaflet published by the Machzike Hadath (c. Feb. 1892)	130
Fourth leaflet published by the Machzike Hadath (c. Mar. 1892)	131
First letter from the <i>Chafetz Chayim</i> , 25th July, 1893	132-4
Letter from the <i>Minsker Gadol</i> , 10th Sept. 1893	135
Second letter from the <i>Chafetz Chayim</i> , undated	136-7
Letter from the <i>Aruch HaShulchan</i> , July 1893	138-40
Post-card from the <i>Aruch HaShulchan</i> , 2nd Aug. 1893	140
Letter from the <i>Rogatchover Iluy</i> , 19th July, 1893	
Letter from Rabbi Simcha Bunem Ehrenfeld to Rabbi Werner, Dec. 1896	141
Consecration of Spitalfields Great Synagogue, 1898. Title-page of Order of Service	142
A page from the <i>Pinkes</i> of the Spitalfields Great Synagogue, showing the last clause in the Constitution, followed by the endorsement by Rabbi Werner, and an inscription by the <i>Ridvaz</i> in 1910	143
A 'pointed' <i>Ketubah</i> used by the Machzike Hadath in 1897; the writing is that of Rabbi Werner, who is also one of the Signatories (A corner is missing)	144
An Address presented to Rabbi Werner by the Communal Leaders of Helsingfors, Finland, 1899	145

	<i>page</i>
A <i>Get</i> issued in Cairo, 1896 (<i>Sephardi Rite</i>)	
A <i>Get</i> authorised by the Rav of the Machzike Hadath, 1899	146
A letter from the <i>Grand Rabbin</i> of Cairo to Rabbi Werner, 1900	
<i>Inset</i> , a reduced facsimile of an enclosure	147
A financial guarantee signed by nine leading members of the Talmud Torah, Aug, 1903	148
An inscription written by Rabbi Y. Y. Reines and signed also by five other Rabbis recording a visit to the Brick Lane Talmud Torah, 1900	
An entry in Rabbi Werner's diary, signed in the name of Chaima, and as Dayan of Tels, 1875	149
Undertaking by Machzike Hadath Shochtim on becoming employees of the Board of Shechita in Feb. 1905	
The Bye-Laws for Shochtim of the Machzike Hadath (<i>Both are signed by Rabbi J. L. Levitta</i>)	150
Letter from Dr Adler to Rabbi Werner, 22nd Mar. 1905	
Letter of congratulation from Rabbi Werner to Dr Adler on his seventieth birthday, 30th May, 1909	151
Letter from <i>Agudat Talmidei Tishbi</i> to Rabbi Werner, 18th July, 1900 (<i>An enclosure, Hartza'at Devarim, is on the following four pages</i>)	152
<i>Hartza'at Devarim</i> , page 1	153
<i>Hartza'at Devarim</i> , page 2	154
<i>Hartza'at Devarim</i> , page 3	155
<i>Hartza'at Devarim</i> , page 4	156
Letter from Rabbi Kook, 7th Aug. 1919, on relinquishing his post to return to Israel	157

	<i>page</i>
Letter from Rabbi Kook, 10th Sept. 1919, after his appointment as Chief Rabbi of Jerusalem	158
Letter from Rabbi Kook, 3rd April, 1921, after his appointment as Chief Rabbi of the Holy Land	159
Poster announcing a farewell <i>Derasha</i> in the Machzike Hadath Synagogue on 17th April, 1937, by Rabbi Dr I. J. Herzog, on leaving the British Isles for Israel to take up his appointment as Chief Rabbi	160

FOREWORD

THE arrival of thousands of Jews from Eastern Europe at the turn of the century made a very great impact on the structure and character of Anglo-Jewry. Considerable influence was exerted on the religious life of the Community and in this sphere the *Machzike Hadath* in London played a major part. It is impossible for younger members of the Community and particularly for people who have arrived here since to realise how lax conditions had become in Jewish official quarters and what remarkable changes have taken place during the past few decades. It is no exaggeration to say that the improvement in the general standard of religious education and observance and in the level of orthodox leadership is in no small measure due to the heroic stand taken by the small band of pious Jews who founded this fortress of traditional Judaism as well as by those who followed them; yet very little has been written about this remarkable period in Anglo-Jewish history.

It is now over sixty years since the *Machzike Hadath* came into being and it is desirable that the circumstances surrounding the birth and subsequent development of that Community should be placed on record so that future generations faced with similar problems may know of the struggles that had to be endured.

As a grandson of Rabbi Avraham Aba Werner אב"ר, the first *Rav* (1891-1912), and as a son of Benjamin Lewis Deichowsky אב"ר, President for thirty-seven years (1908 - 1945), I have had the opportunity of acquiring, at first hand, a clear understanding of the spirit that inspired the leaders from the earliest beginnings, and as successor in office to my late father, I have been able to obtain a still deeper insight. In addition, there have come into my possession a number of original letters of outstanding historic interest that have never, as far as I know, been published. I have also had the good fortune of recent direct contact with Mr. Isaac Wolf Metchik, one of the founders, who is now at the age of 102, living in New York and

who has been able to supply me with some details of the earlier years of the Machzike Hadath Community. Furthermore, a most interesting find has come to hand—a notebook in which the late Dr. Hermann Adler drafted his personal letters, and for the loan of which I am greatly indebted to Mr. A. Schischa of Letchworth.

It is indeed fortunate that all this material has been preserved, for, apart from the inadequate summaries in the Minutes of the Board of Shechita, there are no documents, relating to the events that I am describing, in the possession of the other Communal Institutions concerned. Many historic papers were lost when the Beth Din in Mulberry Street was bombed, and the United Synagogue also appears to have nothing dealing with the subject. I am grateful to Mr. Harry Gaventa, the President, and to Mr. J. Brenner, the Secretary, for their help in placing at my disposal the Minute-Book of the Board of Shechita for 1868 - 93, on the front cover of which is the old name of the Board, viz 'Committee of the Four Congregations on the Affairs of Shehita'.

It is not my intention to give a complete historic account of this period because that would involve an immense amount of research for which I have little opportunity, and because it might also be said with some justification that a sufficient number of years has not yet elapsed to allow of an unbiased story being told. It is my fear, however, that if absolute regard were given to these considerations much of what is still known would be entirely forgotten and any future historian might fail to derive sufficient information from the dry documents alone. I have confined myself therefore to writing a monograph, or memoir of reminiscences, and have endeavoured to record faithfully what I know or have been told, incorporating the documents which have been handed down to me, and leave it to the historian of the future to amplify or to comment. The care taken by my father in transcribing in his own hand, many of the documents to which I refer, clearly showed his intention that the story of the Machzike Hadath should be recorded. In writing this book, therefore, I feel I am carrying out my father's wishes, and regard it as a great privilege to have been able to do so.

In making public for the first time the letters from several eminent *Rabbanim*, I would have wished to reproduce a full photostatic copy of each, but for various reasons this is hardly practicable. Nor

is this really necessary, as they have all been completely transcribed to ensure their legibility. I am, however, reproducing a full facsimile of the more important communications.

After the manuscript of this book had been completely written, a fresh discovery was made. A small packet, marked 'the writings of Rabbi A. Werner', came to light. This packet contained several documents of great importance, including an exchange of letters between a group of Rabbis in Jerusalem and Rabbi Werner in London, in connection with the question of re-establishing a Sanhedrin in the Holy Land. These letters have also been incorporated in the book.

Those who are acquainted with the very beginnings of the Machzike Hadath will no doubt be aware that an *issur* had been issued against the *Shechita* of that *Kehilla* by the famous Rabbi Yitzchak Elchanan Spector of Kovno. Very few, however, know that many eminent religious authorities including the *Chafetz Chayim* came to the support of the Machzike Hadath.

There may be some who will question the desirability of reviving the details of an old controversy, which, in their opinion, might have been allowed to moulder in the shades of the dim past and indeed have been conveniently forgotten. Especially might this view be held because so many internationally eminent religious authorities of that generation had allowed themselves to be so easily misled into condemning the Machzike Hadath out of hand. It is important, however, that contemporary conditions in the Community should be understood in their proper perspective, and history can neither be masked nor effaced. The mistakes of the past can but serve as a warning and a guide for the future.

A great deal has happened since those early days of strife. This one-time much abused body has since provided two successive *Rashei Shochtim*, Rabbis Ya'acov Yehuda Leib Levitta and Avraham Weinstein, and more latterly their Rav, Rabbi Yechezkiel Abramsky, became a member of the London *Beth Din*. Although most of the gap in matters of *Shechita* that originally separated the Machzike Hadath from the rest of the *Kehilla* has by now been closed, much still remains to be done in the spheres of supervision and *Kashruth* and in Orthodox observance generally, especially in the field of religious education. I believe the Machzike Hadath still

has a mission to perform and can be of great service to Judaism in the Anglo-Jewish Community.

The transliteration of Hebrew words has been made to conform, in nearly every case, with the modern Sephardi pronunciation now current in Israel, and a Glossary has been added for their better elucidation. In order to obviate the frequent use of italics, these transliterations and other foreign words have been italicised only when they first occur in the text, or after a long interval.

The difficulty of choosing the correct titular prefix to the names of the several eminent Rabbanim whose communications are reproduced in the Hebrew Appendix, has been overcome by the adoption of a uniform appellation except where the Rabbi in question is commonly known by the name of his most famous publication, or by any other title. Similarly, the customary suffixes have also been omitted. This has been decided upon in order to avoid any undue significance being accorded to some, and comparatively insufficient regard to others.

I should like to take this opportunity of thanking those who have read the book in typescript and have assisted me by their comments. Particularly am I grateful to Miss Honor Brotman, the Rev. Jacob Ferber, Mr. Albert M. Hyamson, Rabbi Dr. Simon M. Lehrman, Mr. Chayim Lewis, Rabbi Dr. Eli Munk and Mr. Maurice J. Roston, for many helpful suggestions. I also wish to express my deep gratitude to Rabbi Hirsh Ferber for his ready assistance in connection with the Hebrew documents, and for his kindness in writing the survey with which the Hebrew Appendix begins.

Finally, I desire to acknowledge my thanks to all who have provided me with photographs for reproduction, and especially to the Clerk of the London County Council for his permission to use pictures recently taken inside the Synagogue for the L.C.C.

B.H.

August, 1952

CHAPTER I

ANGLO-JEWRY IN 1891

AT the beginning of the 19th Century, the Ashkenazi Jews of Britain were still in the main quite orthodox, otherwise it is hardly likely that they would have elected as their Chief Rabbis men like Reb Tebele Schiff and his successor Rabbi Solomon Herschel who were both possessed of great Talmudic erudition and had international reputations to that effect. The constitution of the Great Synagogue was still being printed in Hebrew as well as in English, but apart from a few scholars who had arrived from Central Europe, the standard of Jewish education of the rank and file was declining very rapidly and with it, of course, the degree of religious observance.

A parallel decline was also taking place among the Sephardim who had been the original settlers in the days of Oliver Cromwell (1656), but who were by now outnumbered by an increasing immigration of Dutch and German Ashkenazim so that they had already taken second place in importance. Nevertheless, whatever laxity there was among the members of the Sephardi Community, no alteration whatsoever was ever allowed in the Synagogue ritual and the Service has been retained in its original form to this day.

Leopold Zunz and Moritz Steinschneider report that when they visited this country about the middle of the 19th century, they found very few indeed with even a 'tincture of Rabbinic learning'. No wonder, therefore, that the first break-away from the orthodox Communities occurred in 1841 when the West London Synagogue of British Jews (Reform) was founded.

Dr. Nathan Marcus אדלר, appointed Chief Rabbi by the Ashkenazim in 1845, well-known as the author of *נתיבות לור*, a commentary on the *Targum Onkelos*, was also a great Jewish scholar who tried his utmost to improve religious education. He even proposed the creation of a Public Jewish Day School at the same time

that he established, in 1860, 'Jews' College' for the training of Ministers and Teachers, but the idea was not supported and came to nought. Nathan Adler had been fighting a losing battle with a half-assimilated Kehilla and was a thoroughly disappointed and disillusioned man when, in 1879, he was compelled by advancing years to allow his son Hermann נפתלי to take over most of his duties in the capacity of Delegate Chief Rabbi.

Dr. Hermann Adler was a lesser scholar and authority and was far less able to withstand the growing encroachments on traditional Jewish practice that were constantly being demanded and made. There can be no doubt that Anglo-Jewry was fast moving towards religious decadence when it was sharply awakened from its spiritual somnolence by the influx of thousands of Jewish refugees from Russia, Poland and Roumania which began about 1880.

On the other hand, the life of the Community in the Metropolis had become more and better organised. Synagogue administration had been greatly improved, almost to perfection; especially were the philanthropic activities strengthened and well arranged. Among these were a Visitation Committee for the Sick, including the provision of free medical treatment and allied care for the poor, as well as the Jewish Board of Guardians which was founded in 1859. Moreover, the several Ashkenazi synagogues which had been opened in different parts of London were joined together to form the United Synagogue. This latter union was consolidated by an Act of Parliament in 1870, known as the United Synagogue Act. Parallel with this there had been the virtual removal of all political and civil disabilities and the Jews in England were beginning to play their part in the social, political, intellectual, as well as the business life of the country.

Thus the London Jewish Community had become organised in a systematic manner in many branches of its activity. This increased efficiency in administrative control, however, stood out in glaring contrast to the decline in the degree of religious observance. Religious education was sadly neglected or reduced to a bare minimum and the Ministers, or more correctly, the preachers, and other religious officiants who were appointed to minister to the needs of the Jewish population of some 47,000 often fell very far short of the standards required in an orthodox community.

Although this was the general picture there were a few but very notable exceptions, like some scattered healthy and vigorous trees in a decaying forest. A small number of families, of German or Austro-Hungarian origin, who had been arriving in England throughout the century remained uncompromisingly loyal to their traditional upbringing. Some lived in the Houndsditch area but most of them had settled in Canonbury where there were still to be found a few old-established Anglo-Jewish families of the more orthodox kind.

Among these latter was A. Ansell who died in 1886 leaving a very valuable Talmudic library. Through the instrumentality of Philip N. Casper this library was handed over to trustees for the establishment of a Centre for Religious study. This led to the founding of the North London Beth Hamedrash, in 1889, at 127 Newington Green Road (later at 1a Ferntower Road). The first President was James H. Loewe (father of Herbert Loewe) and among its most active supporters were Raphael Tuck, the founder of the well-known firm that bears his name, and David Gestetner of cyclostyle fame. Soon afterwards the Beth Hamedrash also developed into a House of Prayer and attracted many of the learned and observant Jews of the locality who had felt none too happy in the less orthodox atmosphere of the official Community.

At the same time, East End Jewry was slowly being strengthened by the first trickle of immigrants from Eastern Europe which had begun about 1865. These were soon followed, from 1880 onwards, by large numbers of refugees from Russian and Roumanian persecution. There was no great welcome provided by the general Community for these poor relations from Eastern Europe. Although some material help was afforded, little munificence was shown. As regards attachment to the established synagogues there was so wide a difference in temperament and religious outlook that the reluctance to join was as strong as the desire to exclude. There was mutual aloofness and antipathy.

Soon, the new arrivals formed small *Chevras* (groups), mainly of natives of a particular East European home-town or area, each with its own miniature House of Prayer. Through the generosity and active assistance of Samuel Montagu, M. P. (later Lord Swaythling) these *Chevras* were joined together in 1887 into the Federation of

Synagogues, provided with a burial ground of their own and thus enabled to enjoy a large measure of independence. They did not, however, constitute a separate kehilla in the full sense of the word nor did they take, at all events at first, a critical interest in the religious affairs of the larger Community. The fact that Mr. Montagu was also President of the Board of Shechita may have had something to do with this. On the other hand, they brought over a strictly orthodox continental Rav, Rabbi Dr. Meyer Lerner, to be their Chief Minister, who made every endeavour to improve traditional Jewish observance. Unfortunately, his activities were not supported by the then leadership of the Federation, and Dr. Lerner returned to Germany after four years.

Many of these East-European immigrants, however, also found it difficult to accept the prevailing lower standards of religious practice particularly in regard to Sabbath observance and Kashruth. Among these was Isaac Wolf Metchik (Meczyk), a native of Brisk (Brest-Litovsk), a man with indefatigable drive who knew no compromise with his religious convictions. He had arrived in England in 1873 and was one of the founders, in 1890, of a synagogue called 'Machzike Shomrei Shabbat', *מחזיקי שומרי שבת*, for those to whom Sabbath Observance was of prime importance. This was originally located in the Commercial Road area of Stepney, but after some initial accommodation difficulties it subsequently found a home, in 1891, in Booth Street, Spitalfields. The foundation members of this Congregation included Leizer Berg, J. Breskal, Issachar Feldman, Shmuel Feldman, Hyman Goldstein, Avraham David Goodman (father of Mr. H. A. Goodman, J.P.), David Elya Hahn, David Hyamson (a brother of the Dayan), Chayim Hendel Levin, Chayim Niemko, Moshe Shachman, Yitzchak Simons, as well as Chayim Zundl Maccoby, the *Kamenitzer Maggid*, before he took office with the Federation of Synagogues.

Criticism of the *laissez-faire* attitude of the religious leaders which had been growing steadily for some years was now becoming more vociferous, and by the time Dr. Hermann Adler was elected Chief Rabbi, in June 1891 (following his father's death), there were already the rumblings of revolt.

CHAPTER II

ORTHODOXY AROUSED

THE most obvious departure from orthodox practice in Anglo-Jewish life, immediately discernible to those who had come from religious centres abroad, was with regard to the supply of *kosher* meat. The degree to which the Sabbath is kept by a private person in his home may or may not be of public concern but in regard to kashruth all are collectively affected in one way or another. If, therefore, those directly concerned in the preparation or sale of kosher meat are not reliable from the religious point of view then the kashruth of the meat sold becomes doubtful. This applies to the *shochet*, the *shomer*, the porger and, not least, the butcher. It did not require much intelligence on the part of the new immigrants to realise that all was not well in this regard in the country of their adoption. It was noted that many butchers openly desecrated the Sabbath; it was also discovered that it was possible to obtain unpurged hindquarter meat as well as kidney suet. Both are *Trefa* טריפה and may not be eaten, in the latter case it being a very grave offence איסור כרת. As for 'Petticoat Lane', the position there was also most unsatisfactory. Jewish stall-holders in that famous street market sold allegedly kosher-killed poultry without any visible sign to indicate that Shechita had been performed.

Such flagrant disregard of the *Din* led to further enquiries, and other breaches of the kashruth laws were soon discovered. Meat, before it is koshered (soaked and salted) must not be kept for more than 72 hours without its being 'poured over' (*begiessen*) with cold water. It was found that some butchers either did not bother about this cleansing at all, while others used hot water; in both cases such meat may not be eaten. Yet all these infringements were taking place ostensibly under the eyes of the Board for the Affairs of Shechita which, in turn, was under the religious control of the Beth Din.

The general masses in the East End, however, were not yet able to concern themselves very much with this lack of conformity to traditional practice. They were glad to have got away from the terror of the *pogroms* and were fully engaged in seeking a livelihood in their new haven of refuge. The few who took their Judaism more seriously and felt these infractions keenly soon sought out their kindred spirits in North London and together these two groups founded, in 1891, the body known as the 'Machzike Hadath Society', *חברת מחזיקי הדת*, made up principally of individual members of the North London Beth Hamedrash and of the Machzike Shomrei Shabbat Synagogue in East London. The purpose of this Society, as the name implied, was to act as a stimulating force and to function as *vigilantes* within the Community. There was originally no question of their becoming a separate community (*Austritts Gemeinde*) on the Central European pattern. Nor did the North London Beth Hamedrash and the Machzike Shomrei Shabbat Synagogue, qua Synagogues, associate themselves at the start with these activities, although the latter body did so subsequently. It must be stressed that it was only some of the members of both bodies in their individual capacities who founded the Machzike Hadath.

Who were the stalwarts who raised the banner of unflinching Orthodoxy which was to disturb the serenity of an indifferent Anglo-Jewry in the last decade of the past century, and whose names go down in history as the real guardians of our Faith. Looking first at those who were in North London, there was Salomon Herz, a vigorous and unyielding protagonist of traditional Judaism (Plate I, facing p.16). Born in Essen, he had lived for some years in Frankfurt and settled in London in 1881. He had previously resided in New York where he had founded the *Chevra Shomrei Shabbat*, the nucleus of an orthodox congregation, which later had Rabbi Dr. P. Klein as its Rav. Soon, Herz rallied round him men like Michael Levy and Julius Lunzer, whose steadfast and sincere devotion to the cause is still evidenced by their descendants, who are to this day to be found among the leading members of London orthodox movements. Julius Lunzer, who had connections with well known orthodox families abroad had but recently arrived from Vienna in 1889, whereas Michael Levy, a son-in-law of the famous Frankfurt Rabbi Samson Raphael Hirsch, had been born in this country, his family

having already resided here for two or three generations. Among others from Canonbury, who actively associated themselves with the foundation of the Machzike Hadath, were Sali Guggenheim, Samuel Hamburger, Leopold Loewenstein, and Raphael Plato.

In East London the moving spirit was Isaac Wolf Metchik, who was strongly supported by that veritable bastion of orthodoxy, Ya'acov Zinkin. (Plate I, facing p. 16). The story of the latter's coming to England is in itself of some interest, as it was seemingly brought about by providential guidance. Zinkin, a great Talmudist (grandfather of Professor Samson Wright and of Aaron Wright), had lived in Pinsk where he was a respected member of his community. It happened one Sabbath that there were no *Cohanim* present in the Synagogue, a rare occurrence, and he was called up to the Reading of the Law in lieu of a Cohen (במקום כהן). The *Sidra* was the third in Genesis (לך לך) and he heard the following words being read out to him: 'Now the Lord said unto Abram: Get thee out of thy country, and from thy kindred and from thy father's house, unto the Land that I will show thee'. Four weeks later the same thing happened again; there were no *Cohanim* present in the Synagogue and he was again called up in lieu of a Cohen. This time the *Sidra* opened with the words 'And Jacob went out from Beersheba, and went to Haran'. Zinkin felt that there must be some significance about these coincidences and consulted the famous *Chafetz Chayim* with whom he was on friendly terms. This great scholar also thought it a portent and advised him to emigrate. And so Zinkin decided to leave Russia, without having as yet made up his mind whether to go to England or to America.

Journeying from Pinsk he spent the week-end in Amsterdam where, of course, he attended the synagogue on the Sabbath, the *Sidra* of the week being *Mishpatim*. Here again he was called to the Reading of the Law and was given the sixth portion which began 'Behold, I send an Angel before thee, to keep thee by the way, and to bring thee unto the place which I have prepared'. These were both encouraging and satisfying words. He discussed with the Rabbi of the Dutch Community what his ultimate destination should be. He was told that already a number of very pious Jews had gone to America, whereas there were as yet hardly any in England.

Zinkin thereupon decided to go to London where, as we shall see, he was destined to play such an important role.

Both Metchik and Zinkin were able to enlist others in the cause of improving the standards of Kashruth, and joining forces with the North Londoners they established the Chevra Machzike Hadath. Among them were Leizer Berg, Henoah (Henry) Bloomstein, Avraham Chernowsky, Isaac Feldman, Avraham Goldberg, Avraham David Goodman, Sender Herman, Chayim Josselson, Shmuel Latner, Moshe Pinsker, Yitzchak Simons, and Philip Zimmerman, all firm, loyal and staunch adherents to Orthodox tradition.

It might be of interest at this stage to refer to an article published in the London Yiddish newspaper *Hashulamit* dated 19th July, 1890, which is in my possession. This appeared before the Machzike Hadath came into being but it sheds much light, in a humorous way, on the conditions then prevailing and the growing dissatisfaction. A quotation from this article is to be found on p. xiii.

The first meeting of the Machzike Hadath took place early in 1891 in the house of Isaac Feldman (father of Dr. Israel Feldman), and Salomon Herz became the first President. Isaac Wolf Metchik was elected Honorary Secretary and Leopold Loewenstein, Honorary Treasurer. Among the very active members of the Committee, special mention must be made of Michael Levy, who took a leading part in the work of the new movement, but who repeatedly declined the distinction of office.

The sole purpose for which the Machzike Hadath Society was established was to secure an improvement in the facilities for religious observance particularly in regard to kashruth, and every effort was made to achieve this objective by peacefully reminding the Chief Rabbinate of their responsibilities and duties in this direction. Several deputations waited upon the then Acting Chief Rabbi, Hermann Adler, all without achieving any success or recognition of the gravity of the problems at issue, or even any acknowledgment that there was anything wrong at all. To Dr. Adler, as will be seen later, they were merely 'uncultivated and uncivilised' people. Every suggestion of the Machzike Hadath was met with a complete rebuff from the religious leaders of the Community. There was absolute deadlock and there seemed to be no hope whatsoever that those who desired nothing more than the possibility of

living in accordance with their religious principles would be given the opportunity of doing so.

Why was Dr. Adler so adamant in his attitude? Why did not his Beth Din advise him to relent? Subsequent events, as is now generally conceded, have proved conclusively that the Machzike Hadath were fully justified in the representations they submitted as to the low standard of Kashruth. Can it be seriously argued that Dr. Adler and his colleagues were unaware of what was happening in their midst? This is really hardly likely. The late Chief Rabbi, Dr. Hertz, once told me that he knew quite well that things 'were very bad indeed at the time'. It is difficult to believe that those in control were not cognisant or were kept in ignorance of the true state of affairs. This strange refusal of the religious authorities of the day to accede to the reasonable wishes of the Machzike Hadath can, perhaps, be ascribed to the peculiar relationship that existed between Dr. Adler and both his lay and religious colleagues as well as to the human reactions that are natural to a sensitive person.

Very few people in leading positions are ever prepared to admit that they have been wrong. This would indeed have been the implication if the requests of the Machzike Hadath had been granted. Least of all was Dr. Adler the kind of person to allow himself to be humbled in this way. Feeling as he did the importance of his office as Chief Rabbi, and insisting as he did that none of the Ministers under his jurisdiction should be allowed, even if qualified, to be called Rabbi, he resented newcomers, many of whom were greater Talmudic scholars than he, who dared to suggest that the kashruth arrangements under his religious control were lax even if that suggestion were true. Nor would it have been easy for him to persuade his own lay leaders that the religious standards of the Community had fallen from the high level that should obtain among Orthodox Jews.

It is possible that, having had his attention drawn to some of the improvements that were necessary, he would have liked to remedy matters slowly without giving the Machzike Hadath the satisfaction of knowing that they were in the right. It is not, however, for the ordinary member of the Anglo-Jewish Community to know or to be informed of what goes on behind the scenes between the Chief Rabbi and the Honorary Officers of the United Synagogue. Only

rarely can one get a glimpse of this relationship, and I feel it desirable to mention two such instances which I recall, in recent years.

The one was on the occasion of the issue by Dr. Hertz in 1935 of a Certificate of recognition to the Liberal Jews in connection with their desire to obtain Marriage Secretaries. As part of the efforts of my friends and myself to get the Chief Rabbi to withdraw the certificate he had already granted, Mr. Morris Goldstein (of the Adath Yisroel Synagogue) and I called on Dr. Hertz at his home. Dr. Hertz was most sympathetic to our point of view, but he made it clear to us that it was as a result of the pressure exercised upon him by his lay leaders that he had given the certificate in question. Although he granted another certificate in 1939 to the Liberal Jews of Liverpool, I am informed that he subsequently regretted this action and refused to issue any further such certificates.

The other glimpse I had, arose when the Sunday Closing Bill was before Parliament. In order to secure the maximum concessions for observant Jews who were being allowed under the Bill to trade on Sundays if they closed on the Sabbath, it was arranged for a deputation, of which I was one, from the Board of Deputies to wait on the Home Secretary. Before the deputation went to the Home Office, a preliminary meeting was held at Woburn House with a number of gentlemen representing various interested parties. Among those present were the President of the Board of Deputies, the Chairman of its Law and Parliamentary Committee, the Secretary of the Board, the President of the United Synagogue, as well as a member of the Beth Din, now deceased. I have a very clear recollection of what was said on that occasion and what follows is as nearly as possible an exact record of what took place.

The President of the United Synagogue commenced the discussion by saying that he hoped that they were, in this matter, concerned only with the religious Jew who closed his shop on Friday evening as well as on the Saturday. Everyone present immediately expressed his assent. He went on, however, to say that they ought to be quite clear in their minds as to what they meant by Friday evening; they surely could not mean that people should close their businesses at about 3 p.m. on Friday in the winter; many respected members of the United Synagogue stayed in their offices till about 6 p.m. in the winter. I thereupon interrupted him and pointed out

that the Sabbath does in fact begin at 3.30 p.m. in the winter. There then ensued a conversation between us in approximately the following terms: 'We don't want your ultra-Orthodoxy superimposed upon our Orthodoxy', he said. 'You mean my Orthodoxy superimposed upon your lesser Orthodoxy', I replied; 'but', I continued, 'there is no need for us to discuss this point. We have here a representative of the Chief Rabbi. Let us ask him to tell us when the Sabbath begins in the winter'. We all turned towards the learned *Dayan* who said, 'Well you see, hmm! hmm! hmm! well you see, hmm! hmm! hmm!' and he continued in that strain for some while without saying anything at all. The meeting then proceeded to discuss another point.

This failure of a *Dayan* even two decades ago to answer clearly a simple question of Jewish law in the presence of the President of the United Synagogue provides much food for thought, and throws a good deal of light on many hitherto unexplained actions of our religious leaders in the past, and perhaps even on the desirability or otherwise of continuing the present practice whereby the members of the Beth Din are appointed by the United Synagogue alone and not by the London Jewish Community as a whole; but it is also an interesting commentary on the amazing refusal of Dr. Adler and his Beth Din to concede the undeniably necessary improvements sought by the Machzike Hadath to enable Judaism to be observed.

The highly unsatisfactory conditions in the management of the religious affairs of the Community, and the despair which was felt by the founders of the Machzike Hadath, are amply shown by the following translation of an extract from the letter which they subsequently sent to Continental Rabbis and to which reference will again be made on p. 38:

'... Has it ever been heard of in Israel that one man should make religious pronouncements for the whole Kingdom of England and all the countries under her domain, Africa, Australia, Asia, Canada, and appoint only one expert Rabbinic authority, an old and very feeble man, viz Rabbi Ya'acov Reinowitz (although there is another but he is not acceptable to strictly orthodox Jews), so that there is almost no one of whom to ask any question in Jewish law. The words of the Prophet, as interpreted by our Sages of blessed memory, have certainly

come to pass in our case, "When a man shall take hold of his brother in the house of his father, saying, thou hast clothing, be thou our ruler, etc."

'Jewish women have long forgotten the laws of the home; the *mikvah* is not in accordance with the *Din*. . . Here, in London, under the leadership of Rabbi Dr. Adler, it is very easy for our Faith to be forgotten by our children. But He who dwells in Heaven has seen all this and has inspired us with this Holy idea to set up an organisation so as to raise the standard of our Faith.

'It is now some ten months since we approached Rabbi Dr. Adler with a request that he should institute rules that are essential for the strengthening of religious observance. We went to him two or three times, but did not achieve anything. We advanced reasoned arguments, but he replied with trifling words, and made light of everything, until we realised that there was no other course for us but to act on the advice of Hillel, who said, "If I am not for myself, who will be for me?" Moreover, when there is a desecration of God's laws, the honour of any Rabbi does not come into account, even when a Rabbi bears the title of Doctor.

'We have therefore chosen our own expert Rabbinic authority, Rabbi Avraham Aba Werner . . . particularly as the Dayan now in London, Rabbi Ya'acov Reinowitz, is not even appointed by the Kehilla. For Dr. Adler pays him £2 weekly from his own purse, lest the question of a *get*, *chalitza*, proselytization, or the like should arise, when this Dayan advises Dr. Adler as to the sources of the *Din*; and the Russian and Polish Jews are obliged to pay him a further £1.

'Now when we showed this same Dayan all the terrible things that were happening, he himself stopped eating meat, and gave us advice on how to be saved from the snare that was spread at our feet; but he was afraid to come out in the open for fear lest it might affect his livelihood. . . . We are, therefore, justly proud that this Holy idea came to us to take up the battle of the Lord of Hosts, so that the Faith of Israel shall not be forgotten by all. . .'

Ya'acov Zinkin (1845-1915)
Pioneer and spiritual force of the
Synagogue for over twenty years

Salomon Herz (1840-1898)
First President

Isaac Wolf Metchik (b. 1849)
First Hon. Secretary (Photograph
taken on his 100th birthday)

Sima Gittel Werner , wife of Rabbi Werner (1837-1906)

PLATE II

CHAPTER III

REB ABA WERNER

FULL of deep feeling, combining great intelligence with fear of God, a friend of humanity, a lover of all God's creatures, of kindly disposition, generously charitable, a friend of the oppressed or the lonely, loving all and beloved by all, such a man was Rabbi Avraham Aba Werner.

It was the irony of fate that brought this peaceful man to England to become the spearhead of a fight for religious principles, a fight that he knew would have to be against overwhelming odds, in opposition to the established Anglo-Jewish Community, then the richest, the most influential, the most powerful, the best organised community in the world, where come what may, law and order must reign supreme and where, if need be, even Jewish tradition must give way so that discipline may rule. It was against such might that he decided to take a stand and with no other weapons in his armoury than the small silent voice of truth and sincerity. It seemed so contradictory and so perplexing that this most lovable of men, quiet of manner and peaceful in character, who did not understand the meaning of jealousy or hatred, who was never an extremist in thought or action and who recoiled from quarrels, should have been the one to undertake this battle on behalf of the Torah.

What is known of the early life and personality of this very remarkable man with such inflexible religious convictions? Some information is to be found in the personal memoranda left by him. Rabbi Werner (then Chaima)¹ was born on 15th Adar I, 5597 (1837) in Tels, a small town in the administrative area of Kovno, Lithuania. He received his early education in various *chadarim* and at thirteen

1. Rabbi Werner's surname in Russia had been Chaima, derived from an ancestor named *Chayim* (c. 1715), who was known locally as *Panie* Chaima. On coming to England, Rabbi Werner adopted the surname assumed by a son who had preceded him to this country. However, the family name, modified to Homa, was retained by his eldest son Rabbi Baruch Homa, who had settled in Palestine.

he was so well-versed in Talmudic literature that he continued his studies under his father who was the Rabbi of that town. As was customary in those days and in those parts, he was married quite young, almost on his seventeenth birthday, to Sima Gittel also seventeen years of age, the daughter of a well-known personality of the period, Isaiah Lipschitz, son of the famous Rabbi Leibel of the nearby town of Weger. (Plate II, facing p. 17). It was in this town that the wedding took place on Purim² 5614 (1854) and where Avraham Chaima took up his residence and pursued his Rabbinic studies more intensively (see p. 115).

A few years later the post of Rabbi of Weger became vacant and he was appointed to that office before he reached the age of 20, having obtained a special *Semicha* for this purpose from two renowned rabbis known as the *חכמי זגור*, the Scholars of Zager, in 1857. He obtained a further diploma from Rabbi Joseph Raisin (father-in-law of Rabbi Yitzchak Ya'acov Reines), the *Ab Beth Din* of Tels, in 1865. These are reproduced and transcribed on pp. 116 and xii.

Rabbi Chaima soon became *Dayan* in Tels. The exact date of his appointment is not on record but it is known that he had resumed residence in that city in 1861 and from his diary it is clear that he was already functioning as a Rabbi in Tels in 1869, and that he was definitely acting as the *Dayan* in 1874. This latter is seen in a document of the 'handing and taking over' of transactions and undertakings from Rabbi Joseph Raisin on the latter's departure for Slonim, reproduced on p. 117. An extract from Rabbi Werner's diary, where he signs in the name of Chaima and as *Dayan* of Tels, is also reproduced on p. 149.

Whilst at Tels my grandfather received a call from Helsingfors to become Chief Rabbi of Finland, then a province of the Russian Empire. This was about 1880. His diary shows him as residing in Helsingfors in 1885. There is little of special interest to record of his ministrations in Finland except that he was so well loved there that the Community was most reluctant to let him depart for England, and even after he had left they tried to persuade him to return. When he visited them again in 1899, he was presented with a silver goblet and an Address, written in Hebrew rhyme in the form of an acrostic

2. This differs from the existing custom in England, based on Central European tradition, whereby marriages on Purim are not permitted.

on his new name אברהם אבא ווערנער, which was signed by thirteen leaders of the Helsingfors Kehilla (see p. 145).

Two letters might be conveniently referred to here. One from Libau, in 1880, is addressed to Rabbi Werner in his old name of Chaima. The other, also dated 1880, is from Memel from the very distinguished Rabbi Israel Salanter (Lipkin), who addresses Rabbi Werner by the name in which he was so affectionately known to all his friends, viz. Reb Abtchik. The second letter is of additional interest because of the rarity of documents in the handwriting of this famous Rabbi (see pp. 118 and 119).

By the time Rabbi Werner came to England in 1891, most of his ten children had already married and had left the patriarchal home, some settling in Palestine and others in South Africa and America. Each of his sons had become proficient to perform Shechita for his own needs, before proceeding to what were then such distant climes with no certainty of finding a Jewish community. Of the three daughters who were still single, two were married soon afterwards and returned to Russia, one to St. Petersburg and the other to Helsingfors. The third, my mother, married in 1896 and was the only one of his children to settle in London.

In accepting the call to become the Spiritual Leader of the newly formed Machzike Hadath Community, Rabbi Werner gave no thought to the financial considerations involved. He was never one to pay attention to domestic problems of an economic nature. By coming to England his family had derived no material advantage; on the contrary, life became very difficult. They had exchanged the bright sunshine of Helsingfors for the dreary skies of London and had left a comfortable home to live in the crowded conditions of Whitechapel.

The small stipend provided by the very poor Machzike Hadath Community, payment of which was frequently long delayed, was insufficient to maintain his household and there was at times a real struggle for existence. Matters were often made worse by his extreme generosity and altruism. Many stories are related about his charitable deeds, but the following is characteristic. He was once approached in the Synagogue by a very deserving case and was so impressed by the circumstances that he gave the man in question the three golden sovereigns he had just received as his weekly salary; and

when he reached home he had nothing left to give his wife who had been relying on the money to meet her domestic obligations. 'The man's need is greater than ours' was his simple explanation. After that it was arranged for his salary to be paid direct to the *Rebbitzin*.

In addition to his great kindness and charitable nature, he had a most venerable appearance which immediately distinguished him in any gathering. His full square beard and the hair of his head were snow white. He had fine chiselled features and a clear complexion with pensive blue eyes, and all this, combined with a dignified bearing, gave him a saintly appearance.

Not long after his arrival in England, Rabbi Werner sustained a serious accident. When alighting from a tram car the vehicle began to move, and he was thrown to the ground fracturing his thigh. Although invited by the authorities to submit a claim, as it was clearly the driver's fault, he refused, not wishing to derive financial gain at anybody's expense. This injury caused him to walk with a limp and the impediment was a source of great inconvenience to him ever afterwards.

His wife, who was also well-known for her kindly character and happy disposition, was the perfect partner, fully understanding of all his requirements, and completely devoted to him in every way. She was extremely capable in running her large household and providing for the needs of a constant stream of visitors, some of whom were illustrious Rabbis, who had at times to be accommodated. She passed away in 1906.

The qualities that go to make a Rav of eminence who can be acknowledged as a *בעל הוראה* are not confined to the mere possession of deep rabbinic learning. There have been many rabbis who were quite outstanding in their wide Talmudic knowledge but who have never risen beyond perhaps a special measure of local recognition.

The great Rav must be well versed in the *Responsa* of all the recognised authorities so that he can readily adduce a case or cases parallel with the one he is adjudicating. Above all, he must be a student of mankind and of current affairs, fully aware of the vagaries of human nature and also capable of applying the legalistic formula in an understanding and sympathetic way to circumstances at hand. Rabbi Werner was fully qualified in all these respects and his decisions in Jewish law carried with them the seal of unquestioned authority.

It is obviously much easier for a conscientious Rav to be a *מחמיר*, i.e., to arrive at a decision regarding a case by a strict interpretation of the law. A more limited Rabbinic knowledge might not allow of any mitigation in the application of the *Din*. Only a really great Rav possessing a mastery of the Law and able to draw upon the full authority of precedent is capable of being a *מקיל*, i.e., reaching a more lenient decision which would permit the necessary relaxation. *כח דהתירא עדיף ליה*. Rabbi Werner was well-known as a *מקיל*, not of course in the modern sense of Reform in disregard of Jewish tradition, but in full conformity with *Din Torah*.

The following story related to me by my father illustrates this point. A young Jewish couple, one of whom was a relative of a well-known celebrity of the period, desired to get married at short notice. The civil marriage had already been arranged when, at the insistence of members of their family, a separate religious ceremony was also required to take place on the same day. This was during the summer months coinciding with the 'Three Weeks' between the 17th Tammuz and the Fast of Ab, the period in Jewish history leading up to the Destruction of the Temple, when Jewish marriages are prohibited. But as the matter was for some reason urgent and could not be postponed, a date had to be chosen within this period. The date chosen by them was that corresponding with the first of Ab, no doubt in the belief that *Rosh Chodesh* being normally a semi-festive day it would be the least objectionable.

It was with this request that the parties came to Rabbi Werner asking him to solemnise their marriage during the 'Three Weeks'. The learned Rabbi, apparently, accepted the need for special urgency but pointed out that *Rosh Chodesh Ab* was the first of the more austere 'Nine Days' and was actually referred to in the *Gemara* as an occasion of especial difficulty during the Siege of Jerusalem. The date could not have been more ill-chosen. If they could ante-date the arrangements by one day he would accede to their request. This they were able to do and Rabbi Werner gave them *חופה וקידושין* during the 'Three Weeks'. It certainly required a great man having regard to the position he held to be able to take a decision so much at variance with the normal practice. But his real greatness is shown by the fact that although he was a *מקיל* for others, he was a *מחמיר* towards himself.

A renowned Talmudist, Rabbi Werner combined deep scholarship with great teaching ability and was as capable of delighting his listeners with the lesser known stories of the dim past of Jewish history as he could expound the most involved Halachic passage. He was, however, no orator, but he had a soft though clear speaking voice. In matters of *minhag*, he was an ardent follower of Rabbi Eliyahu, the famous *Gaon* of Vilna and tried to emulate him in all things including his attitude towards *Chassidism*, for he was a convinced *Mithnagged*. Like him also he combined Talmudic erudition with a broad knowledge of secular subjects, particularly philosophy and mathematics, in which he was self-educated. Among the books of his extensive library, there was a copy of the *Ayil Meshulash* (1833), a treatise on Geometry by the Vilna Gaon. The marginal notes, by way of comment, written in my grandfather's handwriting as well as a whole page interleaved giving a table of tangents and secants of angles, also in his own hand, testify to his more than passing acquaintance with the subject (see p. 120). How far his knowledge of mathematics extended I cannot say, but I have the clearest recollection of his teaching me the old-fashioned method of finding the cube root of a number based on the expansion of the algebraic expression $(a + b)^3$.

His wide Rabbinic scholarship and his greatness as a Talmudic authority, brought to his home many scholars who sought to derive intellectual advantage from his vast knowledge. Among these there were several particularly brilliant young men who became his pupils and to whom he later gave *Semicha*, some having since attained great eminence in world Jewry.

Although his main interest and work naturally lay in the field of teaching and in the sincere practice of Judaism, Rabbi Werner was also a very keen Zionist, at a time when many of the extremely orthodox rabbis and laymen were strongly opposed to Theodor Herzl and his Zionist Movement. It was therefore particularly daring for the Rav of the *Machzike Hadath* to take a leading part in the activities of this movement. The contemporary Jewish press gives ample evidence of his close association with the early Zionist leaders. He actually attended the second Zionist Congress held at Basle in 1898 as well as the eighth Congress at the Hague in 1907. A photograph in the Jewish Encyclopedia, under 'Basel Congress'

shows him among the distinguished visitors on the platform at that Congress. On Plate III (facing p. 32) he is seen with three other Rabbanim in Basle on that occasion.

In the sphere of Zionism he had no hesitation in co-operating with those who were lax in their Judaism or who even held no religious beliefs at all. This attitude of his towards Zionism and its leaders demonstrates clearly that he was a man with the full courage of his convictions, unafraid of what others might think, if he felt he was doing the right thing. He was thus stamped as a leader amongst men. Had many more rabbis of his calibre taken the same view at that time, the religious position in Israel to-day might have been much stronger than it is.

In a recent article in *Sinai*, the Jerusalem orthodox monthly, of Kislev 5712 (Dec. 1951), Rabbi Yehuda Leib Maimon recalls praying in the Machzike Hadath Synagogue when in London in 1900 for the fourth Congress, and being deeply impressed with Rabbi Werner's confident approach to Zionism. He mentions, in particular, my grandfather's expressed view that Zion and the Torah were both interdependent, each necessary to and perfecting the other, and adds that it was this idea which was subsequently incorporated into the Mizrachi programme. I have no evidence, however, as to the stand my grandfather took in relation to the Mizrachi movement. I know that he participated with Rabbi Yitzchak Ya'acov Reines in several meetings in the early nineteen-hundreds, but I am not aware of what transpired.

In the same article in *Sinai*, in which he deals mainly with the question of setting up a Sanhedrin, Rabbi Maimon refers to a group of Rabbis in Palestine, calling themselves *Talmudei Tishbi*, who were then secretly discussing such a possibility. He names my uncle, Rabbi Baruch Homa, as having been actively associated with the project and states that of the great Rabbis of that period, only two knew what was taking place, Rabbi Shmuel Salant, the Rav of Jerusalem, and Rabbi Werner of London. Among the documents left by my grandfather, I have found a letter on this subject, dated 21st Tammuz, 5660 (1900), from Rabbi Baruch Homa in Jerusalem, written on behalf of this group, ת"ת, and addressed to his father, Rabbi Werner, as well as to all the eminent Rabbanim then assembled in London for the Zionist Congress. The letter is accompanied

by a four-page dissertation, entitled *Hartza'at Devarim*,³ over the initials, ש"ח (: Rabbi Shmuel Salant). In addition, I have found two drafts of the reply thereto written by my grandfather, dated 6th Av, 5660. In these he discusses the views of the great authorities, especially the *Rambam* and the *Radbaz*, on the various issues connected with this question. He does not agree that anything could or should have been done about re-instituting *Semicha* at that time, but advances some interesting and farsighted proposals. With regard to the *Rambam*, he suggests the likelihood of an error having developed in the printed text and indicates a possible version of the original, stating that he has so amended his own copy. This amended copy of the *Rambam* is in my possession. The subject is, of course, outside the scope of this book, but in view of its topical interest, I reproduce a copy of the letter and enclosure from Rabbi Baruch Homa, written in remarkably fine calligraphy, together with a transcription of the drafts of the reply written by my grandfather. (Sec pp. 152-6 and xxxvii). The following is a translation of a short extract from Rabbi Werner's reply:

‘... It is my view that at the outset there should be in the Holy City of Jerusalem an Israeli University, wherein there shall be taught all the great sciences, so that we should have among us great savants like those of other nations—great physicians, great astronomers with fully equipped observatories, also chemists with laboratories, mathematicians—in short, everything and everybody; so that we shall not have to learn anything whatsoever from the outside world. Then a new generation will arise among us who will no longer be the disciples of the heretics Peretz Smolenskin, Y.L.G. (Yehuda Leib Gordon), or the like, and there will be no breaches in our ranks. Then will be found among us men who will combine great learning with knowledge of the Torah and fear of God; and only then will there be a purpose in re-instituting *Semicha*, to set up a Sanhedrin of 71, to decide on one law for all Israel, one Torah, with a uniform ritual and a single version of the Liturgy, and to restore the glory of Israel as in the early days at the time of the *Tannaim*. Then we shall know what we are and what we must

3. Most of this was included in a booklet entitled *K'tav Bet Yisrael, zo Semichat Zekenim*, edited by Rabbi Baruch Homa and published by the Agudat T.T. in Jerusalem, in 1903.

do to accomplish our redemption. At any rate, it is not meet, in my opinion, to mention anything now about Semicha, but let us leave it to the Zionists to pursue their own course, and let us hopefully await what they will do and bring forth. Whatever happens, I visualise a new generation that will learn and think quite differently, whether it be in Torah or in secular knowledge or custom. At present we are passing through a period of decay, with many men of little worth, who will vanish into dust—and then there will sprout forth a shoot, which will blossom and produce its good, beautiful and useful fruit, pleasing both to God and to men. . . .’

He concludes his lengthy observations on this interesting subject as follows:

‘Furthermore, it appears from Gemara Megilla, beginning of the second Chapter (17b), that the ingathering of the exiles will precede the setting-up of the Sanhedrin. It has therefore been arranged in the שמונה עשרה (weekday Amidah) that the benediction תקע בשופר (for redemption) precedes השיבה שופטינו (for the restoration of the Judges) and then come those dealing with the downfall of the wicked and the setting-up on high of the righteous in Jerusalem; and after the rebuilding of Jerusalem comes the House of David, etc.

‘. . . At all events it appears that the setting-up of the Sanhedrin will precede the coming of the Messiah and that the ingathering of the exiles will precede the setting-up of the Sanhedrin. Therefore, if the majority of the learned men of Israel live in the Land of Israel, they have the power to give Semicha to the greatest man of their generation; but if the majority of the learned men of Israel are outside Israel, and especially if the greatest man of that generation also dwells outside Israel, it is not within the power of all the learned men of Israel living in the Holy Land to set a crown of Semicha upon whomsoever they may choose.

‘. . . However, we do know this for certain — that there will be the ingathering of the exiles and the coming of the Messiah, and all the words of our Holy Torah will regain their full significance as in the days of King Solomon — without any doubt whatsoever; for he who understands and knows, can see clearly that all the good things which the future holds in store for us

are being accelerated. But before there will be the ingathering of the exiles, we can take no action at all with regard to Semicha, just as there was no survival of the Sanhedrin of the Saducees which the heterodox established during the period of their rule in Jerusalem before the destruction (of the Temple) — we can only wait for the ingathering of the exiles to take place speedily in our days, and may the Redeemer come unto Zion.'

I am indebted to the Rev. Jacob K. Goldbloom, the veteran Zionist leader, for the following stories in connection with Rabbi Werner's participation in early Zionist activities. About the year 1902, my grandfather arranged for a Zionist meeting to be held during the afternoon of *Tisha Be'Av* at the Machzike Hadath Synagogue. On opening the meeting, he mounted the steps in front of the Ark, and said that it was not enough merely to fast and to mourn for the destruction of the Temple and of the Jewish State; it was necessary to be active as well. He thereupon pointed towards Mr. Goldbloom and said 'and this young man will tell you what you have to do', and with these words called upon him to speak. Another story was concerned with a specially convened conference at the Great Central Hotel to be addressed by Dr. Herzl, with Sir Francis Montefiore in the chair. The hall was full, both Herzl and the Chairman were there and although it was beyond the advertised time, the opening of the proceedings was still being held up. After some time, there was a stir and Rabbi Werner entered with his *Shammas*. He had only recently recovered from his accident and was limping on a stick. Herzl ran towards him, put both arms round him and greeted him with 'Wie geht es Ihnen Herr Rabbiner?' [How are you, Rabbi?]; after which the meeting commenced.

At the time of the foundation of the Jewish Colonial Trust, the forerunner of the Anglo-Palestine Bank, now the Bank Leumi, joint share clubs were established in England for the purpose of encouraging participation in this new venture. Mr. Goldbloom has informed me that at the special request of Dr. Herzl, Rabbi Werner was elected Hon. President of the governing committee. Professor Selig Brodetsky has told me that he recalls a speech which my grandfather made at a Zionist meeting in which he advocated the need to take immediate steps to build up a Jewish fleet, in order, he said, to bring the Jews back to the Land of Israel.

He always had a passionate longing to go to the Holy Land. In fact, at one stage, he was on the point of leaving in order to settle there and this was wrongly interpreted as having taken place, which in turn caused the short biography of him in the Jewish Encyclopedia to state incorrectly that he finally settled in Palestine, in 1901. Actually, he failed to realise this, his life's ambition, and never went there at all.

The *Jewish Chronicle* published an interview with Rabbi Werner on 9th June, 1911, under the caption of 'A "Foreign" Rabbi'. In this he gave his views on several subjects, including Jewish education, Anglo-Jewish leadership, Zionism, a Sanhedrin (Synod), and the future of Judaism in this country.

Dealing with 'the Chassidaic movement on the one side and the Haskalah or Mendelssohn period on the other side', he said: 'These two movements have in my opinion greatly weakened Judaism. From different points of view both made light of Jewish learning, the one being swept by emotionalism, the other by rationalism; they diverted attention from the study of Judaism'.

In connection with Jewish and secular education, he said, 'the Jew can take an active interest in the welfare of the State without becoming estranged from Judaism; such cases are not without record in Jewish History. There is no reason why secular education should alienate Jews from their own literature... The weak spot of Judaism in England is the lack of study. What is the use of making reforms to strengthen Judaism if people are ignorant? The leaders of Anglo-Jewry are certainly good Jews, but they lack the historic perspective, they need knowledge of the Torah, and it is a great pity that it is not explained to them . . . Defective Jewish education is the great curse. There need be no fear for the future of Judaism in England or elsewhere if the children obtain a good Jewish education . . . The Jews' Free School might have done a great deal more for the advancement of Jewish education than it had done hitherto.'

Asked whether he was still a Zionist he replied, 'Of course I am a Zionist, but some of the leaders have greatly disappointed me in their attitude towards the Jewish religion. Unless the Torah is observed there is no *raison d'être* for Zionism. Israel and the Torah are one'.

On the question of the creation of a Sanhedrin which was then

being discussed, Rabbi Werner said, 'It would be a splendid thing if it were only possible. There certainly are a good many customs which might be disposed of by common agreement. But how can there be unanimity about the abolition of deeply rooted formalities?' Asked if there need be unanimity and whether a majority of representative Rabbis would not suffice, 'No, no!' he insisted, 'A majority is not enough for altering fixed customs. There must be complete agreement or it cannot be done. Then again, there would be a question as to who is a representative Rabbi. There is no such thing as real Semicha, it is only a nominal thing, and consequently there can be no authority to dictate in matters concerning Judaism. Every Rabbi that possessed the *Hatoras Horo'oh* has full decisive powers, and might defy a central authority, and this would weaken rather than strengthen Judaism'.

One of Rabbi Werner's greatest virtues was his absolute modesty. This quality was all the more outstanding and therefore recognisable in one whose office carried with it so much responsibility and where it was so easy to be masterful and officious. A man of the people, he was very easily approachable and listened patiently to anyone who sought his help or guidance. There was no need to make an appointment to see the Rav; any time was the right time, and the front door of his house was never closed. Whenever they had an hour or so to spare, his congregants would be found at his home listening with the keenest interest to his wise utterances on any subject that came up for discussion. This supreme modesty and indiscriminate friendliness of his has impressed itself very much on my memory, perhaps because it is so rarely met with nowadays.

This then, was the man who was, so to speak, by sheer accident of circumstance transplanted from his post of Chief Rabbi of Finland to become the unofficial but *de facto* spiritual head of the orthodox Jews in Britain; a man who combined all the attributes of a learned Rabbi with a breadth of vision and understanding of contemporary events, a sincere Jewish patriot who had the deepest religious convictions yet was fully tolerant of those who had not, who throughout his life carried into practice his own teachings of open-handed charity, and who in fact loved his neighbour as himself.

CHAPTER IV

ACTION AND REACTION

RABBI Werner arrived in London during the late summer of 1891, on his way back to Finland after officiating at his son's wedding in Glasgow. It was just at this time that the fruitless efforts were being made by the Machzike Hadath Society to persuade the Chief Rabbinate to raise the standard of Kashruth. As is customary when a distinguished Rabbi visits a Jewish community he was invited to give a *derasha* in the Synagogue on the Sabbath afternoon, and he was immediately recognised as a Talmudic scholar of outstanding ability. To the small group of whole-heartedly God-fearing Jews in London his advent at that moment was heaven-sent. They had reached an *impasse* with the official Community and they needed just such a great Rabbi to advise and to lead them. The leaders of the Machzike Hadath lost no time in inviting him to remain in London and to become their spiritual guide. This he was most reluctant to do, as, apart from not wishing without due notice to relinquish the post he then held in Finland, he was averse from participating in any dispute, as this was totally against his nature. The strongest pressure was exerted upon him and at the same time the serious religious handicaps with which the Orthodox Jews in England were faced were made clear to him, but he could not make up his mind as to what course to take.

Visiting London at this period was another Russian Rabbi of great distinction, Rabbi Shmuel Mohilever of Bialystok. Rabbi Mohilever, who was the founder of the *Chovevei Zion* Movement, the forerunner of Zionism, was on one of several tours of Western Europe which he made to enlist support for his schemes to help Jews to go to Palestine. My grandfather naturally took the opportunity of meeting this world famous Rabbi and after discussing with him the whole problem which had been put to him by the Machzike

Hadath, asked for his advice. My father, who had heard this story direct from my grandfather, told me that Rabbi Mohilever agreed that conditions in England in regard to Kashruth were bad, but added 'I do not think you will be able to succeed in bettering them.'

These words were sufficient for Rabbi Werner. Having received confirmation from a disinterested authority that conditions were really bad, he was resolved in his determination that an attempt must be made to improve them. As to Rabbi Mohilever's view that he would not succeed, well, that was merely a personal opinion, but Rabbi Werner was more confident in his own abilities and he therefore decided to accept the call to become the Rav of the Machzike Hadath.

Being a man of peace, the newly appointed Rav counselled further efforts at conciliation, all of which were, however, of no avail. Finally, representatives of the Machzike Hadath saw Dr. Adler and submitted definite demands as the minimum required for the improvement of the standard of Kashruth. These included:

1. The prohibition of the sale of kidney suet,
2. The prohibition of the sale of unpurged hindquarter meat,
3. The insistence that when necessary meat should be 'poured over' with cold water and not otherwise sold,
4. The insistence that all poultry should have a seal to show that it has been ritually slaughtered.

These definite demands were accompanied by a declaration that if they were not granted the Machzike Hadath would be compelled to start an independent Shechita of their own. Dr. Adler refused to accept these demands and stated that as far as the sealing of poultry was concerned, to do so was 'quite impossible'. The doors of reason were now completely bolted and barred and an opposition Shechita by the Machzike Hadath was begun.

Shochtim of a very high order both as to technical ability and religious integrity were appointed by the Machzike Hadath and very stringent regulations were laid down to which each Shochet had to subscribe. These regulations called for a very high standard indeed on the part of the Shochtim both in the exercise of their duties as well as in their individual lives. In addition, a proper system of supervision at the markets and shops was instituted. There was then no Slaughter of Animals Act and Shechita could be easily

arranged with a wholesale butcher at one of the slaughtering yards of which there were several, e.g. Aldgate and Deptford. Samuel Hamburger of North London, who was in the meat trade, was very helpful in this respect.

A poultry yard was opened at Heneage Street, Spitalfields, and there were five butcher shops to begin with. Each butcher was a reliable Orthodox Jew, and was required to sign an undertaking to conform to the Rules of the Machzike Hadath.⁴ All meat and poultry supplied to the shops was suitably marked, the meat being clearly stamped, and each chicken bore a metal seal.

Among the Shoctim appointed in those early years, were Ezriel Bleehen (later, Headmaster of the Brick Lane Talmud Torah), David Elya Hahn, Ya'acov Ychuda Leib Levitta (later, Rosh HaShoctim), Moshe Ogus (also Chazan of the Synagogue), Mendel Rapaport, Moshe Yitzchak Segal (later, Rosh Yeshiva in Manchester) and Eliyahu Shoham. Chayim Shmaryahu Bard acted both as Shomer and Administrative Officer.

It is of interest to mention that after the Machzike Hadath Shechita came into operation, that which Dr. Adler had declared to be 'impossible' was actually carried into effect; the Board of Shechita also introduced the use of seals for their poultry (see p. 107).

Very little was published in the *Jewish Chronicle* of that year dealing with the actual circumstances that caused the rift. In fact the tendency was to ignore the whole matter. The little that was published showed the evasiveness and contradictory character of the information given to the Community. The *Jewish Chronicle* of 8th May, 1891, reported a meeting of Kosher Butchers as follows:

'An important Meeting of all the Jewish Butchers licensed to sell hindquarters met at the Three Nuns Hotel, Aldgate, for the purpose of discussing a question relative to the sale of hind-quarters.

'Mr. John Berlyn, of the firm of Solomons and Nephew, occupied the Chair and in his introductory remarks explained that the Meeting was called for the purpose of discussing a letter received from Dr. Adler, giving 24 hours' notice to abolish the sale of kidney suet.

4. A book has been preserved containing on each page a printed copy of the Rules for Retail Butchers, in English and Yiddish, with a form of undertaking, and in which there are the signatures of 50 butchers.

'The Chairman said that he fully believed that this meeting was at all times willing to conform to any request of Dr. Adler but seeing that this fat question was carried on for the past 20 years, he thought it was now out of their (the Butchers') power to bring the Jewish public, who are large consumers of this kidney fat, to substitute other fat.

'Mr. E. Barnett fully concurred with the Chairman, and said how absurd to think for one moment that any large family would receive a sirloin of beef with the fat torn entirely out.

'Upon these remarks, Messrs. J. Nathan, White, Franks, Swabe, and others, said that they might just as well close their shops. Mr. J. Nathan said that such a stringent law would drive half the Jewish Community to Christian butchers. Mr. Lewis White said that selling hindquarters was not a matter of choice of the butchers, but simply meeting a demand of the Jewish public upon which they had no power of control.

'A resolution was then moved, and unanimously carried, that a deputation wait upon Dr. Adler, telling him that to discontinue the sale of kidney fat and hindquarters was quite impracticable.

'The meeting then adjourned with a vote of thanks to the Chairman, Mr. John Berlyn.'

In the issue of 15th May, 1891, there is an account of another meeting of the Kosher butchers together with Dr. Adler and the Beth Din, with Morris Van Thal, Investigating Officer of the Board of Shechita, in attendance, in which the following occurs:

'After some discussion it was arranged that matters connected with the sale of [kidney] fat should be left entirely in abeyance and that the sale should be continued as heretofore.'

The issue of the following week contains a short note from Mr. Van Thal stating that the report published in the previous issue 'was wrong in every particular' and that precautions to obviate such contingency (sale of forbidden fat) were arranged by the Ecclesiastical Authorities which the Jewish Butchers promised to adopt.'

The real situation, however, can be more accurately assessed from an account given in the *Jewish Chronicle* of 23rd December, 1898, in an obituary of Salomon Herz, as follows:

Four Rabbanim at Basle during the Second Zionist Congress, 1898

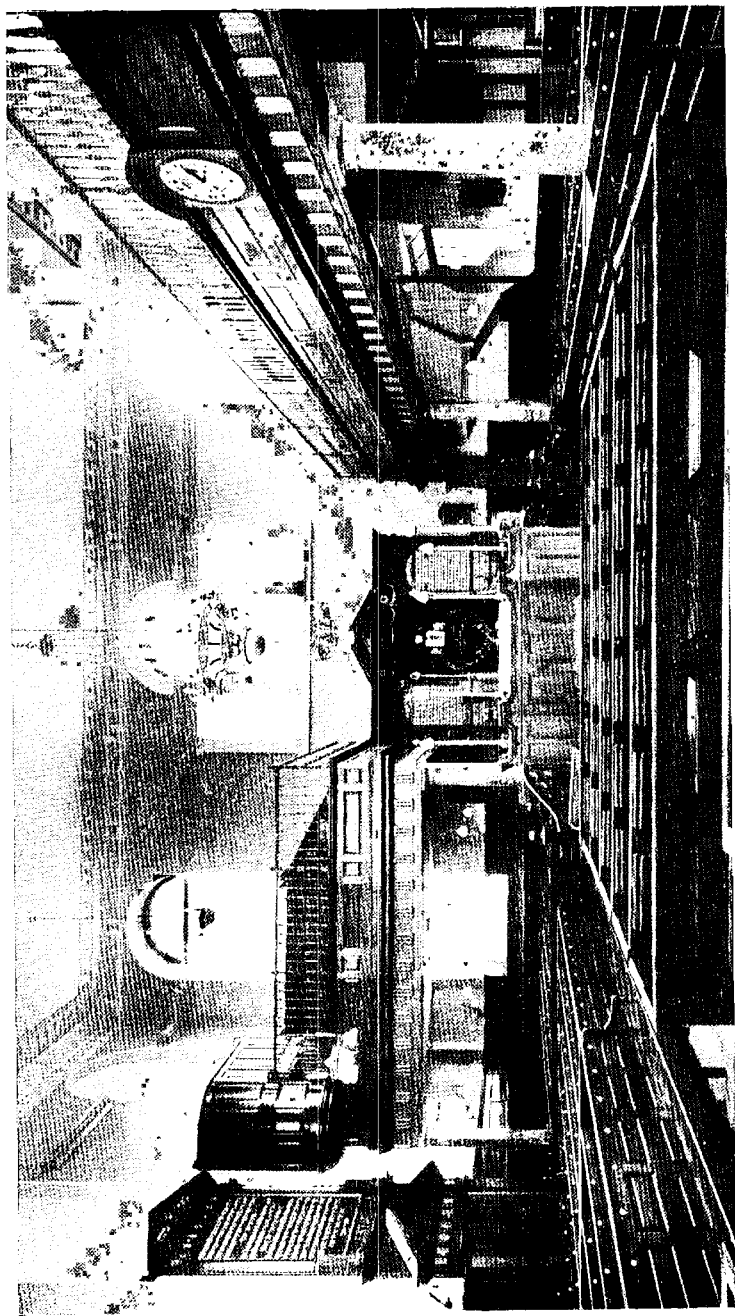
Rabbi Pinchas Rasowsky
(Shvintzan)

Rabbi Dr A. Cohn
(Basle)

Rabbi Shmuel Ya'acov
Rabbinowitz (later, Liverpool)

Rabbi Werner
(London)

PLATE III

Interior of the Spitalfields Great Synagogue (Machzike Hadath). A recent photograph

'As a result of the meeting (reported on 8th May, 1891), a deputation of the butchers waited upon the Chief Rabbi to explain that the entire discontinuance of the sale of kidney fat and hindquarters was quite impracticable. Dr. Adler withdrew his prohibition and fresh regulations were made. Thereupon a meeting was convened by Mr. Herz and it was decided to establish a new Society, with the title of *חברת מחייקי הדת*.'

On the 13th November, 1891, in an account of a meeting of the Board of the Federation of Synagogues, Samuel Montagu, the Acting President (then also President of the Board of Shechita), is reported as having said:

'It was intolerable that a number of persons should separate themselves from existing Communal Organisations before they had even taken the trouble to formulate their complaints and present them to the Shechita Board.'

In the issue of the 27th November, 1891, the following appears in a report of a meeting of the Shechita Board held on the 19th of that month:

'The Chief Rabbi said that some two months ago certain representatives of a Chevra styling itself Chevrath Machzike Hadath had submitted to him and the Beth Din certain complaints regarding the sale of Kosher meat. To these alleged grievances he had given a patient hearing. The complaints referred principally to the fact that there was reason to apprehend that purchasers might be unwittingly supplied with forbidden fat. He had made the most stringent investigation into the matter and was enabled to assure the complainants that the fear was without foundation... They ask that the Board of Shechita should pay £3 a week to a Mr. Werner⁵ whom they have appointed as their *Moreh Zedek*, who shall be at liberty to supervise matters relating to Shechita, that an additional poultry slaughtering yard be opened, that two new Shochetim be appointed with the sanction of their Rabbi, and that 8 or 10 butchers be licensed who will act in conformity with their wishes.'

5. No person under Dr. Adler's jurisdiction was allowed to be called 'Rabbi'.

At the same meeting, the future Sir Benjamin Cohen (United Synagogue) said that the most effectual mode of crushing the new organisation would be to take no notice of it.

A much fuller account of the words used by Dr. Adler at this historic meeting of the Board of Shechita is, however, to be found in the *Jewish World* of 20th November, 1891, from which the following is extracted:

‘The Chief Rabbi then gave the following explanation. Some eight or ten months ago, he said, a Society called Chevra Machzike Hadath, submitted to the Beth Din certain alleged grievances relating to the sale of Kosher meat, especially with regard to certain fat that was said to be sold to the poor as Kosher and was not so. The Beth Din thoroughly investigated those complaints, and assured the Chevra that no one who required Kosher meat and fat had any difficulty in obtaining it. True, there were in the Community certain individuals who were unfortunately not so particular, but those who wished to have meat that was in all respects Kosher according to Jewish law could obtain it . . . Why it was imperative to crush such a movement was because every rule of humanity that could be observed was observed in the slaughter houses under the Board’s control. But in the case of these people, who came over here uncultivated and uncivilised, there was every reason to apprehend that such precautions would not be observed. The consequence would be that the Society for the Prevention of Cruelty to Animals would step in and, confounding the Chevra with the whole Community, would condemn Shechita as an act of cruelty.’

There is no denial here that Trefa meat and *chelev* were being sold by Kosher butchers, nor is the description of the Rabbi and founders of the Machzike Hadath as ‘uncultivated and uncivilised’ people worthy of a religious leader. Furthermore, the argument about the R.S.P.C.A. has been used again and again to prevent the full exercise of religious freedom.

The Minutes of the Board of Shechita throw very little additional light on the matter—in fact, the record is distinguished more by what has been omitted than by what is included. There is, for ex-

ample, no mention whatsoever of the meetings of kosher butchers with the Chief Rabbi and the Board's Investigating Officer concerning the sale of kidney suet. The first mention of the Machzike Hadath occurs in the minutes of the meeting of 19th Nov. 1891, which also significantly refer to alterations in the licensing regulations, authorising charges to be made when the employment of a Shomer in a butcher-shop is required by the Ecclesiastical Authorities. Extracts from the minutes of this meeting will be found on p. 103.

The Jewish World published a fair amount of correspondence as well as several strongly worded editorials on the subject, one of which included the following comment:

'The statement of Dr. Adler is not quite convincing on this point. We ought to be assured that no *chelev* or hindquarters are allowed to be sold, or that if any exceptional licences are issued, there is legal warrant for granting them. Until these questions are satisfactorily answered it is useless to condemn the Chevrah Machzike Hadath as an attempt at schism. If the Shechita Board is wrong the Chevrah must be right, and no one is justified in imputing ulterior motives to it.'

It is abundantly clear from all that is stated above that the Kosher butchers under the Board of Shechita had been selling Trefa kidney fat (אסור בכרית) for over 20 years, and only now after the Machzike Hadath had clamoured against it, did Dr. Adler begin to take steps in the matter.

Indeed, the public were also subsequently warned by the Beth Din not to buy unporged hindquarter meat; but there was no outright prohibition of the butchers selling such forbidden meat, the sale of which continued unofficially, although the Beth Din were now armed with the necessary powers to insist on a full-time Shomer being employed in any butcher-shop. The laxity in this respect was allowed to go on for a further forty years, until Rabbi Abramsky, who had been Rav of the Machzike Hadath, made it a condition of his joining the Beth Din in 1935, that the sale of hindquarter meat should be stopped altogether. Even then, only the stricter carrying out of porging was enforced, and it was not till war broke out in 1939, with its restriction in the supply of home-

killed meat, that the sale of hindquarter meat finally ceased. This state of affairs has been maintained ever since.

The fact that conditions in this respect in the general community were very bad even as late as 1913 is shown by a letter, signed by Mr. I. Guggenheimer, which appeared in the *Jewish Chronicle* on 14th March, 1913 under the heading of 'Selling Unporged Butcher-meat as Kosher'. Mr. Guggenheimer (a grandson of Rabbi Samson Raphael Hirsch) who was a member of the United Synagogue and not of either the Machzike Hadath or of the Adath Yisroel, wrote at some length in connection with a message that had been received from the Chief Rabbi-elect, Dr. J. H. Hertz. The material portion of his communication is as follows:

'Yet how very little importance do our Jewish butchers attach to it! Of course, any Jewish woman who buys her meat from a butcher under the supervision of the Ecclesiastical Authorities, takes it for granted that such meat is ready for use. Little does she dream that, unless specially asked for, the greater portion of meat sold by Jewish butchers under the control of the Beth Din and the supervision of the "*Shomerim*" is not separated from the *Chelev* which is not easily removed by unskilled hands, the eating of which . . . is subject to the severe punishment of *Koreth* . . .'

The following extract from an article by *Watchman* under the caption of 'In the Communal Armchair' in the *Jewish Chronicle* of 2nd August, 1935, is also very illuminating:

'It is not surprising that the peremptory announcement by the Ecclesiastical Authorities that "henceforth all hindquarter meat sold in any shop under the control of the Shechita Board must be porged" and their threat that the Board will enforce this Order have created not merely a storm in a teacup but a commotion in the kitchen. So far back as the Chief Rabbinate of Dr. Nathan Adler, the father of Hermann Adler, I am told, one or two Jewish butcher shops were allowed to sell unporged hindquarter meat. Under the Hermann Adler regime, the same practice continued; and to this day Dr. Hertz has failed to come down heavily upon it. Indeed, it is common knowledge that if

Rabbi Abramsky had not made steady and uncompromising porging a rigid condition of his acceptance of a Dayanship, the consumers of unporged meat would still have been allowed to go on living in sin.'

But in 1891, the extremely bad conditions had brought about the establishment of the Machzike Hadath Shechita. The London Beth Din, however, did not regard the setting up of an opposition Shechita with equanimity and they issued an *issur* decreeing it as having been set up contrary to Jewish law, and declaring the meat sold as forbidden to be eaten טריפה. Nowadays, as an outcome of the experience gained in some legal actions, notices published by the Board of Shechita are more circumspect in their phraseology and state that they 'do not hold themselves responsible for the Kashruth of the meat sold' etc. At that time, however, the meat was unhesitatingly declared to be *Trefa*!

The Machzike Hadath naturally ignored the interdict and carried on unperturbed. A handbill which they issued justifying their action is reproduced on p. 121. The dispute, however, remained a purely domestic affair within the confines of the Metropolis as the Jewish year 5651 drew to its close in September 1891. Nearly two months later, however, a bombshell was thrown into the whole affair by the publication of an interdict (confirming that of Dr. Adler and his Beth Din) against the Machzike Hadath issued on 24th Cheshvan, 5652 (25th Nov., 1891) by none other than Rabbi Yitzchak Elchanan Spector of Kovno, who was regarded as one of the greatest rabbis of that generation (see p. 122). The draft of a letter, or possibly only part of the letter, addressed by Dr. Adler to Rabbi Spector, written in Dr. Adler's own handwriting and asking for a confirmatory interdict against the Machzike Hadath (from Mr. A. Schischa's collection) is reproduced and transcribed on pp. 121 and xvi. A translation will be found on p. 104.

It is of interest to observe that there was an interval of only five days between the date of Dr. Adler's letter and that of Rabbi Spector's reply. Having regard to the slower means of communication between London and Kovno at that time, it must be concluded that the *issur*, which is of a detailed character and would be expected to have required some time for its consideration, was dispatched almost by return of post. This undue haste tends to confirm the fact that

outside pressure, as will be seen later, had already been brought to bear on Reb Yitzchak Elchanan.

This interdict by the Kovno Rav was obviously something not to be lightly ignored. But the Machzike Hadath were not to be deflected from the course they knew to be right. How could the great Reb Yitzchak Elchanan have pronounced judgment on an issue of this kind without knowing all the facts or at least without having heard both sides? It was just unbelievable! This was, however, not the moment for questions. It was clear that the battle was now on and what was required was action!

Letters were immediately dispatched to many distinguished rabbis in both Central and Eastern Europe, who were personally known to the leaders of the Machzike Hadath, giving details of the situation and asking for a ruling in Jewish law. For a new problem had now arisen. Rabbi Spector had stated that it was forbidden to set up a religious authority in opposition to an established Beth Din. That, of course, was well-known, but the point at issue was whether a Beth Din need be obeyed if it did not conduct itself in accordance with Din Torah and permitted the gross infractions of the laws of Kashruth as already mentioned. The text of these letters, which described in detail the conditions then prevailing in the London Community, is given on p. xiv. A translation of an extract has already appeared on p. 15.

Replies, all supporting the action taken by the Machzike Hadath, were received from famous rabbis in Germany, Austria, Hungary, Russia and Poland. Not all the letters from the Rabbis whose names are mentioned in the available documents have been preserved. It would appear that the first reply came from Rabbi Dr. Salomon Breuer, Chief Rabbi of the Orthodox Congregation of Frankfurt on the Main. This was immediately published. The letter is not in my possession but the text appeared in the *Jewish World* (4th Dec. 1891) as part of a communication from Salomon Herz (see p. 105). Whilst waiting for the other replies, a leaflet was issued quoting an earlier letter dated *Tishri*, 5652 received from the famous Rabbi Yomtob Lipman of Mir, who had welcomed the establishment of the Machzike Hadath with his friend Reb Avraham Aba at the head and hoped that they would seek out God-fearing men to act as their Shochtim. The leaflet pointed out that the date of the letter

quoted showed, that not having previously published it, they had not desired any open quarrel and also expressed the conviction that they hoped to be able to convince the Kovno Rav how bad was the state of Kashruth in London (see p. 123).

Meanwhile, the Beth Din were also active, for they had published at least two further placards containing extracts from interdicts in opposition to the Machzike Hadath from some eighteen Russian Rabbis, all written within a few weeks of each other about *Tebeth*, 5652 (Jan. 1892). (See pp. 125 and 127.)

In addition, a Beth Din handbill dated *Shebat*, 5652 (Feb. 1892) declaring the meat sold by three Machzike Hadath butchers to be Trefa is also available. It was issued over the names of Hermann Adler, Chief Rabbi; Moses Gaster, Haham of the Spanish and Portuguese Jews; Jacob Reinowitz, Dayan; and Bernard Spiers, Dayan (see p. 126).

The dispute had now developed into open warfare. The whole might of the official Community had been flung into battle against this tiny band of pious men whose only crime was their zeal for traditional Judaism. Their butcher-shops were picketed; posters and placards were plastered on the walls of Whitechapel. Passions were indeed high and the situation was tense.

The extremely oppressive measures adopted by the Beth Din and the public reaction thereto as well as to the interdicts from abroad can be seen from the following two anonymous letters which appeared in the *Jewish World* on the 19th Feb. 1892 and from the editorial in the same journal in the following week:

Correspondence

IS SCHAUN GENUG?

Sir,

I received a placard of which I understand a great many are distributed in London, and wish to express my great grief and thorough disgust with it. Because some people are not satisfied with the Shechita Board that is no ground to attempt to crush them or to boycott anybody because they obtain a supply of meat which they think is Kosher and won't buy meat with which they are not satisfied. The whole thing looks like an application of the screw, which one thought was buried

four hundred years ago in Spain. We are near the end of the nineteenth century, and living in England and do not want anyone to interfere with our liberty of conscience, or with us, or with our menu, from Wilna, Grodno, the immortal Meseritz, Carlin, Lomse, Bausk, or Smargan, Warschkowo, or Odessa, and sentences like 'Wai Wai geschriegen, wellen se hobben de selbe Mapoloh wie Kaurach' are not calculated to elevate or educate or to anglicise anybody. But some of these blessed innocents cannot know even what they pen. For instance, 'Ich erklere as die Haur'o'h von einem Rav und die Shechita was is unter seine Aufsicht is wie bosor pigul etc., und jeder mus Kashern die Kelim'.

Did Baron Lionel de Rothschild, Sir David Salomons and Sir Moses Montefiore work for this? Is that the result of their devotion, their struggles and victory?

Yours etc.,

Sir,

אסרנא לא אסרי

The ex-parte statements of Russian Rabbis invoked to crush the Machzike Hadath are not of much importance and do not deserve any consideration whatever, because these shining lights are not aware of what is going on in London. If they knew the things, the circumstances and persons, very likely they would be as the *Posuk* is,

עשר אעשרנו לך

Editorial

THE SHECHITA SCANDAL

An advertisement which appears in our impression to-day, shows that the differences between the Shechita Board and the Chevra Machzike Hadath have not yet been arranged. Indeed, the quarrel has broken out anew, and the East End is being placarded with the opinions of Continental Rabbis in which both sides find equally strong support. We are informed too, that pickets have been posted outside the shops of the Chevra and that scandalous scenes are of daily occurrence. The worst of it is that the Ecclesiastical Authorities seem to have embarked on a regular crusade against the Chevra persecuting it and its cus-

tomers in a truly Muscovite style. We are assured on very respectable authority that in one case the bounty of charity has been withheld from a poor man who had been denounced as a customer of the Chevra. A more flagrant example of persecution has been the dismissal of a teacher from his post because, from conscientious motives he had declined to withdraw his custom from the Chevra. These are exceedingly serious charges, and we shall be glad to hear whether the Ecclesiastical Authorities are able to place a different complexion on them. We must repeat what we said when this unhappy controversy first broke out—that the Chevra Machzike Hadath are quite justified in the view they take on the main question which has driven them to revolt, and if the Shechita Board or Ecclesiastical Authorities are not disposed to pursue a conciliatory policy, they have no right to attempt to crush their adversaries by force. We regret this scandal as much in the interests of the Ecclesiastical Authorities as of the members of the Chevra itself, for there can be little doubt that the Community generally will not tolerate such acts of persecution as have been brought to our knowledge.

Soon afterwards, more replies having been received by the Machzike Hadath, they issued a further leaflet containing extracts of letters from Rabbi Salomon Spitzer of Vienna (addressed to Julius Lunzer), Rabbi Naphtali Sopher of Hungary (wrongly described as the author of *Damesek Eliezer*) and Rabbi Chayim Z. Morgenstern, Dayan of Minsk. The first two both made it clear that the interdict of a Beth Din that had itself permitted the sale of Trefa fat had no value in Jewish law and should be ignored, Rabbi Spitzer mentioning that he himself had had to contend with a similar situation in Vienna when he had arrived there 39 years previously, while Rabbi Sopher stated that he would have thought that any sincere Rabbi and Beth Din would have welcomed the Machzike Hadath and would have assisted them. He could only assume that they were being compelled to act as they did, by their Community. The Dayan of Minsk wrote refuting a letter that had been sent from that city to Dr. Adler as unauthorised, and also expressed surprise that the Rabbi of Kovno had issued an interdict without having himself investigated the matter or heard both sides (see p. 130). The

letters and *responsa* of Rabbi Spitzer and Rabbi Sopher are fully transcribed on pp. xvi-xix, and extracts from Rabbi Spitzer's original manuscript are reproduced on pp. 128 and 129.

The last available leaflet issued by the Machzike Hadath refers to a further meeting with Dr. Adler on the 8th Adar (7th Mar. 1892), when the Chief Rabbi is stated to have promised his support if the Machzike Hadath could but arrange the monetary aspects with the Board of Shechita. This, argues the leaflet, 'proves conclusively that the whole issue is only one of finance, but that the meat sold by the Machzike Hadath is absolutely Kosher' (see p. 131).

Following upon this meeting with Dr. Adler a deputation from the Chevra Machzike Hadath attended a meeting of the Shechita Board on 10th Mar. 1892, Samuel Montagu in the chair. They were, however, unable to achieve any success. A lengthy report of the proceedings appeared in the *Jewish World* of 11th Mar. 1892, and is reproduced on p. 107.

The Minutes of this meeting of the Board, whilst dealing very briefly with the attendance of the deputation from the Machzike Hadath Society, include a full report 'made by the Chief Rabbi as to the action taken by the Ecclesiastical Authorities with regard to butchers unlicensed by the Board'. In this report Dr. Adler stated that the 'declarations' (against the Shechita of the Machzike Hadath) made 'by the most eminent Rabbis of Russia' were 'spontaneously sent us . . . in consequence of statements that had appeared in the Jewish newspapers'. Having regard to what is now known of the efforts in this connection made by Dr. Adler both directly and indirectly, the use of the word 'spontaneously' is hardly appropriate. The opening paragraphs of the Chief Rabbi's report as well as the brief reference to the unsuccessful deputation from the Machzike Hadath will be found on p. 106.

The dispute which consequently continued unresolved had now become the subject of widespread discussions. Strongly worded articles had been appearing since November 1891 in Russian-Hebrew periodicals such as *Hamelitz* and *Hatzephirah*, all attacking the Machzike Hadath, who were variously compared with Korah and his Congregation, or with Dathan and Abiram and their followers, and were treated to a great deal of scorn and abuse and with a play upon the wording of their name termed מויקי הדת 'Damagers of the

Law'. How, it was asked, dare they revolt against the great and learned Dr. Adler or oppose the famous Lord Rothschild who had shown them such friendship? Nobody seemed to have had a good word to say on their behalf.

An article in *Hamelitz*, No. 257, of 19th Nov. 1891⁶ (30th *Cheshvan*, 5652), characteristic of the scurrilous distortions of the truth that were being published, states that the normal practice was for monies obtained by the London Board of Shechita 'to be divided amongst the poor of our brethren' and that the 'hypocrites' had deliberately established a Shechita of their own in order 'to share the money among themselves and to rob the poor'. The article also included a copy of an interdict in Yiddish by the London Beth Din dated a fortnight earlier. The relevant part of the article is reproduced on page 124.

All this had not the slightest effect on the leaders of the Machzike Hadath in their determination to continue the struggle in which they were convinced they were justified; nevertheless it was difficult to see what had caused so many forces to mobilise against them. First there had been the large number of Rabbis headed by the famous Reb Yitzchak Elchanan and then there was this tirade in the Russian-Hebrew Press. Who and what were behind it all?

Among the Rabbis named in the leaflets issued by the Beth Din as having opposed the Shechita of the Machzike Hadath, is Rabbi Shmuel Mohilever. Having regard to what has been written before about his having agreed in conversation with Rabbi Werner but a few months previously that things were bad in London, it was indeed surprising that he should now have made a *volte face* by supporting Dr. Adler. As will be apparent from further correspondence to be mentioned later, Rabbi Mohilever did not content himself with opposing the Machzike Hadath directly, but actually wrote to many of the great Russian and Polish Rabbis pouring abuse against 'this evil congregation' and its 'Rabbi who was misguiding them' and requesting them to issue *issurim* against the Machzike Hadath. I have not seen the original of this letter but I found a transcription in my father's handwriting of a letter from Rabbi Mohilever dated 23rd Kislev, 5652 which is in the form of a circular letter.

The text is given on pp. xx-xxii. Furthermore, it would seem that it was Rabbi Mohilever who was also instrumental in securing the interdict of Rabbi Yitzchak Elchanan Spector against the Machzike Hadath.

Rabbi Werner and his followers were completely nonplussed; they could scarcely believe that Rabbi Mohilever who had seen with his own eyes the highly unsatisfactory state of London Kashruth should have acted in this way. Could it be that his supreme desire to get help for Jews to go to Palestine had meant that at all costs he must not fall out with Dr. Adler and his lay leaders, and had therefore produced such a reaction in him that compelled him to castigate their opponents. This view is apparently held by Mr. Metchik who writes:

'Reb Shmuel Mohilever induced Reb Yitzchak Elchanan Spector to give the *issur*. Rabbi Mohilever came to London to get support for Chovevei Zion and to obtain financial assistance from Lord Rothschild. However, he got neither. He returned to Russia with a request from Dr. Adler to persuade Reb Yitzchak Elchanan to issue an *issur* against the Machzike Hadath. The *issur*, however, was not accepted by the German Rabbanim, as they felt that it had been given under pressure from Rabbi Mohilever.'

It is doubtful, however, whether the founders of the Machzike Hadath were ever able to fathom this extraordinary behaviour of one who is internationally acclaimed as one of the originators of modern Zionism.

I have only recently heard a plausible explanation of what occurred from Rabbi H. Ferber, the well-known spiritual leader of the West End Chessed Ve'Emeth Congregation, who had heard it from responsible individuals who were in England at that time. Apparently, so the story goes, Rabbi Mohilever before leaving London in 1891 was invited by Dr. Adler to examine the Shochtim of the Board of Shechita. This is a gesture of courtesy often made to a distinguished visiting Rabbi and includes the inspection of the *Chalaphim*. Now there were at that time two categories of Shochtim; those who had been here for several years and some who had only recently immigrated from Eastern Europe. The services of the

latter were not regularly used because, being more Orthodox and therefore more particular, they found more faults than did the others. It was, however, only the newly arrived Shochtim who were introduced to the visiting Rabbi who naturally found them to be people after his own heart, well versed in the laws of Shechita and able to engage in involved discussions on intricate points of *Halacha*. Rabbi Mohilever was thoroughly impressed, and when he returned to Russia he told Rabbi Spector of the high quality of the Shochtim here and added that there was nothing wrong with the Shechita in London; indeed it was as good as that in Bialystok!

The deception played on Rabbi Mohilever had had the necessary effect, for he immediately set to work with great energy and speed. Apart from securing the *issurim* from Reb Yitzchak Elchanan and the other great Russian Rabbis, the Rabbi of Bialystok was able to utilise his intimate association with the Hebrew periodicals of his country, to facilitate the publication of the abusive articles highly defamatory of the *Machzike Hadath* and their *Rav*, which had emanated from London, and to prevent the appearance of a single word in their defence.

The strongly worded interdict of Rabbi Yitzchak Elchanan Spector against the *Machzike Hadath* affected the situation in a variety of ways. There are always people, who although sincerely observant, yet refrain from active opposition when any departure from traditional practice occurs, because they are reluctant to disturb the peaceful calm of the Community. They consider themselves men of peace, but in reality they are frequently only appeasers who must take the responsibility for the eventual disintegration of the whole fabric of orthodox life. There were many such people within the older Anglo-Jewish Community, as well as among the newer immigrants, and these naturally felt fortified in their opposition to the militants by the views expressed by the great Lithuanian Rabbi. In addition, there must have been many who although at first inclined to join the new venture now felt very disturbed in their minds.

But there was another and rather unexpected sequel to this communication from Kovno. My grandfather had been very deeply affected by its terms when it was first published, but it could not, of course, alter his resolve to continue the fight which he knew was in a just cause. Dr. Adler, on the other hand, was so elated when it ar-

rived that he immediately took it to show to Lord Rothschild, the President of the United Synagogue. The latter just could not understand why the Chief Rabbi was so agitated. Lord Rothschild must have thought to himself, 'The British Empire is the greatest Empire in the World; it follows therefore that Dr. Adler, its Chief Rabbi, must be the greatest Rabbi in the world; why should he then feel so excited about a letter written in a strange language by a foreign Rabbi? If Dr. Adler now showed that he recognised in Rabbi Spector a greater authority than himself, then perhaps these other people from abroad might also be in the right!' From that moment, my father told me, Lord Rothschild worked indefatigably to bring about a peaceful solution, which, however, was not to be reached for some considerable time.

CHAPTER V

VINDICATION

AFTER the first year, with the frequent publication of leaflets by both sides, the Beth Din attacking the Machzike Hadath and the Machzike Hadath constantly defending themselves, the dispute entered a quieter phase. Not that there was any slackening in the activities of the opposition Shechita, but merely that public recrimination was no longer the order of the day.

Nevertheless feelings within the Community remained tense, for the interdict of Rabbi Yitzchak Elchanan could not be easily explained away. Clearly something had to be done to correct the completely false picture that had been presented to this eminent Rav as well as to the many other rabbis who had inveighed against the Machzike Hadath and their venerable Rabbi. Efforts to make contact with Rabbi Spector were not at first successful. A communication, indicating how difficult the situation was, from Rabbi Idel Zalman Gordon of Aniksht, is reproduced and transcribed on pp. 124 and xxiii. The powerful influence that had been exerted by Rabbi Mohilever and the fear which was felt by those who endeavoured to support the Machzike Hadath are indicated by the foot-note to this letter which states, "To be preserved as a record but not to be disclosed to anybody".

The problem was complicated by Rabbi Werner's recent change of surname. The new name made for a sense of doubt to some who had formerly known him as Reb Aba Chaima and lent colour to the strong opposition that had been directed against his action by the Bialystok Rabbi. It was here that Ya'acov Zinkin came to the rescue. As already mentioned he was personally known to the *Chafetz Chayim*, the greatest living religious authority of the day, to whom he communicated all the facts including the extracts from the *Jewish Chronicle* confirming the sale of kidney suet by the butchers of the Board of Shechita. Zinkin also wrote a 52-page pamphlet entitled

Ha-Emeth VeHaShalom (Truth and Peace), published anonymously in Lemberg in 1893, which gave a discursive account, in Yiddish, of the type of religious life that should be aimed at in any Orthodox Community in the spheres of education, Sabbath observance, kashruth, and human relations generally, and pointed out how different things were in Anglo-Jewry and how far removed from orthodoxy was the general practice in London. The inside cover had a foreword in Hebrew assuring the reader of the veracity of what was written in the text, and invited anyone, who so desired, to discuss matters with either the Rav of the Machzike Hadath or the Committee at their Offices at 40 Whitechapel Road. This booklet was not only distributed locally but was sent far and wide to almost every rabbi of note in Eastern Europe together with a 14-page supplement⁷ in Hebrew entitled "מכתב הוספה להחברת 'ה אמת והשלום'". The supplement described many details of the dispute up to that date, and gave the names of the leaders of the Machzike Hadath Society at that period, as follows:

שלמה הערץ, פרנס
יהודה ב"ר עקיבא לעוונישטיין יליד פרנקפורט דמיין
יהודה לונצער יליד אונגארן

יצחק זאב הכהן מעציק סופר ומזכיר החברה שלעמל"פ יליד בריסק ליטא.
יצחק פסח העדמאן
עקב אליעזר ב"ר אריה
חיים ב"ר שבתי נעמקא
עקב בן משה אייזיק יליד עסטדייך
חיים בן יוסף יאסעלוואה
אברהם דוד ב"ר ירוחם גודמאן
שמואל ב"ר משה לוטנער
יעקב צבי לוטנער

In addition, a special representative was commissioned by the Machzike Hadath to visit several outstanding rabbis in Russia. This was of course an extremely difficult matter to arrange because nearly everybody suitable was a refugee and would not have a passport, let alone be able to obtain a Russian entry visa. Probably the opportunity was taken of a visit to London of a *meshulach* from one of the *Yeshivot* and use was made of his services on his return to Russia.

The result of these efforts was highly successful. Some of the greatest rabbis of the day wrote confirming the action of the Machzike

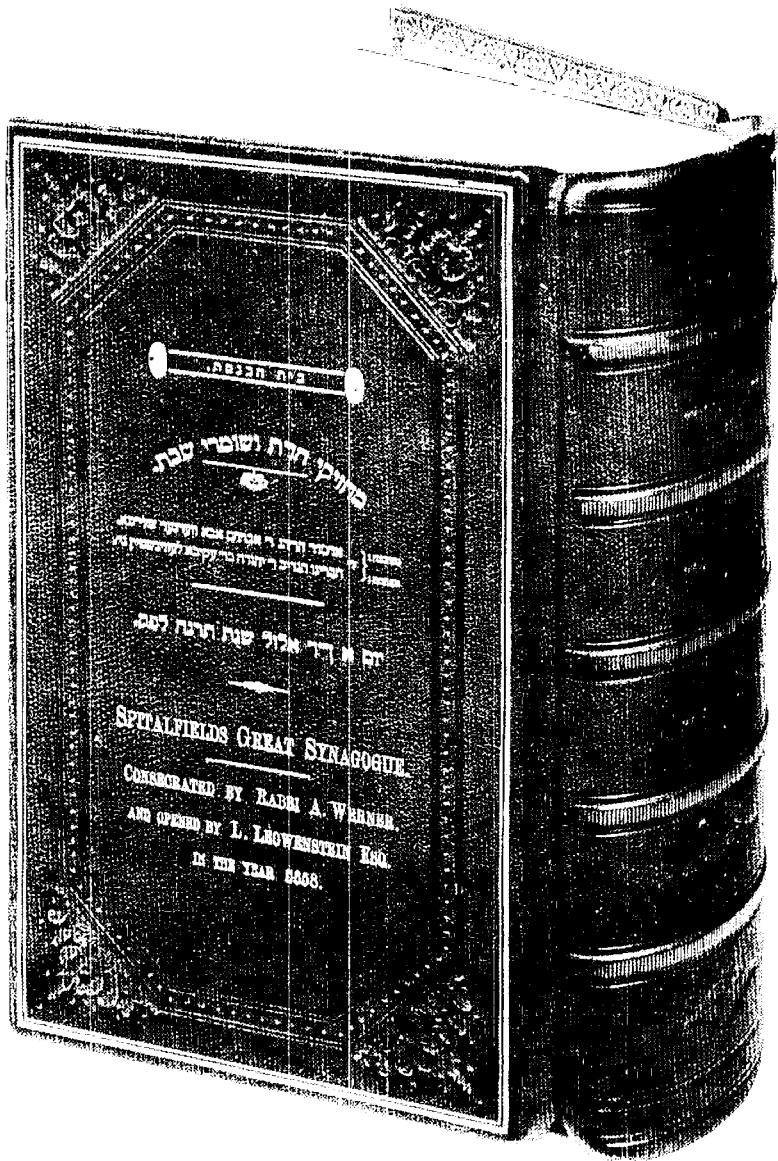
7. Rabbi H. Ferber, who was intimately acquainted with both Rabbi Werner and Ya'acov Zinkin and who possesses a copy of this supplement, has kindly written a survey, in Hebrew, of the circumstances leading to the establishment of the Chevrath Machzike Hadath in which he has included a résumé of the supplement. This will be found on p. v.

Rabbi Werner, with Rabbi Avraham Chernowsky standing nearby, during a weekday morning service. A pencil sketch made in 1902 in the Machzike Hadath Synagogue

A Talmud Study-circle in the vaults under the Synagogue during an air-raid, 1942. Mr Deichowsky is seated at the far end of the table

The Synagogue *Pinkes* (Book of Historical Records)

Hadath in setting up a separate Shechita in the prevailing circumstances and declared that the interdicts that had been issued had no force in Jewish law.

Even the *Chafetz Chayim*, whose whole life was devoted to the propagation of truth and sincerity in human relations and who would naturally be reluctant to take sides in any dispute, supported the Machzike Hadath after having seen the reports in the *Jewish Chronicle*. He did so in letters addressed to Ya'acov Zinkin, but was nevertheless anxious that a peaceful approach should still be made to the Chief Rabbi so as not to perpetuate strife. The originals of two of his letters have been preserved and are reproduced together with full transcriptions on pp. 132-137 and xxiii-xxvi.

Among other supporting letters received from leading rabbis special mention must be made of two: one from Rabbi Yeruchem Yehuda Leib Perelman, known as the *Minsker Gadol*, who mentions that he had been urged to oppose the Machzike Hadath by the Rabbi of Bialystok, and another from Rabbi Yecheiel Michal Ha-Levi Epstein, the author of *Aruch HaShulchan* who pays 'homage to the members of the Machzike Hadath' for the courage they had shown in the most difficult circumstances and offered advice on how to approach other rabbis to reverse their previous interdicts. He admitted that he had at first written in opposition to the revolt at the request of 'a famous Rabbi', but had nevertheless at that time expressed no opinion as to the Kashruth of the meat. In addition, Rabbi Chayim Zelig Morgenstern, Dayan of Minsk, reiterated his firm support of the Machzike Hadath and indicated that he felt he had prevailed upon Rabbi Naphtali Tzvi Berlin (the *Netziv*) to recant from his previous opposition.

Other helpful communications, some expressing opposition to the action taken by Rabbi Spector, came from Rabbi Shimon Dov Analik (Tiktin), Rabbi Aba Ya'acov Boruchov (Vekshna), Rabbi Benjamin Diskin (Lomzc), Rabbi Joseph Rosin⁸ (Dvinsk) and Rabbi Joseph Yoffey (Gorsht). The more important of these are reproduced, and all are transcribed in full on pp. 135-141 and xxvi-xxxv so that they may be preserved for the future. It will be seen that almost all these letters are dated either Ab or Ellul 5653 (1893), for it

8. Also known as the *Rogatchover Iluy*; author of *Tzaphnat Pane' ach*.

took all this time to get Zinkin's book published and circulated. As it was not the wish of the Machzike Hadath to exacerbate feelings, these letters were not published at the time.

This success in reversing the weight of rabbinic opinion against the Machzike Hadath, was marred by one major failure that must be recorded. The emissary who went to Kovno could not secure an official retraction of the interdict issued in Cheshvan 5652 by Rabbi Spector. My information is that the great Rav, by now well advanced in years, withdrew it verbally and expressed his regret, but that his advisers would not allow him to do so in writing for fear of any hostility that might have been engendered against the refugee Jews still fleeing in their thousands to England. Mr. Metchik informs me that a Shochet who returned to Russia from London visited Reb Yitzchak Elchanan concerning the *issur* he had pronounced.

The Rabbi's answer was:

'What do they care for the *issur* now? They are carrying on! I am glad they are carrying on!'

In order to keep East-end Jewry better informed of developments and at the same time to strengthen orthodox Judaism, Mr. Metchik, who was a printer, published, for a short time, a weekly Yiddish newspaper, *Hatzofeh*.

By now the Chevra'ath Machzike Hadath had developed into an independent *Kehilla* in opposition to the official Community, and was carrying out all the functions of such a *Kehilla*. It was already being referred to as the Machzike Hadath Community. Marriages were solemnised (in conjunction with District Registrars) and *Gittin* were arranged when necessary, all without reference to the Chief Rabbi or his Beth Din. A copy of a 'pointed' *Ketubah* used by the Machzike Hadath in those early days (1897) is reproduced on p. 144. With regard to *Gittin* it frequently happens that searching enquiries are called for previously from rabbinical authorities in other countries to establish the *bona fides* in any particular case and a file of such correspondence has been preserved. In this file there are letters from eminent rabbinic authorities including Rabbi Shmuel Salant of Jerusalem. A communication from the Grand Rabbin of Cairo is reproduced because of its exquisitely beautiful Hebrew script, together with a copy of a *Get*, also from Cairo, possibly relative to the case in question (see pp. 146-7). A copy of a *Get* issued

under the auspices of the Rav of the Machzike Hadath is also reproduced on p. 146.

The supervision of Kashruth was extended generally to include that of Kosher milk, butter, cakes, etc. and the special baking of *Matzo* for *Pesach*, and many other necessities that add to the sum total of orthodox family life were also provided. In the sphere of Kashruth, the leaders of the Machzike Hadath stood in close and friendly relationship with the orthodox communities on the Continent, and much correspondence has been preserved indicating the great degree of mutual co-operation that existed at that period. An interesting letter from Rabbi Simcha Bunem Ehrenfeld of Mattersdorf dated the third day of Chanuka, 5657, is reproduced and transcribed on pp. 141 and xxxv.

The greatest importance, however, was attached to the provision of an intensive religious education for the young, and the London Hebrew Talmud Torah Classes were opened on 7th Adar, 5655 (1895) at 59, Brick Lane, most of the founders being also members of the Machzike Hadath. The first Committee consisted of 'Messrs. S. Golubowsky (President), P. Torlowsky (Treasurer), D. Frost (Hon. Secretary), L. Berg, D. Blackman, A. Chernowsky, B. Dubowsky, M. Fox, B. Ginsburg, S. Goldflam, A. Goodman, N. Krassowsky, C. H. Levin, W. Meczyk, A. Miller, Ch. Niemko, M. Salant, P. Schweitzer and A. Watnik.'

At a General Meeting of Subscribers held on 9th June, 1895 at the Jewish Working-men's Club, Great Alie Street, the Chairman congratulated the members 'on the great success we have achieved in such a short period (ten weeks) that we were enabled by the united efforts of over 900 members, all poor foreigners, to establish a Talmud Torah with ten teachers giving instruction to nearly 500 poor children in our own Mother Tongue'.

Many of the children attending the Talmud Torah were so poor that they had also to be supplied with boots and clothing, which were provided through the help of a Ladies' Committee. This Talmud Torah, now generally known as the Brick Lane Talmud Torah, was the first institution of its kind in England where instruction was given in Yiddish and where the standard reached was sufficiently high to warrant a *Gemara* class for the senior pupils. This class was subsequently transferred to the Synagogue and be-

came the nucleus from which the *Yeshiva Etz Chayim* was developed.

Many who have since achieved distinction and have become well-known in Jewish public life, were once pupils of the Brick Lane Talmud Torah. These include the late Rabbi Louis Miller of Middlesborough, Rabbi Dr. Simon M. Lehrman, Mr. Janus Cohen, Dr. Israel Feldman, Dr. Victor Feldman, Dr. Michael N. Oster and Mr. Solomon Blechen (the present Headmaster) as well as the celebrated scholar and Zionist, Professor Selig Brodetsky.

Although the number of active supporters of the Machzike Hadath was never very large, there was a growing recognition of their efforts to strengthen Jewish observance. It must, however, be remembered that they were always suffering great financial hardship and the small revenues from the Shechita fees had constantly to be supplemented by private donations. Even then their income was barely sufficient to pay the very low wages of the Shochtim and other officials who, however, continued to give their services unstintingly out of loyalty to the cause and to their religious convictions, despite great economic privation. This Kehilla was all the time maintaining a hand to mouth existence, but the observant residents of East London were coming to rely more and more on its higher standard of orthodoxy. There were as many as ten butcher shops at one period and the two poultry yards (a second one was later opened near Commerical Road) were being frequented to an increasing extent; the people found that they were also being treated more civilly by the Machzike Hadath and preferred coming there. The Board of Shechita was suffering a considerable loss of income by this competition and at one stage it endeavoured to regain the public by reducing the charge for poultry killing from one penny to a halfpenny. How serious the situation was considered by the Board is shown by the fact that a Special Meeting was convened for this purpose on 11th Aug., 1892 (see p. 109). The Machzike Hadath, however, countered this move by making no charge at all, an action which compelled the Board of Shechita to follow suit. Suffice it to say that whilst the Board of Shechita was suffering a severe diminution in its income, the Machzike Hadath were hardly able to pay their way; yet this state of affairs was allowed to continue for about fourteen years.

CHAPTER VI

KEHILLA AND SYNAGOGUE

AN important development which greatly enhanced the status of the Machzike Hadath occurred in February 1893 when the 'Machzike Shomrei Shabbat' Synagogue in Booth Street, Spitalfields, officially joined their Community. This event was considered of such major significance that a record of it was entered in the *Pinkes* of the Synagogue (Plate VI, facing p. 49) together with the Constitution, and beautifully executed by a scribe. A translation of the opening passages will be found on p. 109.

The Constitution was endorsed by a Certificate from 'Our Rav' (reproduced on p. 143) of which the following is a translation:

'The above Rules have been compiled with my knowledge, by my advice and approbation. I firmly believe that so long as these Rules are strictly observed, our object will be attained and we shall continue to exist in unison and in peace till the Redeemer will come.

A. A. Werner, Rabbi.'

This endorsement by the Rav is indicative of the whole relationship that existed between that community and their Rabbi. It was not the formal employer-employee relationship that is so often found elsewhere. There was much devotion and loyalty to the Rav who would be expected to guide his followers in everything concerning the affairs of the Community. It was never a case of the lay leaders telling the Rav what he must do; on the contrary, it was the Rav's advice which would be sought in any contingency.

Now that the Synagogue had affiliated to them, the Machzike Hadath had indeed attained the full status of a Kehilla having at their head a Rav who was also recognised by many of the strictly Orthodox Jews in Britain and in the Empire as their Religious Authority, and who was affectionately known by all as 'Reb Aba'.

Among other documents preserved there are copies of Responsa by Rabbi Werner addressed to Rabbi Yoel Leib Herzog of Leeds (father of the Chief Rabbi of Israel) and to Rabbi Yitzchak Meir Yosselson of Dublin, as well as an interesting question in Jewish Law submitted by Rabbi Aba Leib Selbowitz of Cape Town, South Africa.

It is necessary, however, to draw a distinction between the two bodies, the Machzike Hadath Community, and the Synagogue which had now adopted a similar name on joining the Community. These were (and still are) two different organisations each with its own separate governing body. The Community included persons (e.g. from North London) who were not necessarily members of the Synagogue, and not all the members of the Synagogue were indeed members of the Community. This is made clear in the Synagogue's Constitution as follows :

IV Management of the Synagogue.

(c) All Wardens and at least one half of the Members of the Committee must be members of the body known as 'Machzike Hadath', i.e. who do not partake of meat food which is not under the supervision of the Rav of the Machzike Hadath.

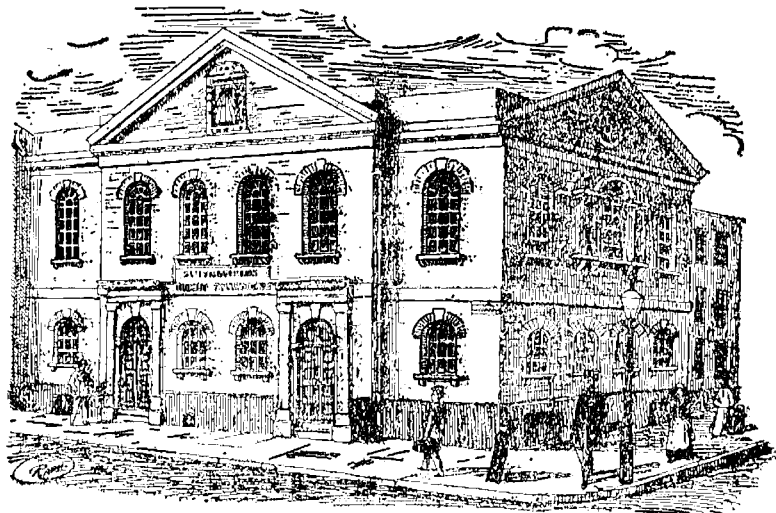
(d) There must be no President of the Synagogue but the President of the Machzike Hadath Community shall, at the same time, be Hon. President of the Synagogue... but the Presidentship of the Machzike Hadath is conditional upon his contributing, as a member, to the Synagogue.

As provided in its rules, the Synagogue was open continuously from day-break till very late at night for both prayer and study. Its membership was constantly growing and the premises in Booth Street soon proved to be too small for its needs. It was not till 1898, however, that it found its new home in its present building at the corner of Brick Lane and Fournier Street.

This building already had an interesting history.⁹ Erected in 1743 by Huguenot refugees as a Church (*Neuve Eglise*), it became, in 1819, a Wesleyan Chapel and but a few years previously had been styled a 'Mission House for Converting Jews'. In 1896, the building

9. It has since been scheduled by the Ministry of Local Government and Planning as a building of architectural and historic interest.

was announced 'to be let for the Worship of God', and the Brick Lane Talmud Torah, which was already in possession of part of the premises, bought the lease. There was opposition on the part of some of the Committee of the Talmud Torah as the conversion into a Synagogue would entail great financial responsibility. A sub-lease was, however, granted to the Machzike Hadath Community, the Talmud Torah reserving for its classes the 'Sunday School House' adjoining and twelve additional classrooms above

the Synagogue. In order to convert the chapel into a synagogue, the interior had to be almost reconstructed, and the work was carried out by Messrs. Maple & Co. at a cost of £4,500. Some very beautiful wood carvings were preserved (Plate VIII, facing p. 65); an organ, which had been presented to the church by George III was transferred to the Methodist Chapel in Hackney Road.

The building was consecrated as a Synagogue on Sunday, 11th September, 1898 (24th Ellul, 5658),¹⁰ and was given the English name of 'Spitalfields Great Synagogue'. The following picturesque account is extracted from the long description given in the subsequent issue of the *Jewish Chronicle*, which also included the artist's sketch of the building shown on this page.

10. The cover of the Order of Service is reproduced on p. 142.

'When the great day came for the Consecration Ceremony, the East End was in a state of simmering excitement which grew to a deep enthusiasm as the day advanced. Long before the time fixed for the Consecration Service, the Building was packed with a dense crowd all of whom seemed to feel that they were assisting at a great event. What is more, most of them seemed conscious of having themselves borne a part in the great movement which had had this auspicious issue.

'At three o'clock a procession, headed by the Rav, bearing 26 *Sepharim*, carried under two *Chuppot* and preceded by a band, started from the old place of worship in Booth Street. Around them pressed a buzzing, eager and expectant throng. Gentiles looked on with reverence but the Jews were bubbling over with happiness. Men, women and children gave way to unrestrained joy, a few even broke into a dance. It seemed as if time had not moved on with them since the days when David danced with joy before the Ark of the Lord! What a vast distance', observes the *Jewish Chronicle* reporter, 'separated them from the stern austerity of the Gentile rites, and even from the solemn dignity of their more Anglicised brethren.

'On arrival at the new Synagogue, Mr. L. Berg, the Senior Warden, in presenting to Mr. Leopold Loewenstein a gold key, referred to his many valuable services to the Machzike Hadath Community. The Rav exclaimed:

פתחו שערים ויבוא גוי צדק שומר אמונים :

'The Scroll bearers then uttered the words:

פתחו לי שערי צדק אבוא בם אודה יה :

'The door was then opened and the Scrolls of the Law were borne into the Synagogue and the Consecration Service was commenced by the Rev. Asher Perlzweig of the Vine Court Synagogue, assisted by his Choir.

'After the customary circuits, the venerable Rabbi Werner delivered an impressive discourse in Yiddish. He spoke of the joy of Solomon at the erection of the Temple, and he earnestly pleaded for a higher spiritual life. Living in England as free men, under the benignant rule of the great and good Queen Victoria, he said, they had every opportunity to observe strict-

ly the tenets of their sacred Religion. By the opening of that beautiful large Synagogue they had not reached their goal. They must promote not only religious observance, but also peace and unity throughout the community. It would be their duty whilst promoting peace to make the Synagogue a centre for spiritual work and to spread the knowledge of the Law.

'Mr. Loewenstein, who next addressed the Congregation, said they had good reason to congratulate themselves upon the consecration that day of their new Synagogue notwithstanding the many obstacles which had to be overcome. The *Maggid* of the Synagogue, Reb Daniel Cohen, having delivered a *Derosha*, a Special Prayer was recited, followed by the Prayer for the Queen and the Royal Family. A special Song of Dedication (see over) written for the occasion by Rabbi Werner (and translated into English by Mr. A. Feldman), was chanted to music composed by the Rev. A. Perlzweig. *Olelu* and Psalm cl brought the Service to an end.

'The principal Officers of the Synagogue at this time were:

Wardens: L. Berg and H. Niemko.

Treasurers: H. Bloomstein and S. Latner.

Hon. Sec.: I. P. Torlowsky.

Committee: Messrs. M. Levy, J. Lunzer, B. Grossbaum, A. Isaacs, M. Sheftalowitz, A. Goodman, A. Goldberg, M. Sheinbaum, J. Lazarus, J. Breskal, E. Simons, and Fisher.

Stewards at the Consecration: Messrs. B. L. Deichowsky, A. Meczyk, J. Homa, M. Liebrecht, J. Silverman, J. Goldberg, A. Levy, J. Rosenbloom, W. Abrahams and A. Simons.'

From the day it was first opened, just prior to *Rosh Hashana* of 5659, the Machzike Hadath and Shomrei Shabbat Synagogue has carried on without interruption its special tradition as originally laid down. A continuous succession of services, throughout morning, afternoon and evening, as well as several study circles each day in various branches of learning, including a daily *Shiur* in Talmud—these were the special feature of the Synagogue which have been maintained throughout its existence. Even during the darkest periods of both World Wars, there was never a day that the Synagogue was closed.

SONG OF DEDICATION

OF THE SPITALFIELDS GREAT SYNAGOGUE

11TH SEPTEMBER 5658 — 1898

*Your Voices loud in Numbers raise
Give thanks to God, who sits in praise
His help is near, His presence nigh
He raised us up, He set us high.*

*From Countries far we Exiled came
Sorely pressed by rule of shame;
Lands and seas we wandered through,
To find at last a shelter true
On England's shore a home secure
Our life and chattels safe and sure
Through rulers fair and Justice pure.*

Your Voices loud in Numbers raise, etc.

*Our Sacred Law and precepts dear
Handed down in accents clear
By pious men and scholars Sage
Who lived by them in every age,
With might and main we try maintain
From Violation keep intact;
A Noble task, a godly act!*

Your Voices loud in Numbers raise, etc.

*With helpers few and care Enhanced
In Religion's Cause our work Commenced,
Reviled and Scorned on every side
We now behold with joy and pride
In paths divine our forward stride.
'The Guard of Faith' — a fitting name
Borne through trouble, in joy proclaim*

*Your Voices loud in Numbers raise
Give thanks to God, who sits in praise
His help is near, His presence nigh
He raised us up, He set us high.*

שיר לכבוד חנוכת בה"ב

מחזיקי הדת ושומרי שבת

כ"ד אלול תרנ"ח

גשיר וגריע במקהלה
לרוכב ערבות יושב תהלה
שהעלנו מעלה מעלה.

ממרחק, מקצה הארץ פה באנו.
מפני חרבות ושני רשעים נרדנו.
הלכנו ממדינה למדינה נע ונד,
עד שבאנו למדינת ענגלאנד.
פה מצאנו ברכה ומנוחה,
חיינו ורכושנו בטוחה,
בחסד והשנחה משרי הממשלה.

גשיר וכו'

גם לתורת משה ומצותיה,
המסורה לנו מדור ודוד
מפה לפה, על ידי הוגיה
לילה יום, חושך ואור –
עשינו אגודה לחזק בדקיה
שפרצו בה כל שור ובור,
עשינו משמרת מכפלה.

גשיר וכו'

במתי מעט ובעמל רב
החילונו לעשות לחזק הדת,
סבלנו חרפה מכל עובר ושב,
עד שכולם הכירו בחכמה ודעת
שעשינו הרבה לאמץ הדת.
וכולם יודו שיפה שמנו מאמצי הדת.
החילונו בעצב וגמרנו בגילה.

ולכן גשיר וגריע בקהילה
לרוכב ערבות ויושב תהלה
שהעלנו מעלה מעלה.

Both the Synagogue and Talmud Torah became famous in orthodox circles throughout Europe and were visited by many distinguished personalities when they were in London. Among the various inscriptions preserved by the Talmud Torah there is an extremely interesting one written by Rabbi Yitzchak Ya'acov Reines, the founder of the Mizrachi Movement, and signed jointly by him and five other well-known rabbis who were in London at the time of the fourth Zionist Congress in 1900 (reproduced on p. 149).

A pencil sketch of Rabbi Werner in devotional mood with Rabbi Avraham Chernowsky, who conducted *Shiurim* in the Synagogue, standing nearby, which appeared in a pictorial journal in 1903, is reproduced on Plate V, facing p. 48.

The heavy cost (£4,500) of transforming the Chapel into a Synagogue, in 1898, had imposed an intolerable burden on the members of the Congregation, most of whom were poor working people. A sum of £1,400 was already owing to Messrs. Maple & Co. for reconstruction work in the adjoining Talmud Torah, as is shown by an undertaking signed in August 1903, by Mendel Chaikin, Hyman Goldstein, Henry Bloomstein, Wolf Meczyk, Isaac Nowick, Marks Fishberg, David Frost, Avraham Goodman and Shmuel Latner, reproduced on p. 148.

It says a great deal for the supreme confidence of these orthodox stalwarts that they accepted between them the responsibility of finding what was in those days the enormous sum of £6,000, and all this in addition to the financial obligations connected with the independent Shechita which was still fully operating.

Among the steps taken to raise funds was that of inviting celebrated Chazanim from Eastern Europe to conduct High Festival Services for which special tickets were sold. Three well-known Cantors who visited the Machzike Hadath for this purpose (between 1899 and 1902) were Boruch Schorr, Schlossberg, and Zadel Rovner.

Although arranged primarily for fund-raising purposes, these Services were of a high order and attracted many visitors, who derived much spiritual satisfaction from the fervent renderings of the traditional tunes.

CHAPTER VII

NEGOTIATION

TO achieve independence is one thing, to be able to maintain it is quite another. Benjamin L. Cohen was not altogether wrong when he said at the famous meeting of the Board of Shechita in November 1891 that 'the best way to crush the new organisation was to take no notice of it'. He did not, of course, expect that the fight would continue for some fourteen years. It would have been impossible ever to crush the spirit of these pioneers. The greater the opposition they met with, the more inspired they became. But it was not independence they had originally sought. All the Machzike Hadath had desired was an improved standard of Kashruth, available to all. But now, after such a long period of uphill struggles against overwhelming odds, they were, from the financial standpoint, almost at the end of their tether.

The income they received from operating the independent Shechita had never been sufficient to cover the costs, and the officials' salaries were always long overdue. The Shochtim, in particular, were suffering great distress, and although they carried out their duties fully and conscientiously, they were constantly complaining bitterly of their lot to the Rav.

How much longer they could have endured can only be a matter for conjecture. When, therefore, during 1904, the Board of Shechita showed an inclination to bring the dispute to an end there was a considerable measure of relief in the camp of the militants. As far as the Board is concerned there were two factors that led it to agree to a settlement. One was the Liverpool Shechita case, and the other was an Admiralty Committee Report condemning Shechita. The fact that the Board, too, was suffering financially from the competition of the Machzike Hadath had probably minor significance.

Dissatisfaction among Orthodox immigrant Jews with the prevailing standard of Shechita and Kashruth had by no means been

confined to the London area. Opposition to the established Community, similar to that shown by the Machzike Hadath, had also manifested itself in several provincial centres, notably in Birmingham, Leeds, Liverpool and Manchester. In other areas where there had previously been no Jewish settlement, entirely new communities grew up, in true Orthodox fashion, without the necessity of having to overcome any pre-existing laxity. Such was the case in Gateshead where there is to this day a flourishing Kehilla with a Yeshiva and other institutions on the Eastern European model.

In Liverpool, a separate Shechita was set up by religious immigrants in 1902 under the supervision of Rabbi Ravinson and in co-operation with the Machzike Hadath in London. As was by now his custom, Dr. Adler issued an interdict against this Shechita at the request of the Liverpool Board of Shechita, declaring the meat sold by two butchers, David Fineberg and his son Isaac, to be trefa. In addition, the local Board of Shechita issued a poster repeating the interdict to which there was added an allegation of bribery. The butchers concerned contested these declarations and also sued the Chief Rabbi and the local Board for libel. The action was heard by Mr. Justice Bigham and a special Jury at the Liverpool Assizes on 25th Feb. 1904.

This was a most undesirable matter to be ventilated in the Courts for it meant that detailed questions of custom and procedure in Jewish law in connection with the slaughter of animals and the sale of Kosher meat were presented for adjudication to a non-Jewish judge. It was, in many respects, humiliating to the Chief Rabbi, as well as to the Jewish Community as a whole, including of course the many rabbinic witnesses and others called by both sides. Among the witnesses called for the Plaintiffs were Rabbi A. Werner, Rabbi J. Rabinowitz, and Mr. B. Verby of the *Jewish Express*, and for the Defence, the Chief Rabbi, Dayan M. Hyamson, Rev. John Harris, Sir Samuel Montagu and David L. Alexander, K.C.

An account of the proceedings was given in the *Jewish Chronicle* which carried a three-and-a-half page report of the trial apart from a lengthy article which gave the impressions of a correspondent who was present in the Court. The following few extracts from the evidence and the subsequent article are sufficient to indicate the unpleasant character of the whole episode:

Extract from REPORT OF PROCEEDINGS.

JACOB RABINOWITZ, examined by Mr. Oulton, said he lived in Edinburgh, and was a Jewish Rabbi. Witness seemed unable to understand or to make himself understood in English, so the learned Judge addressed him in German, and elicited the statements that he had been four years a Rabbi, and was appointed by the 'people of Edinburgh'. (Laughter)

MR. OULTON asked for an interpreter. By this means cross-examination proceeded.

By MR. OULTON: His father had given him 'permission' to be a rabbi. (Laughter). He was 35 years of age and became a rabbi when he was 31.

HIS LORDSHIP: Is he here as an expert? Surely he cannot become an expert in four years? . . .

ISAAC FINEBERG, in answer to his Lordship: Dr. Adler was not a chief rabbi. He was only a 'doctor'. (Laughter) . . .

AMRAM (*sic*) WERNER, through an interpreter, (in answer to Mr. Tobin, for the Plaintiffs) said he was Rabbi of the Congregation known in London as 'Machzike Hadath'. He had been a rabbi for 40 years. . . He had under him five Shochtim, none of whom was authorised by Dr. Adler. . .

MR. TAYLOR, K.C. (for the Defence): Has not Dr. Adler had cause to censure foreign rabbis living in England in the matter of granting divorces according to Jewish Law? Have they not granted these divorces prior to the necessary legal divorce by English law?

WITNESS: The rabbi does not grant divorces. It is the husband who divorces.

HIS LORDSHIP: Oh! Really! (Laughter).

Extract from 'IMPRESSIONS OF A CORRESPONDENT'

'Another witness was Rabbi Werner, of the Machzike Hadath in London. He is a very old man and pleaded that he could neither speak nor understand English. And the following colloquy, in German, between the Judge and the witness took place:

THE JUDGE: Wie lang sind Sie in England gewesen?

THE WITNESS: Zwölf Jahre.

THE JUDGE: Und Sie können kein Englisch sprechen oder verstehen!

'Nothing more. Words cannot convey the impression left on my mind by this simple utterance of the Judge'.

Rabbi J. Rabinowitz of Edinburgh, the father of Rabbi Dr. Louis Rabinowitz, who was a celebrated Talmudic authority, had been made to appear ridiculous in Court. Even the newspaper report did not bother to give any of the foreign Rabbanim their proper title. In the opinion of the correspondent, the fact that my grandfather was unable, after being in this country for twelve years, to give his evidence in English was unforgivable. It probably never occurred to him to consider how Rabbi Werner, at an advanced age, with his time fully occupied for almost all the hours of the day in ministering to his flock, performing all the other kindly deeds for which he is so well remembered, and at the same time studying the Torah, could have found an opportunity to learn a new language.

The libel action against the Chief Rabbi did not succeed but the local Board of Shechita was ordered to pay £100 damages. 'Mr. Justice Bigham in his forcible summing up had regretted that such a dispute should have come before an English Court of Justice, and said that it should have been settled by the Jews themselves'. This case was followed with keen interest by the whole Community and the excitement in the East End of London was intense. The National Press also gave prominence to the affair and newsboys ran through the streets of Whitechapel shouting, 'Result of "Kosher and Treifa!"'. Clearly such proceedings, whatever the result, could not enhance the prestige of Anglo-Jewry and any repetition had to be avoided at all costs.

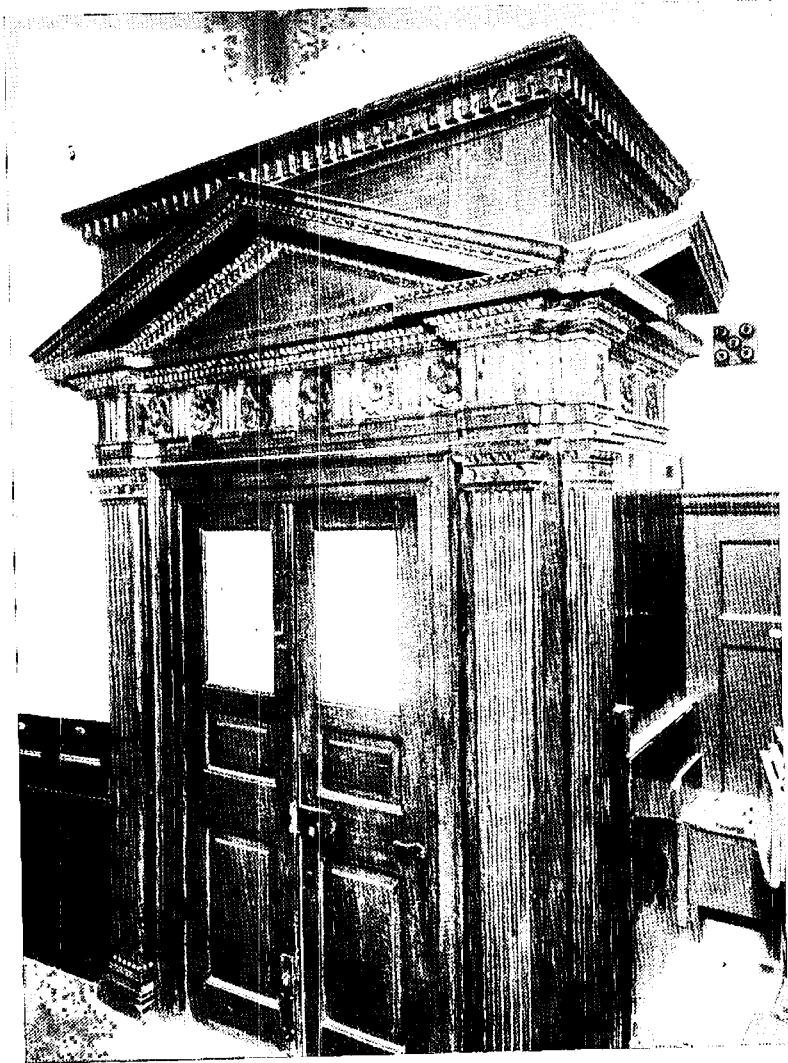
Five months later a highly adverse Report on Shechita was published by a Committee appointed by the Admiralty 'to consider the humane slaughtering of animals'. It is not clear why the Admiralty should have been charged with this investigation. Whether the Government were going to act on this Report or not, or whatever the outcome might be, the London Board of Shechita felt that

Benjamin Lewis
Deichowsky (1874-1945)
President of the Machzike
Hadath for 37 years

David Frost (1872-1938)
Trustee & leading member
for over 40 years

TWO PILLARS OF THE MACHZIKE HADATH
PLATE VII

One of several doorways of the Synagogue, showing the fine woodcarving of the historic building

the Jewish Community must now put its own house in order. The 'opposition' Shechita had been in existence for fourteen years and, for all the Board knew, was firmly entrenched. Nothing had so far happened to occasion any disquiet on humane grounds in regard to the actual conduct of the Machzike Hadath Shechita, but when outside forces, opposed to the Jewish method of slaughter, were beginning to show their hand, it was high time to compose differences within the Community.

Thus it came about that towards the end of 1904 friendly negotiations between the Machzike Hadath and the Board of Shechita were made possible, the former body suffering acute economic difficulty and the latter now most anxious to terminate the strife.

After some preliminary discussions between the two parties, the Machzike Hadath formulated a scheme of amalgamation and empowered Isaac Feldman to 'further the adoption of the scheme'. This was presented to a Meeting of the Board of Shechita on 12th December, 1904 by its President, Sir Samuel Montagu. The principal points were:

The Shechita of the Machzike Hadath, with its separate shops, Shochtim and Shomrim, to remain under the religious control of the Machzike Hadath, in accordance with their own bye-laws.

The Machzike Hadath to have the right to have special seals for the meat of their own Shechita.

The administrative control of the Shechita to pass into the hands of the Board of Shechita who would pay the salaries of the Shochtim etc. and the rent of the existing poultry-yards, two of which to be used exclusively for the Machzike Hadath.

Vacancies among Machzike Hadath Shochtim or Shomrim to be filled by the Machzike Hadath subject to the approval of the Chief Rabbi. Similarly, a vacancy in the office of 'Minister'¹¹ of the Machzike Hadath to be filled by the Machzike Hadath subject to the approval of the Chief Rabbi.

The Board of Shechita to pay the Machzike Hadath £184 per annum towards the salaries of 'Supervising Officials'.

11. See footnote on p. 33.

In addition, the Machzike Hadath Synagogue asked for a loan of £1,000, and expressed the desire to join the Federation of Synagogues and the Burial Society.

According to the report of this meeting in the subsequent issue of the *Jewish Chronicle*, Sir Samuel Montagu informed the Board that he had made a similar offer to the Machzike Hadath some ten years previously but that they had refused it because it did not then provide for the payment of the salary of their Rabbi! 'Since then', he went on 'the Machzike Hadath has gained a certain amount of power', and he thought that if they could bring about, even by granting some little concession, an agreement with them the Board would in no way suffer.

As to the requested loan, although this could not be made by the Board, it being against their rules, Sir Samuel had arranged with Lord Rothschild that each of them should personally advance £500 and that the loan be made through the Federation of Synagogues so that they could claim interest. (The practice of charging interest has long since been discarded by the Federation.)

Dr. Adler stated that 'the Beth Din would hail with extreme satisfaction the proposed union because these are critical times and in face of the fact that the very existence of Shechita in this country is unfortunately threatened by the adverse Report of the Admiralty Committee it would be, to my mind, almost unpardonable if there were any disunion in our own ranks.' There was, however, a good deal of opposition and reluctance on the part of some of the members of the Board, who felt that the Machzike Hadath were dictating their terms and the President was therefore asked to 'carry on further negotiations'.

Nor was there unanimity within the ranks of the Machzike Hadath. The 'gentlemen from North London' were totally opposed to any agreement involving the recognition of the authority of the Chief Rabbi, which the suggested scheme entailed, even though local jurisdiction over his own Community was being reserved for the Rav of the Machzike Hadath. The 'moderates', however, were in the majority, but even they were not in the mood to make any further concessions to the Board of Shechita which were apparently still being sought.

CHAPTER VIII

AGREEMENT REACHED

TWO months later, the scheme almost as originally proposed by the Machzike Hadath was accepted by the Board of Shechita and incorporated into two Agreements; one between the Machzike Hadath and the Board, and the second between the Machzike Hadath and the Federation of Synagogues, each signed on 16th February, 1905 by Sir Samuel Montagu, then the President of both bodies.

Clause (2) of the Agreement with the Federation which referred to the loan of £1,000, is to the effect that the 'Minister' and members of the Spitalfields Great Synagogue

'shall recognise in all religious matters the jurisdiction and authority of the Very Reverend Dr. Hermann Adler, the Chief Rabbi of British Jews and of the Chief Rabbi who may, for the time being, occupy that position provided he acts in accordance with the *Shulchan Oruch*, it being understood that Dr. Adler will confirm Rabbi Werner, the present Minister of the said Synagogue, in his position'.

Clause (4) of that Agreement states that with regard to the filling of a vacancy in the office of 'Minister of the said Synagogue', the election

'shall be by the Machzike Hadath but such election shall be subject to the approval of the Chief Rabbi for the time being'.

Reporting the Agreement reached, the *Jewish Chronicle*, 24th Feb. 1905, states:

'Henceforth the Minister of the Machzike Hadath, Rabbi Werner, comes under the jurisdiction of Dr. Adler and neither in affairs of Shechita nor of Marriage will he take any steps to recognise any official not appointed by Dr. Adler. The Mach-

zike Hadath will engage their own special Shochetim but the final sanction of every such appointment will rest with the Chief Rabbi.

'Very difficult and delicate negotiations have been necessary in order to bring about so happy a fusion of interests and for this the Community have to thank Mr. I. Feldman of Osborne Street, who has been indefatigable in his efforts to promote *Sholom...*'

In spite of the fact that the clauses dealing with the recognition of the jurisdiction of the Chief Rabbi were made applicable to the members of the Spitalfields Great Synagogue only and not to the Machzike Hadath Community as such, those members who had emanated from Central Europe (including such people as Michael Levy and Julius Lunzer), perhaps because they had been nurtured in the conception of *Austritt*, could not be induced to accept the new arrangement and seceded completely from the Machzike Hadath.

Rabbi Werner, on the other hand, was most gratified with the peaceful issue of the negotiations and expressed himself as perfectly satisfied with the result. In his opinion, all that was needed to ensure for themselves a proper standard of Kashruth had been achieved, and there was no reason to perpetuate strife with the rest of the Community, merely for the sake of 'separatism'. Indeed, it was hoped that in due course, the Ecclesiastical Authorities would themselves adopt the more stringent safeguards of the Machzike Hadath both as to Shechita and to the subsequent *Shemira*.

Rabbi Werner soon entered into direct correspondence with Dr. Adler, in order to settle the details of the new arrangement on an amicable basis. The Chief Rabbi who was also doubtless glad that the dispute had now been satisfactorily disposed of responded in a friendly way. His reply, dated *Shushan Purim* 5665 (22nd March, 1905), probably the first letter he ever addressed to his former opponent, which was couched in cordial and respectful terms, is reproduced and transcribed on pp. 151 and xxxvi.

Prior to the signing of the agreements which brought the Shochetim of the Machzike Hadath under the administrative control of the Board of Shechita, each Machzike Hadath Shochet subscribed to an undertaking, that although he would henceforth receive his salary

from the Board he would remain under the supervision of the Machzike Hadath and their Rav and would conform strictly to their bye-laws. I have found three such undertakings written in Rabbi Werner's handwriting, dated 15th February, 5665 (1905), and signed respectively by Ya'acov Yehuda Leib Levitta, Ezriel Bleehen and David Elya Hahn. A photostatic copy and transcription will be found on pp. 150 and xxxvi. Chayim Bard, the market Shomer, signed a similar undertaking.

Some misgivings developed later with regard to Clause (4) of the Agreement with the Federation which had made the election of a future Rav subject to the Chief Rabbi's approval. It was felt that the wording of this Clause empowered the Chief Rabbi to withhold his approval without proper cause. Sir Samuel Montagu and the Board of Shechita were, however, unwilling to amend this wording, as indeed they were reluctant to respond to most of the reasonable requests made subsequently by the Machzike Hadath.

But time does not stand still and the scheming of men must yield to changing events. With the death, in 1911, of the first Lord Swaythling (formerly Sir Samuel Montagu, Bt.) the Board of Shechita no longer stood in the same close relationship with the Federation of Synagogues. The two agreements made with the Machzike Hadath in 1905 and signed by Sir Samuel Montagu on behalf of both the Board of Shechita and the Federation, began to take on a new significance. These were now two entirely separate documents.

Realising this, the Board of Shechita became anxious about the matter and wanted the Machzike Hadath to regard the agreement they had made in 1905 with the Federation as binding on themselves also in relation to the Board. The Machzike Hadath, for their part, were perfectly willing to do so, provided the Board would amend the wording of Clause (4). This was eventually conceded and on 26th September 1922 a 'Supplemental Agreement' was signed by the two bodies whereby the Machzike Hadath agreed that the relevant clauses in their 1905 Agreement with the Federation 'shall be read and construed in conjunction' with the 1905 Agreement with the Board of Shechita, while the Board, in its turn, agreed that after the words 'subject to the approval by the Chief Rabbi for the time being', shall be added 'which shall not be unreasonably withheld'.

Although the North London section of the Machzike Hadath Community did not subscribe to the 1905 Agreement reached with the Board of Shechita and felt it necessary to withdraw from membership of the Machzike Hadath, the friendliest relationships continued between them. No steps were taken to oppose the Machzike Hadath Shechita of which they continued to take full advantage for their personal use, being completely satisfied with the religious supervision of Rabbi Werner.

Several years later, in 1909, the North London Beth Hamedrash which had become strengthened in numbers by the settlement in the neighbourhood of Highbury and Stoke Newington of more Central European Orthodox Jews, underwent a metamorphosis and became the Adath Yisroel Community. Rabbi Dr. Victor Schonfeld was brought from Hungary to be its first Rav and a Synagogue was erected at 124-6 Green Lanes. This new Congregation was completely independent and has since remained outside the jurisdiction of the Chief Rabbi.

In other ways also it was forging a new way through the wilderness of Anglo-Jewish neglect. This sturdy offshoot was, however, still receiving some of its spiritual sustenance from the main stem. Rabbi Schonfeld maintained the closest association with Rabbi Werner who befriended him and gave him every facility to satisfy himself of the Kashruth of the Machzike Hadath Shechita. There was indeed complete identity of purpose between both these Rabbis. The cordial relationship between their two Communities did not, however, persist in full degree as time went on, particularly after the passing of the earlier leaders. The effects this had will be referred to later.

CHAPTER IX

CHASSID AND MITHNAGGED

WITH the conclusion of a peaceful understanding between the Machzike Hadath Community and the Board of Shechita and the secession from the Machzike Hadath of the 'Central European' contingent in North London, the management of affairs had now to be taken over entirely by the East End section, very few of whose members had had the necessary experience. It was extremely difficult, in particular, to find a suitable President, and the post remained unfilled for three years. Eventually my father, Benjamin Lewis Deichowsky¹² ז"ל (Plate VII, facing p. 64), who as son-in-law of Rabbi Werner, had already for some twelve years become thoroughly acquainted with the policy and activities of the Community, was elected President in 1908, which office he retained for thirty-seven years until his demise in 1945.

The confidence placed in him was soon found to be fully justified. He was of modest manner, with a retiring and peaceful disposition, and combined a depth of Jewish learning with a broad grasp of affairs. He had actually received a rabbinical qualification before coming to this country, but had never sought to utilise it professionally or to express authoritative decisions, nor did he ever convey, even to me, that he possessed such a qualification. I learned of it for the first time from cousins in Jerusalem only after he had passed away. His clear understanding of any subject and his concise exposition of a problem together with the logical steps necessary for its solution made him a reliable help and guide, and his valuable opinion and advice were frequently sought by a large circle. To the members of his own family and many friends he was always the confidant and counsellor.

12. Deichowsky was not my father's original surname, and, with his permission, I reverted to the family tradition in 1919 by taking my mother's maiden name. An interesting communication in this connection from my uncle, Rabbi Baruch Honna (see footnote on p. 17) will be found on p. xlv.

The reputation my father enjoyed among his many acquaintances, irrespective of creed, can be gauged by the following story, told by a Jewish school teacher who was personally concerned in what happened. It was during the great evacuation of school children from heavily populated areas in the early days of the 1939-45 War. My informant was one of the mistresses in charge of some children from an East London School who were taken to a village many miles away, and it was her duty to billet them with local families. It was getting dark, and most of her charges had already been suitably placed except for two or three Jewish children, as there was a distinct reluctance to accept Jewish children. She was beginning to give up hope when she knocked at the door of a cottage and asked her routine question as to whether they would take an evacuee child from London. 'Yes', was the immediate reply from the gentleman who came to the door. 'But I want you to know that it is a Jewish child', said the teacher. 'All the more, will I take it', was the reply. The teacher was intrigued and asked the reason for this most unusual attitude, which was so different from what she had experienced all that afternoon. He then told her that it was because of someone he had met and had learned to esteem. 'Who is this person?' 'Well you wouldn't know him,' he replied, 'he lives in East London'. After being pressed further he disclosed that it was Mr. Deichowsky of the firm of Messrs. M. Chaikin & Co. This non-Jewish gentleman, living in retirement, had for many years been the representative of a well-known London concern and had met my father in the course of business, but had apparently not confined his conversations strictly to matters of trade.

My father's generous nature and the great kindness of his character are well exemplified by the wishes he expressed to his children in the last paragraph of his will, as follows:

'May the Almighty give you a long and contented life and may you live in harmony and peace and take great care of the honour of your Mother, precious among women, and endeavour to do good to Jews and non-Jews and to all creatures which the Lord has created in his World'.

Having had entrusted to him the leadership of the Machzike Hadath Community, my father devoted himself to the task and

dedicated his life to its service. A year after his election as President, he was also made a Warden of the Synagogue and he utilised the scope provided by the duality of offices in order to maintain peaceful relations with all. To him the agreement reached on Shechita with the larger Community meant the end of faction and animosity and he endeavoured to get the other side to see it in this spirit. He felt that the Chief Rabbinate should be gratified to have a more Orthodox section within the ambit of its own jurisdiction, so that a higher standard could be set for the rest of the Community,

מהדרין מן המהדרין בתוך המהדרין.

Unfortunately, the Board of Shechita regarded the whole matter merely as the elimination of a nuisance that had been standing in its way, and there was no attempt to understand that it was a religious motive which had prompted its former adversary. In spite of repeated failures to induce the Board to a truer appreciation of the situation, he never ceased in his efforts to reach a fuller and mutual understanding. As a logical outcome of this attitude my father felt it incumbent upon him to be a member of the Great Synagogue, Duke's Place, the 'Congregation of the London Kehilla', as he termed it, while at the same time he was also a member of the Adath Yisroel Synagogue. He continued membership of both these bodies throughout his lifetime.

One of the first opportunities he had of publicly showing a real gesture of the new friendship to the outside Kehilla, was in June 1910, when the Spitalfields Great Synagogue which had been re-decorated, was reconsecrated. The Chief Rabbi, Dr. Hermann Adler, the erstwhile antagonist, was invited to officiate and to speak and was given the place of honour in the Synagogue, Rabbi Werner vacating his own seat for the occasion. Dr. Adler, in turn showed deference to the wishes of the Machzike Hadath by not donning his canonicals at this ceremony. Friendship with the newly-established Adath Yisroel Community was also demonstrated by inviting Leopold Locwenstein once again to perform the opening ceremony. A letter of congratulation from Rabbi Werner to Dr. Adler on his seventieth birthday on 10th Sivan, 5669 (from Mr. A. Schischa's collection), reproduced and transcribed on pp. 151 and xlv, also indicates the friendly spirit shown by the Machzike Hadath towards the general Community.

On the question of relationship with outside bodies of a non-religious or political character, my father's policy was that the attitude of the Synagogue should be one of strict neutrality. He took the view that the Synagogue was open to everyone irrespective of political allegiance. He therefore disapproved of affiliation to any of the political Synagogue Councils. On the other hand, the Pulpit was open to any speaker, Agudist, Mizrachi, or Zionist, provided, of course, he was an observant Jew. Under his guidance both the Machzike Hadath Community and the Synagogue carried on their good work in positive and unobtrusive fashion, without decrying what was or was not being done elsewhere, and thus stood outside the sphere of political differences or intrigue.

My father, who was born and educated in Jerusalem, was not only a rabbinical scholar but also had a full command of the Hebrew language, classical as well as modern, which he wrote and spoke fluently. Such special knowledge was, naturally, a great asset to him and to the Community in his conduct of its affairs. He was, therefore, able to correspond direct with the greatest international rabbinical authorities of the day, a necessity which soon arose when the post of Rav became vacant after the death of Rabbi Werner. My father's scholarship also enabled him to step into the breach when any of the officiants was absent and he frequently conducted the daily *Blatt Gemara*, no mean feat when those present invariably included advanced Talmudists. During the Second World War when the vaults under the sturdily built Synagogue were used as an Air-Raid Shelter, listeners would forgather there for the Talmud Study Circle. A photograph showing my father conducting such a *shiur*, which appeared in the '1943 Saturday Book' is reproduced, by permission of the Imperial War Museum, on Plate V, facing p. 48.

He was, in addition, responsible for the choice of language of the many Synagogue notices and announcements in Hebrew that were made from time to time. A typical example is seen in the beautiful wording of the poster announcing a farewell *Derasha* by Rabbi Dr. Isaac Herzog, before leaving the British Isles in 1937 to take up the office of Chief Rabbi in Jerusalem, which is reproduced on page 160.

Closely associated with my father in the conduct of the affairs of the Machzike Hadath Community, for most of his tenure of office,

was David Frost (Plate VII, facing p. 64), another of the really great, but unsung orthodox leaders of the past generation. The attachment to one another of these two men, my father and Frost, was indeed like that of Jonathan and David. They were so completely different in many ways, almost opposites, yet they formed such a lasting partnership in promoting and implementing the welfare of their beloved Machzike Hadath.

Meeting David Frost for the first time, with his full flowing beard, one might have thought that here was a venerable rabbinic gentleman who had but recently arrived from Russia or Poland. What a surprise therefore to hear him speak the Queen's English with perfect pronunciation in a deep rich voice. Frost was an infant in arms when he arrived in this country from Poland, and although brought up here, he was totally indistinguishable in his religious life and general habits from that of any other *Chassid* of the Black Lion Yard *K'hal Chassidim Stiebel* in East London, of which he was a leading member. He was a man of vigour and determination, vehement and forthright in the opinions he held. There was no nonsense about Mr. Frost, and his temper would quickly rise, particularly against any opposition based on misunderstanding or insincerity. Rigid and unyielding in his orthodoxy, he would fight any attempted infraction of Jewish Law or custom, for, as a descendant of the House of Aaron, he took his religious duties and responsibilities most seriously. He was a valuable representative at conferences where he was able to express his point of view clearly and forcibly in excellent English. In that sense he was, like Aaron of old, the spokesman on such occasions.

One of Frost's outstanding achievements was accomplished at a very grave moment in the history of the Spitalfields Great Synagogue early in 1909. In order to pay the considerable cost of reconstruction work that was carried out in 1898 when the building was converted into a Synagogue, the property had been mortgaged for the sum of £3,000 and now the mortgagees, having failed to receive their money, recalled the mortgage and put the building up for sale by Public Auction. It fell to my father and his fellow wardens, Ya'acov Zinkin and Leizer Berg, to arouse the conscience of the Community to save what they termed the 'People's Synagogue', and they were successful in enlisting the support of Lord

Rothschild, B. Birnbaum, Hermann Landau, Stuart M. Samuel M.P., and the *Jewish Chronicle*, who helped to organise a big public appeal. Although not an Honorary Officer of the Synagogue, it was David Frost, more than anybody else, who by 'his untiring, energetic and unmitigating work', made success possible, and as a result the Spitalfields Great Synagogue and the adjoining Talmud Torah Classes were released from debt. In a subsequent letter of thanks, the three Wardens state of David Frost 'To him alone the existence of the building owes its thanks'.

It was not, however, till 1922 that the freehold was acquired, and this, too, was made possible by the combined efforts of David Frost and my father. The sum of £5,750, which had to be raised, was paid to the Trustees of the French Protestant Church of London, who still owned the premises, and a Declaration of Trust was made by ten Trustees of the Synagogue and Talmud Torah to ensure for the future the maintenance of the traditional Jewish character of the Institution. An abstract of this Declaration of Trust will be found on p. 111.

The intimate friendship of my father and David Frost was also indicative of the similarity in outlook in religious affairs of the Machzike Hadath and the K'hal Chassidim of Black Lion Yard. Here were two extremely orthodox bodies so different in their ritual observances and in their whole temperament, yet united on fundamental issues of faith—the union, although not the unification, of the *Mithnagged* with the *Chassid*.

CHAPTER X

MEMORIES

MY earliest recollections of the Machzike Hadath Synagogue go back to my boyhood. What a magnificent appearance it presented during the High Festivals! What a splendid array of Talmudic scholars along the honoured Eastern Wall! The *Shool* overcrowded with extra chairs all round the *Bemah*, and, in front of these, personal 'Prayer-stands' suitably covered, with everybody keyed up to the importance of the occasion. One just felt the holiness of the place. And with what fervour were the prayers uttered! When the moment came for the Congregation to recite a prayer, they could hardly wait for the Chazan to finish his part before they would burst out in one loud accord impatient to show their devotion. How strange was the auctioning of the *Mitzvot* before the Reading of the Law! (A practice long since discarded by the Machzike Hadath in favour of calling up those suitable, irrespective of their ability to make offerings.) And when the *Sepharim* were carried to the *Bemah*, how all thronged to kiss them! And when the Reading took place, how clearly and beautifully each word was pronounced! This applied to the *Haftarah* as well as to the *Sidra*, for the former, too, was always read by the *Ba'al K'riah* from a Scroll and in the more plaintive tune of Eastern European tradition.¹³ And the occasional banging by the *Shammash* on a heavy *Machzor* often accompanied by a loud 'Shah' to silence the more audible women-folk in the galleries hidden from view behind lace curtains, how effective it was, if only for a few seconds!

I shall never forget the great number that ascended before the Ark for *Birchat Cohanim*. There were so many *Cohanim* in the School, that some could not find enough room on the large platform, and had to stand on the steps leading to it. Worshippers, whose seats were

13. The Eastern European intonation of the *Haftarah* is that usually used in Israel to-day.

along the *Mizrach* wall or in its proximity, would leave their places to stand at the foot of the stairs in front of the Ark, in order to receive the Priestly benediction. Unlike most other Ashkenazi Synagogues in this country, *Birchat Cohanim* is not omitted in the *Machzike Hadath* when a Festival coincides with the Sabbath, and the Service proceeds as it would elsewhere on *Yom Kippur*, in similar circumstances. This accords with the *Minhag* of the Vilna Gaon.

The large number of *Lulavim* on *Succot* was most impressive. Almost everyone present seemed to have one, and the circuit had to be extended into the Beth Hamedrash. Very interesting was the way many congregants proudly demonstrated, after the Service, the special merits of their particular *Ethrogim* both as to shape and appearance, to show that they were, in fact, פרי עץ הדור.

Simchat Torah was a day of great spiritual happiness. In the evening, the Synagogue was densely packed with hundreds of visitors who crowded even the gangways until there was hardly any room to move. And it was always a marvel to me how the processions of the Scrolls could proceed at all. As many as thirty Sepharim were carried round in what seemed an endless succession of circuits, after each of which there was singing and dancing. Finally, before the Sepharim were returned to the Ark, there was a formal reading of the Law, only three persons being called up. In the morning, the Shool was again full, although the crowds were not nearly so numerous. Everyone present was called to the Reading of the Law which appeared to go on indefinitely. The Rav was always *Chatan Torah*. I remember Ya'acov Zinkin as *Chatan Bereshith* standing on the Bemah together with my grandfather, both showing expressions of joy, derived only from spiritual exultation.

Another outstanding annual occasion in the *Machzike Hadath* Synagogue was the Evening of Purim, when a particularly large number of the children of the surrounding district were attracted to the Reading of the *Megilla*. Many were armed with *Greggers* or with nothing more than their boots with which to demonstrate their contempt for Haman. The loud din which greeted each mention of his name was like a miniature earthquake, and would last for well over a minute. The noise, usually started by a few adults would grow in volume like a mounting wave, till the whole building literally shook from the clatter of the rattles and the heavy

stamping of hundreds of feet. Sometimes the Reader ingeniously contrived to rush through an odd Haman without being interrupted, but such manoeuvres were more than compensated by some additional unauthorised clatterings which would hold up the proceedings for even longer.

In the early days, soon after the Synagogue was opened, when the East End was crowded with recently arrived immigrants from Eastern Europe, there were many women worshippers on weekdays, even during *Mincha* and *Ma'ariv*. It was an interesting sight to see women who had hurried in specially to join in a *Kedusha*, and who would even stand for this purpose on the steps leading up to the Ladies' Gallery.

My grandfather's house was a hive of constant activity. Practically all day long there was a succession of callers, each with his or her problem of a religious or general character. One would come with an abstruse question of Talmudic lore, another would bring a chicken which raised doubt from the ritual point of view—and what a sigh of relief when the chicken was declared kosher! And if not, my grandfather would frequently pay the cost of another. Some people came to have a chat over a glass of tea with lemon or merely to sit and listen. Others were newly arrived immigrants who had been referred to Reb Aba for advice. Rabbis or other persons of significance in the orthodox world coming to England either for a short stay or in order to settle would, as a matter of course, first visit the Machzike Hadath and call upon Rabbi Werner, who gave all a cordial welcome and sound advice which many were to remember with gratitude.

Among the distinguished visitors who stayed with my grandfather in 1910, I vividly remember the *Ridvaz* from Safed, a very imposing personality, and I recall the stir that was caused when he ventured into the street wearing his *Streimel*, a form of headgear I had not previously seen.

It is perhaps of interest to mention here the statement inscribed in the Synagogue Pinkes by this world-famous Rabbi (grandfather of the wife of Rabbi Abramsky), who naturally frequented the Machzike Hadath Shool whilst he was in London. A reproduction of the original statement is shown on p. 143; the following is a translation:

22 Adar 5670, London.

Fellow Jews! All that is written here, have I confirmed with my own eyes. I have prayed in this Holy Synagogue for more than a week and nigh on two. I did not feel that I was in the capital City of London but I thought that I was in the Jewish Community of Eisheshok, Wolozin or the like, a place where our forefathers would stand to pour out their words in prayer and in the song of the Torah at the same time. May ye be truly happy, ye sons of this Holy Congregation. All must be indebted to the founders and to those who support and actively assist in strengthening this edifice. Not in vain have ye sown in tears, but so that ye may reap in joy.

Signed: Ya'acov David, 'Ridvaz'

Rabbi of the Holy City of Safed.

Shortly afterwards Rabbi Eliezer Gordon of Tels came to England to raise funds for his *Yeshiva*, and he, too, sought my grandfather's guidance and help. I remember how East London was shocked by his sudden death only a few days after his arrival on his holy mission, and how great the crowds were that attended his funeral.

But Rabbi Werner himself was now advanced in years and nearly three years later he passed away after a brief illness in the early morning of Friday, 10th Tebeth, 5673 (20th Dec. 1912) at the age of 75, still in his full vigour. His death was an irreplaceable loss to Orthodox Jewry throughout the country. The high esteem in which he was held by all was shown by remarkable demonstrations of affection and loyalty at his funeral, which I believe was the largest in the history of Anglo-Jewry. Photographs of the immense crowds round the cortege appeared in several periodicals (Plate X, facing p. 81), while nearly every newspaper in the country gave reports of his death as well as descriptions of the funeral. The following account is taken from the *Manchester Guardian* of 23rd December, 1912:

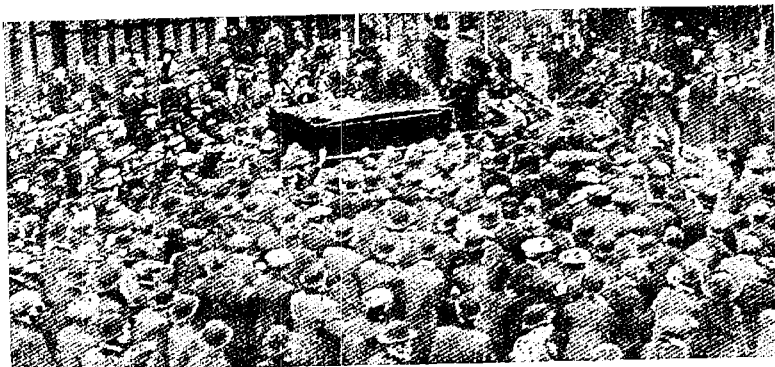
The funeral of Rabbi A. Werner, who was for practical purposes considered the Chief Rabbi of London, was marked yesterday by unparalleled scenes. Early in the morning the coffin was removed from his house to the Spitalfields Great

Rabbi Avraham Yitzchak HaCohen Kook, Rav of the Machzike
Hadath, 1916-1919 (Photograph on his visit to London in 1924)

PLATE IX

The Funeral of Rabbi Werner

Section of the crowd of over 20,000 surrounding the Hearse as it proceeded towards Whitechapel (Reproduced from *Daily Sketch*, 23 Dec. 1912)

The Tombstones of Rabbi Werner, Mrs Werner, and Mr B. L. Deichowsky, in the Federation Cemetery, Edmonton

Synagogue, and great crowds assembled around the building, which was guarded by a strong force of police. The doors of the Synagogue were opened at eleven o'clock for members of the Congregation and representatives of nearly all the Jewish institutions in London. Lord Swaythling was among the notable figures in the Synagogue which quickly became filled to its utmost capacity. At twelve o'clock the funeral orations were opened by Rabbi H. Hurwitz of Leeds. He was followed by the Chief Minister of the Federation of Synagogues, Rabbi Dr. M. Jung, and by Rabbi Dr. Victor Schonfeld of the Adath Yisroel. The proceedings, though of the simplest kind, were most touching.

At one o'clock, the coffin, which was covered with a plain cloth, was carried out of the Synagogue where a crowd variously estimated between 20,000 and 30,000 waited. As a mark of honour the coffin was to be borne a considerable distance followed by pupils of the Brick Lane Talmud Torah. The procession and over 220 carriages waited along the Whitechapel Road and the coffin was carried along through Brick Lane. The police, who must have numbered over 100, had great difficulty in restraining the people who, in their anxiety to touch the coffin, pushed and jostled one another to such an extent that the bearers could scarcely make any progress. Once, however, in Whitechapel, all went well. Traffic had been suspended for a considerable time, and the long procession of horse-carriages followed by five fully occupied brakes aroused throughout the way to the Edmonton Cemetery, the general interest of the Sunday crowds. Thousands of Jews accompanied the dead to the cemetery where more addresses were delivered by Dayan A. Chaikin, Dayan Dr. M. Hyamson (then candidate for the Chief Rabbinate), Dayan A. Feldman, Rabbi J. Green, Principal of the Yeshiva Etz Chaim and, once again, by his devoted friend Rabbi Hurwitz. It was one of the most remarkable scenes ever witnessed at a Rabbi's funeral in England.

It was six weeks before my thirteenth birthday when my grandfather died and I was, of course, a witness of all that happened after

the death. I remember that older students of the *Yeshiva Etz Chayim* which had originated in the Machzike Hadath Synagogue, came all that Friday in relays to chant Psalms. I remember, too, the scenes on the Sunday in the East End with people standing on the roof-tops to watch the funeral procession, and the vast crowds at Edmonton where I had the greatest difficulty in getting anywhere near the grave.

My grandfather had promised to teach me a *Derasha* for my *Barmitzvah* ceremony, but he did not live to carry out this intention. Festivities were obviously out of the question, but I was able, opportunely, to receive his *Tephillin* which I cherish greatly to this day.

CHAPTER XI

INTERLUDE

WITH the passing of Rabbi Werner, a deep void was left among strictly observant Jews not only in East London but throughout Great Britain. Who would now be the authority to consult on any difficult problem in Jewish law, for Rabbi Werner had virtually been the פוסק for the whole of Anglo-Jewish Orthodoxy, his influence being in no wise confined to the Machzike Hadath. It was no easy matter to find a worthy successor. There was, of course, no difficulty with regard to Shiurim and the routine functions of the Synagogue, for which there were other officiants; but the wider activities of the Kehilla required an outstanding Rav at the head.

The Shechita of the Machzike Hadath was being unofficially supervised by Rabbi Dr. Victor Schonfeld. During this period Kashruth facilities were extended and a Machzike Hadath Restaurant (Silberstein's) was opened in the Whitechapel area in 1914, also with the collaboration of Rabbi Schonfeld. The Beth Din at that time were still very sensitive about the special rights enjoyed by the Machzike Hadath and were most obstructive, creating all kinds of petty difficulties over trivial matters. They could not, of course, be made aware of any arrangement with Dr. Schonfeld whom they opposed with the fullest vigour at their command. As a temporary measure, therefore, Rabbi Dr. Meir Jung, the Chief Minister of the Federation of Synagogues, was invited to act as spiritual leader of the Machzike Hadath, and in the meantime efforts were directed towards finding a suitable Rav in Eastern Europe.

An interesting step which my father took was to invite the co-operation of the United Synagogue in this endeavour. Negotiations were commenced with a view to a satisfactory reorganisation of the Chief Rabbinate and Beth Din to make such co-operation possible. The following announcement appeared in the *Jewish Chronicle* of 17th Jan. 1913:

SUCCESSOR TO RABBI WERNER

AN IMPORTANT APPOINTMENT CONTEMPLATED

'We understand that the Honorary Officers of the Machzike Hadath are anxious to see appointed as the successor to the late Rabbi Werner, a Rav of distinction. It is contemplated that the person to be appointed shall recognise the authority of the Orthodox Chief Rabbi, and shall actively associate himself with the work of the Beth Din, and minister to the religious requirements especially of the foreign-born Jews in East London.

'The Honorary Officers of the United Synagogue have been approached on the subject with a request that the institution should associate itself with the appointment, so that a suitable salary should be forthcoming for the payment of a Rav of distinction, who would carry on his duties in harmony with the recognised Ecclesiastical Authorities. The matter has not yet been officially dealt with by the United Synagogue, but we believe that a cordial response is likely to be made to the suggestion, and a scheme of co-operation propounded on the lines indicated. Steps will be taken at an early date to extend an invitation to a learned Rav to fill the post'.

In a report in the *Jewish Chronicle* (18th July, 1913), of an 'Emergency Meeting of the Members of the Machzike Hadath' to consider the question of a successor to the late Rabbi Werner, the following occurs:

'From a subsequent statement by Mr. Deichowsky it was gathered that the negotiations between the Machzike Hadath and the United Synagogue regarding joint action to secure a great Rabbi had failed, owing to the intervention of Lord Swaythling. The President of the Federation of Synagogues objected to the United Synagogue negotiating with the Machzike Hadath because that Congregation was affiliated to the Burial Society of the Federation. The United Synagogue thereupon broke off negotiations. The action of Lord Swaythling was strongly condemned by the Meeting'.

It is obvious that neither Lord Swaythling nor the Honorary Officers of the United Synagogue appreciated the distinction between the Spitalfields Great Synagogue and the Machzike Hadath Community, 'some of whom were not members of the Federation'.

Following on this meeting, invitations were extended to several eminent Russian Rabbis, and two or three candidates had already visited London, when the first World War broke out in August 1914 and brought matters to a temporary close.

In the meantime, Dr. Joseph Herman Hertz had been elected, in 1913, as Chief Rabbi, Dr. Adler having died two years previously. This change of regime did not immediately bring about any amelioration in the relationship of the official Community with the Machzike Hadath, while it seems that pressure was exerted on Dr. Jung to relinquish his temporary tenure of the office of Rav. The following is a copy of a letter sent by my father to Dr. Jung on July 2nd, 1915:

Dear Dr. Jung,

I have received your letter resigning the temporary position you have honorarily held as Rav of the Machzike Hadath since the demise of the late Rav, Rabbi Werner. This has quite unnerved me, so much so, that it is with difficulty that I am able to write these few lines. I cannot find words to express my feelings. I must beg of you kindly to withdraw your letter of resignation as I cannot possibly see how in present circumstances I am to accept it having in view the welfare of the Machzike Hadath of which work you have been the mainstay for nearly three years. As you are aware it is impossible now to find anyone to succeed you with regard to Shechita and Shochtim and any religious or moral question of the Machzike Hadath. I am prepared to do all that lies in my power that you shall have full control. I beg of you on your part to overlook the political obstacles which have been caused through no fault of the Machzike Hadath.

I am, dear Dr. Jung,

Yours respectfully,

B. L. Deichowsky.

The 'political obstacles', however, proved insurmountable and Dr. Jung withdrew from the scene. But a solution soon came from an unexpected direction. The sudden declaration of War in 1914 had caused a very eminent Rabbi from Palestine to become stranded in Switzerland where he had been attending a conference, so that he was unable to return to the Holy Land. Learning of this, my father invited him to come to London as Rav of the Machzike Hadath for the duration of the war. How great was the delight of Orthodox Jewry when the news spread that Rabbi Avraham Yitzchak Kook, Rav of Jaffa, was coming to England, where he was to stay from 1916 to 1919. (Plate IX, facing p. 80).

This great luminary of learning and famous figure in world Jewry was given a tremendous welcome on his arrival in this country. His modesty and his constant desire to think only good of all people, made him a noble example of the eminent man. His presence served to enhance still further the great prestige of the Machzike Hadath and many were the thanks accorded to my father for having brought him here.

Despite the War, there was a complete revival of the Synagogue's former glory which had been somewhat in abeyance for three years. I recall, for instance, the scenes of religious fervour on *Shemini Atzeret* evening when circuits of the *Siphrei Torah* were made after *Ma'ariv* in conformity with Palestinian custom. In this ceremony most of the participants were *Chassidim* from 'Black Lion Yard', fortified by a number of the Rav's own fellow countrymen.

Rabbi Kook was actively interested in furthering orthodox observance and took every opportunity to strengthen Kashruth. The text of a warning on Kashruth, in Hebrew and Yiddish, published in his name, will be found on p. xlvi.

Of the many services that Rabbi Kook rendered traditional Judaism in Great Britain, one in particular, was outstanding. When food difficulties were at their worst during the first World War, the question arose of giving a special permission for rice to be eaten during Passover and Dr. Hertz asked Rabbi Kook's advice on the matter. Instead of venturing an opinion, Rabbi Kook's typically modest answer was 'Who am I, that you ask me to advise? You have in England so many learned Rabbanim both in London and in the Provinces, why not ask them?' And so for the first time the

Chief Rabbi convened a Conference of Rabbis to discuss a religious problem. In fact, a negative decision was reached on the question of rice, but the significance of this Conference cannot be over-emphasised. It must be remembered that hitherto the Rabbanim had been regarded disparagingly as 'foreign Rabbis'; at one time they were even termed 'uncultivated and uncivilised' people. A few years previously these Rabbanim had held a conference in Leeds to consider (independently of the Chief Rabbinate) the important religious problems of the day, and were of course treated by the official Community with the usual disdain, although those who took part included Rabbis Bloch (Birmingham), Daiches (Leeds), Hillman (Glasgow), Hurwitz (Sunderland), Rabbinowitz (Liverpool), Schonfeld (London), and Yoffey (Manchester). Now for the very first time they were being accorded proper status. This achievement of Rabbi Kook marked a turning point in Anglo-Jewish history.

His whole-hearted devotion to the cause of Orthodoxy was of greater value since it bore the hall-mark of absolute sincerity of purpose, which was the more evident because of the transient nature of the post he held. He formed a very close friendship with the Machzike Hadath and particularly with my father with whom he corresponded for many years afterwards.

Rabbi Kook's unbounded enthusiasm for *Eretz Israel*, always reflected in his wonderful orations, was a great inspiration to all lovers of Zion. The famous Balfour Declaration in November 1917, made him the more impatient for the end of the war when he could return to the Promised Land. With the termination of hostilities he was able to re-establish contact with Palestine and by the time the Peace Treaty was signed in July, 1919, when he was able to arrange for his return, he already had knowledge that he would be elected Chief Rabbi of Jerusalem.

Before his departure from England, Rabbi Kook addressed a letter of thanks to the Committee of the Machzike Hadath, dated 11th Ab, 5679 (1919), reproduced and transcribed on pp. 157 and xlv, in which he expressed his appreciation and admiration of the work of that Community and the hope that 'there will always be peace between them and the General Community, and that the official Chief Rabbinate will always recognise the justice of their aim and not oppose any of their requests for further improvement in the

standard of Kashruth and religious observance'. A copy of a letter from my father congratulating Rabbi Kook on his appointment as Chief Rabbi in Jerusalem, dated כ"י תמוז 5679 and a reply thereto from Rabbi Kook, dated 15th Ellul, are also given on pp. xlvi-xlvii and 158. In addition, a further letter from Rabbi Kook, addressed to the Machzike Hadath, dated 24th Adar II, 5681, acknowledging telegraphic congratulations on his appointment as Chief Rabbi of the Holy Land, is reproduced and transcribed on pp. 159 and xlviiii. The different letter-headings show the changes in the status of Rabbi Kook during this period.

Rabbi Kook visited London again several years later, in 1924, when passing through England on his return to Jerusalem after having been to the U.S.A. I recall a cable arriving at that time from Sir Herbert Samuel, then High Commissioner for Palestine, addressed to Rabbi Kook at the Machzike Hadath asking him to be prepared to be received officially by the King, perhaps to receive personally from His Majesty the award of the C.B.E. that had already been bestowed upon him. Unfortunately, the Court was not in London at the time, and the interview could not take place. Anglo-Jewry, however, arranged a number of special functions in his honour during his short stay here. I well remember the impressive opening words used by the Chief Rabbi, Dr. Hertz, in welcoming him at a reception held by the Mizrachi Federation at the Portman Rooms:

'Avraham Yitzchak HaCohen Kook, גדול מרבן שמו'.

After Rabbi Kook's departure in 1919, the Machzike Hadath were again faced with the problem of finding a Rav. The two previous occupants of the post having been of outstanding merit made the selection of a suitable successor still more difficult. My father entered into correspondence with the famous Rabbi Chayim Ozer Grodzensky of Vilna who gave him much assistance in the matter. In 1921, I accompanied my father on a visit to Poland where we met Rabbi Grodzensky and the *Chafetz Chayim* in Vilna, and Rabbi Kahana in Warsaw, in connection with this question. It was furthermore also through the assistance of Reb Chayim Ozer that the Machzike Hadath were enabled to secure the services of the Rev. Mendel Kremer as its Chazan, and we met him, too, whilst we were in Warsaw. The following year my father travelled with David

Frost to Lithuania for the similar purpose of finding a suitable Rav. They interviewed a number of Rabbis but nothing tangible resulted.

A factor which played some part in the difficulty of securing a suitable candidate was some opposition from the London Beth Din. As previously mentioned, that body had not been too happy with the existence of the Machzike Hadath, and when therefore, in 1919, my father, believing that the news would please the Dayanim, informed them that the well-known Rabbi Avraham Ber Shapiro of Kovno was on his way to London as a candidate, it was subsequently learned that he had been persuaded to give up the idea of coming to London, and he returned to Kovno although he had by that time already reached Amsterdam. Some years later, in 1929, Rabbi Yehuda Leib Fajn of Slonim, was actually appointed as Rav, the appointment having even been approved by the Chief Rabbi, but he withdrew without taking up his office.

As year followed year the situation had become increasingly difficult. During this time Rabbi Dr. Victor Schonfeld of the Adath Yisroel Synagogue had been unofficially supervising the Machzike Hadath Shechita without the consent of the Board of Shechita. Rabbi Schonfeld stood completely outside the jurisdiction of the Chief Rabbi and having seen the unkind treatment that the Machzike Hadath was receiving at the hands of the Board of Shechita and the Beth Din, as well as the hostility that was shown him personally, he was stimulated to extend the scope of his own activities on behalf of traditional Judaism. He was able to persuade his Congregation to acquire a Burial Ground at Enfield in 1924 and to establish a new organisation, the Union of Orthodox Hebrew Congregations, to which other synagogues were invited to affiliate. Thus a new Orthodox force was created in Anglo-Jewry. It was only after this, that the Chief Rabbi and Beth Din officially agreed to allow Dr. Schonfeld to supervise the Shechita of the Machzike Hadath, in order that he could 'satisfy his own congregation'.

Dr. Schonfeld had no differences with the Machzike Hadath with whose leaders he maintained the friendliest relations. On the contrary, he sought to cement the original ties that once existed between the leading members of both bodies. Having myself been President of the Union and a close friend of Rabbi Schonfeld, I am able to speak with intimate knowledge of his policy and intentions.

I recall an occasion in 1928 when my friends and I were instrumental in securing the election of Mr. Elsley Zeitlyn as Chairman of the Shechita Committee of the Board of Deputies, a post which he still holds. This occurred during the long fight with the Chief Rabbinate and the United Synagogue over the wording of the exemption clause for Shechita in the Slaughter of Animals Bill, when an attempt was being made to place the monopoly of the licensing of Shochtim in the hands of the Chief Rabbi. Mr. J. Morris Lissack, the then President of the Board of Shechita, was also Chairman of the Deputies' Shechita Committee, which had at times to sit in judgment on the other body. It was as though the Chairman of the Rating and Assessment Committee of a Borough Council was also Chairman of its Appeals Committee. It was therefore important that Mr. Lissack should no longer be at the head of the Deputies' Committee. When I informed Dr. Schonfeld of the successful result of our efforts, I remember his saying to me that I was continuing the work of my grandfather, Reb Aba Werner, who would have rejoiced at the news.

Rabbi Dr. Schonfeld made every endeavour to bring the Machzike Hadath into full alliance with him, but although, as I often heard my father say, they had complete confidence in him personally, they were not so sure about some of his supporters and were, therefore, reluctant to commit themselves for the future. At that period the Machzike Hadath were also experiencing difficulties at the hands of the Federation of Synagogues, which was then being administered autocratically, and they were therefore seeking alternative burial facilities. The Machzike Hadath had already purchased over three acres of freehold land near Montague Road, Edmonton, when Dr. Schonfeld proposed to them that they should become joint-owners with the Adath Yisroel of the latter's burial ground at Enfield. This they were not anxious to do, since they were interested only in acquiring a burial ground for their own members. But Dr. Schonfeld was persistent and although he agreed eventually to sell to the Machzike Hadath one acre of land, he also put into the agreement various additional options including one enabling the Machzike Hadath to become equal partners in the whole burial ground, such options to be exercised within twelve months. Soon after the agreement was drawn up, but before it was ratified

by the Adath Yisroel, Rabbi Schonfeld became seriously ill and passed away on 1st Tebeth, 5690 (1st January, 1930) at the early age of forty-nine. The agreement, with minor amendments, was endorsed by the Adath about one month later, whereupon the Machzike Hadath disposed of the land they had previously bought at Edmonton.

The first use to which this acre of burial ground at Enfield, now belonging to the Machzike Hadath, was put, was for a most unusual purpose. A serious fire had occurred in the Spitalfields Great Synagogue in March, 1930, which mainly affected the Beth Hamedrash. (Photographs on Plate XII, facing p. 97). Several Siphrei Torah as well as volumes of Talmud and Responsa were scorched or burnt and the remnants were given sacred burial. The following report appeared in *The Times* on 21st July, 1930:

‘Hundreds of Orthodox Jews from all parts of London gathered at the Adath Yisroel Cemetery at Enfield yesterday, when remnants of sacred scrolls which were partially destroyed by a fire at the Spitalfields Great Synagogue were buried.

‘According to ancient Jewish ritual these remnants of sacred Books of the Law were encased in an earthenware vessel; this was lowered into a grave six feet square and five feet deep. Special prayers, rarely heard by Jews in this country, were recited as the earth was thrown into the grave until the vessel was hidden from view. It was the first time such a ceremony had been performed in this country.

‘Mr. Deichowsky, the President of the Spitalfields Synagogue said to a reporter “the ceremony dates back to the cradle of the Jewish race. The idea is that the Scrolls, which are Holy Writ, are sacred, and when they are damaged, proper respect must be shown. They must not be cast away casually, but must receive reverent burial!”’

Following the tragic death of the universally respected Rabbi Victor Schonfeld, both communities were without a Rav, and the leaders of the Machzike Hadath thought that this was perhaps the propitious moment for the two communities to join forces, and they decided to exercise the option of full partnership which the late Rav had so desired. Unfortunately, the misgivings the Mach-

zike Hadath had always felt during the early negotiations proved only too well-founded, for those in charge of the destinies of the Adath during 1930 either did not understand or deliberately opposed the intention of their late Rav. The Agreement which the Adath had ratified but six months earlier was not honoured and the option was not confirmed. The Machzike Hadath who were anxious only for friendly co-operation did not, of course, insist on their legal rights, but the clock had been put back!

Since then events have followed a somewhat different course. 'Machzike Hadath' has become no more than a name to most of the members of the Adath Yisroel Synagogue, and very few even among its leaders, are aware that the Shechita now used in London for *Kedassia* purposes is none other than the Shechita of the Machzike Hadath. On the other hand, the friendship between the Machzike Hadath and the 'Adath' has been maintained. The Shechita is still being temporarily supervised by the Rabbi of the Adath Yisroel Synagogue and, in recent years, co-operation has been extended in other directions.

The post of Rav of the Machzike Hadath is, however, still vacant, for although Rabbi Yechezkiel Abramsky (Platc XI, facing p. 96), world-famous for his Talmudic scholarship, was appointed as its Spiritual Head in 1932, he joined the London Beth Din some three years later. Rabbi Abramsky contributed greatly to the maintenance of the high standard of the Machzike Hadath. The scholarly Shiurim he conducted regularly in the Synagogue both before and after he became a Dayan were highly appreciated and attracted very large audiences of both old and young. This, however, brings us to the realm of contemporary history and the details are outside the scope of this work.

CHAPTER XII

PERSONALIA

ANY description of the Machzike Hadath would be incomplete without a reference to those who have served the Synagogue in their various capacities. Among those who had a major share in moulding the form into which the Machzike Hadath developed, special mention must again be made of two persons. Isaac Wolf Metchik, with his great administrative ability had laid the foundation of the Kehilla, while it was Ya'acov Zinkin who was the architect of the character and tradition of the Synagogue.

I first knew Metchik when I was a small boy. He was a short, broad-built man with a well-brushed full beard turning grey. In 1909, he left to settle in America, and I saw him again in New York in 1943, when he was in his 94th year. He was still fully active, as agile as a young man, and in fact, still earning his livelihood as the Secretary of a Jewish Institution. When he celebrated his hundredth birthday in 1949, he told the *New York Times* that 'The study of Talmud and Hebrew Literature is a fountain of eternal youth'.

My personal recollections of Zinkin are very few, but I do know what a tower of strength he was in regard to strict observance. He really lived for the Synagogue and for many years conducted Shiurim daily in Bible and Talmud, all without monetary reward. At times, when there were insufficient funds, he even paid from his own pocket the rent which was due. He objected to the slightest departure from accepted custom. He was against having a choir, preferring a Reader who was at the same time a scholar, and he opposed any ostentation connected with office, such as a Wardens' Box. He passed away in 1915 and made provision in his will for the great charitable work of *Gemilath Chessed*, which he had introduced into the Synagogue, to continue in every detail. He even bequeathed a sum for the maintenance of a supply of snuff for those who attended the Shiurim!

Among the several Honorary Officers, high tribute must be paid

to Leizer Berg, who was Warden of the Synagogue over a period of more than twenty years. Already in the Booth Street days, Berg had assumed a leading position. Calm and temperate in manner, he was universally respected for his quiet sincerity.

The Congregation was always fortunate in its officials, all of whom carried out their different duties with personal devotion. Apart from the Rav, the man who can do most to make welcome any newcomer or visitor in a Shool such as the Machzike Hadath, is the *Shammas*. There were five *Shammassim* during the period under review: Reb Feivel, Reb Chayim Miller, Reb Velvel Ouspetter, Reb Moshe Elkonowitz and Reb Yankel Bretstein. Each was a character in his own way. About Reb Feivel I have very few details. His successor, Reb Chayim, with his ponderous tread, slow and deliberate movement, and very serious about his duties, stood out in marked contrast to Reb Velvel, his assistant, who was agile, quick-witted and possessed a happy disposition and ready anticipation of the wishes of any member or visitor. Reb Velvel was also the personal attendant of Rabbi Werner, and in the early days of complete separatism he also discharged the functions of *Shliach Beth Din*, in connection with Gittin, etc. He retired in 1935 after thirty-five years' service with the Machzike Hadath and is now, at the ripe old age of ninety still happily active as a resident in the Home for Aged Jews, where he has become elevated to the office of President of the Synagogue of that Institution. It was very gratifying to see him at the reconsecration of the Machzike Hadath Synagogue in 1951 when he was fittingly invited to open the Ark, and his alertness, dapper appearance and upright bearing on that occasion were a source of much pleasure to all present. Morris Elkonowitz, who succeeded Reb Chayim when he retired for reasons of health in 1914, was very capable and soon endeared himself to all by his affability. He is now living out of London. Reb Yankel, of quite a different temperament, commenced his duties in 1916, but was soon able to acclimatise himself and was well liked by all for his easy humour. He recently retired on account of advancing years.

During its long existence the Synagogue has had only two permanent Chazanim. Moshe Ogus (father of Reuben Ogus), who functioned almost from the very beginning, had a melodious tenor voice and lent great dignity to the Service which he always ren-

dered with devout inspiration. He also acted as Shochet in the early years. He died shortly before the first World War, and there was a hiatus of several years during which visiting Chazanim officiated for the *Yamim Norayim*. Among these was the well-known Chazan Gussman of Moscow (1914). Menachem Mendel Kremer, who filled the post in 1922, was admired and respected by all. His pleasant singing and excellent interpretation of the liturgical hymns, as well as his kindly and modest disposition and friendly nature, endeared him to everyone who was fortunate enough to know him. In addition to his outstanding qualities as a Chazan he was also a Talmudic scholar and took the greatest delight in conducting the daily 'Blatt Gemara' which he did for twenty-eight years. In this he was probably unique, combining the functions of Rabbi and Cantor. His premature death in 1950 at the age of fifty-five years deprived the Congregation of an irreplaceable officiant of a very high order.

The clear reading of the Torah and Prophets was always one of the special features of the Machzike Hadath Shool. Zalman David Share performed the duties of Ba'al K'riah for thirty years with admirable precision and his tuneful voice was easily audible throughout the large building. His enunciation was peculiarly suited to the acoustics of the lofty Synagogue which re-echoed the overtones of his resonant voice. Special mention must also be made of Lippe Pearlman (father of Moshe Pearlman, the Israel writer) who acted in a voluntary capacity as Ba'al K'riah for many years. He intoned the reading with great feeling and sincerity. Mr. Pearlman who has been a member of the Committee for many years, now lives in another locality, and East London is denied the benefit of his splendid services as Ba'al K'riah.

Another loyal servant of outstanding integrity was the Secretary, Sholom Leizer Lipschitz, a modest man and retiring in manner, who acted in this capacity for over thirty years until his sudden death in 1935. He saw the Synagogue through its most difficult as well as its better days, and was always devising and preparing plans for its progress. He never courted publicity but was, in truth, the man behind the scenes.

There have been several *Maggidim* in the Shool, of whom Reb Daniel HaCohen, was outstanding. He was on the scene at the very

inception of the Synagogue, when it was still in Commercial Road, and he, more than any other Maggid, by his famous homiletical discourses aroused enthusiasm and support for the idea which gave birth to the Machzike Hadath Community.

Another interesting personality who must be included in this brief survey was the man who made it his life's mission to recite Psalms—the *Tehillim Zogger*. Every Sabbath afternoon after *Mincha*, he would take up his position in a corner of the Synagogue where, surrounded by a coterie of enthusiasts, he recited *Tehillim* continuously, until *Ma'ariv*. Few knew his identity — he was just the *Tehillim Zogger* — and as such, became part of the fabric of the Synagogue. Yitzchak Mordechai Wein, for that was his name, still carried on his holy task when an octogenarian. He died in 1932.

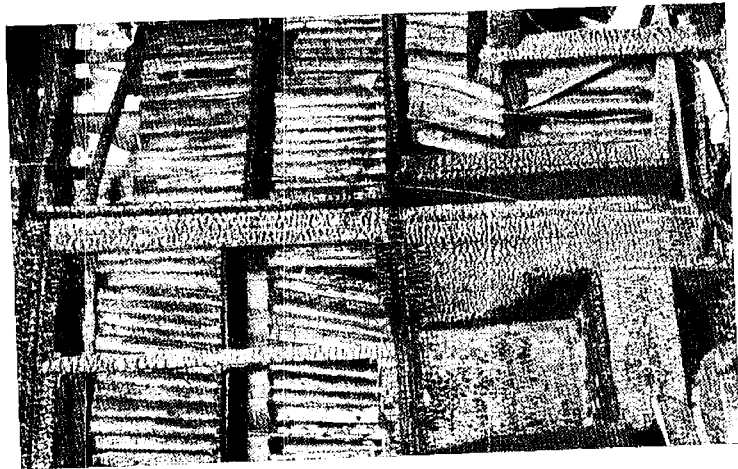
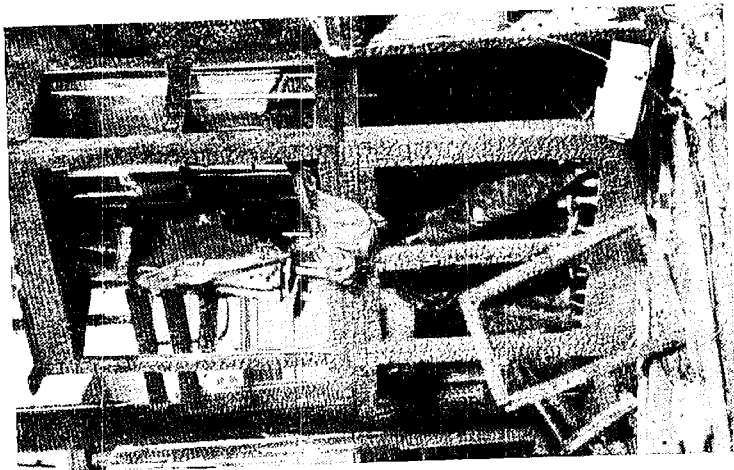
Last, but by no means least, I come to my colleague Harris Rittenberg Gedalla. It is he who is to-day the king-pin of the Congregation. Always in attendance from early dawn till late at night and in full command of every activity, he protects every interest of the Synagogue. Whether it be the taking of a Service, the reading of the Torah, or conducting a Shiur, Mr. Gedalla is always ready. Very few people can ever know how much the Synagogue as well as the Talmud Torah are indebted to him also for his tireless energy in collecting funds. And with all this selfless and ceaseless effort he is the most unassuming of men, ever declining any recognition or expression of gratitude for his outstanding deeds. He was very near to my father who held him in high regard and friendship. They always worked in close co-operation and invariably had an identity of outlook. His long and varied experience has stood me in good stead and his sincerity and devotion have always evoked my admiration. No one could ever wish for a more loyal friend and colleague.

But none of the above could ever have succeeded were it not for the devoted numbers of truly orthodox and observant Jews who sought and found the true expression of their religious conviction within the Machzike Hadath. Men who, after having worked all day, would come first to the Synagogue for *Mincha* or *Ma'ariv* followed by a Shiur in *Mishnah* or *Gemara* before going home for a very late evening meal. These God-fearing men were the true Jewish intellectuals, and it was their faith and inspiration which built the Machzike Hadath.

Rabbi Yechezkel Abramsky, שליט"א, Rav of the Machzike Hadath,
1932-1935 (Sketch by Henoeh Lieberman, 1951)

PLATE XI

Destruction by Fire in the Beth-Hamidrash of the Synagogue, March 1930 (*Photos. Planet News*)

CHAPTER XIII

WHAT OF THE FUTURE?

THERE can be no doubt that the efforts of the original pioneers of the Machzike Hadath paved the way for their descendants and for those who have since arrived further to enhance the prestige of orthodoxy throughout Anglo-Jewry. But advance has been far too difficult and slow, if the trend towards Reform and assimilation is to be stopped. For there is still a very large vacuum in the Community surrounded by an almost impregnable wall, totally impervious to the crying need for the dynamic intensification of orthodox endeavour. And this large vacuum exists in the very centre of affairs in the management of the Anglo-Jewish body politic. Efforts at progress or improvement in religious matters constantly come up against this nineteenth century hierarchy, which although extremely capable administratively leaves much to be desired in the religious sphere. It should be remembered that the members of the United Synagogue to-day are in the main the sons and grandsons of orthodox immigrants, and appreciate far more than did those of a few decades ago the need for stricter conformity to traditional Jewish practice. The leadership, however, has remained static and is no longer fully representative of the rank and file. There is still a great need therefore for constant vigilance and activity on the part of sincerely orthodox Jews. This is all the more imperative because there can now be no expectation of any further large immigration of orthodox Jews to revitalise the Community, such as has occurred three times during the past seventy years. In addition, the Community is suffering the loss of a substantial number of its more orthodox members, old and young, who have been leaving to take up permanent residence in Israel.

The question, however, is—whether this vigilance and activity should be carried out from within the larger Community, or from without. The Machzike Hadath by the nature of their agreement stand inside the camp, perhaps not quite inside, but within never-

theless. Because of the treatment of the Machzike Hadath in the past by official bodies, a separatist movement has been created, the Adath Yisroel, now enlarged into the Union of Orthodox Hebrew Congregations. Although their respective programmes and methods have in recent decades become quite different, there is an identity of aims between the Machzike Hadath and the Union, namely to improve the standards of religious knowledge and observance throughout the Community. The continuance of an obstructive attitude on the part of the leaders of the official Community towards strict orthodoxy can only serve to strengthen the resolve and, therefore, the power of the Union.

In an address, prior to his recent departure on a pastoral visit to the Antipodes, the Chief Rabbi, Rabbi Israel Brodie, stated that he felt it to be the function of the Chief Rabbinate to make itself cognisant of all orthodox activity in each section of the Community, whether it formally recognised the Chief Rabbi or not, and to support such activity. This welcome declaration stands out in marked contrast to the attitude of some of his predecessors, and is indicative of a gathering of strength of traditional Jewish forces. The London Beth Din have their own problems but have nevertheless done much to stimulate orthodox practice in recent years in spite of great difficulty. Yet it must be remembered that their constitution is built up on not very firm ground. It is to be hoped therefore that they will also encourage in every way those who are in reality engaged in the common cause for an orthodox renaissance.

As for the Machzike Hadath Community, their activities have been considerably reduced in recent years as a result of two main factors. Principally because the East End has been denuded of most of its population and particularly of the more orthodox Jews who have migrated to other areas and no longer live in such concentration as before, and furthermore, because the Machzike Hadath have been without a Rav for so long. In consequence, many of their functions have been shared temporarily with the Adath Yisroel and the Union of Orthodox Hebrew Congregations.

With its constant Services and Shiurim, the Spitalfields Great Synagogue¹⁴ still serves a very real purpose on week-days (the East

¹⁴ The Synagogue was miraculously saved from bombing during the last War, buildings on either side having been completely destroyed. It suffered some war damage, however, and after repair and redecoration it was again reconsecrated on June 3rd, 1951; the

End being now mainly a Jewish commercial area), but it is poorly attended on Sabbaths. It is therefore contemplated opening a branch synagogue of the Machzike Hadath Community in North-West London, where a site has already been acquired. It is hoped that a sufficiently strong nucleus of conscientious Jews will come forward there and erect a House of Prayer as well as of Study in the real Machzike Hadath tradition.

Such a development combined with the appointment of a distinguished Rav of great scholarship and ability, a *Gadol*, could become the rallying point for all sincerely orthodox forces to strive under his authoritative guidance for the advancement of traditional Judaism.

Now that I pen these final words, I should like to address myself to the younger generation to whom many of the events I have recorded are remote and must appear to be a matter of mutual wrangling over trifles of procedure or the granting of licences. But such can equally be said of the early strivings of all great minorities, until they had succeeded in achieving their dearly-won privileges.

Little do some of the younger element—and most of the newcomers to this country—realise the epic fight and the struggle of their forerunners and the inspiration which motivated them which breathed anew a real spirit of Judaism into what was fast becoming an arid community.

Many fruitful developments have occurred since those early years. Various organisations have been established to protect and to advance traditional Jewish practice and observance. This has been most marked in the sphere of Hebrew and religious education. For, the view expressed over forty years ago by Rabbi Werner that 'the weak spot of Judaism in England is the lack of study' is unfortunately still true. Jewish education has certainly been carried to a more advanced stage than previously, and the institution of Jewish Day Schools is helping to solve matters in a more practical manner. But

Chief Rabbi, Rabbi Brodie, officiated and delivered an inspiring address, and the opening ceremony was performed by Dr. Israel Feldman.

The new border decorations on the walls and ceilings are worthy of mention, and are probably unique. They are based on themes of the Tabernacle and incorporate the component parts of the Menorah (Goblet, Knot and Flower) and an alternation of Bells and Pomegranates, with emblems, in the corners of the ceiling, of the Shofar and Trumpets, symbolising the Temple Service, and a Scroll and a Book representing the Written and Oral Law respectively. Photograph on Plate IV, facing p. 33.

much still remains to be done, in this and other fields, if we are to regard the future with greater confidence.

Since the recent European holocaust, which left in its wake the destruction of the fountains of Jewish learning, the Jews of England have a greater responsibility than ever to repair the deficiencies of the past; and it is chiefly upon our youth that this heavy responsibility must fall.

There is to-day, despite all the pessimists, a growing sympathy and a greater understanding of the values and the possibilities of a real orthodoxy in Anglo-Jewry. This is primarily due to the inspired founders of the Machzike Hadath, who acted as a stimulus, and whose example of truly orthodox Judaism has influenced Anglo-Jewry far beyond the confines of the Metropolis.

APPENDIX

APPENDIX

*Extracts from Minutes of Board of Shechita Meeting held on 19th Nov.
1891 (see p. 34)*

'Machazeka Hadoss' 'The annexed letter from the Chief Rabbi in reference to the Society "Machazeka Hadoss" was read, and after a statement by the Revd. Dr. Adler as to the steps the Ecclesiastical Authorities had deemed it necessary to take in the matter, it was resolved:

'That the Board thanks the Ecclesiastical Authorities for their action with respect to the butcher-shops opened by the Society "Machazeka Hadoss" and that the Board assures the Ecclesiastical Authorities of its support in dealing with this matter.

Licence Form 'The following suggested alterations in the list of rules and regulations printed on the back of the form of licence were approved, and it was ordered that they be embodied in all future licences:

... 'The following new Clause to be added and numbered 6: Whenever the services of a Shomer shall be required by the Ecclesiastical Authorities in the shop of a butcher, such butcher shall pay to the Board weekly a sum of not less than 30s. per week for the services of the Shomer. . . '

Copy of letter from the Chief Rabbi to Samuel Montagu, annexed to the above Minutes.

*Office of the Chief Rabbi,
22, Finsbury Square,
London, October 29th 5652*

Dear Mr. Montagu,

I saw the representatives of the 'Chevra Machazeka Hadoss' on Tuesday last. I convinced them that since the appointment of Mr. Lipman as supervisor no possible objection could be taken on

the score of perfect 'Koshereth' (sic) and I also told them that we should have no objection to grant licences to butchers of their own choice, they exercising the most rigorous supervision. Since then I have received a letter from their leader Mr. Metzick of 130 Commercial Road formulating claims of a different character. They ask that the Congregation or the Board of Shechitah should pay £3 a week to a Mr. Werner, whom they have appointed as their 'Moreh Zedek', who shall have liberty to supervise matters relating to Shechitah, that an additional yard for slaughtering poultry be opened, that two new Shochetim be appointed with the sanction of their Rabbi, and that eight or ten butchers be licensed who will act in conformity with their statutes. I see no objection to the opening of a second slaughter yard. As the new points which this Chevrah raises are in a great measure matters of finance I think it advisable that you should see the leaders. Mr. Metzick is the head of the Hope Street Chevrah. I would likewise suggest that you see Mr. Hertz.

Believe me,

Yours very truly,
H. ADLER.

A Translation of the Letter drafted by Dr. Hermann Adler and addressed to Rabbi Yitzchak Elchanan Spector of Kovno (see pp. 37 and xvi)

Eve of the Holy Sabbath, *Vayera*, 5652.

(Corresponding to Nov. 20th, 1891).

May the Lord ordain peace to my dear friend, the truly great Rabbi Yitzchak Elchanan, Ab Beth Din of Kovno.

I should not have troubled him, but I desire briefly to inform his Eminence that some Russian and Polish Jews have risen up, calling themselves Chevrath Machzike Hadath, have taken as their Rabbi a certain man named Avraham Aba Werner from the town of Tels, and have appointed for themselves a Shochet and opened shops to sell ritually slaughtered meat; and thereby they have breached the fence which the great Rabbis of former years had set up. We have already forbidden this Shechita.

His Eminence will realise, in his wisdom, the serious situation which may develop, God forbid, if some Russian and Polish Jews

separate themselves from the Kehilla. For it is known to his Eminence how much the practice of charity has advanced among us, and should the dispute spread, the members of the Community would turn away from them and would no longer work on their behalf nor for the benefit of our unfortunate co-religionists.

Would his Eminence, therefore, be pleased to write me a few lines to approve the interdict issued by me and by my Beth Din, and that no man in England should dare to perform Shechita without my permission and that of my Beth Din, viz. our esteemed Rabbis, Jacob Reinowitz and Bernard Spiers. Furthermore, should any wicked persons dare to libel the Shechita here, would he please not believe nor listen to them. For just as the Shechita was carried out in the days of my esteemed father, of blessed memory, so it is now, and we watch with open eyes over everything that is done. In addition, we have a supervisor, the Rosh Hashochtim, Reb Nahum Lipman; and all our aims are to strengthen the prestige of the Torah and religion.

Text of Letter from Rabbi Dr. Salomon Breuer, as published in the JEWISH WORLD, 4th Dec. 1891 (see p. 38)

Dear Sir,

You ask me the following questions:

1 Is it permitted to have confidence in the *השגחה* of a *בית דין* which tacitly allows butchers to sell *חלב* to Jewish customers; further, which allows butchers to sell meat which has not been purged, or which, although over three days old, has not been properly wetted as *כשר* meat?

2 If in a place where there is a *בית דין* (such as described in 1), some religious persons join together and engage strictly religious *שוחטים* under the supervision of a pious *רב*, in order to provide themselves with *כשר* meat, has the *בית דין* the right to declare such meat as *אסור*, and may such meat be eaten after having been prohibited by the said *בית דין*?

My answer to these questions is:

1 It is obvious that a *ב"ד* which has so little control over the sale of meat that *חלב* and other forbidden parts can be sold to Jews, is entirely unsuitable to exercise a supervision

which is reliable from a religious point of view, and that the השגחה of such a ב"ד cannot be trusted.

2 According to א"ע ש"ע י"ד א' every ב"ד has the right to prohibit meat of animals killed by any שוחט to whom it has given no authorisation, but only in places where the שחיטה is strictly כשר. Where this is not the case the efforts of those who endeavour to provide כשר meat only, deserve to be praised and the meat provided by them may be eaten without hesitation.

With greatest respect,

(signed) Rabbincr Dr. Breuer

Frankfurt on the Main,
28th Marcheshvan 5652.

Extracts from Minutes of Board of Shechita Meeting held on 10th Mar.
1892 (see p. 42)

"The following report was made by the Chief Rabbi as to the action taken by the Ecclesiastical Authorities with regard to butchers unlicensed by the Board:

"At the last Meeting of the Shechita Board it was my duty to inform you that certain persons styling themselves Members of the Society 'Machazeki Hadoss' had engaged Shochetim who did not hold our קבילה, and that several shops had been opened by butchers who were not licensed by the Board and ourselves.

"As there was not the slightest guarantee that these Shochetim were competent, we had no alternative but, in accordance with our religious law, to declare the meat prepared by such Shochetim to be *trifali* and forbidden to be eaten by Jews. This announcement, fortified by similar declarations spontaneously sent us by the most eminent Rabbis of Russia in consequence of statements that had appeared in the Jewish newspapers, had the effect of greatly reducing the number of unlicensed shops, so that at present only one shop is open, doing as I have been credibly informed, but a small amount of business . . ."

'A deputation from the Society "Machazeki Hadoss", consisting of Messrs. Loewenstein, Michael Levy, Hamburger and Metzzyck attended by invitation, and represented that while they were willing

that the Society should place itself under the Ecclesiastical Authorities, they were determined to maintain their own independence and organisation, and to keep the Rabbi, Shochetim and Shomer they had engaged'.

After discussion, it was 'Resolved that this Board supports the Ecclesiastical Authorities in their action with regard to unlicensed butchers, but respectfully requests them to discontinue the distribution of handbills'.

*Board of Shechita receives Deputation from Machzike Hadath.
As reported in JEWISH WORLD, 11th March, 1892 (see p. 42)*

Messrs. L. Loewenstein, Michael Levy, S. Hamburger and I. W. Metchik, representing the Machzike Hadath were then admitted into the room.

In reply to the Chairman, Mr. Loewenstein said the Chevra was willing to place itself under the Ecclesiastical Authorities, on the condition they retained their independence. The Chevra had engaged their own Rabbi, their own Shochtim and Shomer and they were determined to keep them.

THE CHAIRMAN: For what purpose?

MR. LOEWENSTEIN: To satisfy our consciences and to look after the affairs of Kashruth.

THE CHAIRMAN: Did the Board understand that the reliance which the Chevra placed on the Beth Din was qualified by the opinion of the gentlemen the Chevra had appointed?

MR. M. LEVY interposing said there was not the slightest desire on the part of the Machzike Hadath to cause a split in the Community. As far as the religious question was concerned, Dr. Adler had expressed himself satisfied. If now the Board was also satisfied, things would go on in a friendly way.

THE CHAIRMAN: Who would license the butchers?

MR. LEVY: First the Society and finally Dr. Adler.

- THE CHAIRMAN:** What course would be taken if difference of opinion arose between the Chevra and the Ecclesiastical Authorities?
- MR. LEVY:** They wished to act in accordance with the only established Law Book—the Shulchan Aruch, by which the Ecclesiastical Authorities themselves were also bound. The object of the Society was to strengthen the law as its name implied.
- THE CHAIRMAN** said that it had been suggested that two Shochtim should be allocated to the Society, under the Supervision of the Beth Din. Would that satisfy them?
- MR. LEVY:** Did that mean that his Chevra should engage the Shochtim at present employed by the Shechita Board?
- THE CHAIRMAN:** That would be considered afterwards. The Board would rather not see a rival Shechita Board in London. Would such an arrangement as he proposed satisfy the Chevra?
- MR. LEVY** said he would lay it before his committee, but he did not think there was the slightest chance of their accepting it.
- MR. M. HART** said that while the Board was anxious that the Chevra should feel satisfied that everything was done to ensure Kashruth, it was not likely that the Board would take any steps that might lead to a schism in the Community.
- MR. M. LEVY** said that the Chevra had not the slightest desire to cause schism. They had already come to a satisfactory arrangement with the Chief Rabbi on the religious question. They now simply asked the Board to withdraw the pickets and remove the posters. They would then place themselves under the Ecclesiastical Authorities.

The Chairman explained that it was the Ecclesiastical Authorities and not the Board who had taken these measures, and the Board was bound to support the Ecclesiastical Authorities.

There was some discussion and the deputation then withdrew after thanking the Chairman.

The Chairman then said that the Chevra evidently desired to establish an independent Shechita Board, and he would like to be fortified with the opinion of Mr. Van Thal as to the consequences such a step might entail on the Board's finances.

Mr. Van Thal replied that the great majority of the butchers being foreigners would go over to the other Society and about one half the number of beasts killed under the authority of the Shechita Board would be slaughtered by the Chevra.

Eventually on the proposal of Mr. M. Hart, seconded by Mr. N. Davis, it was resolved: 'That this Board supports the action of the Ecclesiastical Authorities in cautioning the public against buying the meat of butchers not licensed by them, but respectfully requests them to discontinue the issuing of handbills'.

Minutes of a Special Meeting of the Board of Shechita, held on 11th Aug. 1892 (see p. 52)

'The Chairman stated that the Society "Machazeke Hadoss" having opened a slaughter-house for Poultry and were making charges below those of the Board, he had deemed it necessary to convene this Meeting to elicit the opinion whether it was desirable that a reduction should be made by the Board in the fees for killing Poultry.

'After consideration it was unanimously Resolved that the charge by the Board to the Public for killing Poultry be reduced by a halfpenny, and that in future a seal be affixed to each head of poultry by the Board's officials.'

A Translation of the Opening Passages of the Pinkes (see p. 53)

At a General Meeting of our Members held at the Synagogue on 17th Shebat, 5653, it was resolved unanimously, that the Synagogue should join the Machzike Hadath Community and in the place of its old name 'Machzike Shomrei Shabbat', it shall henceforth be

known by the name 'Machzike Hadath and Shomrei Shabbat' and shall be governed by the following rules:

- I The aim and object of the Synagogue is, as hitherto, to strengthen the observance of the Jewish Religion and to maintain the Holy Law by the strict adherence to the Bible, Oral Law and all traditions.
  - (a) to keep the Synagogue open from daybreak until midnight free for anyone wishing to read Prayers, Study the Law, or recite Psalms,
  - (b) to encourage the constant presence in the Synagogue of Learned Men (ליומדי תורה) studying the Torah, as well as to fix special hours for Talmudic Courses,
  - (c) to regard it as a duty to support as far as is possible, necessary Learned Men and specially for the Leaders to uphold the dignity of the Torah,
  - (d) to be incumbent upon the leaders and also upon all members to give all their support to the Machzike Hadath Kchilla, in monetary gifts as well as by personal service, but above all that their Religious mode of life and the observance of the dietary laws in their homes be strictly in accord with the guidance of our Rav.
- II The ritual of the Synagogue Services must be strictly in accord with the Shulchan Aruch and with the customs of the communities of Russia and Poland.
  - (a) The Reader's Desk עמוד where prayers are chanted by the Reader, must be close to the Ark, except that in special circumstances after having received the Rav's special sanction, the Reader may officiate from the Bemah,
  - (b) the Bemah must be in the centre of the Synagogue,
  - (c) the Rav, Preacher, Reader or Shammas may not wear such Canonicals which may appear as if in imitation of non-Jewish Clergy.
- III Conditions under which members are admitted:
  - (a) Every Jew observing the Sabbath according to the Din, may join the Synagogue as a Member.

ABSTRACT OF THE
Declaration of Trust
 appertaining to the purchase of the Freehold of the
 SPITALFIELDS GREAT SYNAGOGUE
 and BRICK LANE TALMUD TORAH
 (see p. 76)

**To all to whom THESE PRESENTS SHALL
 COME**

DAVID FROST, of 13, Lime Street, E.C.3.
 BENJAMIN LEWIS DEICHOWSKY, of 155, Sand- The Trustees
 ringham Road, E.8.
 HENRY BLOOMSTEIN, of 176, Hanbury Street, E.1.
 MENDEL CHAIKIN, 72/74, Brick Lane, E.1.
 WOLF PAROS, of 242, Cable Street, E.1.
 JOSEPH ROSENSTEIN, of 50, Parfett Street, E.1.
 MORRIS FOX, of 78, Victoria Park Road, E.9.
 JACOB KRIEGER, of 11, Leweston Place, N.16.
 MORRIS SHEINBAUM, of 5, Gore Road, E.9.
 MORRIS AARON ZABLOTSKY, of 22, Princelet
 Street, E.1.

hereinafter called the Original Trustees,
 SEND GREETINGS.

Whereas by an indenture dated the 27th day of The Purchase
 December, 1922, the Original Trustees have purchased
 from Charles Foster Ritchie and others, the Buildings
 at the corner of Brick Lane and Fournier Street, known
 as THE SPITALFIELDS GREAT SYNA-
 GOGUE and BRICK LANE TALMUD
 TORAH, and formerly known as the Neuve Eglise,

Now these presents witness that, in consideration The Trust
 of the premises, they, the Original Trustees, and each
 of them, hereby declare that they, and the survivors
 or survivor of them, and the executors or administra-
 tors of such survivor, or other, the Trustees or Trustee

for the time being of these presents, hereinafter called the Trustees, shall stand, and be seised of, and interested in the said messuages, tenements and hereditaments, Upon the trusts following and no others, that is to say, Upon trust as to the Synagogue Building, which is known as the Machzike Hadath and Shomrei Shabbos Synagogue, to permit the same to be used exclusively as a House of Prayer and Learning as at present, and in the truly orthodox Jewish manner, such usage to be under the guidance of the Rav of the Machzike Hadath, who shall act in accordance with the Shulchan Oruch; And as to the messuage No. 59, Brick Lane, which is now known and used as the Brick Lane Talmud Torah Classes, Upon Trust to permit the same to be used at all times on strict orthodox lines in accordance with the Shulchan Oruch, as a Talmud Torah or Yeshiva for Hebrew, Talmud and Jewish Religion:

Provided always that if on account of pressing Jewish Communal matters, or for any other reason, a sale of the said premises is at any time found to be necessary, such sale shall only be made for the purpose of providing institutions similar to those hereinbefore described, and to be carried on for the same purposes and under the same conditions as are hereinbefore mentioned,

AND so that before any such sale is made, sanction for the same shall be obtained from the Rav of the Machzike Hadath, or in case there shall be no Rav of the Machzike Hadath for the time being, such sanction shall be obtained in writing from three strict orthodox Rabonim, AND so also that in any case the consent of at least three-fourths of the members of the Synagogue of at least two years' membership shall be obtained to such sale at a meeting to be specially convened for the purpose of obtaining such consent as last aforesaid; ~~In witness whereof~~ etc.

As regards the
Synagogue

As regards the
Talmud Torah

Provisions as
to Sale

Sanction of Rav

Consent of
Members

PHOTOSTATS OF DOCUMENTS

אשר יצאנו ממצרים
ביום הזה יצאנו ממצרים
ביום הזה יצאנו ממצרים

אשר יצאנו ממצרים
ביום הזה יצאנו ממצרים

אשר יצאנו ממצרים
ביום הזה יצאנו ממצרים

אשר יצאנו ממצרים
ביום הזה יצאנו ממצרים

אשר יצאנו ממצרים
ביום הזה יצאנו ממצרים

אשר יצאנו ממצרים
ביום הזה יצאנו ממצרים

אשר יצאנו ממצרים
ביום הזה יצאנו ממצרים

אשר יצאנו ממצרים
ביום הזה יצאנו ממצרים

אשר יצאנו ממצרים
ביום הזה יצאנו ממצרים

אשר יצאנו ממצרים
ביום הזה יצאנו ממצרים

אשר יצאנו ממצרים
ביום הזה יצאנו ממצרים

אשר יצאנו ממצרים
ביום הזה יצאנו ממצרים

אלו הכתבים והתקנות להיה מיני וגוללו עד עתה
 ה' הרב החתן יעקב ר' אהרן ש' אהרן ש' אהרן ש'
 אהרן ש' אהרן ש' אהרן ש' אהרן ש' אהרן ש'
 אהרן ש' אהרן ש' אהרן ש' אהרן ש' אהרן ש'
 אהרן ש' אהרן ש' אהרן ש' אהרן ש' אהרן ש'

Handwritten signature or title

- 1 ווקטס א פק בלוקס/רש יחזקאל יחזקאל
- 2 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 3 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 4 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 5 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 6 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 7 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 8 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 9 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 10 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 11 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 12 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 13 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 14 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 15 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 16 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 17 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 18 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 19 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 20 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 21 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל
- 22 ווקטס א פק בלוקס יחזקאל יחזקאל

'Handing and Taking over' of documents in 1874 by Rabbi Werner, as Dayan of Tels, from Rabbi Joseph Raisin. The list includes the names of several well-known families

צ"ח הכקעים
 דעתקתי אני הפשוט פתור עבדו השטם

דוית	נתע	חחק	דוית	נתע	חחק	דוית	נתע	חחק	דוית	נתע	חחק
1	- 1747	100065	61	180405	206266						
2	- 4474	100080	62	181071	213006						
3	- 5245	100080	63	181630	220070						
4	- 6991	100080	64	182090	228470						
5	- 8750	100080	65	182456	238216						
6	- 10520	100080	66	182728	249316						
7	- 12292	100080	67	182905	261772						
8	- 14055	100080	68	183087	275592						
9	- 15808	100080	69	183272	290791						
10	- 17552	100080	70	183460	308380						
11	- 19287	100080	71	183650	328376						
12	- 21012	100080	72	183842	350780						
13	- 22727	100080	73	184036	375592						
14	- 24432	100080	74	184232	402820						
15	- 26127	100080	75	184429	432464						
16	- 27812	100080	76	184627	464624						
17	- 29487	100080	77	184826	500300						
18	- 31152	100080	78	185026	539504						
19	- 32817	100080	79	185227	582240						
20	- 34472	100080	80	185429	629520						
21	- 36117	100080	81	185632	681456						
22	- 37752	100080	82	185836	738064						
23	- 39377	100080	83	186041	799456						
24	- 41002	100080	84	186246	865648						
25	- 42617	100080	85	186452	936752						
26	- 44222	100080	86	186658	1012880						
27	- 45817	100080	87	186865	1094144						
28	- 47402	100080	88	187072	1180560						
29	- 48977	100080	89	187280	1273232						
30	- 50552	100080	90	187488	1372160						
MISS					215564						

דוית	נתע	חחק	דוית	נתע	חחק
1	812	59985	1	812	59985
2	515	59985	2	515	59985
3	515	59985	3	515	59985
4	515	59985	4	515	59985
5	515	59985	5	515	59985
6	515	59985	6	515	59985
7	515	59985	7	515	59985
8	515	59985	8	515	59985
9	515	59985	9	515	59985
10	515	59985	10	515	59985
11	515	59985	11	515	59985
12	515	59985	12	515	59985
13	515	59985	13	515	59985
14	515	59985	14	515	59985
15	515	59985	15	515	59985
16	515	59985	16	515	59985
17	515	59985	17	515	59985
18	515	59985	18	515	59985
19	515	59985	19	515	59985
20	515	59985	20	515	59985
21	515	59985	21	515	59985
22	515	59985	22	515	59985
23	515	59985	23	515	59985
24	515	59985	24	515	59985
25	515	59985	25	515	59985
26	515	59985	26	515	59985
27	515	59985	27	515	59985
28	515	59985	28	515	59985
29	515	59985	29	515	59985
30	515	59985	30	515	59985
31	515	59985	31	515	59985
32	515	59985	32	515	59985
33	515	59985	33	515	59985
34	515	59985	34	515	59985
35	515	59985	35	515	59985
36	515	59985	36	515	59985
37	515	59985	37	515	59985
38	515	59985	38	515	59985
39	515	59985	39	515	59985
40	515	59985	40	515	59985
41	515	59985	41	515	59985
42	515	59985	42	515	59985
43	515	59985	43	515	59985
44	515	59985	44	515	59985
45	515	59985	45	515	59985
46	515	59985	46	515	59985
47	515	59985	47	515	59985
48	515	59985	48	515	59985
49	515	59985	49	515	59985
50	515	59985	50	515	59985

70-93970

35827

35-46 70710 140000

A page from the 'Ayil Mchulash' showing right corrections made in a table of sines of angles, and left an inserted table of tangents and secants, in Rabbi Werner's hand

מכתב מהרב הגאון ר' יצחק אלחנן נ"י אב"ד דק"ק קאוונע.

בעזרה! מאוד מאוד נבהלתי ונשתוממתי ונצטערתי מהשמיעה לא מוכה אשר חברה אחת של רי"פ בשם **מחזיקי הדת** אשר בק"ק לונדון הפירה חפצים להבדל ולהיות עדה מיוחדת להעמיד להם רב שו"ב, קצבים מיוחדים ולהיות לעדה בעצמם נגד דעת והסכם הרב הג' המפורסם פ"י דהקהילה קדושה לונדון והמדינה ובית דיני הצדק שי"ח אשר ע"י זה יפריעו השלום והאחיות ותתרבה המחלוקת ושגאת חנם ששקולה כנגד העבירות החמורות ר"ל ולהיות כפוי טובה לאחינו האפרתים הנכבדים יחי' באופן מנונה כוח ח"ו, ורע עלי המעשה המנונה הוח לסאור. הן אמנם נכון וישר הוא אשר אחינו בני ר"פ מייסדים חברות למעשה הצדקה והשוב וחיוק הדת ומחזיקים לחם מורים ללמוד עם בני החברה ומנידים לחוק הדת והתורה והמצוה ויגדל תורה ויאדיר למען יהיו רצויים לר' ואדם, אבל חלילה וחי' להבדל ולהיות לעדה מיוחדת בדברים השייכים לחנהגה העדה הכללית היינו בעניני נישין וקדושין שו"ב וקצבים לעשות דברים כאלה בלעדי רשות והסכם הרב הג' הפולל וב"ד הצדק—הוא **אסור באיסור גמור וחמור למאוד על פי דת תורתנו הקדושה** וכפי הפתוב בקצרה בנודע ביהודה במ"ת ח' אה"ע סי' פ"ג (קצרתיו) וחי' לשום רב ושוי"ב וקצבים היינו להורות ולשחוט ולמפור בש"ר נגד דעת והסכם של הרב הפולל ובד"צ שלו ובזאת לא יעשה בישראל להעזי ולהרים ראש ולפרוץ חלילה נדרן ותקנות אשר גדרו הקהילה הקדושה משנים קדמוניות. ולכן הנני מסכים ומחוק את כל תוקף האיסור של הרב הג' הפולל פ"י פש"ת כו"ה **נפתלי אדלר הכהן נ"י** וב"ד הצדק והגדול יחי' פי האיסור החמור הזה הוא פפי הדין והצדק ע"פ ד"ת ולטובת השלום הכללי.

ולא יקיים חי' חלק לבם עתה יאשמו, ולבי רוח עלי, ואוי לנו כי כך עלתה בימינו כי זה הוא רק מעשה שטן בעז"ה ר' ירחם. והנני ברוב צער ושברון לב למאור. אך זאת נחמתי כי שארית ישראל לא יעשו עולה ולא יעברו על איסור החסור הזה ורק שלום ואחיות ואהבה יהי' לנו ולכל ישראל ואין לנו כלי מחזיק ברכה אלא השלום, ושלוש ע"י ישראל. ולמען האמת והצדק והשלום באתי על החתום

נאום **יצחק אלחנן ספעקטר** החו"ק הנ"ל.

יום ד' כ"ר מרחשון שנת תרנ"ב לפ"ק קאוונע.

ברפוס של השותפים קירשטיין העוינושטיין, 38 משאטש ליי, קאמאשעלראד, לאנדאן.

Interdict of Rabbi Yitzchak Elchanan Spector, 25th Nov. 1891, against the Machzike Hadath, as published by the London Beth Din

איינע בישטייטיגונג פאן הרב הג' ר' יו"ט ליפמאן רב דק"ק מיר ברוסלאנד

כה יום ה' חשוון ה'תרנ"ב לפ"ק מיר
בבית שמואל אמוני ישראל מחזיקי דתנו הנהושה בעיר ואם המדינות לונדון יצא ונראשם הרב הנה
המאהיז ומסורסם סעיה אצור החורה והמדע כש"ח מויה אברהם אבא נ"י שלום וכל טוב סלה.
סר כאד שטרחה על השמיעה כי כאה סתחבורה המפוארה והנכבדה אשר כשם סחזיקי ה'ר"ח שטרחה
חיל גם בעיר לונדון. צו העיר כנהה הגולה ואשר תקורנו תאמנעו כי ישנה אחריתה כמאד מאד ושפך ד'
למוכ ורחו על כל כטר ועל כל כטר האגורה הואת לעשות רצונו בלכב סלם ויכב כששט כסאו של דין
הראוי נ"י לזרכות כבוד שמים, ואשר כפח יחששו הנהרה העקים לשוכ יא"ד ס'כום אשר יהיו סוכר
כמעלה ופדות שגנו הכסים ויכרכו כלל מסאלותם לסוכה וכברטל כהנים כחישת לב הסיכוי למען כבנו תורחתי
הקדושה נאום
יום ליפמאן ה'תן אב כ"ח ד'ו דק"ק מיר
כ"על הסוכר כפ"ר סעטי יו"ט

כה יום ה' חשוון ה'תרנ"ב לפ"ק מיר.
אן ריא טאן נמוינע ארון סחזיקי ה'ר"ח הקדושה אין דער גרויסע שפאם הייזן אגד אין דער
ייזיאנע נעיינר ר"ב הרב הנה המאהיז סעיה אצור החורה והמדע כש"ח מויה אברהם אבא נ"י שלום וכל טוב סלה.
וויא פרייט דאס מיר ודער אויף דעם וואס איך האב געהערט או עס האט ויך געזיגטס איך אין לונדון
אא גרויסע שפאם וויא נהג איינע חברה וואס זיא רופט זיך סחזיקי ה'ר"ח אגד אד-כ"ן ספארק אין
האפענינג דאס ריא הברה וויר ווער גרויס ווערן אגד העם יחברד ווירד אויס נכסן זיין נישט אויס יעדן
פענישט אגד אדר ווירד אלע טאכן אין כוונד צו סארן רען הברא ס'ס דעס נאגען הארצן. אגד עס ווירד
מערעסטיגס ווערן רעד חברה ווירד יעמלעס זוכן שותפים ווארן זיין ריא ד' אגד ווארן זיין ס'ס אלע פעלות
ס'ס'ס אגד וואס איינע חברה ווירד יעמלעס זוכן שותפים ווארן זיין ריא ד' אגד ווארן זיין ס'ס אלע פעלות
אגד פחות וואס איינע חברה ווירד יעמלעס זוכן שותפים ווארן זיין ריא ד' אגד ווארן זיין ס'ס אלע פעלות
דער עווער זאל איך בעשטישן ס'ס אלעס איינר פערלאנג לסוכה אינד איך בעשטש איך ס'ס דער כרכה
סון אין בתן אוי וויא מ'ן הארץ דייקטס פון ווערן אנדערע תורה הפיוסה.
נאום יו"ט ליפמאן ה'תן אב כ"ח ד'ו דק"ק מיר.

פון דער ראשון יגד וויר האבן ווען כ'תיקף אגד מיר האבן דאס נכס פובליצירט קעגן אדר אלע
פערטיגן או מיר האבן
פ"ן מחלוקות ניכט געוואלט
נאר מיר האבן ניכטשן מען זאל אונדו האפן כלייבן לרוים אגד צוועיגן אונדו ס'ס גוואר או מיר ווארן
אונדער אוישישקיים פערלאנגעסענן קען אגדו ס'סער אין רעד וועלעס נכס ניסין.

זיב וויסן אבריקער הרב רטאן ר' יצחק אלחנן זאד נחמד זיין ס'ס'ס או אין הערן איז אין כשרה
שפאם וויא אין רוסלאנד ווען ער וואלט ניווען אוי טעהענס פון לונדון וויא אין רייסשער רב וואלט ער דאס
אייגענע געשריבען וויא דער פרינקערסער רב שרייבט אגד מיר האפן או מיר ווערן כרעה ר' אבנר צינן
דעם קאווער רב או עס אז
אין לאנדאן דאס אידישקייט דערטרונקען
וורט ער ווערע האבן וואס ער האט נישטאן אן הברה ווירשה.

דער איסור פון הרב הגאון ר"י יצחק אלחנן הרב הגאון ר"י ש. מאלעווער און הגאון ר"א א. ת. לראדו, איז שוין גענוג בעקאנט דורך דיא אידישע פייערס פון רוסלאנד אונד ענגלאנד אונד אנגענומען איז א קיצור פון דעם איסור פון דיא איבריגע געגנטן נאנטים ורובנים מפורסמים הגאון ר"ב דוויטאין, הגאון ר"י ישראל איסר הרב מבעוריש הרב הגאון ר"י דוד פרידמא מקרלין-פינסק, הגאון ר"י מליאל צבי הלוי מעגענבום הרב מלאמזא, הגאון ר"י היים יהודא סאכניצאר חונה בכ"ק סמארנא, ה"ג ר' דוד שלמה סלאבטש מי"ץ מק"ק ארעסא, הגאון היישי ר"י יהודא מהרודנא והרב אלימס שלומה כמור"ח שאפירא מי"ץ מהורודנא, ה"ג ר' ברוכי אליה ראבינאוויץ הרב מק"ק אושילסקאווא והרב אלכסנדר לפידות הרב מק"ק ראסיץ.

דיא און גאנצען פרש ויין ויזא דיא תורה המדושה שרייבט: הכולדי מן החמאים בנפשותם ושלום על ישראל. יום ה' סבת תרל"ג נאם ה'ק' דוד פרידמא חונה מה קק קרלין-פינסק. הרב הגאון ר' צבי מליאל הלוי מעגענבום אנה"ק לאמזא שרייבט דיא עות פאן אייניגע פיליטש אונד רוסטישע הירום איז געקומען ביז צו אונס און מיר האבען דערפון שפארק עמט נפש או ארויס ואלד זיך פריעצען אנבקענען תרונג רגול מרבכה מרה נ' ארלער הכותני יבוצי אלע גוהים' ונכבדים וירא הש ויזענען שפארק און בעס דארביער ויזען עס אזויבנדר ה"ך תורה הקדושה יורדת ר הציזפה והסחורה. יום ה' סבת תרל"ג נאם ה'ק' מליאל צבי הלוי מעגענבום אנה"ק לאמזא.

הרב הגאון ר' נפתלי צבי ברלין סמולאן שרייבט: דיא מולדקע שלא לטעם שמים וזאם איז אויבערבראען אין לאנדאן איז נייך צו דיא מחלוקת קודם וכל עדתו אע"א זאכען זיי זיך ניש צוריקצוהיין אין דער צייט וועקן זיי האבן דיא זעלבע מפלה ויזא קודם וכל עדתו האבען געהאט זארום על פי ה' תורתנו הקדושה סאר מען זיך נים סוף זיין א"ף דיא הוראה פאן זייער רב אבא וועדער אונד דיא שחיטה פאן זייער שוטים אים כנכלה משא אונד דיא כלים שמוען האבען הכשר.

הרב הגאון ר' יחזקאל ליבשיטץ פאן נייטק שרייבט: דיא מחלוקת שלא לטעם שמים וזאם דיא מחזיקי הרה האבען פערזאזאכט און דער לאנדאנער כרחה האט זעהר בעפריכט דיא שלום אמוני ישראל אין רוסלאנד אונד כרי צו וויזען אז דער כלל ישראל איריין פאן זייער ערשדערע א"ך אין מי"ץ נאסען און אים נאכען פאן מייען קודרה או אמוערע געראכען זינד נאנץ פערשעטען פון זייערע געראכען וכל עם ד' כאריצנו נקיים. מוס"ק סבת תרל"ג. ה'ק' יחזקאל ליבשיטץ הרב זק"ק תל"א.

הרב הגאון ר' ישראל ליב סמולאן שרייבט: זיזא ויזא געשריינען וזאם מיר שמוען הערין או עס איז זאפענשטאנדען אין לאנדאן א כחה פאן דיא בני אספסוף וזאם פערשידענע ריא היינדיקייט און זיינע כחלל רעם שם שמים אונד דיא תורה הקדושה אונד וועדערזענע זיך אנשקענען רעם הרב הרבס הנסר הגרה עטרה תפארת ישראל ופאר השריה מיה נפתלי דר. ארלער שלישי-ארב הכולל כנוונג וכרה. דארום בעשפטינען מיר אלע אכורים פון דיא טהלי הרה אנשקענען אללע זאם וועמען עפעס שרון אנשקענען רען דר. ארלער ארלער פסחיהן אנשקענען זיין פסח ר"ן אונד הער עס איז עובר א"ף זיינע רייד איז אזוי גלייך ויזא ער האט עובר געזען א"ף אלע תקנת חול אונד איז א פורץ גדר חר. יום ה' תש תרל"ג.

הרב הגאון ר' היים יהודא סאכניצער סמארנא שרייבט: זיזא מיר הערין האבען דיא פריצי עמט מען פנים גיווען גענען הרב הכולל דוד. ארלער נ"י וכיחדינו הגרם און וועקן אגייעע רב מיס אין אייגענע שחיטה. זא ערקלעהר א"ך אז עס איז אסור צו עסען פאן זייער שחיטה און דיא תורה פאן זייער מרה כן בלי שם איז א הוראה שלא בצדק אונד זייער מרה פסחיים כבן כבוד ומורה.

הרב הגאון ר' ישראל איסר מהרודנא שרייבט: מיר האט זעהר ויזא געשעהן צו הערין אז אין דער זיי-לינגע קודרה לאנדאן וזאם וייער רב איז הרב הגאון בישראל גרוד שמו וכבודו יתימרו הרב דר. ארלער נ"י וועלען אייניגע יתדים זיך פורש פון גכורה געהסען ארכ אונד שעכטען כנגד רת תורה. א"ך ערבלענען אז דיא הוראה פאן נייטק רב אונד דיא שחיטה וזאם איז אנומען זיינע אויפטיט אים ויזא כשר פינה און יעדער וזאם האט געזען זייער פלייש טוט כשרין דיא כלים א. ג. ז.

יום ה' סבת תרל"ג נאם ה'ק' דוד פרידמא חונה מה קק קרלין-פינסק. הרב הגאון ר' צבי מליאל הלוי מעגענבום אנה"ק לאמזא שרייבט דיא עות פאן אייניגע פיליטש אונד רוסטישע הירום איז געקומען ביז צו אונס און מיר האבען דערפון שפארק עמט נפש או ארויס ואלד זיך פריעצען אנבקענען תרונג רגול מרבכה מרה נ' ארלער הכותני יבוצי אלע גוהים' ונכבדים וירא הש ויזענען שפארק און בעס דארביער ויזען עס אזויבנדר ה"ך תורה הקדושה יורדת ר הציזפה והסחורה. יום ה' סבת תרל"ג נאם ה'ק' מליאל צבי הלוי מעגענבום אנה"ק לאמזא.

הרב הגאון ר' נפתלי צבי ברלין סמולאן שרייבט: דיא מולדקע שלא לטעם שמים וזאם איז אויבערבראען אין לאנדאן איז נייך צו דיא מחלוקת קודם וכל עדתו אע"א זאכען זיי זיך ניש צוריקצוהיין אין דער צייט וועקן זיי האבן דיא זעלבע מפלה ויזא קודם וכל עדתו האבען געהאט זארום על פי ה' תורתנו הקדושה סאר מען זיך נים סוף זיין א"ף דיא הוראה פאן זייער רב אבא וועדער אונד דיא שחיטה פאן זייער שוטים אים כנכלה משא אונד דיא כלים שמוען האבען הכשר.

הרב הגאון ר' יחזקאל ליבשיטץ פאן נייטק שרייבט: דיא מחלוקת שלא לטעם שמים וזאם דיא מחזיקי הרה האבען פערזאזאכט און דער לאנדאנער כרחה האט זעהר בעפריכט דיא שלום אמוני ישראל אין רוסלאנד אונד כרי צו וויזען אז דער כלל ישראל איריין פאן זייער ערשדערע א"ך אין מי"ץ נאסען און אים נאכען פאן מייען קודרה או אמוערע געראכען זינד נאנץ פערשעטען פון זייערע געראכען וכל עם ד' כאריצנו נקיים. מוס"ק סבת תרל"ג. ה'ק' יחזקאל ליבשיטץ הרב זק"ק תל"א.

הרב הגאון ר' ישראל ליב סמולאן שרייבט: זיזא ויזא געשריינען וזאם מיר שמוען הערין או עס איז זאפענשטאנדען אין לאנדאן א כחה פאן דיא בני אספסוף וזאם פערשידענע ריא היינדיקייט און זיינע כחלל רעם שם שמים אונד דיא תורה הקדושה אונד וועדערזענע זיך אנשקענען רעם הרב הרבס הנסר הגרה עטרה תפארת ישראל ופאר השריה מיה נפתלי דר. ארלער שלישי-ארב הכולל כנוונג וכרה. דארום בעשפטינען מיר אלע אכורים פון דיא טהלי הרה אנשקענען אללע זאם וועמען עפעס שרון אנשקענען רען דר. ארלער ארלער פסחיהן אנשקענען זיין פסח ר"ן אונד הער עס איז עובר א"ף זיינע רייד איז אזוי גלייך ויזא ער האט עובר געזען א"ף אלע תקנת חול אונד איז א פורץ גדר חר. יום ה' תש תרל"ג.

BOARD for the AFFAIRS OF SHECHETA.

NOTICE TO THE JEWISH PUBLIC.

Whereas the following persons have shops for the sale of Meat and Poultry :—

Meyof, 37, Wentworth Street.

Jacob Wilchinski, 29, Greenfield Street.

Joseph Hutman, 104, Hanbury Street.

NOTICE IS HEREBY GIVEN

that these persons are not licensed by the

ECCLASIATICAL AUTHORITIES

to supply the Jewish Community with meat, and Poultry and that according to Jewish Law meat and poultry

SOLD BY THEM IS HEREBY TRIFA,
and prohibited to be eaten by Jews.

H. ADLER, M. GASTER.
Chief Rabbi of the Spanish & Portuguese Jews.

J. Reinowitz, Dayan. B. Spiers, Dayan.

London, February 1892.—Shebat 5652.

Cheapest Steam Printers, 49 Church Lane, Commercial Road, E.

באגודת אגודת שדומה.

הודעה באגודת גדולה!!

אנא וזו היא דא פאלענדע פערזאנען האבען שאנס צו פערקויפן פלייש אונד פולטרי אונד האבען

קוינע לייסענס ניט פון בר'צ

צו ספליען דא אדישע קאסעטיש מיט פלייש. אונד צוואר:

מייאק, 37 ווענטווארטה סטריט.

דזשאוועק הומבארי 104 הענבורי סטריט.

דאס אדישע פובליקס וויד דאדער געזעצט דאס אלעס פלייש און פולטרי וואס זייט פערקויפן אונד

לויט דעם אדישישען רין מרפה

אונד דארף ניט פאן יודים גענעסען ווערען.

דאס נעמלי בלאז' דוב האטן

סיה נון אדלער רופן זעלעה אב בית דין.

משה טאסער מיט דעם רקע סטריט.

און דאס פרייט. דין.

דאס קעגן ריטאוויץ, דין.

לאדאן זיס נ' דעם ריטזע פלעק.

--- בעט דערקלער זיי מיט קאסעטיש אונד פערקויפן און ספליען.---

Handbill issued against three butchers of the Machzike Hadath

מחאה גדולה!

עם איז שוין בעקאנט פאן דיא פריהשרע פייפרס פון רוסלאנד אונד ענגלאנד אז אויסער דעם לאנדאנער פית דין צורק האבען נאך פאליגענדע רבנים נעאסרת דיא שחיטה פון דיא מחזיקי הדת, היינו: מהרב הגאון ר' יצחק אשכנזי, הרב הגאון ר' ש. פאלאעווער, הרב הגאון ר' א. ה. דלאד, הגאון צ"ב דווילאזין, הגאון ר' ישראל איסר הרב ממעזריטש, הרב הגאון ר' דוד פירדמאן מקארליץ ופינסק, הגאון ר' מלביאלי עבי הלוי מעניענבום לרב מלאמאז, הגאון ר' חיים יהודה סאכניצאר זונה בק"ק סמארנא, הג' ר' רוד שלמה סלאשטש מו"ץ סמ"ס ארעסא, הגאון הישיש ר' יהודא מהוראנא ורוב אלימים שלמה כמוהרה"ח שאפרא זשי"ץ ברווארינא, הרב הג' ר' שמואל בר אהרן ראב"ד רוק'נגלי ורוב הגאון ר' ורוב אלוה ראוניאויץ סמ"ס הרב הג' ר' יחזקאל לעבשיץ מבוזסק הרכה"ג ר' מרדכי אלוה ראוניאויץ סמ"ס וואשילעוואו ורה"ג ר' אלכסנדר לפידות הרב סמ"ס ראשי"ן.

פאלענערע בריעפע אינד איסורים זיינע נעשריבע פון אנשרע רבנים וועלע זינד פון יענע נאך ניש געדרוקט נעווען.

פון ארעסא. אז עי פו רין תהיב ריא שחיטה פון דיא שוחטים כלת רשות הרב הכלל איז נכבילה וטרפה אונד דיא כלים וואס איז אין זייא נעמאכט געווען דיא בשר תראה מענע האבען הכשר ודי יוכיח את עמל בשלום.

כעלח ים ה'י מצה הדינ'ס פה ארעסא
הק יוסף ישראל הילפע הדינס. הק כעריש פילשטיין.
הק שמואל מדי"ם זל פאלעניאסיק.

מכתב מהרה"ג ר' משה נחום יחזקאל אבי דקל קאמניא-מינע בירידע דוא איז קענט איהר אייפשוין אנט-קענען דעס נאן אביד ובית רינו הנכחיים כבוד הודאה ודיבנות פון מויערער אונד צעהנמויערער פאן אונזערע בירידע. אז דוא רב פון דער אבנוזונעמער מחזיקי הדת דוא האט ארפגעבריאכען דעם נדר התורה. געוים אראפ זיין כתר הכהונה וואס פאסט ריר נאר ניש עי"פ דין תורה וזארים זיינע תורה איז פאל אין אלע וואס האמען פאר ריר זיינע כמות וכי ערתו. איהר חאט גודס געווען דעם הילל כבוד התורה און דעם הילל האמה הישיאית. העירס ריא שטימע פאן דער תורה המדושה. דעווייטעניג זיך אונד פערזאנלייניג זיך ניש פוים. מאכלות אמרות אונד גבלות וספוט. העירס וואס איער אמתער רב הרב הכלל תנאכד התכנה ר' יעקב ריינאוויץ ה'י רוכעי שפיערס זאנען אייך.

הק משה נחום יחזקאל אביד קאמניא בחו קעו.
מהרה"ג ר' משה נחום יחזקאל אביד קאמניא בחו קעו.

מכתב מהרה"ג ר' יצחק וואלף אלוזאנער סענעציערספוט. כפי דעתו איז דער ש"כ פון מחזיקי הדת א סמליל הרבים באכילה כשר גבלה אונד איהר אהא או קיין יהודי וועט ניש נהנה זיין משחיטה השריב שלום און זיך ניש פערסידען פאן איינע האפזיינען איינע פערשטעניגע וויא דען נכיה זאנען. הסתמרים המבטרים על הגנות אחר איהר כותף אכילי בשר החודי וכי יתיי יתמו עטעו ותחי נפשכם.

יצחק וואלף אלוזאנער דוקס פערסידערה.

מכתב שלמי מהרה"ג ר' נפתלי צבי יהודא בערלין מוילאזין. וואס אנבערעפעס דיא חברה מחזיקי הדת וואס זייא האבען אויפגעמאכען א י"ב און שוחטים פאר זיך אונזער דעם השכם פאן דעם רב הכלל הרב דוד אולער ובית רינו הצדק הרב ר' יעקב ריינאוויץ ורוב ר' רוכעי שפיערס איז דאס א גרויסע חוצפה און אלע גאנדי רויסא האבען זיך נעאסרת דיא שחיטה און עס איז מיין עגלה או קרן יהודי כשר ואלל ניש עספען פאן דער שחיטה פון דעם שוחט פאן דיא מחזיקי הדת און זיך ניש סמך זיין אוי-דיא תורה פאן זייער רב. עיב כי שחטש לעצתי ואחרתי כ"א יהוד לודי כו. ביה נ' ד שכם שנת תרי"ג לפ"ג. הק נפתלי צבי יהודא בערלין ההי"ק ווילאזין.

מכתב מהרה"ג ר' נחמן יהודא אדלער מגליצא וידידיק משה אהרן ווייס או ריא השגחה אויף פלייש אין לאנדאן איז זענר גרויס. אונד דא ניש לאנג האט א סימועך איד געוואלט ווערען א קצב אין לאנדאן האט דאס בית דין עס ניש געוואלט נעכען א הברש כיוער פרינעט פאן סיד א מכתב ריאה אז מען קען זיך אויף עס סמך זיין. אין אוא קולה קדושה מאכט מען א מחלוקת און איז עובר אויף דעם דין כד המהדים כמהוקת עובר בלאו שגאמי ולאחי כקרה וכערתו. איהר זייט ניש מחזיקי הדת נור מחזיקי הדת וזארים אונזער תורה המדושה איז כד נתיבתייה שלום. יום עש"ק כ"א מכתב כשליה וגם שלום לע"ם.

נחמן יהודא אדלער מגליצא וידידיק משה אהרן ווייס דער אדעסער בית דין שרייבער.
עס איז אויפגעמאכען אין לאנדאן א תנועה פאן רוסשע פרייען וואס מאכען זיך א בעוונזערע געמיינע מיט א שוחט אונד א רב אנטקענען דעם חילול פון הרב הג' ר' אדלער ובית רינו הצדק. עס פוועט אונטוויי צו ווערן און אוא מעשה ואלל זיך מרעפען אין לאנדאן א עיר וואס בישראל. דארום פסקה"ן אויך מדי דער בית דין

(ט) אלהי אלהינו
 ד"ה פתח תורה הקדושה
 אלהי גדיד אמת (ט) ה"ה נורה, אלהותם לתה אמתם
 בלגם כחמה, אלהותם הפך חמה אמה, הקדושה

אלוהיך של "קדושה" הוה חסדך קדושה וזין אלוהי אלו
 לא וכל וזכרתי את גל אלהיך קדושה אמתם אמת
 אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם
 אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם
 אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם

אלהי הגוי אלוהי אמתם קדושה אמתם קדושה
 אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם
 אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם
 אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם
 אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם אמתם

Beginning and end of Responsum by Rabbi Salomon Spitzer,
 11th Feb. 1892 (Full transcription on p. xviii)

הזדהות גלויה חברת מחזיקי הדת

זימן וייסמען אז ריא איסורים וואס איז זייען פונדירער פון זיין רעכטיגע רבנים איז
נישט מיט דעם נאנצען אמת געהאנדעלט געווארען,
דעם האט ריא רבנים נישט אויסגעזאגט דעם אמת.

דאגענין

איבערצייגען מיר דיא הסכמות וואס מיר האבען פון גרויסע רבנים נאנטי אויפן וואס בעסטעמעניגען אז
דיא חברה מחזיקי הדת האט רעכט אז פשוט מיט ישר
און מיט דעם דין פון אנוער תורתנו הקדושה.
דיא הסכמות מיט דעם הכשר פון הרב הונ ראבנער בייזערשן פראנקפורט אס פון אז שוין נישט בעקאנט איז דער צייט
האבען וויר ריא פולגענדע בעקאמען:

מכתב הרב הענין זצ"ל זיין פול מיל נכונן לכן צמיר פון יקותיזון הענין פרידלויב וויסלער רבנים וזילייט
א בית דין וואס קען נישט פארזייען אז מען זאל נישט פארקויפען קיין חלב לויים און אדערע פשוטליש אויף אלעס כחודן אסור פון זיך נישט פארן
לאזען אונד יודען געלעבען יודען וואס זאל הייסען ריא דעם פון אנוועק הייליגע תורה ואל חו דף נישט געזענען צו קויפען פלייש ביי דיא כבוד
שליש וואס איז אונטער דער הפתח פון אלעס ביל דין אונד עס איז אבארה נידה צו קויפען זייש ביי דער חברה און דיא חברה האט מחתים
פשוט ווי צו זאגן

נור אונד נור ביי ריא בוטשערס פון דער חברה איז ריא פלייש כשר.

לאזי מכתב זה לים ודען הק נכונן וזמו סגל שב ענין

מכתב נלוי סגור ואל פול הייס אונד פארזענען פון וויס דעם פונקט
דעם וויסמען אז דער טריק וואס עס איז געשעסן געווארען פון מיטסן אן אקפאר ארליך איז דאס נישט געווען כדועס רבנים דעם און נישט כדועס
רבנים דיא אליקס בוד אונד מיר פראספעדירן דעם רב פון דער יאר וואס וואס נור אין לארא און פאר מאן אונד אין און א קליינע גליס וואס
ער טרין אלעס חרובנועהן חכם וך אז אין און גרויסע נשכא וויא לגיין און פון וויל נאכגעבן איבעס שרייב זיך אלעס בודני תורה כדועס
פון צו זיין אין לאנדאן נעמאס א פארהיים און אלעס אלליין רובענעהן אויף און אין פונקטליכע וואונדער על דעם תנאן דעם קויפען וויא
און האט ער זיך געזעב נעמאס אריבער אונד צו שיקען אין אסור און קריה הרשיעה פון און א סכס חרוב בוד האבען און געזענען מיט אונד
צוריקגען עס איז געווען הייליגע פולקוהט און ברעווען האט ער געאמאסעט דאס ער קען אונטער ריא און נישט נישט פון מען היירט אים כדוע
צו זיין האן קען פון אונטער וועלע בודיב רובער און וועלע פון אונטערשטען פון וויס דעם פונקט וויא עס וועט

מכתב זני סגור וזמו פון וויס דעם פונקט
דער אסור פון דאס בית דין נישט דערס איפן אים צו שרייבען דאס כבוד פון נאמן אונד עס איז אונטער אונטער אונד דאס קול אונטער איינעם אז דער
אסור ואל קענען זיין אסור אונד דאס איז ער צווייטעל אז דער אסור האט אונד נישט דעם היירט פון אונטערשטען פארען אונד עס היירט פון אונד
כעס פלייש צו עסן וואס איז אונטער דער הפתח פון אלעס ביל דין אונטער נור אונד נור דיא פלייש וואס איז אונטער דיא הפתח פון דער חברה
נור ביי דער חברה איז כשר אונד נישט אירנער אנדערש
דעם נכונן וזמו סגל שב ענין

מכתב פריד טעין ר' נחל פון וויס דעם פונקט
עס איז מיר א שרייבליכע וואונדער און אונד רב פון וואס וואס כבוד פון וואס וויסמען אלעס אז די קענען נישט פארן און זייען קולה פאם זייען
און כדועס וועט זיין פשוטער פארקויפען חלב און קענען וויס נישט פארן אז וואס עס איז און אונטערשטען א אסור געזענען ערליכע זייטס
זיין האבען דיא חברה אונד האבען נעמאס פשוטע בלייב אונד א פשוט חכם וואס וואל מיטען זיין איבער זי ווען דער רב פון פשוט געווען א
רב באבא ואל מיטען באבא געווען חברה אונד נישט קיין כבוד
האט אלע אריין אויך זיינע בית דין האבען נאך געברענגט העלפען דער חברה אונד אויך זיי אלליין דאס
פלייש ביי זיי צו קויפען

נאר איך רופן אז דיא חברה האט דעם רב געוואונען צו נעמען דעם אסור אבער דער רב נישט דאס כבוד פון די זיי דאזעס כענסען זי דער חברה
כיס כבוד דאסר וואס זיי זיינען כבוד חתי אונד באבער חתול וואס וואס פארן רב פון דאס כבוד פון מיט זייער אייגענעם פראווידיענען
דעם אסור ואל איך איך
אז דער כבוד פון השי"ת איז געשענען וויא דער כבוד פון ארבעט מיט זיין קולה

אונד דער איסור איז נישט

אוי וויא עס שליס בוד פון אסור וואס איז אסור אונד כענסען זיך דארט דאס ער דאסוועקע דעם וואס דער אסור רב אונד וואס ער
כדי המחור הק נפתלי מור

חברת מחזיקי אגודת

עם איז ווירמליך א גרויסער וואנו ער.

דיא יענוגע וואס דייןקען נאך אדעם דר. ארלערס איסור דאס עטואס איין ווערס מוען וויר זי
ערמלערען איין פאסט ווירט איהר אלעס מודה זיין
אז עס האט אזוי פיעל א ווערט וויא א צוראכענער שארבען.
דיא טאנטי רען 8 טען איהר אויף רען פערלאנג וואיען אכט קאמטע לייט ביי רען דר. ארלערס אנה ער
דאס אינו צו געגעבען דאס ער ווירד אנו

אונטערשטיצען.

ווען וויר טר קענען אראנזשידען וועגן דיא נעלט פראגע מיט דיא בארד אויף שטימט.
אז דאך איין אפענער בעוויו דאס דיא האנדעלט זיך נאר איינע

געלט פראגע

אבער דאס לייט איז

בשר

לכל הדיעות.

וויר פערקויפען ניט קיין הלב הכליט וואס עס איז בכרת ר'ל.
ניט קיין איבעראפענע מיט הייטעס וואסער ערער עס געוארען איז.
ניט קיין עוברדיגע פלייש
אינערע כוס טעמס זיינען ניט קיין מנהג וזקן.
אויך האבען אנה דיא פאלגענדע רבנים נאנר הרור בעיטעטעט דאס אינערע חברה מודה ער פיר קיין אנה
מאכע האבען אויך געשריבען דאס נור אנה טר ביי דיא חברה מהויקן הית איז דאס פלייש

בשר

אנה ניט ביי דיא אנדערע כוס טעמס.
הרב הגר ראבינער דר בריווע פון פ' אנהפודט אס מיינ' הרב הגאון הגדול ר' זלמן טש' צער אכר פון ווען.
הרב הגאון ר' נפתלי סופר פון אנהאיען. הרב הגאון ר' זושאן פון פאסטען אנהאיען. הרב הגאון
אכר פון דאמבראזיע נאייציע. הרב הגדול ר' חיים אביעזר פאריגעטשער פון ורמ
פון מינסק. הרב הג' פון סיטוועוויץ.

יעהם כרדערן פערקויפט ניט דעם אמת פיר א מאנ לינדווא!
כוסט זייט אידען עסט בעסטער פלייש וועלכע איהר קענט דאס נור בעקומען ביי:
מר. מיינע. כשרה מר. ווירצניכט 29 גרינפילד סט.
מר. גודמאז 13 קינג טרווארד סט.
37, ווענטווארמא סט.
איהר זאמט ניט נאטיס ערמען דאס עטאל שייט דער חסיד פון דיא מחויב הרת.
ביי ארדער אויף פאסטען

PRINTED & PUBLISHED BY THE MACHZIKI HADATH

יפה מאד לך פשוטה ואמתי, ישנה לשון

אשר נתתי לך הנה יהי' אל פנים בית. הרחש הנפלא
אשר אשר המורה הוא פשוט מזה ישן על ידיהו או
החשיבה. יעני' אפרסיו קולו ואני לא עמנו צה פה אל יתע
כשבו פי לם אעלם יחזי אעני' אומי ה' על סהח' הפקל
זניע קרפיוס ל'שי י'וע פ'כ' פי מ'ל'כ'ר זמני' מ'ז'ם א'ז'ם
ב'צ'ר'ן א'א'ע'ל'ם. י'מ'א ו'ל'א'מ'א ב'מ'ז'ק ו'ג'מ' א'ז' ח'ס'ת' ע'ל ס'ח'ת' ה'י'ז'
ה'י'א'ק ב'ח'ו'ן י'ק' א'ז' י'מ'ת' ל'ה'נ'י'ע'ק מ'פ'ט' ה'ח'ל'ק' ה'ע'ק'ן ה'ח'ל'ו'ק'ת' י'ת'ס'
ו'ג'מ' ה'מ'פ'ע'י' א'ז' ח'א'ו'ת' ג'מ' מ'ע'ל'ט' ל'ת'פ'ת'ק' ו'ג'מ' פ'ע'ט' א'ז' ו'ז'ע'
ז'ה א'ז'ב'ן א'ע'ל'ט' א'ש'ת' א'ח'ו'י' פ'י ע'פ'ט' ה'ח'ל'ו'ק'ת' ע'ל' ח'ס'ד'ה' ה'ח'מ'ו'ת'
ר'פ'ד'ה' מ'ב'ז'ל'ו' מ'ז'ו'י'ע'ת'מ' א'ס'ח'ו' א'נ'ת'ק' ו'ג'מ' ב'י' ש'ל'ו' ס'פ'ן ג'ל' ה'מ'צ'ל'ו'ק'
ה'א'ז'ן ה'ז'ק'ו' ב'י' ג'מ' ש'ת' ה'ע'ט'מ'י'ש' ה'י'ל'י'ת' א'ז'ל'ה' א'ז'ו'ש'י'ן מ'ת'ו'ת' א'ז'
פ'פ'ל'ו'ט' ע'ד' ה'ש'ל'ו'ק'ת' ו'ל'פ'ע'ק' א'ס'ח'ו' א'ת'ו'ס'ר'ב' ז'ת'ק' ל'ז'נ'ט' ז'מ'ה'
א'ע'ל'מ'ש' מ'ס'ת' פ'ל'ט'ו' ג'ל' ש'ו' ה'פ'ו'ל' (ה'ק'ד'ה' [ו'כ'פ'ו'ע'ת' מ'ח'ז'י'א' א'פ'ט'י'
ה'ז'ת' ה'ג'ז'ו'ק'ן-ג'ח'ו'ת' א'ח'ז' ד'ר'ל'פ'ת'ה' מ'פ'י' א'ח'ז'ו'ז' א'ז' ס'י'ו'ן ע'ד'
ב'ז'ת' א'י'ח'ו'י' ג'ל' ב'ז'ן ח'ת'ל'ט' ב'ל'ט'ו'ת' ל'א' כ'ן ז'ש' ש'ת' ה'ח'פ'ש'י'ת' ה'י'ל'ע'ש' א'י'ש'
מ'ת'ו'ת' ג'י'ו'ס' ב'ל'ט'ה' ז'ק' ס'פ'ט' ב'ז'ן א'ס'ח'ו'ת' ל'ת'ק' א'י'ס'ח'ו' ג'ז'א'פ'ל'ו'ן ה'י'ק'
ז'ש'ת' ה'ח'פ'ש'י'ת' ש'ק'ו'ק' מ'ז'ח'ז'י'ק' פ'פ'ל'ח'ו'ת' א'ז' כ'ה' ו'ג'מ' פ'ה' ע'ל'פ'ס' א'ז'
א'ז'ב'ן א'ל'ג'ו'ת' נ'פ'ס' א'ח'ו'י' ס' ג'מ' ב'ט'ס' א'י'ע' י'ז'ע'ר'ו' ב'ז'י' ב'י' ש'ת' ח'פ'ש'י'ת'
ח'ז'ו'ק'ת' ו'ז' א'י'ת' ז'מ'ס'ה' פ'ל'ט'ה' ו'פ'ט' י'ז' ז'מ'ת' ס'ו'ק' א'ז'ע'י' ע'ל א'ס'פ'ט'
א'ש'ת' כ'ת' ו'ח'מ'י'ו' ל'ה'ז'ה' א'ז'ת' ח'ח'פ'ש'י'ת' א'ז' א'ז'ת' ח'ז'א' ב'א'ח'ז'ו' ל'א'ס'ט'
ו'ז'ן. ג'מ' ח'ל'ק'ן ש'ל'ק' ז'ש' ו'ז'ת' ה'פ'ד'ר' כ'פ'י' א'ז' ג'מ'ו'ש' ה'פ'ע'ל' פ'ז'נ'ט'ל' ק'ד'ו'ש'ת'

First letter from the Chafetz Chayim, 25th July 1893
(Transcription on p. xxiii)

שבעתנו קלבים לא יוכלו אנו להחליט מה יהיה גורלנו
 הברור שאנחנו בזה העתידותנו אנו, לפי דעת הרבנים הגדולים
 (אשר לא) להגיד לנו בזה ענין זה כי לא יוכלו להחליט
 ולעלות בתעשייתם בדרך האחרת הנזכרת עליו. דעה של אנשים
 מהמחברים בזה ענין והענין אשר המורה רחוק ולא יוכל
 ולא יוכלו לעולם אל מה-מאחרותם הקולות ופי עיניהם לעולם
 והנחום - אכן שנינו בדעת אנשים אחרים אן העתידות לא
 יוכלו ולא יוכלו בעצמם להחליט כי אנשים אלו לא יוכלו גמול נצח
 פעם או לא ענין זה הוא נצחית כל ענין הדעת אם יוכלו להחליט
 בפניהם אכן כפי אן הדעת אשר על האנשים המעלים הלקים בעצמם
 המורה לתורה אן כן ענין - וזה תחתיו אן הענין נצחית הפולחן והתורה
 או הפסוק אשר מעולם העולם אולם בזה העתידות יהיה
 בפניהם ענין זה הפולחן - וזה כי ענין אחריו יוכלו להחליט וזה
 או נקל הדעת אן זה האדם אן מהפוך הדיון תעלה אן זה לא יוכלו
 והנשים נצחית ענין זה הוא אן יוכלו אכן אן ענין זה יוכלו
 אלא תפוח אן ענין אחרים להיה אחר הדעת כי זה אולם זה ענין
 והעולם האנשים העתידות או ידעו אן זה הפולחן - וזה כי אן השכונות
 ענין הדעת אן זה אן זה והחלט הדעת בפניהם יהיה ענין נצחית
 - והלשון אן זה יוכלו
 ונראה לעולם אן זה הפולחן והנשים אן זה הפולחן והנשים אן זה הפולחן
 אן כן יוכלו ענין זה על אחרות המורה וזה הפולחן והנשים אן זה הפולחן והנשים

עתה שיש לי חיצון, הריש שיוע אסביב וזה עם היה
 גם היה ביבארפס אשעול אלא יאוד היון אומחפס ארז
 הפולא גו אעלה הפסומו וזו היה חפסרס יועם אל האלס
 גוספג גם היה אביעארפס חרצין ק' ויפזן אבסוס ומחפס
 ופעארפס הטיס שדלה הן סעלה פילבס וכן סעלה פוען
 חפסרס - וזגוס פל עזוי ק' אשכבו ארפס וזעלמו אעלפס הטיס
 והכל על אקומון עזוא שאלס - פד פסגס פאליה אה עזובו אחרון
 נענה שפס וועג צה עול הונוס פול פועקס העולחה זאיה
 דצכיס - קד' הטיס יון שוסדו איתמן מחמם פול עקונוס הטיס
 נשפוס צה יוקר סחומי אופסד פוס וט האסר נצפה ארעס
 ק' גם זאוס וזאוס און עסרוד ורקססד - ויתויתבו הפועות
 ארעס דון עפס וועג + פסקוט פל יטהול והלעיה לעהווען
 יטהולו זאוס ק' אש' זקס הפסן זערה' סס חפסווען
 זאוס ארעס ארעסו ויטיעם על אשפי הוד . אונ' ארעס

ידידי מאד

זאת אפיש האסן הלא יקרא פלם - ואפסל החיובי אה
 אשדור זאוס על צערו וזה לסק אקונוס אר' אלא יעזב חסווי
 אה אפועקס און פסופי חרות -

First letter from the Chafetz Chayim (concluded from previous page)

אחרי כן נשלח בזה אופן רחוק ורחוק ורחוק ורחוק

בזה הזמן השפחה השפחה השפחה השפחה
השפחה השפחה השפחה השפחה השפחה
השפחה השפחה השפחה השפחה השפחה

ועד אשר נשלח בזה אופן רחוק ורחוק ורחוק ורחוק
השפחה השפחה השפחה השפחה השפחה
השפחה השפחה השפחה השפחה השפחה

ועד אשר נשלח בזה אופן רחוק ורחוק ורחוק ורחוק
השפחה השפחה השפחה השפחה השפחה
השפחה השפחה השפחה השפחה השפחה

ועד אשר נשלח בזה אופן רחוק ורחוק ורחוק ורחוק
השפחה השפחה השפחה השפחה השפחה

Second letter from the Chafetz Chayim (concluded from opposite)

ועד אשר נשלח בזה אופן רחוק ורחוק ורחוק ורחוק
השפחה השפחה השפחה השפחה השפחה
השפחה השפחה השפחה השפחה השפחה

טעם השפה
טעם השפה
טעם השפה

Letter from the Minsker Gadol (concluded from p. 135)

כבוד א' א' או יגדלו זכתי את מכתב אצ'ך

יהי א' ל' מיכר הלוי
עפשטיין

רב ואב"ד דק"ק נאוואהראדאק

אהתכניה העולה מתוך דת מלכה מימינו אנו אלוהי גרמי
גרי ועומרי כהל' זכרם יאמי ב' לה אלקא

מכתב עולם הכבד הגועש וכתוצא אמתו וריוץ יבוצ' עיני
על חילול ב' יתרתו העולה ואונק' ואלתמיה' אפש' מעולם הינה
ולא יצאנו מי זה אמר להב' אלהם לתיבה חס ואל' וקפא
בצורה הכי בה' אלהיות העל' וא' ה'כ'ט מאמ' כי יאמי אמר
או מי יוצ' עם מי הע' / וגם איתרת וכו' ע' אלא אלו מכתב
מאת' מהרש"ם המל'ס'ים א'כ'ט ע'לו ק'נ'ל בעל' ג'רו' א'ה' זה
מתום והרש' ע'ב'ל א'א'כ'ים ע'כ'ד'ר א'מ'ת'כו' והוא יוצ' א'ון
ה'ע'ני'ן ע'ב'ע ח'ל'ה א'ה'ל'ר ה'כ'ר' ה'ן א'נ'ת'ון וע'ר' ה'פ'ע'ים ר'ב'ים
נא' כ'א' ח'מ'ר' ה'כ'ר'ת' א'כ'ת'ב' א'ה'י'ה'ג' א' מכתב ע'ב' ית'ר'ן
ה'פ'ע'ים א'א'ין א'נ'ת'ו י'ס'כ'י'ם א'ר'כ'ו ה'ג'ל'א'ים ו'כ'ת' א'ין
ה'ע'ני'ן ע'ב'ע ח'ו' א'כ'ר'ת' ו'י'ס'ת'מ'ו ע'ל ית'כ'ו'ן ה'כ'ר' ה'כ'ר'
י'כ'ו'ל ב'ל'א'ר' ע'י'נים - וגם ע'ל זה א'כ'ת'ש'ת' ה'ת'פ'ע'ו ע'לי ר'ב'ים
א'ה' או א'ה'כ'ר' ב'פ'ת' כ'ה' כ'י זה הוא כ'ת'ו'ת'ת' ה'כ'ר' א'פ'נו

Letter from the Aruch Hashulchan, July 1893 (Transcription on p. xxvii)

זוכה בה לא היו להם אנונימיות כי אמרת און עלוא
 בלשם כבדך ונאם חלילה לך כפי נאמן אלן מלשם מן המצט
 להכלל חלילה או אכבוד יחי המאנונים כדמתיך ועל כן
 הלא מוכרח אהבתי זה ועל ההיסוק לא נקאם לשם ידוע
 ויהי היו אונן אצלתי לאו ניתפך תיעה אלאשתי הלאשתי
 ולא נפילאום אנתו - זוננים האמת זה לא כבדי הקולות
 גרמו ולא יקאם הסודה ער אלא לפי מנהג אהב זהו
 בענין אי נוספי או גוה כן אא נפלאיתי מאר על מפספו
 הגם לשמרת אונן כולל העלמים מקדם
 האנונים ערה ערה כדולא עיי בחיל חלילה חלילה
 אהעלונר על הדעת אסנה השחיה שלכם והכלל שלכם
 הוא ענין אע נאכל כען וידיק ב' ארפס ונתן אפס
 כח אמת בדתך נאסי השמלה גם הדברו דיו ידיו
 לא יתפלס עלויכם ובטולא מונייכו כבן עיולי אהורג
 מירפסי שלש וכבדך וולד אונן נאמן אבר עילוני
 אמת או הכבד הראוי ואולי אכונפס מניעוסים הטלונים
 נגיני גם על כן השמלה מוכיחה כלל אפנתם אי
 נכלל המניח איתנו על יתרון הכלל וכוילי האוי
 ואולי נאכפ גבוה השלש ועבה אשף אמת

Letter from the Aruch Hashulchan (continued)

ואביא דגואל כמרה ביונו אמן
 כה דפסי הלליו אכור או הגבול מלו מפר
 ומתפל אכל למהו הרב העולה והטהרה
 וגורם בכרסה גלולתו וכיוי המלכים נגרו
 אור לילדים כשלם הטהורה וכל עבר נעול
 אכרי ב' יחול משל האו. עגלטן הירושל
 בקה ספרי עירק השלחן על חט ונדו נסו אור לילדים
 על ספר היולד אכרינו הגבול הרב ושל

Letter from the Aruch Hashulchan (concluded from previous page)

כלה קי שנים חציה אכל ענוהו בקר המגמה העולה ועל לבא
 הרב הגאון ללך עדיה ב' שלחן אכרי ודידו וכל יחול אלפי אבוי-
 המענה יעמד לעשה אלוני אכל הרב ולכנה נסרו באוסגמ
 אכל אכלת אמן בגר הכאון העל המומחה הגיעט ואלי ערלון אכרי
 אכרי לא יעלם אמה הרב נכין אכריה הא יאכלו כויהם לכוים ארע
 אהמלכיה של וכל לא יעל אכל אכרי ח' הגר מולאין הייתי כרע אכל
 גרועה הא חולה גרול ב' נחום - הארכיה אלו על אמן וואאלא החוג
 מוכאאוסי עמיר 29 - הריוא מול מוכי וכוי ולעיה ה' טאו עלתם
 גרול ועל כה אכל אכל עכמ אכרינו עם עמם כולל והלא יעל על
 כל אחר מהיבטם אכרי עכמ אכריה אכל אכריה אכל אכריה כויהם
 הרב וכרלו כשהם' ואת אכל כשפסי אכריה עם יעל על יכרול
 ואת חולו ה' הוא יל עכמ ואול אכריה רובו עאידו היחויים
 על ההיים ונע עמם ואתם ככריה יחול ערול האו עאלתן
 החובל

Post-card from the Aruch Hashulchan, 2nd August, 1893
(Transcription on p. xxviii)

זמירות ושירות

לשיר במקהלות

ביום הנכת בית הכנסת

דק"ק מחזיקי שומרי שבת

ומחזיקי הדת.

ביום א' כ"ד אלול שנת תרנ"ה לפ"ק.

בלונדון הבירה

ORDER OF SERVICE

AT THE CONSECRATION OF THE

Spitalfields Great Synagogue,

BRICK LANE, CORNER FOURNIER STREET.

THE DEDICATION CEREMONY WILL BE SOLEMNIZED BY

RABBI A. WERNER,

ON

Sunday, September 11th., 5658—1898.

The Service (Choral) conducted by Rev. A. Perlzweig.

THE SYNAGOGUE WILL BE OPENED BY

LEOPOLD L. LOWENSTEIN, Esq.

P. Mezyk & Co., Steam Printers, 11, Church Lane, Whitechapel.

8. 2028. בשבת שלח ז' לחדש מנחם ס"ב שנת חמשת אלפים ושש מאות
 ומאת וארבע לקריאת עולם למנון שאנו מניין כאן אנחנו אה"ה
 ייסקל נש"ט ע"ה י"ח — אביר לה להרא בתולתא אה"ה אה"ה בת
 ה' אה"ה — הוי לי לאנתו כרת משה וישראל ואנא אפלוז ואוקיר
 ואיוון ואפרנס יתיבי ליכי בהלכת גברין דנדאון דפלחין ובמקדון וניון
 ובפרנסון לשדודון בקושטא: ויהיבנא ליכי מותר בתולוכי כסף וזי מאתן
 דהוי ליכי מדאורייתא — וכוונוכי וכמותוכי וספונוכי וביער
 קותיכי בארז כל ארעא. וצביאת מרת אה"ה אה"ה — בתולתא דא ודלית
 ליה לאנתו. ודון נדונא דהנעלת ליה מבי ר"ה — בין בכסף
 בין בדהב ובין בתכשיטין כמאני דלכשה בשמושוי דינה ובשמושוי דערקא
 הכל קבל עליו ייסקל נש"ט — חתן דנן כמאה וקוקים כסף צרוף
 ונכי ייסקל נש"ט — חתן דנן וחוסף לה מן דיליה עוד מאה וקוקים כסף
 צרוף אחרים כגגון. סך הכל מאתים וקוקים כסף צרוף ובך אמר ייסקל נש"ט
 נש"ט — חתן דנן אחריות שטר כתבתא דא נדונא דין ותוספתא
 דא קבילת עלי ועל ירמי בתראי לרחפדע סכר שטר אכר נכסין וכגגון דאית
 לי תרות כל שמאי דקנאי ודעתיד אנא למיקנא. נכסין דאית לדון אחריות
 ודלית לדון אחריות בלדון דהון אחראי וערבאין לפדוע כדדון שטר כתבתא
 דא נדונא דין ותוספתא דא מנא ואפילו מן גרימא דער כתפאי בתני ובמותי
 מן זמא דנן ולעלם. ואחריות שטר כתבתא דא נדונא דין ותוספתא דא
 קבל עליו ייסקל נש"ט — חתן דנן כדזכר כל שמרי כתבות
 דנדונין כגנת ישראל העשין כתמן חזיל דלא כאסמכתא ודלא כמופסי
 דשטרי. וכנינא מן ייסקל נש"ט ע"ה י"ח — חתן דנן למרת אה"ה
 אה"ה בת ר"ה אה"ה — בתולתא דא על כל הא
 דכתוב ומפרש לעיל כמנא דכשר למקנא ביה ותכל שריר וקנים •

נאום
 ונאום

1. поבותы - девичьи. Св. Величскаго мѣдичіи 1882 г.
 Сентябрь 1884 г. Вильна.
 речепоггера. Ладскій пер. домъ № 459/18 1884 г.

A 'pointed' Ketubah used by the Machzike Hadath in 1897. The writing is that of Rabbi Werner, who is also one of the Signatories (A corner is missing)

אזכרת נצח

(א) וזש וזש, על אהרן תהיו וזכרו ילדי. יחול
 (ב) תורה וזכרו וזכרו וזכרו, יחד פולחן
 (ג) תורה וזכרו וזכרו וזכרו, יחד פולחן
 (ד) לא שישנו רשון ולא פ. שלם המהמם זמן. נצחו
 (ה) קום תהיו וזכרו. אבותנו אליו נצחו.

(א) פולחן אורנו וזכרו! קום נא צמחנו הפנה
 (ב) נא! אהמחמנו וזכרונו. שובנו זכר מזה
 (ג) קום וזכר, רגע וזכר. קום זכר נצחו

(א) הנה וזכרו וזכרו. פולחנו וזכרו. אלה כבוד וזכרו
 (ב) וזכרו. זכר וזכרו. זכר וזכרו. זכר וזכרו
 (ג) זכר וזכרו. זכר וזכרו. זכר וזכרו. זכר וזכרו
 (ד) זכר וזכרו. זכר וזכרו. זכר וזכרו. זכר וזכרו
 (ה) זכר וזכרו. זכר וזכרו. זכר וזכרו. זכר וזכרו

(א) זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו
 (ב) זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו
 (ג) זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו
 (ד) זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו
 (ה) זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו
 (ו) זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו
 (ז) זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו
 (ח) זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו
 (ט) זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו
 (י) זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו. זכרו וזכרו

An Address presented to Rabbi Werner by the Communal Leaders
 of Helsingfors, Finland, 1899

בשלישי בשבת בשרשה ימים לחד מרחשוון שנת חמשת אלפים ושש מאות
 וחמשים ושבע לצידה המא בעד אלקארהה הסמוכה לפסגאט מצד
 דעק נהר נילוס מותגה אגא משה ליד בר יצחק אייזק העובד היזם
 בעד אלקארהה וכל שום אהרן והנימא דאזי לילאבהרד ולאגרי
 צבתי ברעית נפשי ברא אגיסא ושקבית ופטרית ותוכית ידעני לייב
 אנת אנתת דמתקריא אסמרי ברע יחודה לייב בכל מקום שאגרי עבדתי
 וכל שום אהרן והנימא דאזי לייב ולאבהרד דהית אנתת מן קרמתי נה
 וכדן פטרית ושקבית ותוכית ידעני לייב דיתוויין רשאר ושדמא
 בנפשי למוך להתנסבא לכל גבר דיתצביין ואנש לא מרהא כדדיכי
 מן שמי מן יומא דען וכלעלם ודדי ארי מותרת לכל אדם
 דהן די יהוי לייב מנאי ספר תרובין ואגרי שקבית ונמא פטור
 ג משה וישאר אהרן
 אברהם בן יוסף ער
 חיד בן אליהו ער

בשרשי בשבת בחמישה וצעירי יום לרחן יזמן ישיה חמישה אלפים ושש מאות וחמשים
 ותשע לבריאת עולם לכוון ימאן מן אהרן בלודין כיהא דיהמא יל ידיר טאבש
 דמתקריא טאמישיי אזא פמה המוכה פליפ מן יוסף המוכה יאכל היעמד
 היום בלודין מהא דיהמא יל זמר טאמיש דמתקריא טאמישיי יבדתי ברעית
 נפשי ברא אגיסא ושקבית ופטרית ותוכית ידעני לייב אנת אנתתי
 מאיא דמתקריא מריב בה יחזקאל דהיגית אהרתי מן קרמתי
 דא וכדן פטרית ושקבית והרובות ידעני לייב
 דיתוויין רשאר ושדמא בנפשי למוך להתנסבא
 לכל גבר דיתצביין ואנש לא מרהא כדדיכי מן יובל
 דהן וכלעלם ודדי ארי מותרת לכל אדם
 דהן די יהוי לייב מנאי ספר תרובין ואגרי שקבית ונמא פטור
 ב משה וישאר אהרן
 יצחק בן ישראל מרדכי ער
 שמואל בן ישעיה מרדכי ער

Left, a Get authorised by the Rav of the Machzike Hadath, 1899 Right, a Get (Sephardi Rite) issued in Cairo, 1896

LE G. ID RABBINAT
DU CAIRE
(Egypte)

מקל למדע אשר השגתו יתקנה

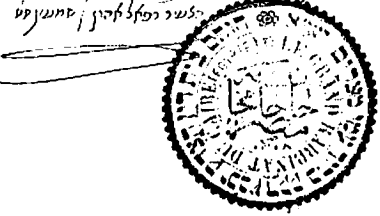
כה

حاجه اعظامه مصر

No 1590

שלום וברכה טובה עליה שפנית הרב טוב והצלחה וחיים טובים ואושרים
למאד הרבה המפורסם לשגת ולתהלה וכו' וכו' כמוהו אברהם
אביא ונענענע כי הרב קדיש ממנהיגי הדת בעור
לנגדו והמורה מתן אברהם יהיה בעיני אמן

כתבו העמוד קבלתי לזכות על אורות הרגש של חיים נעים בן שמואל. לאשתי לאה בת אמה איינה (הזמן) לנשותי
הנה קצאתי לפע את האשה הגל ואברה, ועם אמי המורגש וכו' וכולם ממוזגים בעט להפיק החבילה הולא,
אמרת עד מה להפיק להיווג פי. מפני שהיו ספרות כמות בשמות. כשם המורגש קראתי דפי פה מצבים
נתן. וכן קבלתי עונות מפי מבריני. וכן אחיו קדיש לו בשם נתן. והוא קרוב במחטא לשם נעט. ועכ
צדיק לכתוב חיים נעים ומתקני נתן. כשם אבי המורגש בול. אשר שמו שמואל. והוא ולבש כעבור נא אחיו
נשא. וקראתי בשם אלטר. והוא שם המפורסם בקריאתו, ועכ שלחתי לנא אחיו. נשא להרהר אבר נעט שי כני
להתקוות על שמו. מפי מפינו דעם. ולא נמאלו לו מצינים. ואחפ כתיבתי לרבי הרהר וכו' כמורה אהרן
מעגיל היו רב קדיש אשכנזים ופה, והתקנה העיב על שמותיים. והנה תור אט שולח לרבי את
תשובת הרב הנז. ומשם יתברר לו כל השמות, וכשם כימי הרב אהרן אהרן נע ספרד לא הרגו לכתוב בקרן או
לו. בוג כמק מפי בעי קטמל. וכיון שכן במקום התינה כי יאה ללעלו. נוסח גע מקום התינה יגע
שאלת נאמן תור אשתי יל חטלה הטומה. השליח רב אשתי ימנה השליח הראשון שלפי הודו ונפטו שמו
אברהם בן יתקן (הלוי). בהצאת השלח גיהזים לכתוב כשם אחי לבנה שם כונו המורגש והתקנת
מה. חסד וכו' חיים נעים ומתקני נתן בן שמואל ומתקני אלטר (אלטר אברהם שקרא) לאשתי לאה.
בא אמה ומתקני איינה (הכהן ליבאוי עש) כני להכתב בפנת כני הצדק במחית הישן. ועם
לית בוג התקונות תעורת פנייה אס תושא במנהיגה אחת. וני כה למהם שבחנות
כשני השני של השיחות אין המורגש לטובת רב הלמד ועין פשוטה. אכן לא נתן כפופה כמו שנתבין
מה. ונאשג שש צדיק חמישה מישים בעשיתן שלחתי לרבי. ונא להחזיר לי את הרגש השן
שם הרגש כי נחית לנו במנות. והשליח דושע באהר וחי' נהיה ונאיה חוקריו ונודברו כעגבו הרב
השני בפאל אהרן. שמעון קט

הנה יתקן את המכתב ויחזיקו את המכתב
ועל אשתי מילת וכו' וכו' וכו'
הנה יתקן את המכתב ויחזיקו את המכתב
ועל אשתי מילת וכו' וכו' וכו'
הנה יתקן את המכתב ויחזיקו את המכתב
ועל אשתי מילת וכו' וכו' וכו'

A letter from the Grand Rabbin of Cairo to Rabbi Werner, 1900 (Inset, a reduced facsimile of an enclosure)

To Maple & Coy Limited

In consideration of your accepting payment of the agreed balance of One thousand four hundred pounds due to you in respect of work done and materials supplied for the Committee of the London Hebrew Talmud Torah Classes. plus interest at five pounds per centum per annum from the first day of January 1903 by half yearly instalments of Fifty pounds payable on the 1st day of July 1903 and the 1st day of January 1904; and on the like days in each following year, together with interest on the unpaid balance for the time being, we hereby guarantee the due payment of such balance and interest to you.

Dated August 1903

M. Chaitin

H. Solovick

S. Blumstein

H. Mezyk

J. Novick

Witness M. Chaitin

His mark

Morris Riberg

Witness M. Chaitin

David Frost

A. Goodman

Witness to the Signatures of Mr D. Frost and A Goodman

L. Duizat

Witness to the signature of Mr Samuel S. Duizat. 19 Prady Str E. 78) Guss (101180 M. Chaitin

A financial guarantee signed by nine leading members of the Talmud Torah, Aug. 1903

בקרנו הוא זה הולמיג תסה קריקליון 59
 לעיניו זה חורגים בוטה מחוקו וללמדתו מצוים
 ראונו כי הקום אהלם נחלק א שולמתי באמריהם ונר
 כולמתי ט החמיניק והחמינה ביפא העלגה היה
 זמרה מל וזה קלמתי אהיק נמרג אהגט מרה
 לה ונסינה כנל רעו רב ינה טס אונסק
 ולעק יסקר רייק ונר נק רהו
 רפא נרבו באוילמתיקו רב דהאיד סק זאורא.
 ריש רפס) סגנון ריוני קקק אדק
 ונולמ ורפין אהור נמרת הולק מולמ
 ינא ירע כקולין נהרש טגטרו כולינוולין חוקי זדינאק.

Report of an inspection of the Brick Lane Talmud Torah, signed by Rabbi Yitzchak Ya'acov Reines and five other Rabbanim, 19th Aug. 1900

ארבעת ספר פליג נרע ארע אסקל עק סמלי רש א אר פים רבקות: המעלות
 אק סמלי און אשארמתי אנה אהק מנה כסא רבמות אר ענר אהו
 ניהר אק אר איה בה פמול נל פדמתי, ור אהיק תלמות כוס אק ור
 איה נל פדמתי הוולמ רש אר ה פים. רש אקלס אוריק אר אר נול אר
 ננה רסא כסא אהמל. אר איה ולמדיק מויה אהגרו אר יהיה אר תלמות
 אר אהיק מנה אהמל אר אהיק. אר אהיק מנה אר אהיק אר אהיק אהמל
 אר אהיק מנה אהמל אר אהיק אר אהיק אר אהיק אהמל אר אהיק אהמל

An entry in Rabbi Werner's diary, signed in the name of Chaima, and as Dayan of Tels, 1875

אנו היום למעשה לטעם ק"ק מחזיקי הדת ושוחריה שבת
התקנו לעצמנו חוקי עבודה ויש להם תוקף מזה. מזה
מיוסדה קהילה אחת. ויש להם תוקף מזה. מזה
מיוסדה קהילה אחת. ויש להם תוקף מזה. מזה
מיוסדה קהילה אחת. ויש להם תוקף מזה. מזה

אנו מחזיקי הדת ושוחריה שבת ויש להם תוקף מזה. מזה
מיוסדה קהילה אחת. ויש להם תוקף מזה. מזה

כ/ ויש להם תוקף מזה. מזה מיוסדה קהילה אחת. ויש להם תוקף מזה. מזה
מיוסדה קהילה אחת. ויש להם תוקף מזה. מזה

ד/ ויש להם תוקף מזה. מזה מיוסדה קהילה אחת. ויש להם תוקף מזה. מזה
מיוסדה קהילה אחת. ויש להם תוקף מזה. מזה

יש להם תוקף מזה. מזה

תקנות המלוואה ואלו ק"ק מחזיקי הדת

א/ המלוואה תהיה לטובת המצטרף והקמה של המלוואה
ב/ המלוואה תהיה לטובת המצטרף והקמה של המלוואה
ג/ המלוואה תהיה לטובת המצטרף והקמה של המלוואה
ד/ המלוואה תהיה לטובת המצטרף והקמה של המלוואה
ה/ המלוואה תהיה לטובת המצטרף והקמה של המלוואה
ו/ המלוואה תהיה לטובת המצטרף והקמה של המלוואה
ז/ המלוואה תהיה לטובת המצטרף והקמה של המלוואה
ח/ המלוואה תהיה לטובת המצטרף והקמה של המלוואה
ט/ המלוואה תהיה לטובת המצטרף והקמה של המלוואה
י/ המלוואה תהיה לטובת המצטרף והקמה של המלוואה

Above, undertaking by Machzike Hadath Shochtim on becoming employees of the Board of Shechita in Feb. 1905. Below, the By-Laws for Shochtim of the Machzike Hadath. Both are signed by Rabbi J. L. Levitta (Transcriptions on p. xxxvi)

47 Blvd Saxe
 London E.C.4
 M. Adler, Esq.
 21, Upper St. Martin's Lane
 W.C.2
 Rabbi A. Werner
 אברהם אבא ווערנער
 רב בני ברק

אברהם אבא ווערנער רב בני ברק
 זיך און זיין קהילה, און אברהם אבא ווערנער
 רב בני ברק, און אברהם אבא ווערנער רב בני ברק
 און אברהם אבא ווערנער רב בני ברק

רב בני ברק ווערנער רב בני ברק
 און אברהם אבא ווערנער רב בני ברק
 און אברהם אבא ווערנער רב בני ברק
 און אברהם אבא ווערנער רב בני ברק
 און אברהם אבא ווערנער רב בני ברק

OFFICE OF THE CHIEF RABBI,
 22, FINCHLEY SQUARE,
 LONDON, N.2.

הרב אברהם אבא ווערנער
 רב בני ברק, און אברהם אבא ווערנער
 רב בני ברק, און אברהם אבא ווערנער רב בני ברק
 און אברהם אבא ווערנער רב בני ברק
 און אברהם אבא ווערנער רב בני ברק
 און אברהם אבא ווערנער רב בני ברק

Left, a letter of congratulation from Rabbi Werner to Dr Adler on his seventieth birthday, 30th May, 1909 (Transcription on p. xlv) Right, letter from Dr Adler to Rabbi Werner, 22nd Mar. 1905 (Transcription on p. xxxvi)

אמרו לפאר ישראל והדרתו וביתו
צאתכם וביאתכם לשלום

הרב הגאון האמתי כליל המדעים
 מרא דארעא דישראל
 כק"ש מרו

יצאתה איידיקת הכניי די.

הערצאג

שליט"א

יאציל מהורו עלינו וידרוש

בשנת קודש, פי' תודיע מצודת בשעה 4.30
 אחר המנחה כניהכ"ג

מתחילי הדת ושומרי שבת

לברכנו בברכת הפרידה. טרם צאתו מבריטניא

לכהן פאר בארצנו הקדושה בהצלחה

ונברכו כי בלימו ובימינו

הושע יהודה וישראל בישועת עולמים

מלאו חובתכם. לכבוד תורתנו. עמנו. וארצנו.

למנוח ושלום ורחמי

Poster announcing a farewell *Derasha* in the Machzike Hadath
 Synagogue on 17th April, 1937 by Rabbi Dr I. J. Herzog, on
 leaving the British Isles for Israel

GLOSSARY

P

GLOSSARY

A

- Ab Jewish month, approx. August
Ab Beth Din Head of Beth Din
Abiram A rebel against Moses (Numb. xvi, 1)
Adar Jewish month, approx. March
Amidah The silent part of each Service, which is said standing
Ashkenazi Description, or ritual, of a Jew originating from Central or Eastern Europe (*pl.* Ashkenazim)
cp. Sephardi
Austritt Secession from the main Community
Austritts
Gemeinde A Community that has seceded
Avraham Abraham

B

- Ba'al K'riah Reader of the Torah or Prophets
Barmitzvah Religious majority, at the age of thirteen
Ben Son (of)
Beth Din Jewish Ecclesiastical Court
Beth
Hamedrash Centre for religious study and prayer
Bimah Elevated platform in a Synagogue from which the Torah is read
Birchat
Cohanim The Priestly Benediction (Numb. vi, 22-8)
Blatt Gemara A page of the Talmud; a Talmudic study circle
Bosor Pigul Sacrificial meat kept beyond the permitted time

C

- Chafetz Rabbi Israel Meir Kagan, known by the title of his most famous book
Chayim
Chalaphim Knives specially sharpened for Shechita
Chalitzah Ritual Ceremony, based on Deut. xxv, 9
Chassid One of a pious Jewish sect combining fervour in religious observance with mysticism (*pl.* Chassidim)

A FORTRESS IN ANGLO-JEWRY

Chassidism	The cult practised by Chassidim
Chatan	'Bridegroom' of the commencement of the Pentateuch
Bereshith	
Chatan	
Torah	'Bridegroom' of the completion of the Pentateuch
Chazan	Cantor; synagogue Reader (<i>pl.</i> Chazanim)
Cheder	A room; Jewish religion classes (<i>pl.</i> Chadarim)
Chelev	Fat—usually applied to a forbidden kind (Cheleb)
Cheshvan	Jewish month, approx. November
Chevra	Society; group
Chevra	Society of
Chovevei	
Zion	Lovers of Zion
Chuppot	Marriage canopies
Cohen	Priest; descendant of House of Aaron (<i>pl.</i> Cohanim)

D

Dathan	A rebel against Moses (Numb. xvi, 1)
Dayan	A Judge; a member of an Ecclesiastical Court
Derosha	A homiletical discourse (Derasha)
Din (Din Torah)	Judgment; the proper decision in Jewish Law

E

Eliyahu (Elya)	Elijah
Ellul	Jewish month, approx. September
Eretz Israel	Land of Israel
Ethrog	A citron, used during Succot (<i>pl.</i> Ethrogim)

G

Gadol	A Rabbi of great distinction
Gaon	Leading Rabbi of the period
Gemara	Part of the Talmud, being the discussion on the Mishnah
Gemilath	
Chessed	A charitable loan
Get	A Jewish Divorce (<i>pl.</i> Gittin)
Gregger	Rattle used by children on Purim

GLOSSARY

H

Haftarah	A reading from the Prophets
Haham	A Sage; Ecclesiastical Head of the Sephardim
Halacha	The legal part of Jewish tradition; the final legal decision
Hatoras	Permission to exercise Rabbinic Authority (Hatarat
Horo'oh	Hora'ah)
Hauro'oh	Rabbinic guidance (Hora'ah)

I

Iluy	A genius
Issur	An interdict (<i>pl.</i> Issurim)

K

Kashern	To render ritually fit
Kashruth	Ritual fitness
Kaurach	Same as Korah
Kedassia	A Registration Trade-Mark for Kosher products
Kedusha	Holiness; the name of a prayer proclaiming God's Holiness
Kehilla	An organised Jewish Community
Kelim	Utensils
Ketubah	A marriage contract
K'hal	Congregation of
Kislev	Jewish month, approx. December
Korah	A rebel against Moses (Numb. xvi, 1)
Koreth	Divine punishment by premature death
Kosher	Ritually fit

L

Lulav	A branch of a palm tree (<i>pl.</i> Lulavim)
-------	---

M

Ma'ariv	Evening Service
Machzike	Upholders of
Machzike	
Hadath	Upholders of the Faith

A FORTRESS IN ANGLO-JEWRY

Machzor	A Festival prayer-book
Maggid	A lay preacher (<i>pl.</i> Maggidim)
Mapoloh	Downfall; defeat
Matzo	Unleavened bread
Megilla	A Biblical scroll; usually applied to the Book of Esther
Meshulach	A delegate or emissary, usually from a Yeshiva
Mincha	Afternoon Service
Minhag	Religious custom
Mishnah	The basic text of the Talmud of which the Gemara is an elaboration
Mishpatim	The name of a particular Sidra (Exod. xxi-xxiv)
Mithnagged	An opponent of Chassidism
Mitzvoth	Religious Commandments; Synagogue duties
Mizrach	East, towards Jerusalem
Mizrachi	Religious section of the Zionist Movement
Moreh Zedek	A Dayan having individual status
Moshe	Moses

O

Olenu	The opening word of the concluding prayer in the Service
Onkelos	Famous Proselyte to Judaism who rendered the Pentateuch into Aramaic (<i>c.</i> 100 C.E.)

P

Panie	Polish word for Squire
Pesach	Passover
Pinkes	Register of Communal records
Porge	Remove forbidden sinews from meat (Gen. xxxii, 33)
Posuk	A Biblical verse
Purim	A Jewish minor Festival (<i>v.</i> Book of Esther)

R

Rabbanim	Rabbis (Rabonim)
Radbaz	Rabbi David Ben Solomon Ibn Abi Zimra, exiled from Spain, a leading Talmudic authority of the XVI Century

GLOSSARY

Rambam	Rabbi Moses Ben Maimon, also known as Maimonides (1135-1204), one of the greatest rabbis of this millenium, of whom it has been said 'From Moses unto Moses, there was no one like Moses'
Rav	Rabbi
Reb	A title used variously for Rabbi or Mr
Rebbitzin	Wife of a Rabbi
Responsum	A written reply to a religious question (<i>pl.</i> Responsa)
Ridvaz	Abbreviated name of Rabbi Ya'acov David ben Ze'ev Willowski (1845-1913)
Rosh	
Chodesh	New Moon, the first day of a Jewish month
Rosh Hashana	The Jewish New Year, a solemn Festival
Rosh Hashochtim	Chief Shochet (<i>pl.</i> Rashei Shochtim)
S	
Sanhedrin	The Supreme Jewish Ecclesiastical and Judicial Tribunal
Semicha	Historically: the laying of hands in transmitting Rabbinical Authority. Mod.: A Rabbinical Diploma (<i>pl.</i> Semichot)
Sephardi	Description, or ritual, of a Jew originating from Spain or Portugal (<i>pl.</i> Sephardim) cp. Ashkenazi
Sepharim	Written scrolls of the Pentateuch; religious books
Sepher Torah	A written scroll of the Pentateuch (<i>pl.</i> Siphrei Torah)
Shammas	A synagogue beadle (<i>pl.</i> Shammassim)
Shechita	Jewish ritual method of slaughter
Shemini Atzeret	Eighth Day of the Festival of Tabernacles
Shemira	Ritual supervision
Shiur	Jewish religious study or study circle (<i>pl.</i> Shiurim)
Shliach	Deputy or Messenger (of)
Shmuel	Samuel
Shochet	A man qualified to be a ritual slaughterer (<i>pl.</i> Shochtim or Shochetim).
Sholom	Peace (Shalom)

A FORTRESS IN ANGLO-JEWRY

Shomer	A ritual supervisor (<i>pl.</i> Shomrim)
Shomrei	
Shabbat	Observers of the Sabbath
Shool	A synagogue
Shulchan	The recognised Tabulated Code of Jewish Law
Aruch	(Shulchan Oruch)
Sidra	A weekly portion of the Torah
Simchat	
Torah	Festival of the Rejoicing of the Law
Stiebel	A Chassidic prayer-room
Streimel	Headgear, trimmed with pieces of fur, worn on Sabbaths and Festivals by some East European Jews
Succot	The Festival of Tabernacles

T

Talmud	Record of the Rabbinic discussions and decisions on Jewish Civil & Religious Law (200 BCE-450 CE)
Tammuz	Jewish month, approx. July
Tannaim	The great Rabbis of the Mishnaic period
Targum	Translation
Tebeth	Jewish month, approx. January
Tehillim	Psalms
Tephillin	Phylacteries
Tisha B'Av	Fast of the Ninth of Ab
Tishri	Jewish month, approx. October
Torah	The Five Books of Moses; Jewish Law in its widest sense
Trefa	Ritually forbidden (<i>Treifa</i>)

Y, Z

Ya'acov	Jacob
Yamim	
Norayim	The High Festivals (New Year and Day of Atonement)
Yehuda	Judah
Yeshiva	Talmudical College (<i>pl.</i> Yeshivot)
Yitzchak	Isaac
Yom Kippur	The Day of Atonement
Zogger	Reciter

INDEX

- A**brahams, W 57
Abramsky, Rabbi Y 35, 37, 79, 92
Adath Yisroel Synagogue 14, 36, 70,
73, 89-92, 98
Adler, Chief Rabbi Dr H 6, 8, 12-16,
30-46, 62, 66-8, 73, 85, 103, 104
—, Chief Rabbi Dr N M 5, 8, 36
Admiralty Shechita Report 61, 64, 66
Agudat Talmidei Tishbi 23
Alexander, D L, K C 62
Analik, Rabbi S D 49
Anglo-Jewish Leadership 27, 97
Ansell, A 7
Aruch HaShulchan — *Vide* Epstein,
Rabbi Y M
Ashkenazim 5
Ayil Meshulash 22
- B***a'al K'riah* 77, 95
Balfour Declaration 87
Bard, Ch. S 31, 69
Barnet, E 32
Basle Congress 22
Bemah 77, 110
Berg, L 8, 12, 51, 56-7, 75, 94
Berlin, Rabbi N Tz. 49
Berlyn, J 31-2
Beth Din 9, 14, 15, 32-43, 66, 83, 89,
92, 98, 105
— Leaflets 37, 39, 109
— Pickets 39, 109
Beth Hamedrash 91
Bigham, Mr Justice 62, 64
Birnbaum, B 76
Birchat Cohanim 77
Black Lion Yard *Stiebel* — *Vide*
K'h'al Chassidim
Blackman, D 51
- Blatt Gemara — *Vide Shiurim*
Blechen, Rcvd. E 31, 69
—, S 52
Bloch, Rabbi S I 87
Bloomstein, H 12, 57, 60, 111
Board of Deputies 14, 90
— of Shechita 8, 9, 31-7, 39-44,
52, 61, 64-6, 69, 73, 89, 103, 106
Booth Street 8, 53, 54, 56, 94
Boruchov, Rabbi A Y 49
Branch of the Machzike Hadath 99
Breskal, J 8, 57
Bretstein, Reb Yankel 94
Breuer, Rabbi Dr S 38, 105
Brick Lane Talmud Torah 31, 51, 55,
60, 76, 81, 111
Brodetsky, Prof S 26, 52
Brodie, Chief Rabbi I 98, 99*n*
Burial Ground, Enfield 89-92
Burial of Scrolls 91
Butcher Shops 31, 52
Bye-Laws for Shohtim 30, 68-9
- C**airo, Grand Rabbin of 50
Canonicals 73, 110
Casper, P N 7
Central European Jews 5, 7, 68, 70, 71
Chafetz Chayim — *Vide* Kagan,
Rabbi I M
Chaikin, Dayan A 81
—, M 60, 72, 111
Chaima, Avraham Aba 17-8, 47
—, *Pauie* 17*ii*
Chassidism 22, 27
Chatan Bereshit 78
Chatan Torah 78
Chayim Miller, Reb — *Vide* Miller,
Reb Chayim

A FORTRESS IN ANGLO-JEWRY

Chazan	60, 77, 88, 94, 95	Fajn, Rabbi Y L	89
Chernowsky, Rabbi A	12, 51, 60	Federation of Synagogues	7, 8, 33, 66, 67, 69, 84, 90
Chevra Machzike Hadath — <i>Vide</i> Machzike Hadath Society		Feivel, Reb	94
Chevras	7	Feldman, A	57
<i>Chevra Shomrei Shabbat</i> , New York		—, Dayan A	81
	10	—, Isaac	12, 65, 68
Chief Rabbi of Jerusalem	74, 87-8	—, Dr Israel	12, 52, 99 ⁿ
Chief Rabbi's Approval	67, 69, 89	—, Issachar	8
Chief Rabbi, Libel Action — <i>Vide</i> Libel Action against Chief Rabbi		—, S	8
<i>Chovevei Zion</i>	29, 44	—, Dr V	52
Cohen, Sir Benjamin L	34, 61	Ferber, Rabbi Hirsh	44, 48 ⁿ
—, Reb Daniel	57, 95	Financial Difficulty	52, 61
—, Janus	52	Fineberg, D	62
Conference of Rabbis	87	—, I	62, 63
Consecration of Synagogue	55-9, 73, 94, 98 ⁿ	Firc, at Synagogue	91
Constitution of Synagogue	53, 109	Fishberg, M	60
Continuous Services	54, 57, 98	Fisher, Mr	57
Cromwell, Oliver	5	'Foreign Rabbis'	27, 64, 87
		Fox, M	51, III
		Franks, Mr	32
		French Protestant Church	76
		Frost, D	51, 60, 75-6, 88, III
D aiches, Rabbi I H	87		
Daniel Ha Cohen, Reb — <i>Vide</i> Co- hen, Reb Daniel		G adol, need for a	99
Davis, N	109	Gaster, Haham M	39
Declaration of Trust	76, III	Gedalla, Harris R	96
Decorations of Synagogue	99 ⁿ	<i>Genilath Chessed</i>	93
Deichowsky, B L	57, 71-6, 84-8, 90, 91, III	Gestetner, D	7
Deputation to Home Office	14	Ginsburg, B	51
— to Board of Shechita	42, 107	<i>Gittin</i> — <i>Vide</i> Divorces	
Diskin, Rabbi N Y	49	Goldberg, A	12, 57
Divorces	50, 63, 94	—, J	57
Dubowsky, B	51	Goldbloom, Revd. J K	26
		Golden Key	56
		Goldflam, S	51
E cclesiastical Authorities	32, 40, 68	Goldstein, H	8, 60
Ehrenfeld, Rabbi S B	51	—, M	14
Eliyahu, <i>Gaon</i> of Vilna — <i>Vide</i> Vilna, <i>Gaon</i> of		Golubowsky, S	51
Elkonowitz, Reb Moshe	94	Goodman, A D	8, 12, 51, 57, 60
Emigration to Israel	97	—, H A, J P	8
Epstein, Rabbi Y M	49	Gordon, Rabbi E	80
		—, Rabbi I Z	47

INDEX

Gordon, Y L	24	<i>Jewish Chronicle</i>	27, 31-3, 36, 47, 49,
Great Synagogue	5, 73		55-7, 62-6, 67, 76, 83-4
Green, Rabbi J	81	<i>Jewish Colonial Trust</i>	26
Grossbaum, B	57	<i>Jewish Day Schools</i>	5, 99
Grodzensky, Rabbi Ch. O	88	<i>Jewish Education</i>	6, 27, 48, 99
Guggenheim, S	11	<i>Jewish Encyclopedia</i>	22, 26
Guggenheimer, I	36	<i>Jewish Express</i>	62
Gussman, Cantor	95	<i>Jewish Intellectuals</i>	96
		<i>Jewish Working-Men's Club</i>	51
H <i>a-Emet-ve-Ha-Shalom</i>	48	<i>Jewish World</i>	34-5, 38-42
<i>Haftarah</i>	77	<i>Jewish Youth</i>	99
Hahn, D E	8, 31, 69	<i>Jews' College</i>	6
Hamburger, S	11, 31, 107	<i>Jews' Free School</i>	27
<i>Hamelitz</i>	42, 43	<i>Jews and Non-Jews</i>	72
Harris, Revd. J	62	<i>Josselson, Ch.</i>	12
Hart, M	109	<i>Jung, Rabbi Dr M</i>	81, 83, 85-6
<i>Hashulamt</i>	12	<i>Jurisdiction of Chief Rabbi</i>	13, 15, 50,
<i>Haskalah</i> Movement	27		66, 67, 70, 73, 89, 98
<i>Hatzephira</i>	42	K agan, Rabbi, I M	11, 47, 49, 88
<i>Hatzofeh</i>	50	Kahana, Rabbi	88
Helsingfors	18, 19	<i>Kamenitzer Maggid</i> — <i>Vide</i> Mac-	
Herman, S	12	coby, Revd. C Z	
Herschel, Chief Rabbi S	5	<i>Kedassia</i>	92
Hertz, Chief Rabbi Dr J H	13, 14, 36,	<i>Ketubah</i> , pointed	50
	85, 86, 88	<i>K'hal Chassidim</i>	75, 86
Herz, S	10, 12, 32, 38, 104	<i>Kidney Suet</i>	9, 30, 31-6, 47, 105
Herzl, Dr Th.	22, 26	<i>King George III</i>	55
Herzog, Chief Rabbi Dr I J	74	<i>King George V</i>	88
—, Rabbi Y L	54	<i>Klein, Rabbi Dr P</i>	10
High Commissioner for Palestine	88	<i>Kook, Rabbi A I</i>	86-8
High Festivals	60, 77, 95	<i>Kosher Butchers, Meeting of</i>	31, 32
Hillman, Rabbi S I	87	<i>Kremer, Revd. M</i>	88, 95
Hirsch, Rabbi S R	10, 36	<i>Krieger J</i>	111
Homa, Rabbi Baruch	17 ⁿ , 23-24, 71 ⁿ	<i>Krassowsky, N</i>	51
—, J	57	<i>K'tav Bet Yisrael</i>	24 ⁿ
Home for Aged Jews	94	L adies' Clothing Committee	51
Huguenot Church	54	<i>Ladies' Galleries</i>	77, 79
Hurwitz, Rabbi H	81, 87	<i>Landau, Hermann</i>	76
Hyamson, D	8	<i>Latner, S</i>	12, 57, 60
—, Dayan M	8, 62, 81	<i>Lazarus, J</i>	57
I saacs, A	57	<i>Lehrman, Rabbi Dr S M</i>	52
Israeli University	24	<i>Leibel, Rabbi of Weger</i>	18
J ewish Board of Guardians	6	<i>Lerner, Rabbi Dr M</i>	8

A FORTRESS IN ANGLO-JEWRY

Levin, C H	8, 51	Miller, Reb Chayim	94
Levitta, Rabbi Y Y L	31, 69	—, Rabbi L	52
Levy, A	57	Ministers	6, 13
—, Michael	10, 12, 57, 68, 107-9	<i>Minsker Gadol</i> — <i>Vide</i> Perelman,	
Libel Action against Chief Rabbi	61-4	Rabbi Y L	
Liberal Jews	14	Minutes of Board of Shechita	34-5,
Licensing of Shochtim	90	42, 52, 103, 106, 109	
Liebrecht, M	57	Mizrachi	23, 60, 88
Lipkin, Rabbi Israel (Salanter)	19	Mohilever, Rabbi S	29-30, 43-5, 47,
Lipman, Reb Nahum	104, 105	49	
—, Rabbi Yomtob	38	Montague, Sir Samuel — <i>Vide</i>	
Lipschitz, Isaiah	18	Swaythling, Lord	
—, S L	95	Montefiore, Sir Francis	26
Lissack, J M	90	—, Sir Moses	40
Liverpool Shechita Case	61-4	Morgenstern, Rabbi Ch. Z	41, 49
Loan from Federation of Synagogues	66, 67	Mortgage of Synagogue	75
Loewe, H	7	Moshe Elkonowitz, Reb — <i>Vide</i>	
—, J H	7	Elkonowitz, Reb Moshe	
Loewenstein, L	11, 12, 56, 57, 73, 107	N athan, J	32
London Hebrew Talmud Torah —		<i>Netziv</i> — <i>Vide</i> Berlin, Rabbi N Tz.	
<i>Vide</i> Brick Lane Talmud Torah		<i>Neuve Eglise</i>	54, 111
Lunzer, Julius	10, 41, 57, 68	<i>New York Times</i>	93
M accoby, Revd. C Z	8	Niemko, C	8, 51, 57
Machzike Hadath Leaflets	37, 38, 41	North London Beth Hamedrash	7,
— Restaurant	83	10, 70	
— Society	10, 12, 29, 33-45, 48 <i>n</i>	North London Section	12, 54, 66,
50, 103, 104, 106-9		70, 71	
Machzike Shomrei Shabbat Syna-		Nowick, I	60
gogue	8, 10, 53, 109	N.W. London Site	99
<i>Maggidim</i>	57, 95	O gus, M	31, 94
Maimon, Rabbi Y L	23	—, R	94
<i>Manchester Guardian</i>	80	Orthodox Renaissance	98
Maple & Co, Messrs	55, 60	Oster, Dr M N	52
Marriage during the 'Three Weeks'	21	Ouspetter, Reb Velvel	94
— on Purim	18	P aros, W	111
— Registrars	50	Pearlman, L	95
— Secretaries	14	—, M	95
<i>Matzo</i>	51	'People's Synagogue'	75
Meczyk, A	57	Perelman, Rabbi Y L	49
— (Metchik), I W	8, 11, 12, 43,	Perlzweig, Revd. A	56, 57
50, 51, 60, 93, 104, 107		'Petticoat Lane'	9
Miller, A	51	<i>Pinkes</i>	53, 79, 109

INDEX

Pinsker, M	12	Schlossberg, Chazan	60
Plato, R	11	Schonfeld, Rabbi Dr V	70, 81, 83, 87, 89-91
Politics in Synagogue	74	Schorr, Boruch	60
Poultry Yards	31, 33, 52, 65	Secretary	95
President, Machzike Hadath	12, 54, 71	Segal, Rabbi M Y	31
Purim	18, 78	Seibowitz, Rabbi A L	54
Queen Victoria	56	<i>Semicha</i>	18, 24-6, 28
Rabbinowitz, Rabbi Y M	87	Separatism	68
Rabinowitz, Rabbi J	62-4	Sephardim	5, 39
—, Rabbi Dr L	64	Seventicth Birthday, Dr Adler	73
<i>Radbaz</i>	24	Shachman, M	8
Raisin, Rabbi J	18	<i>Shanmas</i>	26, 77, 94
<i>Rambam</i>	24	Shapiro, Rabbi A B	89
Rapaport, M	31	Share, Z D	95
Ravinson, Rabbi	62	Shechita, Admiralty Report on—	
Reading of the Law	11, 77, 78, 95	<i>Vide</i> Admiralty Shechita Report	
Reading of the Megilla	78	— Committee	90
'Reform'	5, 21, 97	Sheftalowitch, M	57
Reines, Rabbi Y Y	18, 23, 60	Sheinbaum, M	57, 111
Reinowitz, Dayan J	15-16, 39, 105	<i>Shemini Atzeret</i>	86
<i>Ridvaz</i>	79, 80	<i>Shemira</i>	35, 36, 68
<i>Rogatchover Iluy</i>	49 ⁿ	<i>Shiurim</i> , 57, 60, 74, 83, 92, 93, 95, 96,	98, 110
Rosenbloom, J	57	<i>Shliach</i> , Beth Din	94
Rosenstein, J	111	Shoham, E	31
Rosin, Rabbi J	49	Shweitzer, P	51
Rothschild, Lord	40, 42, 44, 45, 66, 76	Silberstein's Restaurant — <i>Vide</i>	
Rovner, Zadel	60	Machzike Hadath Restaurant	
Rules for Butchers	31	Silverman, J	57
Russian Persecution	6, 7, 10	<i>Simchat Torah</i>	78
Sabbath Observance	8, 9, 14, 48, 111	Simons, A	57
Salant, M	51	—, E	57
—, Rabbi S	24, 50	—, Y	8, 12
Salanter, Rabbi Israel— <i>Vide</i> Lip-		<i>Sinai</i>	23
kin, Rabbi Israel		<i>Siphrei Torah</i>	56, 77, 78, 86, 91
Salamons, Sir David	40	Site in N.W. London— <i>Vide</i> N.W.	
Samuel, Sir Herbert	88	London Site	
—, Sir Stuart	76	Smolenskin, Peretz	24
Sanhedrin	23-26, 27-28	Solomons and Nephew	31
Saturday Book, 1943	74	Song of Dedication	57, 58-9
Schiff, Chief Rabbi Tebele	5	Sopher, Rabbi N	41
Schischa, A	37, 73	Spector, Rabbi Y E	37-8, 41, 43-7, 49, 50, 104
		Spiers, Dayan B	39, 105

A FORTRESS IN ANGLO-JEWRY

Spitalfields Great Synagogue	23, 26, 55, 60, 68, 73, 75, 81, 85, 91, 98, 111	Watnik, A	51
Spitzer, Rabbi S	41	Wein, Y M	96
Steinschneider, M	5	Werner, Rabbi A A	
Succot	78	Approves Agreement	67-9
Sunday Closing Bill	14	Chief Rabbi of Finland	18, 28, 29
Supplemental Agreement	69	Consecrates Synagogue	56-7
Swabe, Mr	32	Dayan of Tels	18
Swaythling, Lord	7, 33, 42, 62, 65-7, 69, 81, 84, 103, 106	Death and Funeral	80-2
Synod	27	Described as Mr	33
T almud <i>Shiur</i> — <i>Vide</i> Shiurim		Early Life	17, 18
— Torah, Brick Lane — <i>Vide</i>		Gives Evidence	62-4
Brick Lane Talmud Torah		Interview with <i>Jewish Chronicle</i>	27
<i>Talmidei Tishbi</i> — <i>Vide</i> Agudat		Mathematician	22
Talmidei Tishbi		<i>Mithnagged</i>	22
<i>Tehillim Zogger</i>	96	Pencil Sketch	60
Tels	17, 18	Rabbinic Authority	16, 20, 29, 53
<i>The Times</i>	91	Views on Sanhedrin	23-5, 28
Torlowsky, I P	51, 57	Zionist	22, 27
Trustees	76, 111	Werner, Mrs S G	18, 20
Tuck, Raphael	7	Wesleyan Chapel	54
<i>Tzaphnat Pane'ach</i>	49 ⁿ	West London Synagogue	5
'Ultra-orthodoxy'	15	White, L	32
'Uncultivated and uncivilised'	12, 34, 37	Women Worshippers	77, 79
Union of Orthodox Hebrew Congregations	89, 98	Wright, A	11
United Synagogue	6, 13, 14, 15, 34, 36, 46, 83, 90, 97	—, Prof S	11
Unporged Hindquarter Meat	9, 30, 35, 36	Y ankel, Bretstein, Reb — <i>Vide</i>	
V an Thal, M	32, 109	Bretstein, Reb Yankel	
Vaults of Synagogue	74	<i>Yeshiva Eitz Chayim</i>	52, 81
Velvel Ouspetter, Reb — <i>Vide</i>		Yiddish Talmud Torah	51
Ouspetter Reb Velvel		Yitzchak Elchanan Spector, Rabbi	
Verby, B	62	— <i>Vide</i> Spector, Rabbi Y E	
Vilna, <i>Gaon</i> of	22, 78	Yoffey, Rabbi J	49
Visitation Committee	6	—, Rabbi I J	87
W ar Damage	98	Yosselson, Rabbi Y M	54
Wardens' Box	93	Younger Generation	99
Watchman	36	Z ablotsky, M A	111
		Zager, Scholars of	18
		Zeitlyn, E	90
		Zimmerman, P	12
		Zinkin, Y	11, 12, 47, 48 ⁿ , 49, 50, 75, 78, 93
		Zionism	22, 23, 27, 60
		Zunz, L	5

מבצר היהדות באנגליה

תולדות "מחזיקי הדת"

מאת דוב חומה

הוספה עברית

[HEBREW APPENDIX]

כל הזכויות שמורות

תוכן הענינים

עמוד	
v	הקדמה "זכרון לדור אחרון" מאת הרב ר' צבי הירש פרבר שליט"א
xii	סמיכות של הרב ר' אברהם אבא ווערנער
xiii	מכתב מהרב ר' ישראל סלאנטער
xiii	העתקה ממכה"ע "השולמית" לונדון תר"ן
xiv	מכתב גלוי מראשי חברת "מחזיקי הדת" להרבנים גרולי הדור
xvi	טיוטא ממכתב הרב ד"ר אדלר להרב ר' יצחק אלחנן
xvi	מכתב מהרב ר' בנימין זלמן שפיצר
xviii	שו"ת מהרב ר' בנימין זלמן שפיצר
xix	שו"ת מהרב ר' נפתלי סופר
xx	מכתב גלוי מהרב ר' שמואל מוהליבר
xxiii	מכתב מהרב ר' אידל זלמן גורדון
xxiii	מכתב ראשון מה"חפץ חיים"
xxv	מכתב שני מה"חפץ חיים"
xxvi	מכתב מ"הגדול דמינסק"
xxvii	מכתב מה"ערוך השלחן"
xxviii	גלוייה מה"ערוך השלחן"
xxviii	מכתב ראשון מהמ"צ דמינסק
xxix	מכתב שני מהמ"צ דמינסק
xxx	מכתב מ"העלוי דרוגטשוב"
xxx	מכתב מהרב ר' נח יצחק דיסקין
xxxix	מכתב גלוי מהרב ר' נח יצחק דיסקין
xxxix	מכתב מהרב ר' יוסף יפה
xxxix	מכתב מהרב ר' אבא יעקב בורוכוב
xxxix	מכתב מהרב ר' שמעון רוב אנאליק
xxxv	מכתב מהרב ר' שמחה בונם עהרענפעלד
xxxv	

HEBREW APPENDIX

iv

xxxvi	התחייבות השו"ב ותקנות השחיטה אצל ק"ק "מחזיקי הדת"
xxxvi	מכתב מהרב ד"ר אדלר להרב ר' אבא ווערנער
xxxvii	טיוטות ממכתב מהרב ר' אברהם אבא ווערנער להרב ר' ברוך חומה
xlv	מכתב ברכה מהרב ר' אברהם אבא ווערנער להרב ד"ר אדלר
xlv	מכתב מדודי הרב ר' ברוך חומה
xlvi	מכתב ראשון מהרב ר' אברהם יצחק הכהן קוק
xlvi	מכתב מנשיא "מחזיקי הדת" להרב קוק
xlvii	מכתב שני מהרב קוק
xlviii	מכתב שלישי מהרב קוק
xlviii	הזהרה מהרב קוק

זכרון לדור אחרון

זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור,
שאל אביו ויגדך זקניך ויאמרו לך
(דברים ל"ב)

וְשֵׁם דרך אראנו ביגע אלקים (תהלים נ') ובמדרש ר"י אומר אלו מסלקי דרכים וסופרים ומשנים ומלמדי תינוקות, ד"א אלו בני אדם המדליקים נרות במבואות האפלות... הדברים האלה נוכל לקרא בצדק על אותם יחידי סגולה לעם סגולה שומרי תורה ויראי ה' צדיקים ואנשי מעשה בוני ומיסדי קהלת מחזיקי הדת ושומרי שבת פה לונדון, אשר הקדישו כל כחם אונם והונם, לגרש עניי הערפל אשר כסו פני כל הארץ, סקלו דרך ה' שהיתה מלאה על כל צעד אבני נגף וצורי מכשול, והאירו המבואות האפלות בנר מצוה ואור תורה, והעמידו סופרים ומשנים ומלמדי תינוקות של בית רבן, ולהרביץ תורה ודת קודש לזקנים ונערים שהיו רעבים וצמאים לדבר ה', שלא תכבה גחלת הנשארה בקרב שה פזורה, עחדינו וזכר הרושם הנפלא ברוחי וגופשי מדי בואי בפעם הראשונה בשנת עת"ר בבהמ"ד מחזיקי הדת, וכמה גדלה עליצות נפשי בראותי איך דלתותיו פתוחות כל היום לכל מבקשי ה', תל תלפיות לתורה ועבודה וגמ"ח, נקי מכל החיקויים הקופיים למנהגים זרים לרוח ישראל סבא אשר השריצו רועי רוח כסיר נפוח, והכל מתנהג בבהמ"ד הגדול והנהדר הזה עפ"י השו"ע שהוא נר לרגלנו, ובדרך הקודש אשר סללו אבותינו ורבותינו אשר מעולם, עד אשר דמיתי כי בקאונא או וילנא רגלי עומדות, וגולת הכותרת אשר על פני העדה הקדושה איש זקן והדרת שיבה, עוטה מעיל העונה ויראת ה' טהורה, וכל המדות החמודות שהתורה נקנית בהם, הרב הגאון הישיש פאר הרבנים ונזר הנבונים רבי אברהם אבא וזערנער, לפני מר"צ בטעלו בחיי האב"ד הרב הגאון האמתי ר' יוסף ריוזין בעהמ"ח שו"ת עדות ביוסף ב"ח [אח"כ רב בסלונים ושם מנר"כ] ובימי הרב הגאון הצדיק ר' יהושע העליר זצ"ל, ואח"כ רב אב"ד בהעלטינגפורס ומשם נעתר בשנת תרנ"א להפצרות הבע"ב החרדים דפה לונדון לקבל עליו משרת רב במחזה"ד, להקים דת תוה"ק על תלה לסקל הדרכים המובילים בית ה', ולהאיר המבואות האפלות באש דת קודש, לחבוש לשבורי לב הנאנחים והנאנקים על העזובה הנוראה בכל עניני היהדות, וביותר בשמירת ש"ק וחונן דתי ומסורתי לתינוקות של בית רבן, ועיני כשרות, כי רבים סגפו עצמם וינזרו מאכילת בשר בשמעם ובראותם הקלקולים המכשולים הרבים במקצוע זה:

"שגם הקצבים היותר טובים שבהם מחללים שבת ויר"ט בפרהסיא, אלה אשר הם תחת השגחת ב"ד מוכרים חלב גמור ליהודים, וגם הבשר אינו מנוקר, וגם מוכרים לבני"ב בשר שעבר ג' ימים ויותר בלי שום הדחה במים, דברים שיש עדות ברורה, וגם הם בעצמם לא יכחישו זאת, והב"ד יודעים

ושותקים על הכל, וכאשר הלכו להציע כל המכשולים והפרצות מצד השוחטים והקצבים לפני הרב הכולל, שהמה תחת השגחתו והשגחת ב"ד, לא רצה להעמיק בדרישה וחקירה, ובכ"ז נגלה מעצמו כי בשר שעבר עליו ג' ימים בלא שום הדחה הותרה ממש לכל הקצבים למכור, וראש השומרים אמר כי מעת שנשבר הדלי אין לו כלי במה להדיח הבשר, וכן נתברר שהקצבים מוכרים חלב הכליות לבני"ז זה עשרים שנה, הרב הכולל נתבייש, ואמר כי יתקן עתה המכשול הזה" (הוספה לס' האמת והשלום)

זה לשון מכה"ע "דוואיש קרוניקל" ל' גיסן תרנ"א 8-טען מאי גומר 1153 אות באות:

"בהאטעל טרי גאנס אלדגייט היתה אסיפה ממוכרי בשר כשר להתיעץ בדבר השאלה בעניני מכירת בשר אחוריים, היר' מר . . . הציע לפני הקרואים במליצה יפה וצחה כי נאספו עתה לקחת עצה מה לעשות, כי קבלו מכתב מהרב הכולל דר"א שנתן להם זמן מעת לעת להפסיק מכירת חלב הכליות, אנכי (היר'ר) אומר באמונה, אם כי בכל עת וזמן תמיד היה כל חפצנו למלא רצון הדר"א ולתת אחזן לרבריו, אבל עתה בדבר הנוגע למכירת חלב הכליות אשר כבר מורגלים הקונים בזה "עשרים שנה" היא עתה לדעתי מדברים הבלתי אפשריים, כי אין לאל ידם עתה ליתן שומן אחר תחת חלב הכליות, כי כבר הסכימו הקונים בחלב הכליות . . . מר ב' . . . הסכים לרבריו היושב ראש, ואמר עוד כי הלווא הוא שחוק לחשוב בזמן הזה כי חשובי היהודים הקונים יקנו בשר אם החלב יהיה קלוף מתוכו . . . מר ג' . . . ו' . . . פ' . . . ס' . . . ועוד כמה אמרו שאם יהיו מוכרחים לנקר החלב, או יותר טוב להם לסגור חנויותיהם, עוד הוסיף מר ג' . . . ואמר דין קשה כזה יגרום שרוב היהודים יקנו לגמרי בשר טריפה, ומר ל' . . . אמר כי מכירת בשר אחוריים לא היה מצד חפץ הקצבים, אך קול העם אשר צעקו ויחפצו בזה, ולכן אין להם כח למשול בחפץ העם, ואחד כל אלה, יצא ההסכם כי ילכו אצל הדר"א, ולהתוער אתו ולהגיד לו כי רבר בלתי אפשר הוא להפסיק מכירת חלב הכליות" (כ"ז העתקתי מהוספה לקונטרס האמת והשלום אשר אתי).

אחרי כן נדפס במכ"ע "דוואיש קרוניקל" ז' אייר תרנ"א 15-טען מאי גומר 1154 כדברים האלה (מועתק בקונטרס הנ"ל):

"כי ביום ג' נתועדו במשרד הר' הכולל דר"א ברחוב פינסבורי סקווער, מוכרי בשר כשר ובתוכם היה הדר"א והד"ר גסטר, חכם הספרדים, והדיינים ר"י ריינאוויץ ור"ד שפייערס, ומר וו. מנהל בית ועד השחיטה, הקצבים היו בערך שלושים איש, ובתוכם גם סוחרים בהמות, והיו הרבה טענות ודברים מהקצבים שאם יעמיסו עליהם עול קשה לא יחזיקו אצלם מנקדים ושומרים כלל, ועוד שאם יהיו מוכרחים לשמור כל הדיינים הנחוצים, אז יעלה מחיר הבשר יותר בארבעה פענעס על כל ליטרא בשר, ואחרי כל הטענות והדברים נגמר הדבר על צד הטוב לפניהם, כי מכירת חלב הכליות לבני"ז יסאור על עמרו כקדם". עד כאן ההעתיקה מיום ז' אייר תרנ"א;

ובשנת תרנ"ב י"ב אייר נדפס מחדש אשר הקצבים נתאספו ואמרו למה להם לשלם השומרים והמנקדים אחרי שלא יבואו בעוד מועד לנקר בשר אחוריים, וגם לא יבינו לזכך איך לנקר בשר אחוריים, וכאשר יבואו לחנותם כבר נמכר

קודם בואם כל בשר אחודיים, ולמה להם לשלם לחנם להשומרים ומנקרים הללו שאינם עושים מאומה... מכל הדברים הברודים שנתפרסמו בלא שום הכחשות אפשר להדגיש המצב הפרוע והעגום או במצב היהדות בכלל, ובמצב הכשרות בפרט, וידענו איש חשוב ויקר אשר נסע מליטא בעצת מרן הגאון הקדוש בעל חפץ חיים זצ"ל למדינת בריטניא והזהירו כמה פעמים שלא יטעום טעם בשר כל ימי שבתו כאן, ורק בתנאי זה ירשהו לנסוע, ולמדות חולשתו שמד פקודת הגה"צ, וכשש שנים לא טעם טעם בשר, והדופאים אמרו כי פה האויר מסוכן למי שאיננו אוכל בשר, ומה יעשה האיש או האשה אשר לא ירצו להתגאל נפשם בספק טריפה ונבלה וחלב ודם, והדבר הזה נע לפקדון ממש, והרבה אנשים יראים וחרדים לדבר ה' שנמנעו מלאכול בשר נחלש כחם ונפלו למשכב, ולכן לא יפלא כי הנחשלים אזרו חיל וחפץ ה' הצליח בידם ליסד חבורה מחזה"ד ושומרי שבת ולהביא את הרב הגאה"צ רבי אברהם אבא ווערנעד זצ"ל לנהלם בדרך הקודש, אשר באמת עלה בידו וביד חבריו הבע"ב הצדיקים והישרים לעורר התרדמה ולעורר יראי ה' לפעולה ולמעשה, לשמידת ש"ק ות"ת לתשב"ד ברוח תוה"ק הכתובה והמסורה, והרחבת מעשה הצדקה והחסד לכל עובר ושב עני תכה רוח, אך כאשר הרהיבו עוז בנפשם ליסד שחיטה כשרה כדת של תורה, וש"בים מומחים ויראי ה' באמת וגדולי תורה, או חרה אפם של הדר"א וחבריו, כי ראו בזה קהלה נפרדת והורדת כבודם ועלבון רבנותם והעדר סמכותם בעיני כשרות, ויקומו לערוך מלחמת תנופה בחרב שלופה, ובכח משרתייהם וסופדי עתוניהם ובכל האמצעים שהתירו להם, לחתור וחרדות נגד הרב הגאון הצדיק ד"א ווערנעד ועדתו, ויורו חציהם מקרוב ומרחוק להצר צעדיהם ולסתום צנודי הכנסותיהם, ולא נחו ולא שקטו עד שנודמן להם איש חיל עובר אורח בשביל ענינו, אשר הדר"א מצא לנכון לכבדו ולקרבו... והוא נתעה למלא משאלותיו להמליץ טובה עליו ועל רבנותו לפני רבני וגדולי חו"ל שאין ברבנותו כל נפתל ועקש, וכי הכל כדת של תורה, ואך קומץ אנשים זרים מדלת העם שמו להם איש אחד למורה, ונועזו לבדות עלילות, ולהסיג גבולו של הרב הכולל, ולגרום חז"ש וגם שנאה כבושה על בני ר"פ מצד הרב הכולל ומשפחות אצילי ישראל דאטשילד, מאנטאגין, ועוד, הקדובים למלכות אשר כל בית ישראל פותים לעודתם בצר להם, והטיל במכתביו לכל גדולי הדור פחד כאלו המחזה"ד והרב החדש (שצייר אותו כאיש פשוט שאינו במדדיגת רב, עד שהגדולים לא ידעו שיש להם עסק עם רב גדול וצדיק ובעל הודאה מובהק) מביאים במעשיהם סכנה על כלל ישראל, עד שעלה ביד המליץ יושר הג"ל להטות לב מרן הגאון רבנו יצחק אלחנן זצ"ל לצאת נגד מחזה"ד ולאסור השחיטה שלהם והכלים שלהם, ולדון אותם כמסיגי גבול, ואם עלה בידו להטות לב גאון הדור, היה נקל לו אח"כ להשיג גם חתימת מרן הנצי"ב, ורבי דוד פרידמן מקרלין, רבי ישראל איסד שפירא, רבי אלכסנדר משה לפידות, ועוד, אשר בלא דדישה וחקירה נמשכו להסכים ולאסור, כי מי הרואה את רבנו יצחק אלחנן ולא יצא

אחריו? הרב הגה"צ דמחזה"ד ואלופי עדתו כתבו לגדולי הדור לרחם עליהם ולשלוח אחד או שנים אנשים צדיקים חכמי לב ויראי ה' באמת ושנאי בצע שיבואו לכאן על חשבונם של חברי מחזה"ד, ולחקור על אתר למען יראו ויזכחו על אמינת הרבדים וכי המה בטוחים כי בפה מלא יענו ויאמרו שלא הוגד להם החצי מן המצב הפרוע, וחלילה להם לירא פן יבולע עיני כלל ישראל ח"ו, כי אצילי ישראל כמו השר דאטשילר וחבריו ישרי לב המה, ואין רצונם להכריח ח"ו ולהכניע יראי ה' להעבירם על דעתם ומוכנים להניחם לנהוג עיני הדת כרצונם, והלורד נתנאל דאטשילר כשמעו הרעש הגדול והמחלוקה הנוראה שעשה הרב הכולל ומשרתיו נגד מחזה"ד (שכרו אנשים להכריז בקולי קולות ופזרו מודעות צעקניות שהבשר מחזה"ד טריפה והכלים אסורים וגם אחד המגידים הפכפך בדעותיו גשתחד להמטיר חרפות וגידופים על מחזה"ד והרב הגה"צ שלהם) אמר הלורד דאטשילר להד"ר אדלר מדוע תעשה ככה? הלא פה ארץ חופש היא ודשות לכל אחד להתנהג עפ"י תורתו ודעותיו, וברם זכור הוא לטוב כי אלמלא הוא היו טרף לשיניהם, ורק עצה עמוקה לקחו בערמה להטיל אימות ופחדים על רבני וגדולי רוסיא כי זה שפתחו מחזה"ד שחיטה כשרה, הוא סכנה לכלל ישראל, ומעשה ש. הצליח שנפל אימה ופחד על כמה גדולי ישראל, ובהשענם על ערות יחיד של הרב העובר אורח הנ"ל בלא שום חקירה ורדישה מהצד השני לקיים מ"ש ושמוע בין אחיכם ושפטתם צדק, ואל תדין את חבירך עד שתגיע למקומו, דנו דיני נפשות, וכמה מיני צרות ויסורים ושפי"ד נגדם ע"י זה, כמסופר בהוספה לספר האמת והשלום, ותחת להחזיק טובה וברכה לחברי מחזה"ד על הטוב שעושים לגדוד פרחות הדת, עוד יצאו ללחום נגדם בשצף קצף.

וּבְרָם זכורים לטוב כמה מגדולי הדור אשר אחרי שראו דברי אלופי מחזה"ד שנרפס בהוספה לספר האמת והשלום גמס לבם בקרבם, ויצאו לחזק ידם ולבם שלא ישימו לב לאיסור זה שיצא בשגגה וחסרון ידיעה, ולא יחושו כלל, יאכלו עניים וישבעו ויוסיפו עוז ואומץ למען ה' ותורתו וזכות הרבים יגן עליהם להצילם משונאיהם ומגנדיהם, ובתוכם היה הגאון האמתי מאור הגולה, זעליג מרגשטערין, הגה"ק רבנו בעל חפץ חיים, הגאון מאוה"ג רבי יוסף ראזין מדווינסק, הגאון רבי שמעון בער משעדליץ בעהמח"ס אורח משפט על חור"מ, הגה"צ רבי נפתלי סופר תלמיד החת"ס זצ"ל בעה"מ ספר מטה נפתלי, הגאון בעל ערוך השולחן, הגאון ר' אבא יעקב הכהן בעהמ"ס חבל יעקב, הגאון האמתי ר' זלמן שפיטצער מויעץ בעהמח"ס תקן שלמה ב"ח (חתן מרן החת"ס) והגה"צ ד"ר ר' שלמה בררער מפפד"מ (חתן הגה"צ רש"ד הירש זצ"ל) ועוד גדולי ישראל אשר עמדו לימין מחזה"ד, והחזיקו להם טובה וברכה בעד מסירת נפשם להגן על רת תה"ק ולעמוד בפרץ נגד התועים ומתעים, אך לא מצאו עוז בנפשם לצאת גלוי במכ"ע למחות נגד הרב הכולל וב"ד שלו, מפני

קול עלה נירף ופחד שוא שהפיצו בחו"ל כי יצמח מזה ח"ו סכנה לכלל ישראל הזקוקים תמיד לעזרת אצילי ישראל בלונדון הקרובים למלכות... וכפי הנשמע הצטער אח"כ גם הגאון רבנו יצחק אלחנן זצ"ל, אך היה קשה לו מפני כמה טעמים לחזור מדעתו, אך למרות מכתבי גדולי וגאוני ישראל שהכשירו שחיטת מחזה"ד ואמצו את ידם בכל כחם בדברים החוצבים להבות אש נגד מנגדיהם, אך האיסור של הגאון רבנו יצחק אלחנן זצ"ל שהרפיסו והפיצו בשוקים ובדחובות, בבתי כנסיות ומכה"ע בקולי קולות, היה ככדור מפוצץ לפרוץ חומת מחזה"ד ולהרפות ידי הבונים, להצר ולהעיק להם בלא חמלה, עד שכלתה פרוטה מכיסם והרב הגה"צ והשר"ב בים נשאר בעוני ומחסור נורא, ואף שהרב הגה"צ קבל יסורי עצמו ועלבונו ועמד בנסיונות הכי נוראים ומכאיבים, אך קשה היה לו לראות בצערם של השר"בים גשותיהם וילדיהם, אשר היו באים לביתו לשפוך מרי שיחם ולבקש אוכל לנפשם, עד שהוכרח לראבון נפשו להתפשר עם הרר"א בעניני שחיטה וכשרות, ולהציל מה שאפשר להציל, תקונים חלקיים, כלומר רק בעד חברי מחזה"ד שיהיה להם רשות ליבחר ארבעה שר"בים כרצונם תחת השגחתם, אך משכורתם תהיה מקופת מכס השחיטה הכללית, וגם רשאים לקבוע עד ששה איטליזים למכירת בשר כשר דמחזה"ד, ובוה קמה הסערה לרממה, וכפי הנראה הביאו חברי מחזה"ד במחלוקה זו תועלת גם במצב הכשרות הכללי אשר מחוץ לגבולם, והורגש אח"כ שאיפה לתקן, וגם נתפרסם שגם שאר חלקי הכשרות הוטבו עצהיר"ט, ובכל זאת מצאו הרבנים הגדולים הרבה קלקולים במצב הכשרות הכללי, אספו אספות וקראו תגר וקבעו ועדים לטכס עצה, ובלא שום פניות עצמיות ח"ו עד שגם בשנת תרע"ט ה' אר"ש יכתוב הרב הגאון הגדול רא"י הכהן קוק זצ"ל (שהתגורר אז כאן והיה הרב דמחזה"ד) בפנקס ועד הרבנים (אשר תחת ידי) "כי מצא מצב הכשרות בענין שחיטה ומכירת הבשר שהקלקולים הם מרובים מאד, והמכשולים בעניני כשרות רבים הם, ואי אפשר להניח הדבר כמו שהוא וחובה קדושה להתחזק ולגדוד פרץ" ועל החתום אברהם יצחק הכהן קוק, מאיר צבי ד"ר יונג, צבי הירש פערבער, שמר"י יצחק בלאך, פנחס יעקב גערבער, מרדכי צבי שווארץ, מאיר הלוי צימרמאן, שרגא מאיר לייזעראוויץ.

הרבנים החרדים בוני היהדות עמלו בכל כחם וסבלו עמל ותלאות שונות וגם פורו משלהם הוצאות מרובות, ובמשדד הגדול והנהדר שהיה להם במזרחת של עיר, וכל עניני דת ודין הובא לפניהם (ועוד הפונקס הגדול עם הרבה תעודות חשובות אשר יעידו על רוב עמלם לש"ש להחזקת הדת בידי, בהיותי אז סגן יר"י) מנהיגי הבא"ש והרה"כ באו לידי הכרת צדקת הרבנים ודרישותיהם הצודקות, והחליטו לעשות קץ למצב המסובך בעניני כשרות, ולמלא הפעם כל משאלות הרבנים להעמיד כשרות הבשר על הגובה הראוי בלא חשש ופקפוק והכל על מקומו יבוא בשלום (זה היה בשנת תרפ"ג) ונשיא הבארד א"ש עם הרב הכולל קבעו יום ושעה להתועד עם ירדני ורעי החביב

הרה"ג המצוין מגדל עוז לתוה"ק רבי חיים אביגדור ד"ר שנפלד זצ"ל ועמו אנכי כותב הטורים האלה, לסדר עמיהם כל התקונים הנחוצים לכללות השחיטה וכשרות, אך פתאום נתבשרנו כי הועידה נדחתה ללא זמן אחר . . . נדהמנו לשמוע, אך פתרון הדבר נתגלה לנו לדאבונו הגדול, כי איזה חברים מן המהגרים החדשים אשר נכשלנו לצרפם לועד הרבנים, מצאו שעת הכושר להשתמש במאורע זה לטובתם והנאתם הפרטית ועשו מה שעשו בחשאי בלא ידיעתנו . . . וכל עמלנו עלתה בתהו ונשארנו כמטרה לחצים, ובי פגע הדבר יותר לרעה כאשר ספרתי באורך בספר זכרונותי, וגם בהרה"ג ד"ר שנפלד זצ"ל פגע מאורע זה בבריאותו והוכרחנו למשוך ידינו מזה ולהמשיך קיום ועד הרבנים במתי מעט הרבנים הנאמנים לה' ותורתו נקיי כפים, המזולזלים בנטילת ידיים . . .

הרב הגאון רבי אברהם אבא ווערנער היה אהוב וחביב לכל המפלגות, ביתו היה פתוח תמיד לכל מבקשי פניו, אם לד"ת אם לעצה וסיוע, רבות התענגתי לשמוע מאתו ד"ת וחכמה וספוריו הנעימים ומעיינים מהגרא"א ותלמידיו הגאונים, אשר בעקבותיהם הלך בלי לנסות ימין ושמאל מהש"ע, וכל מנהג או חומרא שלא נזכר בשו"ע הרחיק מעליו, והיה בעל הוראה מומחה ומובהק כאחד מגדולי ישראל, (עיין ספר חיי עולם להרה"ג ד"ר ר' מאיר לערנער, ברלין תרס"ה, תשובתו היקרה ע"ד איסור קבורת אפר הגשרפים, כדעת כל גדולי הדור בתשובותיהם שם) היה מקבל כל אדם בענוה וסבר פנים יפות, ומשך לב כל אחד לאהבה אותו ולשמוע בקולו, ורבות פעל ועשה עם חבריו ועושי רצונו הטהור לעודר את התררמה שהיתה נסוכה על אחבי' החרדים לדבר ה' ולעודדם לפעולה ומעשה, הת"ת שיסדו היתה הפרוודור ליסור ישיבת עץ חיים שזכיתי להיות אחד מבניה, וממנה נסתעפו עוד ישיבות בעיירות המדינה, ובהמ"ד מחזיקי הדת נשאר על תלו לתהלה ותפארת ברוח היהדות המסורתית, מרכו לתורה ועבודת ה' (מגיד מישרים מצאתי שם איש צדיק הרב ר' דניאל כהן, ואחריו הרה"ג ר' יצחק ראובן ארענשטיין בעהמ"ס חרתי פנינים זצ"ל) חכה לזקנה ושיבה טובה, ונפטר בשם טוב עשרה בטבת תרע"ג, והובל למנוחתו בכבוד הכי גדול ובמספר תמרורים תנצב"ה.

ברם זכור לטוב אחד מראשי הלוחמים למען כבוד ה' ותורתו איש צדיק וישר אוצר יראת ה' צדקה ומע"ט הרב ר' יעקב צינקין זצ"ל גלב"ע י"ט מג"א תרע"ה בעהמ"ס ספר חשבונות של מצוה וספר האמת והשלום, וקונטרס הוספה (שהרעיש לבב גדולי ישראל לעמוד לימין מחזה"ד) כל הספרים האלה נדפסו בעילום שמו כרצונו הטהור, הוא היה הרוח החיה בכל פעולות הגר"א ווערנער זצ"ל, אשר ציירתי דמות דיוקנו הרוחנית בהקדמתי לספרו חשבונות של מצוה, אשר סדרתי והוצאתיו לאור בשנת תר"פ, די לפני להעתיק מעט מדברי צוואתו אשר יעידו על רוב צדקתו, וזה לשונו "אתם ידעתם את כל התלאה

והטורח העצום אשר מצאתני מאז החילוני ליסד את הבית הזה מחזה"ד, אם אמרתי אספרה תקצר היריעה, אדמה כי אוכל לומר (ברבבות הבדלות) כמו שאמר מרע"ה על התורה "נפשי נתתי עליה דמי נתתי עליה" דמי נשפך עליה כמים המוגרים ארצה בחירופים וגידופים ע"י מכה"ע ועוד ועוד, וכמה שנים למדתי עם הצבור שני שעות בכל יום בין מנחה למעריב, ובלייל ש"ק ערך שלשה שעות, למדתי חומש והלכות ומוסר, הכינותי להם תה לשתות, וטאבאק להריח והעירותים משנתם למען ישמעו וילמדו, ובש"ק דרשתי כמה פעמים דרשות ולמדתי פ"א, והכל על מגן בלי שום קבלת פרס, אפילו פרוטה אחת לא נהניתי מבהכונ"ס, ולא לקחתי מיד איש מאומה, לבר מאחד ששלח לי על פורים מתנה ומשלוח מנות, ואדרבה כמה פעמים נתתי ששה ל"ש על רענט שחסר, וזה היה בימי עניי ומרודי, וקמצתי מעצמי ובשרי, וע"כ אדמה כי יש לי הצדק לצות עליה כי יש לי בה קנין עצום וחזק, ואתם מחויבים לשמור הכל למען כבוד ה' ותה"ק, ראשית לשמור כל התקנות הנוגעים לד"ת שיהיו הכל עפ"י הש"ע והפוסקים, ולהזהר שלא לדבר בקריאת התורה וחזרת הש"ץ ובקדישים וכו', ושלא למנות להתפלל חזן עם משורדים, כי אם בעל תפלה הגון בן תורה ויר"ש, ושלא לעשות שום מנהג גאון ושחץ כמו באקס לגבאים וכו', ולהשגיח על הגמ"ח אשר יסדתי שיהיה דבר של קיימא (בענין הגמ"ח עזר לו הרבה ידידו הרב הישיש ר' אברהם נתן ב"ר ישעיה הכהן אהרונסון, נפטר בש"ט י"ב ניסן תרע"ז) ולעזור (כאן פרט בשמותם אנשים הנצרכים לעזר וסיוע) למעט בדברים בטלים בין מנחה למעריב, ולקבוע מגיד מישרים לדרוש מענינא דימא וכו' (ספרו חשבונות של מצוה הוא יקר מאד וראוי להדפיסו מחדש עם ספרו האמת והשלום, שיש להם גם ערך היסטורי חשוב).

בן ראוי להזכיר עוד איש צדיק וישר ר' מיכאל הלוי (המכונה ר' מייקל ליווי זצ"ל) חתן הגה"צ רש"ר הירש זצ"ל מפפד"מ, ובנו הרב ר' ישעי' ז"ל, אשר בביתם היו מתועדים לטכס עצה ולהגביר חילים בכל דבר הנוגע לחזק הדת, וגם גיסו הרב הגה"צ ד"ר שלמה ברזיער זצ"ל מפפד"מ עזר הרבה לחזק ידיים רפות, וכל אלה הצדיקים והישרים בלבותם, שהאירו אור במושבותם, ולזרעם לדורותם, ללכת באורחותם, ראויים להציב להם יד ושם עולם לזכרון לדור אחרון, וכמ"ש (משלי י') זכר צדיק לברכה, ואמרו חז"ל (מגילה כ"ה) האי מאן דשפיר שומעניה שרי לשבוניה ומאן דשבחיה ינוחו לו ברכות על ראשו (ועיין יומא ל"ח) כי זכרון צדיקים ופעולותיהם בימי חייהם, יביאו רוב ברכה לדורותיהם אחריהם, לאחוז במעשיהם, ובלי נטות מנתיבותיהם, עד נזכה לקול מבשר הבא להשיב לב אבות על בנים, וישראל גושע בה' תשועת עולמים, כעתירת עבד לעבדי ה' וחושבי שמו הכר"ח ט"י שבט תש"ב לפ"ק פה לזנדון. וו. ע.

צבי הירש במ"ה שמעון יהודא ליב **פערבער**
רב פ"ק הנ"ל.

סמיכות של הרב ר' אברהם אבא ווערנער

היות כי נגש לפניו ח"מ האבדך המופלג השנון כ"ש מוהר"ר אברהם אבא במוהר"ר יעקב ובקש מאתנו ח"מ שאנחנו ח"מ ניתן לו רשיון להודות בקהילתו קהל ווענר מחמת אשר אין שם כעת מודה רוב ורצה לקיים במקום שאין אנשים השתרל להיות איש והנה חזותו מוכיח עליו אשר הוא מלא דבר ר' זו הלכה וצודבא מרבנן כד נבט נבט ויהי נזר הרבנות הולמותו מחמת התמדתו ונוצר תאנה יאכל פד' לזאת ניתן להאבדך הנ"ל רשיון מאתנו ח"מ יודה יודה ידין ידין אך ברבר הקשה יגיש לרבנן קשישאי עד אשר יגדל בתורה הכ"ד הבאים עה"ח אור ליום ג' עשרה בטבת תר"ץ לפ"ק פה"ק זאנר חדש. נאום צמח בא"א מוהר"ר מתת' זצללה"ה זקש. נאום אורי דוד בלא"א מ"ה יוסף זללה"ה חופ"ק זאנר ישן.

הנהגה אנחנו גשאנו ונתנו אתו ובטוחים אנחנו שיהי גבר בגוברין דיהודאין ויגדל בתורה.

צמח הנ"ל

אורי דוד הנ"ל

* * *

הרב הג' המפורסם רך בשנים ואב בחכמה חריפא ושינא צמ"ס כו' מוהר"ר אברהם אבא בהרב מוהר"ר יעקב חיימא נ"י מפה הנהו כבר מוסמך מן הרבנים גאוני זמנינו, עוד בהיותו כבן עשרים שנה נתנו עדותם עליו נאמנה כי רב חילו לאורייתא, מלא דבר ה' (זו הלכה) מהש"ס ואביזדיהו גמור וסבור הרבה בתלמוד ופוסקים רוא"ח לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, וכי ראוי הוא בכל הפרטים להיות כתר הרבנות הולמתו לדין ולהודות בכל תפוצות ישראל, לכבוד שמו יקר יתנו כל יודעיו ומכיריו ביחוד חזיתי להני גברא דבה דאסהירו עליו ה"ה הרב הגאון המנוח מוהר"ר צמח זקש זצללה"ה אבדק"ק זאנער חדש, ולהבדיל בין החיים הרב הג' המובהק כו' מוהר"ר דוד אוריה אפריון נ"י אבדק"ק זאנער ישן, והרב הג' המפורסם וכ' מוהר"ר יצחק זאב וואלף אבדק"ק האזענפאט, ומאשר הכרתיו ג"כ בטוב את האי גברא יקירי הרב הג' הנ"ל אמרתי על כגון רא אסמכינא בתמוכי רבנן להורות הוראה בישראל יורה ידין להגדיל תושיה לפני עם קדש כי זולת התורה ודעת קדושים אשר בו הנהו מאושר במדות ובהנהגות ישרות נאה דורש ומקיים, דצוי בעיני ה' ואדם אשרי לעדה אשר תחיש ותקרב בו - ואני תפילה כי יאריך ד' ימיו ושנותיו בטוב קרנו תרום למעלה מעלה ויבוא לעיר אשר תבחר בו חיים ושלוש וברכה והצלחה לרגלו רבדי המדבר למען התורה ולומדיה הבא עה"ח ביום ב' שמונה ימים לחודש אדר שנת חמשת אלפים ושש מאות ועשרים וחמש לבריאת עולם פה ק"ק טעלו יוסף במוהר"ר רייזן חופ"ק הנ"ל.

מכתב מאת הרב ר' ישראל סלאנטער

להרב ר' אברהם אבא ווערנער

ב"ח מעטעל כ"ג כסלו תר"ם.

כבוד הרב החריב כ"ת כ"מ אבציק יחי' וב"ב יהיו יתברכו לטובה.
 כאשר לקחה אוני מפי כבוד המוכ"ו יחי' כי כת"ר מתאמץ להיות לעזר בעד
 ב"א המופ' כ"ת כ"מ ליב^(א) יחי' באתי ליתן לכת"ר תודה גדולה על לשעבר
 ומצאתי עוז בנפשי לבקשו למחול להשתדל בעדו גם להבא כי המצוה רבה
 כי אל מי יפנה הנדכה הלזה לעזר אם לא אל כבוד ישרת לבב וטהרת הנפש
 לקום לעזר לשקוד בתורה ואינו מסוגל להרזיח -
 ידידו דר"ש ישראל מסלאנט מכונה ליפקין. באדערשטר' 6.

העתקה ממכ"ע "השולמית"

לונדון ר"ח אב תר"ץ, גומ' 27

... איהר ווייסט דאך אלע אז צו קהלה זאכין צאהלין מיר אווי פיל וויא אלע
 ענגלישע, אונד אין אנדירע זאכן אפשר גאהר נאך מעהר פאר זיי צום ביישפיל
 דיא באארד אף שחיטה. דוכט זיך אז מיר פארינע זיינען גרעסירע מקפידים
 אז דאס פלייש וואס מיר עסין זאל האצבע זיין גישטעמט כשר (צו עס איז
 כשר צו ניט גאט ווייס) אונד טאקי פאר אונזירע געלד צאהלט מען די שוחטים,
 די נאמנים, אונד פון דעסטוועגן אז עס בלייבט רוה זאגן די אוזייטעד
 סינאגאגן, מיט א קאואצקין יושר איסקודיווא-ווער ביסט דו? דער שוחט
 ווידער האצבע ער לעבט פון אומער פראצע, פון דעסטוועגן, זאל פרובן צו
 איינעם גיין א פארינער מיט עטוואס וויכטיגעס, קאן ער אוועק שטיין
 אונטערין טיהר פאן היינט ביז מארגן, מען וועט איהם ניט אנטווארטין, אונד
 טאמער קומט טאקי א ענגלישמאן, וואס האט שוין קיין תפילין ניט געלייגט
 צייט ער האט אבגעלייגעט די פרשה פון ברמצוה אונד מאנכעס מאל קאן
 נאך טרעפֿען, אז גאר אין קורצין וועט ער חתונה האבן מיט א שיקסע וואס
 דער רב זאל געזונד זיין וועט איהר באלד מגייר זיין, אונד א מאהל נאך ניט
 געווארט דארויף ארץ, אונד עס איז שוין פאן פאר דער חתונה דא א פאאר
 ממזרים (דא איז דא א דואב פֿיר די מוהלים אריכעט) אונד אז ער קאמט צום
 שוחט, דא לויפֿט שוין דער מיסטער שוחט אריס, מיט רעספעקט זאגענדיג
 ניט איזדאנעט אן צו טאהן די יארמילקע, לויפֿט אריס איהם מקבל פנים זיין און
 איז חוקע כף מיט ביידע הענדר, אונד שמייכלינדיג: "אלא מר. דזעק! הוי אר
 יא! הוי איז יאר פֿעמיליע! קאם אינסייד פֿליס! מיסעס! דא איז מיסטער
 דזעק! דזייגע! מר. דזעק איז הירז" הכלל עס איז שמחה וששון (דאס איז
 דער ערשטער סעיף פאן הלכות שחיטה) ...

(א) הוא הרב ר' ארי' ליב ליסקין בן הרב ר' לויפא שהי' אחי הגר"ם

מכתב גלוי מראשי "מחזיקי הדת" להרבנים גדולי הדור

מרחשון תרנ"ב.

אנחנו ראשי החברה הח"מ בשם כל החברה באנו בכתב זה המסתופף בצל השלום בתורת עדי ראייה ועדי שמיעה על כל הגבלות והשערוריות הנעשיות בעיר הבירה לונדון ובכל ערי ממלכת אנגליה, כי יאכלו בני ישראל טריפה ונבלה, כי נמצאים בהשו"בים אנשים פודקי עול, הבוזים לקהת עם, השומרים רובם ככולם מחללי שבת אוכלי טריפות ונבלה, וכבר הראינו בעדים כשרים ונאמנים כי רבות פעמים יקרה אשר קשה מלהפיל השור ארצה ויתנו לו במקל ברזל על מוחו עד כי יפול השור שדוד ארצה, ואז יהפכו ראשו על קרניו ויקרא להשוטט והוא שוחט שור נבלה, מדיחים את הבשר תומ"י אחר השחיטה במים רותחים המעורב עם החלב, השומרים לא ישג'חו ולא יודעים בעצמם איזה שור כשר להניח החותם "כשר" רק שואלים להקצב הנכרי אם שור כשר הוא. המנקדים בשר כשר המה גם הנאמנים על מלאכת הניקוד המה כמעט כולם מגולחי זקן בתער, מחללי שבת בפרהסיא לא יתפללו ולא יודעים אף לקראות עברי, ואינם מגיחים תפילין, ובעצמם הודו כי מכרו חלב הכליות זה עשרים שנה ועוד ימכרו גם להבא, ואין בכח הרב ד"ר נפתלי אדלער לתת אסור על אחד מהם, כי טרם עור כתר הרבנות על ראשו קבל עליו לבטל כחו כח הרבנות נגד דעת רצון הקהלה שלו ואך נתנו לו רשות להתנהג לפי רוחם ורצונם, וזה מקרוב הוציאו גורה חדשה שלא ירשנו לחנך את בנינו להתפלל בלשון הקודש רק בלשון אנגלית, ומה נעשה עם התפלה, עשה למען תינוקות של בית רבן, ומה יעשו כששל מאות מלמדים אשר הולכים ובוכים ברחובות קריה כי לוקח מהם טרף אנשי ביתם, וגם הלחם הצד הזה נכרת מפיהם. גם הנשמע כזאת בישראל כי איש אחד ישפוט שפוט על כל ממלכת אנגליה ועל כל המדינות החוסים בצילה, אפריקא, אוסטרליא, אזיא, קאנדא, ולא ימנה אלא מורה הוראה אחר, זקן וחלש מאוד הוא הרב ר' יעקב דיינאוויץ, הגם שיש עור אחד אך אינו בר סמכא אצל אחב"י החרדים לרבר ה', וכמעט אין לנו למי לשאל שאלה, ונתקיים בנו דברי החזו"ן, "כי יתפש איש באחיו בית אביו שמלה לכה קצין תהיה וכי" וכדרשת חז"ל, וכבר שכחו גשי ישראל תורת הבית, והמקוה אינה כדן, ואין שום השגחה בעת שהנכרים ממלאים את המקואות מים. דמינו שכבר נתקיים בנו דברי חז"ל עתידה תורה שתשתכח מישראל. ופה לונדון לפי הנהגת הרב ד"ר אדלער נקל מאוד שגם אמונתנו תשתכח מפי זרעינו. אף היושב בשמים ראה כל אלה ושלח לנו הרעיון הקדוש הזה לעשות אגודה את החרדים קרן אמונתנו, וזה כעשרה חדשים אשר באנו בבקשה לפני הרב ד"ר אדלער שיתקן תקנות הנחוצות לחזוק הדת. הלכנו אליו פעמים ושלוש ולא פעלנו מאומה, דברנו אליו דברים של טעם והוא השיב לנו דברי תפל ודחה אותנו בקש, ער כי ראינו שאין לנו דרך אחרת רק לעשות כעצת הלל הזקן שאמר: אם אין אני לי מי לי,

ובמקום שיש חלול השם אין חולקין כבוד לדב, ואף לרב המכונה בשם "דאקטער". על כן לקחנו לנו מודה הוראה את הרב הג' ר' אברהם אבא וועדנער שהיה דיין חמשה ועשרים שנה בק"ק טעלו פלך קאוונא, ושמונה שנים היה הרב הכולל בעיר העלזינגפארס בפּינלאנד, מפני שהדיין הנמצא בלונדון היה הרב ר' יעקב דיינאוויץ גם הוא איננו מהמנוים מהקהלה, אך הר"ר אדלער ישלם לו מכיסו סך שני לירא שטערלינג לשבוע, אולי יקדה לפניהם שאלת גט, חליצה, גיורת וכדומה, הנה הדיין הנ"ל יגיד להר"ר אדלער מקור הדין ומקומו, ועוד לירא שטערלינג מחויבים אנשי דר"פ לשלמו. והדיין בעצמו בעת כי הראינו לו את כל השעדוריות פסק מלאכל בשר, ותתן לנו עצות איך להנצל מהדשת הפדוסה לדגלינו, אך יפחד להגיד בגלוי בפני כל כי ידא פן יאבד את פרנסתו ח"ו, ואנחנו נשמח בצדק כי בא אלינו הרעיון הקדוש הזה ללחום מלחמת ד' צבאות למען לא ישכח אמונת ישראל מכל וכל ח"ו. ע"כ קבלנו שו"בים מופלגים ויראי ד' תמימים הולכים, ואנחנו לא למען התקומם ולעשות מחלוקות ח"ו עם שועי ונכבדי אנגליה רעתינו, כי במה נחשבה חברתינו נגד עשירי הארץ והכנסה הקטנה מהשחיטה כלא חשובה בעיניהם. גם לא נסיג ח"ו גבול שום איש לא לרב ולא לשו"ב, וכל ידאתם ופחדם הם דק פן נעזוב את דרכם דרך הרעפאדס, ונלך בדרך ד' אשר היא לשכים בעיניהם, ובמה נדע חלקנו מאנשי פדאנקפורט דמיין אשר לולא הרב הצדיק דאבינער הידש וצ"ל שהדיים קרן האמונה, וכן ר"ר הילדסהיימער בכרלין, אז כבר נשתקעו ח"ו במ"ט שערי טומאה. לזאת אנחנו דאשי החברה הז"מ באנו בשם כל החברה לשאול את פני הדרת כהה"ר ונאמר ילמדנו דבינו אם יש להר"ר אדלער הכח והתוקף לאסור לנו שחיטתנו באופן כזה, והננו מפילים תחינתנו לפניו לחוות רעתו בזה, ולהגיד בשערים מה לנו לעשות אם להתחבר לחברתם ולדרכיהם הנלוזים מני דרך אמת, ולהטביע נפשינו בטיט הין, או להציל נפשותינו מדדת שחת, כי עשינו זה כחמש מאות משפחות חתיכא דאיסורא על הבשר של הקהלה, והר"ר אדלער אסד לנו הבשר שלנו ולא נדע מה נעשה ואיך לפנות והננו מצפים לתשובתו הטהורה ע"י פאסט המוקדם בתקוה חזקה למען האמת והצדק ולכבוד שם שמים.

טיוטא ממכתבו של הרב ד"ר נפתלי אדלר

להרב ר' יצחק אלחנן ספעקטר

יום וי"ז עש"ק פ' וירא שנת ברכתיד לפ"ק.

ה' ישפות שלו' לכבוד אהובי הרב הגאון האמתי מוה"ר יצחק אלחנן גר"ו אב"ד ומ"מ דק"ק קאזנא יע"א.

הנני לא להטרחו בדברים הנני באמת רק אבוא בקצרה להודיע למעכ"ת גר"ו שקמו איזה אנשים מבני רו"פ וקורא"י את עצמם חברת מחזיקי הדת ולקחו להם לרב איש אחד ושמו אברהם אבא ווערנער מעיד טעלס והעמידו להם שחט לשחוט ופתחו חנויות למכור בשר שחוטא ובוה פרצו את הגדר אשר גדרו הגאונים משנים קדמוניות, וכבר אסרנו את השחיטה. ועתה יראה מעכ"ת בחכמתו את התקלה הגדולה אשר תצמח מזה ח"ו אם איזה מאנשי רו"פ יפרישו את עצמם מהקהלה כי ידוע למעכ"ת כמה גדלה מעשה הצדקה בינינו ואם פרשה המחלוקת אזי בני הקהלה יפנו עורף להם ולא יפעלו עוד למעניהם ולא לטובת אחב"י האומללים. ולכן בבקשה ממעכ"ת שיכתוב לי איזה שורות להסכים עמי ועם בית דיני על האיסור על השור ועל הבור ושלא יעזו שום איש במדינת ענגלאנד לשחוט בלתי בהורמנא דידי ובית דיני ה"ה אהובינו הרה"ג מרה"י יעקב ריינאוויטץ ודובער שפייערס ואם יעזו איזה אנשי בליעל לכתוב פלסטר על שחיטה דפה בבקשה שלא יאמין ולא יטה אוזן אליהם שכאשר השחיטה היתה בימי אאמ"ו הר' הגאון וצללה"ה כן היא עתה ומפקחים בעיני פקיהא על כל הנעשה ויש לנו משגיח ראש השוחטים ד' נחום ליפמאן וכל מגמתנו להדים קרן התורה והיראה.

מכתב מאת הרב ר' בנימין זלמן שפיצר

לר' יהודה לונצר

בעוה"י וויען יום ה' י"ג שבט תרנ"ב לפ"ק.

שוכ"ט לידידי חביבי התו' הנכבד ירא ה' כש"ת כ"ה יהודה לונצר נ"י. איהר זעהר געשאצטעס שרייבען דאטירט מיום א' שבוע זו איזט מיר ערסט געסטערן אבענדס צוגעקאממען, איך בעאיילע מיך איהנען דאסזעלבע צו בעאנטווארטען אונד האבע מיינע הויפט אנטווארט אויף דען איינליענענדען בריעף דער דישאלה בילדעט געשריעבען דאמיט יעדער איינזיכט געווינען קאגן דאס דער איסור ניכט ווערטה איזט פֿאן איהם צו שפרעכען. דאס ב"ד

מן גאנץ אנדערס אויסזעהען אונד דאס קהל מוז אנדערס אויסזעהען ווען דער
 איסור איין איסור זיין זאלל - צו איהרעד פאללקאממענען בערוהיגונג טהיילע
 איהנען איינע טהאטזאכע מיט דיא זיא פאללקאממען בעלעהרען אונד
 בערוהיגען ווירד - אלס איך פאר 39 יאהרען היערהער קאם פאנד איך
 דאסזעלבע פאר - היער האטטען קהל אונד דער רב הורוויטץ ז"ל איינע אבער
 נור איינע פליישבאנק דיא אונטער אויפזיכט דעס הרב הורוויטץ ז"ל געשטאנדען -
 נון אבער ווארדען קלאגען לויט דאס דיא שוחט' ניכט ווארען וויא איין
 שוחט זיין מוז אונד דא דאמאלס דיא געוועדבע פרייהייט ערשטאנדען איזט
 זא בילדעטען זיך פרייוואט כשר פליישבאנקע - הרב הורוויטץ ז"ל גאב איינען
 איסור הערויס אויף אללע פרייוואט כשר פליישבאנקע אונד אין דיעזער צייט
 קאם איך געראדע היערהער אונד איך האבע ניא פאן דעם פלייש פאן קהלים
 באנק אונטער אויפזיכט של הרב הורוויטץ ז"ל געגעססען אונד האבע מיר
 זאפארט איינע פרייוואט געאסערטע פליישבאנק געוואהלט דיא איך פיר כשר
 געהאלטען האבע פאן ווא איך דען היזבעדארף אן פלייש בעצאנען האבע -
 נון וואר דאמאהלס וויען נאך ניכט זא דעפארמירט וויא הייטע הרב הגדול
 מו"ה אלעזר הורוויטץ וואר איין פליינער יהודי נור שוואך וואר ער אונד נאך
 מיינער איבערצייגונג זיינע השגחה קיינע געניעגענדע אונד דיא שוחט' ניכט
 פראם אונד זאפארט וואר מיין ענטשלוסס געפאססט - מכ"ש דא ווא קיין
 הורוויטץ מעהר איזט בתורה וביראה אונד דאס ב"ד וויא עס מיר געשילדערט
 ווארדע רחמנא ליצלן - דאהער קיין צווייפלעל איך דיעזער זאכע דאס דער
 איסור ניכטס ווערטה איזט כחספא בעלמא אונד ח"ו פאן זאלכעס פלייש צו
 עססען ווא זאלכע משול' שאהן פארגעקאממען זאנדערן נור ביי פרייוואט
 באנקע מיט גוטע פראממע פאלינישע שוחט' אנגעשטעלט - ניכט אבער איך
 אלליין זאנדערן כל גדולי ישראל דיא דאמאהלס נאך וויען געקאממען זינד
 ווארען מיינע גאסטע אונד אינדעם זיא דיא פעהרעאלטניססע גענוי קאנטען
 האבען זיא ניכט פאם רב'ס פליישבאנק געגעססען זאנדערן נור פאן דעם פאן
 איהם געאסערטען פרייוואט פליישבאנק - דאס געניגט דאך וואהל צו איהרער
 בערוהיגונג - פאן מיינר וועניגקייט קאנן איך מעלתו ידידי נ"י ב"ה גוטעס
 מיטטהיילען עס געהט מיר ב"ה בעססער - אללערדינגס וואר דער הערבסט
 פיר מיך זעהר שוועהר יעדען הערבסט ליידע איך פורכטבאר אבער וויא
 דער ווינטער קאממט געהט'ס מיר ב"ה שאהן בעססער האפלע אים זאממער
 א"ה מיך וויעדער צו ערהאלען האפלע שבה"ג א"ה וויעדער דרשה צו
 זאגען לטובה - דאס ערשפארען זיא יעצט אנדערט האלב שטונדען צו
 צוהארען - נון מאכטע זעהר גערנע וויססען וויא עס מעלתו ידידי נ"י געהט
 אין יעדער בעציהונג איך האפלע אללעס גוטע צו הארען בעזיה"י פאם
 געזונדסהייטצושטאנדע פאן פרנסה אונד זאנסט אין ידישקייט.

וה' יברכהו בכל הברכות כעתירת ידיו ואוהבו נאמנו

הק' בנימן זלמן סגל שפיצר.

שאלה והלכה למעשה

ע"פ דין תורה הקדושה

מאת הרב שפיצר

אם בעיר אחת יש ב"ד כזה שהשוחטים שת"י אינם כשרים כהלכה, והשגחת הב"ד אינה טובה, הקצבים תחת השגחת הב"ד הנ"ל מוכרים חלב גמור ליהודים תחת שומן, גם בשר שאינו מנוקד, גם בשר שעבר ג' ימים שלימים מעת השחיטה בלי שום שריה והדחה, וגם הב"ד בעצמם שנים מהם שהמה הרוב מהב"ד אינם חרדים ומדקדקים כהלכה כי גשיהם הולכות פרועי ראש ונושאות בשבת לעיני בעליהן וכדומה, דרך הקהילה שתחת הנהגת הב"ד צועדה בפסיעות גדולות לדרך הרעפארם, הפיוטים הסירו מבתי התפילות ומנהגי רעפארם באו תחתיהם, הדרשנים שיש להם בבתי הכנסיות המה עמי הארץ וכופרים באמת וכל דרשותיהם אך על דרך רעפארם כי כן רצון ראשי הקהילה, וכן חינוך הילדים ע"פ דרכי הרעפארם, אין להקהילה בית מקוה לגמרי רק איש יחיד עשה מקוה בתורת עסק למסחור, המצות שנאפה מהקהילה הוא חמץ גמור.

אם בעיר כזה עשו איזה מאות אנשים חרדים ומדקדקים לדבר הלכה אגודה אחת, לקחו להם רב גדול בתורה באמת וחרד לדבר הלכה כהלכה, לקחו להם שוחטים כשרים וחרדים יר"א באמת, ופתחו בית שחיטה לבדנה, והב"ד הקודם הניחו איסור על הבשר ששחטו השוחטים הכשרים וחרדים להלכות שולחן ערוך בדקדוק תחת השגחת רב החדש שהוא רב באמת. אם יש ממש באיסור מב"ד הזה אשר מסכמת לרצון ראשי הקהילה לנהוג הכל על דרך רעפארם, היש להם כח לאסור איסור, או להתיר. ואיכה יעשה עתה איש הירא וחרד להלכות התורה אשר אי אפשר לו בלי אכילת בשר, איזה בשר יאכל?

בעזה"י

איסור של ב"ד כזה הוא חספא בעלמא ואין לחוש עליו כלל וכלל ואדרבה אם מכשוליו הנ"ל אמתיי' אסור לסמוך עליהם מכאן ולהלן ומצוה על כל בר ישראל הירא את ה' ורוצה לשמור דיני תוה"ק שלא לקח ח"ו ממקוליו של הקהל אשר המה תחת השגחת הב"ד הנ"ל ורק ממקוליו של יחידי סגולה אשר המה אפי' בלא השגחת ב"ד אבל יש בהם שוחטי' מומחי' ויראי ה' שם לבד הוא כשר ולראי' בעה"ח פה ע"מ וייען

הק' בנימן זלמן סגל שפיצר

יום ת' י"ג שבט תרנ"ב לפ"ק.

שׁוֹרֵת מֵאֵת הַרְבֵּי ר' נִפְתָּלִי סוֹפֵר

ב"ה

בענין בעיד א' שהקצבים הם חשודים למכוד בשר שאינו מנוקר, ולא מקפידים למכוד בשר שלא הודח בתוך ג' ימים ומהם מוכרים חלב שנאטר בתודת שומן, וגם יש חשד על השוחטים שאינם מתנהגים ביראת ר' כמו שראוי, וקהל מתנהגים עניני קהלה ולימוד בית התנוקות ועניני בית התפלה והתרמות לקהל רעפארם, והדרשנים בכמה בהכ"נ אינם בני תורה, ולא דורשים דברי מוסר ויראה והרב עם הדיינים אינם מוחים לכל הדברים ובפרט להעביר הקצבים והשוחטים שמהם יראו שיאמרו להם טול קורה מבין עיניך כי נשיהם מתנהגו לילך פרועי ראש וגם אינם נוהרים מלטלטל בשבת קודש בדה"ר, ואולי יש לדון לזכות הרבנים, הם שותקים מפני שירדעים שדבדיהם אינם גשמעים להעביר הקצבים ושאר ענינים אשר הם נגד דת משה וישראל, כי ירהבו הנער בוקן, כמו ששכיח בהרבה מקומות בעוה"ר, כי הראשים החדשים ידם על העליונה.

וכעת באו למקום ההוא לדור שם יהודים יראי ה' אשר ראו התנהגות במקומות שומדי התורה, ועמדו להציל נפשותם מלהיות נכשל מלאכול בשר פיגול, ולקחו ת"ח גדול אשר יהי' משגיח על שוחטים יראי ה', ובחדו ג"כ שוחטים חדשים צדיקים ומתנהגים בדרכי תודת ה', וכעת קם הרב דשם עם ב"ד שלו, ואמר יען שאני הרב במקום הזה יש לי כח ליתן איסור על השוחטים החדשים ההבשר שלהם. וע"כ שואלים אנשי שומרי תורה, אם יש כח להרב עם ב"ד לאסור. ע"כ ענין השאלה.

ע"ו אשיב בע"ה לברד הענין על פי שר'ת

(א) הקצבים אשר מכשילים רבים ומוכרים דברים אסורים חיוב על הרב וב"ד להעבירם מאומנתם, כי אין להם שום נאמנות, ומבואר ביר"ד סימן קי"ט.
 (ב) השוחטים שאינם מדרקקים להתנהג ביראת ה' כש"כ שהחיוב על הרב וב"ד להעבירם מאומנתם, כמו שמבואר ביר"ד סימן א', ואם אין כח ביד ב"ד להעבירם, ראוי לכל מי שיש לו יראת שמים להחמיר על עצמו ולא לאכל בשר, גם אפילו אם הרב ות"ח אוכלים בשר, כי אולי הוא פקוח נפש.
 פעם אחת באתי לעיר פראג בעש"ק והלכתי להרב רב"ד דשם הג' מוה"ר שמואל פריינד ז"ל ושאלתי אותו על עניני השוחטים ואמד לי אני אומד לאהובי שלא יאכל פה בשר, ואם יאמר למה אני אוכל בשר, אני זקן וחלוש, וכמצות פקוח נפש לי. אבל למי שאפשר להיות פדוש, דארי להחמיר.
 וכן אני דן לכף זכות הרב ות"ח, כי אולי אין בידם להעביר השוחטים והקצבים, והם צדיקים לאכול בשר כמו פקוח נפש.

אבל זה פלא בעיני, אם הרב והב"ד יתנו איסור על יחידים אשר לוקחים שוחטים ות"ח להשגיח עליהם, אדרבה הלא היה ראוי להרב וב"ד להיות עומדים בעזרתם בכל ענינים, ויקחו גם הם בשר מהשוחטים הנבחרים.
 ואם אולי יהי' הקפדה על השוחטים למה לא הלכו מיד להרב וב"ד להראות סכנתם, שהם, כמבואר ביר"ד, וגם האנשים יראי ה', היה ראוי להם לבקש מהרב

וב"ד שינסו אותם, כי זה חיוב לכל יראי ה' לכבד הרב ות"ח, ע"ז אני דן לכף זכות, כי ידעו שיהיו גרמים צער להרב וב"ד, כי אלופי קהל יהיו כועסים על הרב וב"ד על שיהיו מנסים את השוחטים, ולכן גם הקפדה של הרב וב"ד על השוחטים החדשים מדוע לא הלכו להראות סכינים, כי היו חוששים שלא יקבלו אותם לנסות, ויתבטל הדבר ח"ו מכל.

ואולי גם האיסור אשר הרב וב"ד אסרו, נקיים הם ג"כ רק שהם מוכרחים מפני רצון קהלם, ובלבם אין רצונם ליתן איסור כלל.

ואם אפילו האיסור יהי' יוצא מלב ב"ד באמת לאסור השוחטים והבשר, אני אומר הגם שמבואר ביר"ד חכם שאסר אינו ראוי לחכם אחר להתיר, אך מבואר במקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב, אפי' לדבן גמור, ומכ"ש לרב שהוא רק מנהיג העיר, וזה חילול השם גדול אם הרב וב"ד יקפידו על אנשים המחבבים לשמור תורת ה', והם דורשים מהדרשנים אשר אין להם יראת ה' בלבבם, ואין ראוי שהרב יחוש לכבודו עצמו או כבוד קהילתו, ואם לא ירחם על אנשים המבקשים לשמור נפשם מלאכול בשר אשר לפי מחשבתם הם מחייבים לפרוש מלאכול, אז אין חל עליהם האיסור כמו שמבואר ביר"ד סימן רמ"ה אם ת"ח קובע דירתו בעיר אז יש לו רשות להורות וללמוד עם תלמידים כמו ת"ח הראשון.

כ"ד הטרוד הק' נפתלי סופר.

מכתבו של הרב ר' שמואל מוהליבר

אשר כתב להרבנים הגדולים מר"פ ובקש מהם לאסור את השחיטה של מחזיקי הדת

בעוה"י כינ כסלו תתנ"ב פה ביאליסטאק.

הנה קול שועת בת עמי עולה מארץ מרחקים, אין קול ענות גבורה, ואין קול ענות חלושה, קול ענות אנכי שומע, כי קמו אנשים מקצה המחנה, אשר בדר"פ, מאחב"י אשר נדרו הלכו לבירת ענגלאנד היא לונדון, עניים מרודים ונפוחי רעב, ולולא אחינו אצילי ואורחי לונדון מכני ישראל, קדמו אותם ברחמים רבים ודאגו לאשרם ולטובתם, כבר לא ה' להם שריד ופליט, ומה עשו בני העדה . . . הזאת להשיב לנדיבי עם אלוקי אברהם כעל כל תגמוליהם? הבעירו אש זרה במחנה העברים והבערה לחלק יצאה ריבו להם במה לעצמם ובמקום האדם הגדול המוכתר בשלשה כתרים, כתר תורה, כתר כהונה וכתר שם טוב עולה על גביהם הוא ניהו הרב הג' בתורה וחכמה ויראת ד' טהורה, העומד לנס עמו ובו ישראל יתפאר כש"ת מו"ה נפתלי אדלער שליט"א רב הכולל בלונדון וכל ממלכת בריטניה והמדינות עם בית דינו הצדק, הרבנים המאורות הגדולים המפורסמים בישראל בתורה ויראת ד' טהורה הרה"ג וכר' מ. יעקב ריינאוויטץ נ"י שהי' ראב"ד ומ"ץ בק"ק ווילקאווישק אשר במדינת פולין והרב הג' ר' דוב שפייערס נ"י מפולין גדול, במקום גדולי ישראל אלה הקימו להם

איש אחד למורה ללא צדק ועל פיו מנו להם ג"כ שוחט השור . . . חובת השם . . . וגם המה בחדו בדרכיהם . . . הכל נגד רצון הרב הכולל שליט"א ובית דינו הצדק נ"י, ולמדות עיני כבודו וכבוד ראשי העדה, גדולי לונדון ואציליה, עוד הראו חוצפה יתירה, כאשר שלח הרב הכולל וב"ד הצדק שלו לאמר, כי הבשר שגשחט במקולין שלהם עפ"י המורה ללא אמת השור"ב שלהם הוא טריפה על פי דין ודת תוה"ק יצאו ביד רמה ועזות וחוצפה גדולה נגדם ועשו חילול השם גדול לעיני כל הרואים בני ברית ושאינם ב"ב ותתחללה תוה"ק ושם ישראל לעיני העמים, והנה בבוא הידיעה הודה הנ"ל והמדרגות ומחרדת את כל איש ישד אשר לב דגש בקרבו לכבוד התורה וכבוד עמו יקר בעיניו, לא יכולתי האמן בשום אופן עד כי ראיתי את מכתב זקן גאוני הדוד הרב ד' יצחק אלחנן שליט"א, המקיים את האיסור מהרב הכולל וב"ד הצדק שלו, אז נוכחתי כי אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בישראל, ולא די להם להעדה . . . הזאת שהתריוו נגד הרב הכולל ובית דינו, אבל עוד הוסיפו סרה לדבר דברי גאווה ובח נגד מאורן של ישראל הגאון האב"ד דק"ק קאונא יע"א (לפי ידיעה נאמנה שקבלתי מאיש נאמן מלונדון) אשר כל ישראל חייבים בכבודו אמדתי לא עת לחשות עוד, חם לבי בקדבי בהגיגי תבעד אש, מבליגתי עלי יגוני, אבל על שבר בת עמי השברתי קדרתי, כי הרבה יותר מכל הרעות המוצאות אותנו מיד אחרים, אנחנו עושים לעצמנו, ועתה אליכם מורי ודבותי גאני דורנו שיחי אליכם אישים אקרא, אל נא תביטו כבלע פריצי עם את הקודש ותחרישו, אל תתנו לכנסי' שאינה לשם שמים להפיק זממה בהריסות כל סדרי הקהילה הנכבדה, ושיקום אחד מקצה העם, שאינו לא מזה ולא בן מזה ויאמר למזה בן מזה, מימך מי מערה ואפרך אפר מקלה.

הנה לענין בשר הבהמה שגשחטה על ידי השור"ב נגד רצון הרב הכולל וב"ד הצדק, פשוט שהבשר טריפה, וגם הכלים, ואפילו אם הי' השוחט מובהק ומומחה, כמבואר באחרונים והוא מגמרא דחולין דף י"ח ועי' בנר"ב מה"ת סי' מ"ח, והלוא הרב הכולל וב"ד הצדק הם הממונים על השחיטה והחוב להראות להם הסכינים ע"פ דת ועפ"י תקנת הקהילה ורשיון הממשלה, וכששחט אחד נגד הסכמתם ובלתי ידיעתם, פשיטא שהטריפו את הבשר וגם הכלים כדן, וכל זה הי' אפי' אם שחט השור"ב במקדה בעלמא, מכל שכן בנידון דידן שהעדה . . . והמורה ללא אמת שלהם עם השור"ב בידו כולם פשעו ועברו על לא תתגודדו לא תעשו אגודות אגודות, כמש"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ב מה' ע"ז הלכה י"ד ח"ל: "בכלל אזהרה זו שלא יהיו שני בתי דינין בעיר אחת זה נוהג במנהג זה וזה נוהג במנהג זה, שדבר זה גודם למחלוקת גדולה בישראל שנאמר לא תתגודדו לא תעשו אגודות אגודות" וע"ש בכ"מ ולח"מ שהקשו: -איך פסק רבנו הגדול כאב"י ולא כרבא, ולדעתי נראה שהרמב"ם סובר דהא דקאמר רבא (יבמות י"ד ע"א) בשני בתי דינין בעיר אחת שפיר דמי היינו דוקא שני בתי דינין כב"ש ובית הלל, ד"ל שהיו ידועים שניהם לכל העולם שהם נחלקו בזה, ואין נפקותא בין שהם בעיר אחת בין שהם בשתי עירות, משא"כ

היכא שיש ב"ד קבוע בעיר עם מנהג קבוע ברין ויבואו אחרים ויקבעו להם ב"ד בפני עצמם באותו העיר וינהגו מנהג אחר, מודה גם רבא שהם עוברים על לא תתגודדו, דא"כ מדוע אמרו: מקום שנהגו שלא לעשות מלאכה אין עושין, ולמה לא יראו אחרים ויקבעו להם ב"ד אחר ויתירו לעשות? והא התם עוד קל יותר דלא הוי רק מנהגא כמבואר שם בדף י"ג ע"ב, אלא ע"כ דבזה הכל מודים דעובר משום לא תתגודדו, ואף אם לא ה' האיסור דלא תתגודדו, עכ"ז אסור הוא לעובר אורח או לתושב ליטול עטרה לעצמו לדרוש או להורות במקום שיש רב וב"ד צדק, כאמרם ז"ל בברכות (ס"ג ע"א): באתר דאית גבר תמן לא תיהוי גבר, פשיטא, לא נצרכא אלא בששניהם שורים, ועי"ש וברש"י, וא"כ מש"כ במקום שיש רב כולל ע"פ הסכמת כל אנשי העיר ואצלו ב"ד צדק ג"כ גדולי ישראל שאיסור גמור הוא לו להורות וליטול גדולה לעצמו, ואם כן מה נאמר ומה נדבר בהענין אשר לפנינו, אשר הקהלה הנכבדה אשר בלונדון, הם אצילי ישראל ותפארת מעוזנו, וגודל חסדה עם אחינו האומללים המתגוררים שם הוא למעלה מכל ערך ושיעור, וכמעט בכל הצדקות ומעשים טובים היותר גדולים והיותר נעלים, יש להרב הכולל פאר עמנו ד"ר אדלר נ"י החלק היותר גדול, כי גרול המעשה וכו', והוא בטוב לבבו הוא באמת לאב ולפטרון להגודדים האומללים, הזה הגמול אשר נשלם לח ע"כ איפוא מורי ורבותי, אנכי הצעיר בכם; הנני מסכים בכל תוקף ועוז תוה"ק לכל דברי הגאון נר ישראל האב"ד דק"ק קאוונא שליט"א, כאשר החזיק בידי הרב הנ"י הכולל לכל קהלת הקדש בבריטני' וכל הרבנים חברי ב"ד צדק שלו, שעל פי הדין ודת תוה"ק אסור לשום רב להורות בעיר לונדון מבילתי ידיעתו והסכמתו ואם ימצא איזה שו"ב אשר ישהוט בלי רשותו שחיטתו כנבלה וטריפה ממש, וגם הכלים שיתבשל בהם הבשר צריכים הגעלה, ואקוה כי אתם מורי ורבותי תקיימו בעצמכם מאמר חז"ל: "אשרי הדור שהגדולים נשמעים לקטנים" וכל אחד מאתכם יהי' זריז בדבר הגדול הזה לגלות דעתנו ברבים, למען יראו אחינו מחוצה למדינתנו, כי עוד לא אלמן ישראל גם במדינתנו מגדולים וטובים "מחזיקי הדת" באמת ביותר ובצדק ובתום לב.

הנני בטוח כי גם בעלי העדה . . . מאחינו בני ר"ופ אשר החזיקו במחלוקת שלא לשם שמים, רובם לא במרד ולא במעל עשו, רק שמעו לקול איזה מסייתים ומדיחיים, וכאשר יקבלו דברי גאוני דו"פ, כי לא טוב עשו, יתחרטו תיכף ויפייסו את הרב הכולל וב"ד הצדק ויתאחדו עם הקהלה הכללית בלונדון תחת השגחת הרב הכולל ובית דינו, ידעו נא אחינו אלה, כי במעשיהם הלא טובים אלה, דם הם שופכים, לא דם רב הכולל חלילה, כי באמת מדום הוא מהם ונעלה על כל שאונם והמונם, אבל את דם האומה הישראלית הם שופכים כמים, כי הלא כל העמים יאמרו, עם די אלה ומארצו יצאו, ע"כ אקוה בצדק, כי יקבלו דברינו לפייס את הרב הכולל נ"י, ואז יסיר עונם וחטאתם תכופר ושלום אמת יהיה על ישראל. באעה"ח יום הנ"ל פה ק"ק הנ"ל נאום שמואל בהרב מוהר"ל מאהלינוער.

מכתב מאת הרב ר' אידל זלמן גורדון להרב ר' אברהם אבא ווערנער

ב עזיח יום ועשק'ס וישב ש' הרב לפי' אניקשט.
כבוד הרב הגאון סיועק'ה כו' וכר' מו"ה אברהם אבא ווערנער שליטא רב
לחברה בלאנדאן שלום וכט"ס אחדשה"ט הנני להודיעכם כי לא הייתי בקאוונא
לרגלי נסיעתי כי הגבול בגד בי עד אשר נאלצתי לנסוע על גבול מעמעל
ע"כ לא יכולתי לעשות הפצו, אודות הענין ידיעוני נא אם נתחזק הענין אולי
יהי' רצוי ידיעוני ואוכל לבוא בכתובים לקאוונא לא ח"ו לחרחר ריב, אך לתוך
את השלום בתורת ידיעה ובתורת עצה נאמנה אך ידעתי כי לא יבוא הריב עד
קאוונא יהי' רצון שיהי' שלום בחילו שלוה בארמונו שלום בחבדתי שלום בממונו
ברוח' ובגש' יהי' אור תנוכה אור לתורה ולומדי' ולמחזיקי' אך בשלום דברי
המדבר שלום לעמו ואל חסיד' ואל כבודו ואל גאוויו ומתפלל עבור רבנן
ותלמידיהן ומחכה לתשובת אהבי מאז ד"ש באהבה
אידל זלמן גארדאן מאניקשט.
המכתב הזה יהי' שמור למזכרת ולא יודע לשום אדם.

מכתב ראשון מאת ה"חפץ חיים" לר' יעקב צינקן

ב"ה יום ג' פרשה ואתחנן תרגינ לפי'.
שלום ישע רב יגיע אל כבוד ידידי הרב המופלא ומופלג בתורה ר"א כש"ת מו"ה
יעקב נ"י יזרח שמו לעד.
אחדש"הט

ידידי מכתביו קבלתי ואשר לא עניתיו עד כה אל יחשוב כבודו כי צרת
אנשים יראי אלקים שומרי הדת על טהרת הקודש אינם קרובים ללבי ידע
כבודו כי מצטער אנכי מאוד מאוד בצערן של אנשים יראים ושלמים כמוהם
וגם לא חסתי על טרחתי בשביל חיווק דתינו אף לא יכולתי להושיעם מפני
שהלך הענין במחלוקת יתירה וגם במכתבי לא ראיתי שום תועלת לחברתם וגם
כעת לא אדע מה אוכל לעשות לטובתם אחרי כי מפני המחלוקת נפל הדבר
ברבזותא והרבה מגדולי מדינתנו אסרו אותם ואם כי בלי ספק שכל הגדולים
האלו חשבו כי גם בית המטבחים הישינה אשר בלונדון מתנהגת בכשרות ע"פ
השר'ע ולפיכך אסרו להתפרד מהם ולבנות במה לעצמם מפני כבודו של רב
הכולל והעדה (וכדמוכח בהדיא מדברי הרב הגאון דקאוונא שרמו להאי
דתשובה נודע ביהודא מ"ת סימן פ"ג דלא מיירי שם כלל בחשש כשרות) ולא
כן אם בית המטבחים הישנים אינם מתנהגים כשורה אין סברא כלל לספות
להם איסוד שייאכלו דוקא מבית המטבחים שאינם מחזיקים בכשרות אם כה
ואם כה עכ"פ לא אוכל לצאת נגדם אחרי כי גם כעת אינו ידוע לי ברי כי בית
המטבחים הלונדוני אינו מתנהג כשורה וכדת רק מאשר סומך אנוכי על דברת
מעלת כ"ת וחבריו שהמה מבני התברה אך זאת הוא פשוט בלי שום ספק ובלי

שום חילוק בעולם אם אמת הדבר כפי מה שמובא במכ"ע דוואיש קראניקל שנמצאו קצבים שלא ירצו לקלוף את החלב שהוא בכרת או אם אמת הדבר שאנשי בית המטבחיים מחללי שבת הם בדבר המפורסם לישדאל שהוא אסור בודאי אין שום איסור על כל אגודה שירצו להפרד ולעשות בית המטבחיים בפ"ע ואדרבא תבוא עליהם ברכת טוב שאינם מתגאלים באיסור ומתחזקים לשמור את התורה שהיא נצחית ולא תשתנה ולא תתחלף לעולם אף אחד מאזהרותיה הקטנים וכ"ש איסורים גדולים וחמורים—אכן בעיקר הדבר לדעתי עליהם להתרחק מן המחלוקת כל מה שיוכלו ולא לפגוע בכבוד הרב הכולל כי אשער שלולא יצאתם בגלוי נגד כבודו או לא עמד גם הוא נגדיכם כ"כ כי קרוב הדבר שגם רצונו שיתנהגו בכשרות אך כבוד לו הדבר לפעול על האנשים התושבים הקלים בידעת התורה שהורגלו כך תמיד—ואם חברתם לא העיזו נגד הרב הכולל גם הוא לא הפריע אתכם ממעשיכם הטוב ליסד בית המטבחיים שהוא בהכשר ע"פ גדר השלמות.—ואם כי עתה אחרי שנפל במחלוקת יתירה לא נקל הדבר לקרב הלבבות אך בהמשך הזמן תעשה זאת ורק שלא תוסיפו להתריס נגד כבודו שזאת הלא בודאי לא ימחול לכם—וכל עוד שהמחלוקת גדולה תשביתו גם עיקר מטרתכם שהיא לחזק הדת כי זה אוסר וזה מתיר והעולם האנשים התמימים לא ידעו אל מי לפנות—ובאשר כי לפי דבריכם נוגע הדבר לכמה איסורי תורה והרמת הדת בכללה שהוא ענין קדוש ונורא עליכם להשתדל אם הוא ביכולתכם לפנות רק אל נקודה הזאת שהיא השלום ותחת שעתה ילך כל יגיעכם ועמליכם על מלחמות תנופה אז תוכלו בעמליכם זה להתחזק להרבות ענינים טובים לחיזוק הדת שאין מפריע ומה טוב היה אם היה ביכולתכם לפעול שלא יגיע חזק מחברתכם לרב הכולל גם בעניני הכנסותיו ואז היה מתקרב יותר אל השלום ויסקים גם הוא לפעולתכם ברצון ד' ויתחזק ויתרחב חברתכם ופעולתכם הטוב בעז"ה הן בעניני כשרות והן בעניני חיזוק הבנים לתורה ולי"ש לשמחת כל יראי ד' שיברכו אתכם ויאשרו מעשיכם הטוב והכל על מקומו יבוא בשלום—כ"ז כתבתי כאשר אני עומד מרחוק ואיני בפנים ומפני זה יוכל היות כי לא כיונתי המטרה באיזה דברים—וד' הטוב יתן בחסדו שיתחזק תורתו בכל מקומות ישראל ובזכות זה יקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ תזכה לעבוד ד' שם באמת ותמים באין מפריע ויתקרבו הלבבות ויתייחדו הדיעות לעבדו שכם אחד—כתקות כל ישראל והצעיר שבכהונה

ישראל מאיר ב"ר ארי' זאב הכהן

בעה"מ ספר חפץ חיים ומשנה ברורה.

ואני אבקש לידידי שישבני על מכתבי הזה

ידידי מאו—את מכתבי הארוך הלוא יקרא כת"ר—ואכפיל דברי כי אני מצטער מאוד על צערו ומ"מ צריך לקוות לד' שלא יעזוב בודאי להמחזיקים לילך בדרכי תורתו—

מכתב שני מאת ה"חפץ חיים"

לר' יעקב צינקן

(בלי תאריך)

אל כבוד ידידי עוז הרב המופלא ומופלג בתור"ד כק"ש מר"ה יעקב ג"י ויזרח שמו לעד

אחדשה"ט ושלוש כל הגלויים אליו יהי ד' עמכם
קבלתי מכתב ידידי ומפני רוב טרדותי נתאחר תשובתי עד כה ואתם הסליחה-
וע"ד אשר בקשני לחות דעתי בענין החברה מחזיקי הדת הנה באמת כבר
השבתי דעתי בקיץ העבר ואין לי מה להוסיף ע"ז ורק אכפול דברי עוד הפעם
-הנה לפי הנראה ממכתב הנדפס ומהעתק המכתב עתים הכתוב שם שיש
הרבה קצבים שאין חוששין לניקור בשר אחוריים וגם הרבה שאין חוששין
לניקור חוטי חלב וכדומה איסורים חמורים ופשוטים לכל ישראל וגם יש
מהם שהם מחללי שבת בפרהסיא - וגם שיש שם תקנה שהשוחרט לא יראה סכיניו
כדי שלא יבוא לידי מחלוקת (אוי ואבוי על תקנות כאלו) וא"כ בודאי שאין
חשש איסור על הבשר של החברה מחזיקי הדת ואדרבה מצוה רבה עשו בזה
שהתחזקו להעמיד הדת על תלה ויקבלו ע"ז רוב ברכה מאת ד' והרבנים
שאסרו אותם בודאי לא על אופן זה היתה כונתם שהם לא ידעו מזה כלל
וחשבו שהכל מתנהג בהכשר ע"פ דתה"ק וע"כ גורו כדי שלא ירבו מחלוקת
בישראל אכן לפי הנדפס במכתבכם הני"ל אפילו אם יעברו על איסורים קלים
מהני"ל בודאי אין בכח שום איש בעולם להטיל גודא ואיסור על הבשר של
החברה מחזיקי הדת (ואדרבה כל איש החרד לדבר ד' עליו לאשר כחכם
בעד מפעלכם הטוב לחיזוק הדת הן בעניני כשרות הבשר והן בענין שמירת
שבת ובענין חינוך הנוצרים וכיו"ב אשר בעו"ה הדור הזה בא התרשלות
בהרבה דברים משרשי הדת וצריך חיזוק גדול ואשרי המתחזק לזכות הרבים)
אכן כל זה אני כותב אם אמנם חקר הדברים (שנדפס בהמכתב) בעצמו ולא
מאומד ומשמועה - ומאוד מאוד אבקש לידידי ולכל בני חברתכם להחזיק
במדת השלום בכל מה שיהיה בכחכם ולשמור שלא לפגוע בכבוד הרב (כי
קרוב הדבר מאוד - שהתרשלות העיר בעניני הכשרות הוא נגד רצונו ג"כ)
ואם היה ביכולתכם לתווך השלום שיתקרב לבבו ג"כ אל חברתכם מה טוב
ויפה היה הדבר הזה כי הלוא הוא ממתנה על כל ארץ בריטיניא והיה טובה
מזה לכל הקהלות דברי הצעיר שבכהונה המברך אתכם
בחיים ושלום ויתן ד' הצלחה בכל מעשה ידיכם וחזקו לרומם את כבוד
ד' ותורתו כחפצכם וכחפץ ידידכם ישראל מאיר הכהן
וע"ד אשר כתב ידידי שרצון החברה הק' לעשות בית עלמין לעצמם לדעתי
אין דבר זה נכון כלל שדבר כזה יוכל לגרום משטמה רבה בין איש לרעהו
ואף בין האצילים יקלקולו הרבה והרבה יותר מתקונו ובזמן שאנו בגולה אין
בכחינו להעמיד כל ענינים פרטיים על תילם כמו בזמן הבית והלואי שיהיה
בכחינו לחזק לכל הפחות את שרשי הדת ומדבר כזה יוכל להולד

בהמשך הזמן קנאה רבה והריסה גדולה בעקרי הדת וע"כ החכם עיניו בראשו – וע"ד אשר כתב לי ידידי את מצבו בענין פרנסתו כי עדיין לא רוח ידו אל יפול לבו ע"ז ויבטח בד' שבודאי לא יעזבו – וכמאמר הכתוב לא ראיתי צדיק נעזב וגו' – ויהיה נפשו שמח וטוב לב על עושי שמירת שבת וחיינוך הנערים לתורה ר"ש וכל הדברים הטובים שנעשו על ידו – ואשרי חלקו – וידוע מה שאחז"ל שאין כל אדם זוכה לשתי שולחנות בשלימות – וע"ד אשר בקשני אודות חיבורי לע"ע הוא עדיין בדפוס וכשיגמר אי"ה אשלח לו – ידידי אבקשו שיכתוב לי אם נשקע המחלוקת או לא ח"ו – ומה שביקש לי ידידי עוד במכתבו ידע שאין בכחי –

מכתב מאת "הגדול ממינסק"

הרב ר' ירוחם יהודא ליב פערלמאן

בעור ה"ת יום א' כ"ט אלול תרנ"ג מינסק יצ"ו.

תכלה שנה וקללותי ותחל שנה וברכותי שנת גאולה וישועה, שנת הרמת קרן התורה לכבוד החבורה מחזיקי הדת בק' לונדון יצ"ו אחרי דרישת שלומם הטוב הנה כבר השגתי כמה מכתבים מאת החברה שלהם ולא רציתי לענות כי לא רציתי להכניס עצמי במה שהוא חוץ מגבולי ואיננו ידוע לי על נכון. כן קבלתי מכתב ג"כ מהגאון האבד"ק ביאליסטוק שבקש מאתי להצטרף עמהם לאסור איסור על הבשר שלהם וכמו שאסר הגאון דקאוונא. וג"כ לא עניתי אך כהיום אחר התפלה נגש אלי איש אשר בא מק"ק לונדון והושיט לי את המחברת האמת והשלום שהדפיסו וגם המכתב הוספה להחבורת הג"ל. והחבורת הג"ל עדין לא קראתי רק המכתב הוספה קראתי ונבהלתי כי בשר ששהה ג' ימים בלא מליחה וגם בשר אחוריים בלי ניקור היתר גמור הוא להם, והקצבים אף הכשרים שבהם הם מחללי שבת בפרהסי' ואחשוב אחרי שהדפיסו הדברים האלה בפומבי בוודאי האמת אתם כי מילתא דעבידא לאיגלווי לא משקרי אינשי בפרהסי' וגם כתבו שיש שם תקנה שהשוחט לא יראה סכיניו כדי שלא יבוא לידי מחלוקת, או לנו שכך עלתה בימינו לעשות תקנות כאלו. ע"כ לא אוכל להתאפק עוד ואען ואומר אם האמת אתם אזי תבוא עליהם ברכה במה שעשו חבורה לעצמם בשוחטים שנים ובקצבים יראים ומהראוי לכל אשר מי שנעז בלבו יראת ד' לקנות מאתם בשר, ושום מורא לא יעלה על ראשם מהאיסורים של הרבנים שדנו שלא בפניהם מחסרון ידיעה, כי אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ד', וכל מקום שיש חשש איסור אין חולקין כבוד לרב – ויאכלו ענוים וישבעו ממקום שהוא בכשרות יותר אף שהוא נגד רצון הרב, ואין שום ממש בהאיסורים של הרבנים ברוסלאנד כי אדעתא דהכי לא אסרו וגם אין בכחם ויכולתם לאסור ויהי לבכם נכון ובטוח כי שכר הרבה יטלו מבעל הגמולות בעבור שמהדרין לאכול בשר כשר וצדקתם של החבורה מחזיקי הדת אשר הם ממזכי הרבים יוהירו. אמנם כ"ז אני אומר בתנאי כפול אם האמת אתם. ויקבלו ברכת השנים כוח"ט כנפשמם ונפש הבעה"ח לגדול המצוה לחיזוק הדת ירוחם יהודא ליב החופ"ק.

מכתב מאת ה"ערוך השלחן"

הרב ד' יחיאל מיכל הלוי עפשטיין רב ואב"ד דק"ק נאוואהראדאק

בע"ה לפ' לא תגורו מפני איש תרג"ג לפ"ק.

להתבונה הקדושה מחזיקי דת מורשה ומסיני לנו ארוסה גודרי גדר ועומדי
בפרץ שכרם מאת ד' בזה ובבא.

מכתב קדשם הנדפס הגיעני ונתתעתי לאחורי ודמוע תדמע עיני על חילול ד'
ותורתו הקדושה ואקוד ואשתחה לפני מעלתם הרמה ולא ידעתי מי זה אמר
שהבשר שלהם טריפה חס ושלום וגופא דעובדא הכי הוה שבראשית הרעש לא
השבתני מאום כי לבי אמר לי מי יודע עם מי הצדק וגם שיערתי וכו' עד שבא
אלי מכתב מאחד הדבנים המפורסמים שכתב אלי בקול רעש גדול למה זה
מחשים והדבר נוגע לאלפים ורבבות מאחב"י והוא יודע שאין העניין נוגע
חלילה להכשר הבשר רק לנצחון ועוד דברים רבים ואז בלא חמדה הוכרחתי
לכתוב להרה"ג א מכתב קצר ותורף הדברים שאין אנתנו מסכימים לדברי
המערערים ובטח אין העניין נוגע ח"ו לכשרות ומסתמא על יתרון הכשר הבשר
יביט בשבעה עינים – וגם על זה שכתבתי התרעמו עלי רבים למה לי להזכיר דבר
כזה כי זה הוא פחיתות הכבוד לפניו אך בזה לא הי' להם שומע מצדי כי אמרתי
אין משוא פנים ברבר ואם חלילה הדבר נוגע אף מעט מן המעט להכשר
חלילה לי לדפות ירי המחזיקים בדתוה"ק ועל כן הנני מוכרח להזכיר זה ועל
ההיפך לא קבלתי שום ידיעה ומה הי' לנו לעשות לא ניתנה תורה למלאכי השרת
ולא נביאים אנתנו – אמנם האמת זה לא כביר הקולות חדלו ולא ידעתי הסיבה
עד שבא לפה מופלג אחד שהי' בעיר ל' וסיפר לי את כל או נצטערתי מאד
על מכתבי הגם ששמרתי לשוני כאשר הודעתים מקודם.

האמנם עתה עתה כרוזא קרי בחיל חלילה וחלילה להעלות על הדעת לאסור
השחיטה שלכם והבשר שלכם הוא קדוש לנו ולכל בני ייברך ד' אתכם ויתן
לכם כח לחזק דתוה"ק ולפי השמועה גם הר"א רפו ידיו ולא יתרעם עליכם
ובמטותא מיניכו רבנן קדישי להיות מרודפי שלום ובדבר אשר אינו
נוגע לדת קדשינו לתת לו הכבוד הראוי ואולי זכותכם ומעשיכם הטהורים
יגינו גם על כל השחיתות ומכירות בשר שבמחנם ל' ובכל המדינה שיתקנו על
יתרון הכשר וכולי האי ואולי ועכ"פ גדול השלום ונוכה לשלום אמת ולביאת
הגואל במהרה בימינו אמן.

כה דברי הצעיר לבית לוי המבקש מטו מכם ומתנפל לפני שומרי הדת
הקדושה והטהורה וחותם בברכה משולשת ובימי המצרים יזרח אור לישרים
כנפשכם הטהורות ונפש עבד נכנע לעבדי ד' יחיאל מיכל הלוי עפשטיין
החופ"ק בעה"מ ספרי ערוך השלחן על ח"מ ויר"ד וס' אור לישרים על
ספר הישר לרבינו הגדול ר"ת זצ"ל.

גלויה מאת ה"ערוך השלחן"

ב"ח ד' מנחם תרנ"ג לפ"ק נאוותרק.

כבוד החבורה הקדושה ועל צבאם הרב הגאון יצ"ו והרה"ג ר' ולמן טובי' והרב ד' יעקב וכל יראי אלקים חכות התוה"ק יעמוד לפנייהם להאיר להם את הדרך ילכו בה וחסדי ד' יסובבם לעד לעולם אמן.

ג"ק הראשון והשני והחבורות הגיעני ואשר ידרשו שאכתוב להג' לא ירעתי אם זה הדרך נכון לפנייהם הלא יאמרו כי הם צריכים לרעתי להתעוררות שלי וכן לא יעשה אך לגיסי יח' הגה"ג מוואלאזין הייתי כותב אך בעונותי הוא חולה גדול ר' ירחם - האדרעס שלו על שמו לווארשא רחוב מודאנאווסקי נומער 29. הגר"א מוקף מסביב וכי' ולדעתי הי' כדאי על רבר גדול וקדוש כזה שיסע אחד מכם למדינתנו עם מכתב כולל והוא יעמוד על כל אחד מהרבנים לכתוב ודרך אחרת אין לפנייהם אחרי דאותם כי בעון הרוד יכבשו פניהם, ואם אבא במכתבי להוכיחם עוד יעלה עשנם כמובן. ואתם חזקו בר' והוא ית' עמכם ואר"ש לכתר"ה ולכל יראי ד' המחזיקים בעץ החיים והנני מברך אתכם וחותרם בברכה יחיאל מיכל הלוי עפשטיין החופ"ק.

מכתב ראשון מאת המ"צ דמינסק.

הרב ר' חיים זעליג מארגין שטערין

בעותי יום ה' ז' מניא תרנ"ג לפ"ק מינסק יע"א.

החוה"ש להרבני התודני המופלג חכם ושלם מוהר"ר יעקב צינקן ושלום חבורתא קדישתא אשר בלגורן רבתא שלומם ישנא.

הנה על מכתבו מן 19 תמוז עם ההוספה לחוברת שהדפיסו השבתי תומ"י בהגיע לירי 22 תמוז ובקשתי ששיבו תשובה ועתה תרעו ששלחתי מכתב להרר"א ולא תחושו שכתבתי רבר שאינו צריך לידע ח"ו רק לעשות שלום ולהשקיט הדיב וכ' כבוד לאיש שבת מדיב ואקוה לר' כי אפעול כי מן הדברים שכ' אף אם לבו כלב הארי המס ימס. ויאמר להמגיד המטיף הרף ידך מח' מחה"ד ואם ח"ו לא ירף ידו מזה וידרוש וידבר סדה עליכם תשלחו להגיד לו שעושה מעשה פאניטאווסקי אשר מכר הפולנים לרבות לו בצע ואתים ולבי אומר לי שהוא ת. . . . . ותוכלו לומר לו שאם יגיד עוד בענין זה יתקע יתד שלא להיות עוד במינסק כי דורש טובתו אנכי והי' מוחזק לי ל"ש ואם יהי' פה אכתו על הלחי ושניו אשבור ואמרוט שער ראשו חקנו ואם יתחזק נגדי אתגלגל עמו על הארץ כי כן ראוי ונכון בל"ג כי מצוה גדולה היא והבן כי זה טעם על כוז אף אם הי' אחי ידידי בעבור שהוא מחזיק במחלוקת ומי ביקש זאת מידו להתערב בענין שר"ב ואר"ה אשר רחוק מזה וגם אם הי' למרן גדול וכי ראה שהח' מחה"ד עושין שלא כדין ואני אני מבין כי רק הוא הוא העושה המחלוקת ומחרחר ריב ומצה בעד בצע ויוחנן כה"ג שימש פ' שנה בכה"ג כר' ובודאי כי גם הגאון מהר"א לא יאמר עוד דבר, ואיני מבין מה לכם לרבני

רוסלאנד, ולא תאמינו במכתבי העתים כי יותר קרוב שהם ישקרו או ישנו דבר מה כפי רצונם וכתבתי שרצו למסור הישיבה דק"ק מיר עבור כי הגאב"ד דקהילתם החזיק בידי מחזיקי הדת וזה ברור כי הר"מ ה" באימה ובפחד שהתנצל הגאון זצ"ל ורפו ידם כן שמעתי מפיו, אחי אתם חזקו ואמצו וה' יהי בעזריכם ושלום מאת הדר"ש חיים זעליג מארגין שטערין מ"ץ ור"מ במינסק.

מכתב שני מאת המ"צ דמינסק

הרב ר' חיים זעליג מארגין שטערין

בעזרי אור ליום ה' ד' ט"א תרנ"ג לפ"ק ק"ק מינסק יע"א.

החזו"ש אל כבוד התורני הרבני המופלג בתו"א מוהר"ר יעקב צינקין נרו יאיר ע"ש כב"ב שיחיו חיים נעימים ושאל בשלמא דרב שלכם מטעלו במעמד כל החבורא קדישתא ה' ית"ש ישגא שלומם וטובם.

איגרתם קבלתי בעוד יום וקראתי אותו בקהל רב במקום אשר מגיד אני שר"ע אר"ח בין מנחה למערב כי אגרת המוסר הוא ולא יכולתי להשיבכם עד שקראתי את כולו וברצות ד' יתוסף לכם כל מי שנגע יראת ה' בלבבו כמו שנתוספו מכל ישראל לשבט יהודה בעד שהעמיד ירבעם עגלי הזהב כדכתיב בדה"י ורק אתם תתחוקו להקים עול תורה ולהאדירה כמבואר באיגרתכם הנדפסים בלשון הקודש ובלשון אשכנז והראתי המכתב בלשון הקודש לגביר אחד מופלג בתורה מפה אשר מתחילה ה' מחזיק כי הצדק עם הדר"א וכת דילי' וקרא אותו מתחילה ועד סוף ואמר כן כי גראה האמת עם החברה מחזיקי הדת וחדאי נפשאי כי קיימתם מה שכתבתי באגרת נידון החברות של הלימודים טרם כתבי אליכם קיימתם מעצמכם יהי' ד' אליכם עמכם ויוציא מחשבתכם הטוב אל הפועל וימלא משאלות לבבכם לטובה ואין שטן ופגע רע באהליכם והמגיד מקאמיניץ ידוע אצלינו למחרת ריב ומדון ולשפוך בוז על רבנים הלא כתבתי לכם שאומרים עליו שהוא מחברה צער בעלי חיים וגם את הגאון הגדול מו"ר י"ט ליפמן זצ"ל ביזה בק"ק מיר בדרשותיו ושפתיו אתו מי אדון לו ורק הר' הגאון דסטופץ צעק עליו בקול רם אפיקורס לא אניח לדרוש בביהמ"ד ולא דרש והגה בקשתי להדר"א שיצוה לו שלא לדרוש נידון החברה שלכם שהוא מגבב פסוקים ומעקמם ומעייל פילי בקופא דמחטא ומגרה ריב ומצה ולא ידעתי אם ישמע לי כי אינו משיב לי דבר ולא ידעתי למה לא יגערו בו ותסיתו בו בנ"א . . . ואם בכל זאת לא תועילו תשיבו עליו על המגיד בד"צ עם כלי הדיינים שופר ונרות לכבות חרוק שמתא כו' ויסכר פיולדבר אודותיכם. והרה"ג צבי ליב נ"י ברלין כתבתי כי הרבה דיברתי עמו והגראה מדבריו ה" כי חוזר בו ועתה הוא חולה גדול בוודשה והגאון מהר"א כתבתי לו המכתב הראשון ששלחתי לכם עם מכתב המכ"ע . . . ואם הייתי בקאוונא אקוה כי ישמע לי כי ייריים אנחנו ואולי ישיב גם במכתב או בעל פה בודאי אלולא זאת אי אפשר. ועל הרב דלאדו לא תחושו . . . כי איש טוב ור"ש אבל אין לפחד.

ושלום חיים זעליג מארגין שטערין.

מכתב מאת "העלוי דרוגטשוב"

הרב ר' יוסף ראזין

לאופי ולנכבדי החברה הקדושה מחויקי הדת בעיר לאנדאן יברכם ד'. קבלתי מכתבם הנדפס ועמדתי מדעיד מי זה אשר יפריץ חומה אשר יסדו בעלי חכמה לבל יתגאלו באיסורים חמודים כאילו ולפי הנראה היא רק דעת הדב המפורסם הישיש דקאוונא אשר הרבנים דפה נמשכים אחריו כמקל של סומא אך ת"ל יש תורה בישראל לכן אחי אל תחשוו ישלחו לי דבריו ואפיצם כקש כי כל דבריו הם רק משוחים מהנוצה של אבדת הנשר דמחנם המחפה על הרב הנ"ל בכסף והתחזקו ובחרו שר"בים כדתה"ק כ"ד כאש בווערת לכבוד דתה"ק אשר כעת היא שק חוגרת

יוסף ראזין רב דפה.

דעאנבארן אור ליום ד' ו' מנחם אב תרנ"ג.

מכתב מהרב ר' נח יצחק דיסקין מלאמזא

יום ב' ד' מניא, ורכר אמח לפ"ק לאמזא.

בין המצרים קרן לעמו ירים, בכבוד תרום קרן מעלת כבודם הרמה האלופים ונגידים איש ככבודו וגדלו יהי נעם . . . עליהם. אחרי דרישת שלום כבודם הרם אביעה להם תודתי להם ולכל אשר להם בכבוד אותי לחוות דעתי גם אנכי הצעיר באלפי ישראל, בענין נכבד המתהלך במדינת בריטאניא, בקרית לונדון, כבודם ישנא מעלה מעלה, עד לציון ברינה נעלה. אדוני! בנוף הדבר, למרות רוחי לא אוכל דבר מאומה הן אם יצעקו כבודם בתלונתם על אלה אשר הוציאו משפט בטרם שמעו שניהם יחד מדברים, איככה אעשה כן גם אני לתת צדק לפעלים ולהצדיק הראשון בריבו, ואני טרם שמעתי צדקת הצד השני? – עוד לא זאת כ"א השאלה הגדולה בדבר זה, מה ימריצם חוות דעתי? הן העיקר שהכל תלוי בו הוא אם יפיקו רצון מאת האשלי ברברי, רבני וגאוני מדינתנו להשיב את דבריהם הראשונים, ולהטות את לבבם עתה לצדם, ואם כה יעלה בידם מה אני כי אבוא אחריהם? – אמנם אם יעמדו הגדולים גם עתה על דעתם הראשונה דבר אמת הוא כי אף אם כה ארצה (שלא כשורה) לענות בהם צדקתם, היכול אוכל דבר נגד גדולים חקרי לב, ובכן הסליחה עם כבודם, אם הפעם לא אוכל עשות את אשר לא יעשה. ומי ששכן שלום הוא ישכין שלום ביניכם והיתה מחנם קדוש כאות נפשם ונפשם מכבדם מבקש סליחתם, הצעיר העלוב –

נח יצחק במוהר"ר בנימין וצל"ה דיסקין ראב"ד דפ"ק

מכתב גלוי מהרב ר' נח יצחק דיסקין מלאמזא

צור העולמים ישפיע ממדומים אלפי שלומים, לכבוד
האלופים ונגידים מורמים ונכבדים, למעשה צדקה
יחד מצומדים, איש ככבודו וגדלו, יהי נעם ד' עליהם.

יום ד' יג' אב
דובר אמת כלבבו
לפ"ק לאמזא.

אחד"ש כמשפט לפי כבודם.

אדוני! בהמשך על מכתבי מחדש העבר - הנה בראשונה היתה תשובתי בתור
תשובה עפ"י ההלכה, ואמנם בדברי עם כ' ידידי הרב הגדול מו"ה יואל ליב
הערצאן נ"י מפה ולשמע אזני הצעת ענינם מפי ר"ל הנ"ל. הנני מוצא החוב
לשכמותי בימי אלה להשיבם גם בתור יועץ ולא למותר תהי' להגיד דעתי
בדבר שאלתם (איהם איהרע פראגע), ואמת יהגה חכי, כי כפי ההשקפה
הכללית, לא קטנה היא המבוכה, בהיות קול דברי מספר דבני מדינתנו
משנה העברה לא פעלו בדבריהם מאומה, לא נראה ולא נשמע
תעלה להם, אף עוד הוסיפו המדורה, מזה נראה בעליל חומר הענין להיות
שאלתם שאלה דתית עומדת ברומה ש"ע היהדות, גם כולו אומר כבוד
העוסקים, כי נכבדים הם ויודעים להוקיר מפעלה ומענים בה ברוח עזה
ונמרצה, כי ע"כ כל צדי גלעד לא העלו אדוכה, וימים רבים לא יכלו לכלוא
הרוח, ונהפוך הוא, כי דבר יום ביומו הולך וסוער גבוה מעל גבוה, - ואני
בהיותי מצד אחד בלתי נדרש ללא שאלתי, הנני ממולדת בית אבות - אבותי
ממחה פפ' דמין היודע רוח בני אשכנז, אראה אור בהיר בשחקים כאש מתלקחת
בתעצמותיהם, אף מעט משוא פנים לפני. הנה לפי דעתי כמעט אין עוד
תקוה לדחות הענין באמת הבנין, ובקול דברים, בפטומי מילי אמורים, לא
ינסרו הענין לנסרים - ואולם לפי דעתי לא יטו חכמי הדור שכס אחד לבוא
לכלל דעה אחת לבחור מתווכים מנוסים (פראקטעצירטע) מכל נגיעה ונטי'
מנוקים, לשלחם אל מקום המבוכה, אולי ימצאו שמה דרך השלום, ואופן
הנכון לשני הצדדים, וזכות הרבים ועבודת הקודש מסיעתם, לגבר חילים,
בשלום ובמישור לישר ההדורים ובשמות יקראו חכמי הדור אנשים חכמים ונבונים,
יודעי דת ודין, ולהלוך נגד החיים ביחוד היודעים לתכן דוח בני חו"ל, ותחזינה
עניניו בטובת שני הצדדים ושמחת לבב השמחים על כל מפעל צדק - ואם
כה איפוא הנה העצה היעוצה היא, לפי דעתי כי אלה הדברים, יוציאו כבודם
כדוא במחנה העברים, וקול קורא לחכמי הדור בתפלה קצרה, והיתה זאת
להם לתהלה ולתפארה - ואני בתומי בן עמי ולאומי בלי שום נטי' צדדית
הנני מרשה בזה לכבודם לפתוח (פערעפענטליכען) דברי אלה קבל-עם
מדינתם, ככתבם ולשונם, כולי האי ואולי יגולגל איזו זכות על ידי וחיתה נפשי
בגלל ענין הרם ונשא - אני העלוב, אהב עמו ואחיו, עבד נרצע לעבודת
קודש אהבת שלום בפש"מ ובפמליא של מטה, כותב וחותר לכבוד מערכת
הענין, מתפלל בעד שלומי אמוני ישראל,

נח יצחק בהגאון האמיתי מהר"ר בנימין זצלה"ה דיסקין, ראב"ד פ"ק.

מכתב מאת הרב ר' יוסף יפה

למנהלי החברה "מחזיקי הדת"

בעיה נארוד יום ג' י"ט מנחם אב תרנ"ג לפ"ק. פלך קאוונא מחוז טעלו רוסלאנד

אל כבוד אלופי מנהלי החברה "מחזיקי הדת" אשר בלונדון, ולכל החבירים מרחוק אקרא לשוכ"ט, יפרוש ד' את סוכת שלומו עליכם וישם לכם שלום מבית ומבחוץ!

נחרדתי ואשמע מקול הקורא אשר קראתם באוני הרבנים במדינתינו, והנני נדהם ונפעם הפעם, עם כי הדבר לא חדש אצלי, הלא כבר שמענו וראינו בשנה העברה במכ"ע "המליץ" דברי הגאון זקן דורינו אדמ"ר רי"א ספעקטאר מקאוונא נ"י ועוד מאיזה רבנים אשר קפצו בראש, ונלוו עמו בתוקף אסור להטריף הבשר אשר נשחט בלונדון ע"י השגחת השו"בים והמר"צ של בעלי "מחזיקי הדת" שלא בהסכמת הרה"ג ר' נפתלי אדלער הרב הכולל בלונדון, גם במכתב עתי הצפירה נדפס מאמר בשם "עדות ביעקב" מן הרב הגאון ר"ש מאהלייווער מביאליסטאק, גם הוא יצא בגזירת אסור טריפה על הבשר הנ"ל, ראיתי והחרשתי, וארגן באהלי, ולא יצאתי החוצה, יען מי ירהיב לבוא אחר הגאונים, ובפרט לזקן דורינו הגאבד"ק קאוונא, אשר מימו אנחנו שותים, וע"ז נאמר "לא תענה על רב" ובפרט במקום רחוק כלונדון, ומה גם לאיש כמוני צעיר בימים ובדעת ומושבני בעיר קטנה, לא לי להתערב בענין הזה, אם כי לפי דעתי גם לפי דעת עוד רבנים אשר דברנו בינינו ה' הדבר תמוה מאוד, איזה דרך עבר לפני הרבנים הגאונים לאסור ולהטריף הבשר בלי דרישה וחקירה, ובלי שמוע טענת שני הצדדים בפניהם זה בפני זה בדין תורה גמורה בכל פרטיה, ואיך דנו שלא בפניהם חברה שלימה, אשר שמה תעיד עליה כי המה "מחזיקי הדת"; לו יהא אשר אפשר פגעו בכבוד הרב הג' ר"נ אדלער, ולו יהא כי חברתם נוסדה מתחלתה שלא כהלכת הכבוד הנוגע להרה"ג ר"נ אדלער, אבל בכל זאת לאסור ולהטריף הבשר רק מפני דרכי השלום, כאשר מפורש נאמר במאמריהם וביחוד בדברי הרה"ג אדמ"ר מקאוונא שם נאמר מפורש כל יסוד האסור רק מפני כבוד הרה"ג ר"נ אדלער ודרכי שלום ועוד דברים כהנה אשר אינם נוגעים אל עצמיות הבשר (ודברי מוהר"ש מוהלייווער במאמרו עדות ביעקב תמך יסודו בענין אסור לא תתגורדו, מלבד שדבריו אינם מוכרחים כלל אשר לא אובה להאריך בכאן ולסתור דבריו, לולי זאת אינם נוגעים לאסור הבשר כלל) הנה זה תמוה מאוד, אכן החרשתי, ואתאפק ולא רציתי להתערב בדבר שלא בי הוא, אבל עתה כאשר החרדתם רבני מדינתנו בקול הקורא שמה תשפכו מרי שיחכם, ושמה בחום עז שלהבת יה חוצבים להבות באוני רבנים וגדולי רוסיא, שמה ברדתם מטרת חברתכם באותיות בהירות, ושמה תארתם מצב הבשר בלונדון אשר השגחת הרה"ג ר"נ אדלער לרוב טרדותו אין די, להסיר המכשולים הרבים והסכנה המרחפת מאסור חלב ודם - הנה עם כי גם על זה אומר לנפשי שאין לשמוע טענת צד

האחד ולדון את הרה"ג ר"ג אדלער שלא בפניו - ומי יכניס ראש במקום שיש מחלוקה ופירוד לבבות - אמנם הבקשה הזאת אשר החברה מבקשת רק דין ומשפט, חקירה וביקורת לשלוח שם רבנים על הוצאותיהם, רבנים צדיקים ואנשי אמת ונבונים דבר לחקור ולדרוש, ואח"כ לדון בדין תורה, הנה בדבר הזה הנני נותן קבל עם צדק ועוז לבקשתכם, ואתאפק בל אוכל, כבוד הרבנים הגאונים דקאוונא וביאליסטאק יקר בעיני מאוד, והנני מודה אשר לא אטעה אף דגע אחד כי קטנם עבה ממתני - בכל זאת התורה נתנה במדבר הפקר לכל ובדבר הנוגע לכלל דתינו ואמונתנו על פני כל חלקי הארץ כאשר בארתם במכתבכם אין חולקין כבוד לרב - וזהו כבוד הגאונים למחול על כבודם הפעם וזה אשר אומר דעתי והסכמתי קבל עם, עצתי אמונה לכם - שלחו נא מכתב או הודעה או התראה, אל הרב הגאון ר"ג אדלער הרב הכולל דלונדון וב"ד הצדק, וגם הדפיסו זאת במכ"ע המליץ והצפירה, שאתם מרוצים להגיש עצומותיכם לפני ב"ד צדק, להביא ממדינת רוסלאנד או גאליציע באוסטריא, שלשה רבנים גאונים מומחים וצדיקים, אשר תבחרו בזבלי"א, הרה"ג ר"ג אדלער מצד אחד גאון אחד, והחברה מחויקי הדת גאון אחד מצדם, והשלישי שלישי על שניהם - וההוצאה לזה יתנו המחצה על הרה"ג ר"ג אדלער ודעימי והמחצה על החברה מחויקי הדת - ויקוב הדין את ההר, בלי משא פנים בלי הבט על פניות חוציות, רק בעצם הבשר ובעצמיות פעולת ונחיצת החברה מחויקי הדת, אם דורש לעמוד בפרץ הדת אשר רופף בענגלאנד, בסיבת רפיון הנהגת הרה"ג ר"ג אדלער לרוב טרדתו או סיבות אחרות. והי' אם כה תעשו היינו, להודיע להרה"ג ר"ג אדלער ולהודיע לפני רבני רוסי', כי אתם מרוצים להביא ב"ד ע"ד לרון עם הדה"ג ר"ג אדלער, או תיכף אחר ההודעה הזאת הותר הבשר שלכם, עד שיצא הפס"ד מן הב"ד המומחים הנבררים, יען כי נראה אם יסרב הרה"ג ר"ג אדלער ודעימי מלעמוד בדין, אשר יש לפועלכם צדק, ואין כאן שום איסור ושום חשש טריפות על הבשר הגשחט מהש"ב"ים והמשיגחים והמ"צ של חברתכם "מחויקי הדת" אל תפחדו ואל תרהו, תחזקנה ידיכם, וד' עמכם, לכו נא בשם ד' ובשם תורתו ועשו חיל בהחזקת הדת, אל תפחדו ואל תחתו.

אמנם אם יראו הב"ד המומחים אשר תבררו ויעיניו, כי בלונדון הכל כחוק התורה, אין כאן בדק, הבשר כשר, והכל ישר, כתורה וכמוסר, בלי חוסר, ואם אין בדק אין צורך להחזקת הדת, הלא ממילא מובן כי מחזיק הדת בלונדון הרה"ג ר"ג אדלער בכל הדרוש לדת ויהדות ואשרי חלקו עם כל אלה לו - אבל עד שיתברר זאת מאת ב"ד צדק גאונים מומחים מרוסלאנד או ממדינת אוסטריא אשר שמה רבנים צדיקים אורטודוקסים, עשו נא המוטל עליכם, ואל תראו מיראת בני אדם, ואשר הרה"ג ר"ג אדלער כח ממשלתו מן חוקי המדינה יפיל עליכם אימים, עליכם ועל רבני רוסלאנד, אשר מפחדו או מאהבה הבאה מחמת יראה, של כלל אחינו הבורחים מרוסלאנד מחמת המציק ומוצאים מנוחה בענגלאנד - אבל החזקת הדת עולה על כולנה, רבות

עוד כהנה וכהנה סבלו ישראל סבא מסיבת דתם וקיום תורתם, וד' עזרונו עד כה, נצח ישראל לא ינחם, ולא יכזב, אל יעזובינו לעולם, עליו והלחמו וד' אתכם, אל תחתו ואל תערצו, והבשר שלכם הנשחט מהשגחת החברה מחזיקי הדת מותר מותר גם למהדרים אם רק תקיימו כל האמור בבריית הבד"צ-

את זה דאיתי אנוכי הצעיר בימים ובדעת, למען התורה והמצווה לחקוק על הספר, ומובטחני שהרבנים הגאונים האוסרים, הם עשו לשם שמים, על פי דעתם, וימחלו לנו אשר יצאנו לסתור דבריהם, כי אין הדיעות שוות - ובפרט בענין כללי כזה לא יעמדו על דעתם -

על דברי אמת וצדק הנני בא על החתום נאום יוסף בן הרב ר' משה יפה וצלה"ה החופ"ק גארוד ומלפנים בסלאנט ופאקראי בעל מחבר ספר יוסף באור נדפס ועוד כמה חיבורים בכ"י.

מכתב מאת הרב ר' אבא יעקב הכהן בורוכוב

לק"ק מחזיקי הדת

בשם ר' ב' דסליחות תרנ"ג וועקשנה.

כבוד החברים הנכבדים מהח"ק מחזיקי הדת בעיר לונדון יצ"ו איש איש כערכו הרם יבא על מקומו בשלום.

את קול הקודא (המכתה מכתב הוספה להחוברת האמת והשלום) קראתי והתבנתני על דבריו מתחלה ועד סוף ולבי נמס בקרבי על שעלתה בימינו כך ולדאבון לבבי אשר לא אוכל לדבר בזה מאומה כי אחרי העצה עם רבנים נכבדים דמדינתונשארא כי מי יוכל להכניס א"ע ולחיות דעתו בדבר אשר לא דאו עיניו בטח לו ראה כבוד אדמו"ר הגאון האמתי מאור הגולה כש"ת מזה"ר יצחק אלחנן שליט"א בעיניו והי' נתברר לו שכל דברי החברא מחזיקי הדת כנים ואמיתים בכל כחו הי' מחזק את החברא מחזיקי הדת ורק מאשר כי אינו מאמין לדבריהם והרב ה"ד אדלער מוחזק בעיניו בחזקת כשרות החזיק את ידי הרב ה"ד אדלער נ"י וכל צעקתם על הרב הגאון רי"א שליט"א היאך ידן אותם בעת אשר אינו יודע הדבר בבירור ואם אולי באמת שגה בזה וכל הנאמר בקול הקודא כנים ואמיתים בכל זה מי יוכל להכניס א"ע לצאת במערכי המלחמה בעת אשר לא נודע הדבר בבירור, לזאת עצתי נאמנה שידרשו אחרי שלשה רבנים מפורסמים לאנשי אמת והמה ידרשו ויחקרו אחרי הדבר ויתנו עדיהם ואז אם גם המה יאמתו את דברי החברא מחזיקי הדת בטח אשר גם הרב הגאון רי"א שליט"א יחזור מדבריו ועוד בכל כחותיו יחזק את החברא מחזיקי הדת כאשר נודע מכל כי הגאון רי"א שליט"א עומד בפרץ בכל ענין וענין ובפרט בענין כזה וגם אנחנו הרבנים דמדינת זאמוט נתגור שארית כחנו ונצא במערכי המלחמה נגד המתקוממים על החברא מחזיקי הדת כה דברי המדבר בצדק ובתום לבב ומברך אותם בכוח"ט מוקירים ומכבדים כערכם הרם

אבא יעקב הכהן בעה"מ שו"ת חבל יעקב החונה פה וועקשנה.

מכתב מהרב ר' שמעון דוב אנאליק משיקטין

לחברת מחזיקי הדת

יום ג' עשרה ימים לחודש אלול שנת תרנ"ג לפ"ק פק"ק שיקטין.
 שלום דב לכבוד הדבנים המופלאים באנשים "חברה מחזיקי הדת" בק' לאנדן
 קרנם תרום בכבוד הנני דורש א"ש כ"ת שי'
 הקונטרס הוספה לחוברת האמת והשלום נכון קבלתי וכבוד הוגד לי קצת מזה
 זה זמן כביר. לכן מצאתי עצמי נכון להודיע לכה"ד כי דבדיכם כולם אהובים
 ובדורים להפריש בני עמנו מאיסודים קלים וחמורים כאשר במכה"ק אמורים
 מעשה האנשים הארורים, לכן הנני נטפל לעושי מצוה ולחכמי
 הדוד אשר הסכימו עמהם כי מותר לאכול בשר של חברה מחזיקי הדת
 בלאנדן בלי שום חשש כלל והב"ד בלאנדן שאסרו אין איסורם איסור
 כמבואר בשו"ת חכם צבי שאלה ל"ח ודק אם ירצו להתדיין לפני גדולי הדוד
 או הדין עמהם ויקוב הדין את ההד וע"ד מה שהשיגו הב"ד דלאנדן הסכמה
 מגאנוני מדינתנו ידעתי היטב כי עוד לא יעמדו לעזרתם לימים יבואו ולכן כאשר
 החילתם לעשות לא יבצר עתה כל אשר בחפצכם, עשו כנימוס, עשו כראוי
 וזכות אבותינו הק' תסייע והנני ידידם
 שמעון דובער בא"א מוהר"ר אברהם זלה"ה החפ"ק הג"ל

מכתב מאת הרב ר' שמחה בונם עהרענפעלד

להרב ר' אברהם אבא ווערנער

כ"ה מאטטערסדארף ג' תמוזה תרנ"ז.

שו"כ"ט לכבוד הרב הגאון המפואר לשבח חו"ב כקש"ת
 מהר" אברהם אבא ווערנער ג"י רב דמ"ה בבירת ענגלאנד יע"א.
 אחד"ש ושלום תורתו דמר ידיד נפשי ג"י הנני בזה שורותיי ע"ד היום גודעתי
 ע"י הפאבריקאנט בוויצען ה' קהונער, כי נתן צו לה' לעווענזאהן ופעול אצל
 הפאבריק דשם שאל יעלימו שום דבר מעיני מעכ"ת וגם לשאל את פי הדר"ג
 ג"י אם יש את נפשו לבוא למארזיילע על הוצאותיו לדבד עמי פא"פ לאחר
 עבור ב' או ג' שבועות שאהיה במארזיילע לראות בעיני עצירת השמן
 מהאגן, כל זה יעשה בל"ס ה' לעווענזאהן ממונה של ה' קהונער -
 ועתה אבקש מעכ"ת אם יבוא לעמק השנה עם ה' לעווענזאהן, ויקבל עליו
 ההשגחה שם, ימחול להתחיל מיד במוקדם האפשרי, כי יבוא בשבוע זו
 ממארזיילע ג' וואגאן שמן אגוז הנעצר מהנוסס תחת השגחת יר"ש אחד
 תלמידי הנשלח מכאן לשם, וימחול לחתמם בחותם שלו חותם בתוך חותם
 במקום בטח אשר לא ישבר החותם עד בואו לע"מ וויצען יע"א.
 זר"ז א"א מוקירו ומכבדו כש"ת שמחה בונם עהרענפעלד
 בלא"א מ"ו ה"ג מהו' שמואל ז"ל
 בן בתו של מאוהג"ל בעל חתם סופר ז"ל זי"ע
 הרב דפה וראש ישיבתינו ה"י.

התחייבות משו"ב ותקנות השחיטה אצל ק"ק מחזיקי הדת

London, E. Feb. 15th 5665

אני הח"מ שנתמניתי לשו"ב לק"ק מחזיקי הדת בלונדאן מקבל עלי לשמור כל התקנות שנתקנו בק"ק מה"ד ע"י ה"ר בנידן שו"ב מאז נתיסדה במה"ד שחיטה מיוחדת כנ"ל, ואף כי אקבל שכירותי מהקהילה הכללית (היינו באר"ד אף שחיטה) בכל זאת הנני עומד תחת השגחת מחזיקי הדת והר' של מה"ד לשמור ולקיים כל אשר יצוה עלי הר' הנ"ל בנוגע לשו"ב ולהראות סכיני לפניו ואם יצוה עלי הרב הנ"ל שלא לשחוט אסור לי לשחוט ושחיטתי מאז נגד ציווי הר' הנ"ל נבלה.

חותם מחזיקי הדת תהי' תחת ידינו תמיד ואין לנו רשות לתן לזולתינו בלי רשות הר' והקאמיטע דמה"ד.

כן אני מקבל עלי ללכת בדרך ד' על פי דינא דשולחן ערוך ושלא לשאת בשבת אפילו מורה שעה או בתי ידים (האנטשוע) כן הנהגתי בביתי תהי' בדרך התורה והיראה, אפילו אשתי לא תלך ח"ו פרוע ראש גם בביתה לפני אנשים זרים. עלי להיות חבר בביהכ"נ שומרי שבת ומחזיקי הדת ולשלם קאנטריביושען כשאר חברים ואם אעבור על אחת מאלה הרשות ביד מה"ד הנ"ל להעבירני ממשמרתי תיכף בלי אוהרה אחרת ואין לי עוד שום טר"מ לא על מנהיגי מה"ד הנ"ל ולא על מנהיגי הקהילה הכללית לא בדינא ישראל ולא בדינא דמלכותא נאום יעקב יהודא ליב ב"ר ניסן לעוויטא שו"ב דק"ק מחה"ד.

* * *

- (א) השוחט מחויב לראות הנחת הבהמה על הארץ שתהי' כדין.
 (ב) השוחט מחויב להראות סכיניו למשניה' העומד על גבו ושניהם יבדקו הסכין קודם השחיטה וגם לאחר השחיטה.
 (ג) העומד על גבו יראה השחיטה מתחילה ועד סוף.
 (ד) השוחט צריך להשגיח שלא יורחץ הבשר במים חמים וגם אם יורחץ במים קרים צריך להשגיח שלא יהי' שום תערובות בהם.
 (ה) השוחט מחויב להשגיח היטב שלא יעלם הבהמה השחוטת מעיניו ולא יהי' ח"ו שום חשש חילוף מאברי הבהמה השחוטת כגון הראש והרגלים והבני מעים עד שיחתום הבהמה והאברים כנ"ל.
 נאום יעקב יהודא ליב ב"ר ניסן לעוויטא שו"ב דק"ק מחה"ד.

מכתב מאת הרב ד"ר אדלר

להרב ר' אבא ווערנער

כ"ה שושן פורים, בזמירות לפ"ק.

ה' ישפות שלו' לכבוד הרה"צ בתורה וביראה וכו' וכי' כש"ת מו"ה אבא ווערנער נ"י.

תשואת חן למעכ"ת על מכתבו אודות השו"ב ועתה דבר נחוץ לדבר עם כת"ר פא"פ ולכן ימחול נא לברקני מחר אי"ה אחר תפלת מנחה בשעה וי"ו.
 דברי מוקירו הדורש שלו' תורתו, הק' נפתלי אדלר הכהן.

טיוטא א' מתשובה בענין סמיכה וסנהדרין

מאת הרב ר' אברהם אבא ווערנער לבנו הרב ר' ברוך חומה

לינדון, יום ואו מנחם אב 5660.

החיים והשלום והברכה לכבוד ידידי בני הרב חו"ב וכו' מוה"ר ר' ברוך נ"י חומה ולרעיתך שתחי' ולבניך נ"י ולבנותיך שיחי'.

קבלתי שבוע זה מכתבך עם קונטרסך בדבר הסמיכה, והנה קונטרס הסמיכה לרלב"ח לא ראיתי, וכבד לפני להשיגו, רק דברי הרדב"ז ראיתי. תמיהתך על הרדב"ז ז"ל הוא תמיה קיימת ושגיאה היא במכת"ר במה שכתב כי בבני ראובן שיתגלו לפנינו קודם הגאולה בהם ימצא סמוכים, ושגיאות מי יבין.

במה שכתבת שיש שמועה אשר מטרת נסיעת הגר"א זצ"ל לאה"ק להנהיג הסמיכה, אם קבלה נכונה היא יש לקבל, אבל שמועה היא כשאר שמועות הפורחות. ומה שרציית לומר כי טעות הדפוס בביאור הגר"א חו"מ סימן א' ס"ק ט', לא דיקדקתא נכון, כי אין שום טעות בנדפס, וכך הם דבריו, ס"ק [ח] אלא מומחים, ל' הרמב"ם (בהלכות סנהדרין הלכה ח') (מסכתא) סנהדרין ב' ב' :

[ט] הסמוכין. שם (מס' סנהד') י"ד א', ולכן אין רמו בדברי הגר"א מענין זה. ובגוף הענין שאתה חושב ומשער שעתה העת לעשות, לפי דעת לא מניה ולא מקצתו, אשאלך את מי נסמך באה"ק, אם נחקה את מעשה צרפתים וענגלנדים לשום עטרת גראנד רבי או טישף רבי, או פאפא, על כל אחב"י, על איש שיכול לטהר השרץ בק"ן טעמים, וחוף מזה אינו יודע מאומה, או על איש שבקי בשבעים לשון וגם בשבע חכמות ובכל מיני כישוף ובגפ"ת אינו יודע מאומה, וגם מאיזה מפלגה נבחר אם מפריינקען, או מאשכנזים אם מחסידים או ממחננדים, אם מאנשי ליטאים או מפולין או מאונגרים, וכדומה, וביותר על הכל איזה חפץ נמצא בוה, ומה יצמח מזה רק קטטות ומחלוקת גדולות אשר לא ארצה לפרוט פה, את אשר אני אחשוב, כי מתחילה צריך להיות בירושלים עיה"ק אוניווערזיטעט ישראל ללמד בהם כל החכמות הגדולות, שיהיה בנו חכמים גדולים כחכמי אומות העולם, רופאים גדולים, תוכנים גדולים, עם אבסערוואטאריים דהיינו בית המצפה עם כל הכלים, וגם חכמי חמיהא, עם לאבאראטאריים, מודדים, בקיצור הכל והכל, שלא נצטרך ללמוד אצל חכמי אומות העולם מאומה ומאומה, ואז יולד דור חדש בנו שלא יהיו עוד תלמידי הרשעים פרץ סמאלענסקין, יל"ג, וכדומה שר"י, ולא יהיה פרץ יוצא וצוחה ברחובותינו ואז נמצא אנשים בנו גדולים בחכמה ותורה ויראה, ורק אז ואז יהיה חפץ בסמיכה לעשות סנהדרין של ע"א, לעשות הלכה פסוקה לכל ישראל, תורה אחת, ומנהג אחד, ונוסח תפילה אחד, ולהחזיר תואר ישראל כימים הראשונים בימי תנאים, ואז נדע מה אנחנו ומה יש לנו לעשות לגאולתינו, עכ"פ אין נכון לדעתי להזכיר מאומה מסמיכה, רק נניח להציונים לילך בדרכם, ונראה ונקוה מה יעשו ומה יולידו. בין כה וכה אראה דור חדש אשר ילמדו ויחשבו אחרת ואחרת בין בתורה ובין בחכמה, ובין בעניני דרך ארץ, לע"ע הוא עת רקבון בנו, עת שריצת התולעים, עד שירקב לעפר ואז יציץ ציץ ויפריח ויוציא פריי הטוב והיפה והמועיל המשמח אלוקים ואנשים.

ובכל זאת אכתוב דעתי בעיקר הלכות סמיכה אשר האריכו מהר"י בי רב והרלב"ח, בדברי הרמב"ם ז"ל, — אם כי לא דאיתי דבריהם, כאשר כתבתי לעיל, ורק דברי הרדב"ז, ואת דבריך —

הנה מקודם אשקוף השקפה כללית על כל דעת הרמב"ם הנשקפה כמו שחזר מכל חבוריו הארבעה שהגדיל לעשות, והם, הפירוש משניות, ספר המצות, וספר היד החזקה, ומורה נבוכים, אשר עמל מגערתו עד זקנותו, ולא נשתנה דעתו מעת היותו בן כ"ג שנה שהתחיל לחבר פירוש המשנה עד עת זקנתו שחבר ספר המורה, להבין כל דברי תורתנו הקדושה, שבכתב ושבעל פה, שנסדר ונכתב בגלותינו בשני התלמודים ובמדרשי חז"ל, בשכל אנשי הבריא ואמונתו היתה חזקה מאוד, מפני שהבין כי אמות אמת לאמיתו כן בלי שום ספק כלל, וכל זה הבין בשכל בריא וחזק, וגם הציץ במחקרים לפנימיות התורה, והבריך לפניו וגם הבין שקצר בינת אנוש החלוש להבין זה, והבין להאמין באמונה חזקה אשר יבוא העת שהקב"ה ישיב שבות עמו, וישראל ימשול מים ועד ים, וליה כל עממיה ומלכיה ישמעון, ולא יפול מדברי התורה והנביאים גם אות אחת ח"ו, והבין כל סדרי הדורות לפניו מאדם הראשון עד ימיו, מה שעבר עלינו ומה שעבר בכל העולם והבין היטב שתי האמונות המתהלכות בין האומות, ובימיו היו בעלי מחמד יותר רבים וחזקים בכל, בחכמה ובמנן ובעושר, מבעלי הנוצרים, והבין היטב העת אלף ומאה שנים שעבר מחורבן בית השני עד ימיו, ובטח לא חשב שיתמשך הגלות עוד שבעה מאות שנים ממנו עד ימינו.

כל דברי הרמב"ם בארבעה חבוריו להבין הכל בשכל הבריא, וגם תקות הגאולה להבין בשכל הבריא, ועת ממשלת המלך המשיח מזרע דוד המלך שימלוך על כל העולם ג"כ יבינו הכל באנשי הבריא, שיתרבה או הדעת, ויכירו הכל שממשלת משיח בן דוד הוא מהקב"ה, כי ימשול בצדק ובמשפט וחכמה יותר משלמה המלך ויכון כסאו בחסד וענוה, והאומות כולם ישמרו השבע מצות שצוה הקב"ה לאדם ונח וגשנה ע"י משה רבינו, ומשיח בן דוד ישים שופטים ושוטרים גם להם שישמרו ויקיימו השבע מצות, ויתרבה הטובות והברכות ושלוש לכל העולם עד אין קץ, ולזאת סידר כל הדינין והמשפטים של שבע מצות לכל האומות גם בספרו כמו שסידר כל דיני הקרבנות וטומאה וטהרה, לפי דעתו שיהיו זה לעינים למלך המשיח ולהסנהדרין שיהיו או, — כאשר אבאר הלאה. ומה שהכריחו לחבר חבורים הללו, ולבאר היטב אשר כל דברי התורה הוא ע"פ שכל אנשי הבריא, מפני שראה אשר השתי האמונות הנוצרית והמחמדית התגברו מאוד, ורוצים בכל מיני תחבולות וערמה וגם ביד חזקה שעם ישראל יטמאו בהם, ולא יזכר עוד אמתת ישראל, וכל האמונות הללו נוסדו רק על אמונה חזקה, ולא לתת לשכל אנשי שום חופש להבין מה שהוא מאמין, והגבירו להאמין כל מה שיוסופר להם אם הוא נגד השכל והחוש והטבע, ופחד מאוד אולי ימצא מי ומי, או אולי גם רבים ח"ו שיתפתו מדבריהם, או שיכניסו ח"ו ספק בלב עם ישראל, ויאמרו זה רק אמונה ואלו רק אמונה, ולכן רצה הרמב"ם ז"ל להבינו אשר אמונתנו בתורה ובתלמוד הוא אמונה ברוח חיים ושכל ובינה אמונת אמת, לא כן שאר האמונות הוא רק אמונה בשיחות נשים זקנות אשר בדו אנשי שקר תועים ומתעים בדברי הבל נגד השכל והטבע.

והנה כל זמן ימי תנאים ואמוראים היו כל תוקפי ישראל עוד בנו, אפר הפרה היו לנו והיו עוד שומדי טהרת הקודש, היו עוד סנהדרין המוסמכים איש מפי איש עד משרע"ה, ותקותם לגאולה היה ג"כ לא רחוק, כי חכו ליום מפלת רומיים, אשר הביטו והבינו כי ממשלת רומי הולך לרקבון, ובמהרה יפולו, ואז בנקל יחדשו באה"ק ממשלת ישראל, כי רוב יושבי אה"ק היו היהודים וגם רוב הארץ הכרמים והשדות היו ביד היהודים, ובנקל יאחזו דסן הממשלה בידם ואז יאספו הרבה יהודים מבבל ומשאר ארצות סביב לארץ ישראל, ויעשו מלוכה וימליכו מלך מזרע דוד המלך, כי היה אז משפחתו ירועה, וגם כל ישראל נהו אז אחרי מלך המשיח מזרע דוד המלך, והמלך המשיח הזה יהיה נושע בה' ית' ונחה עליו רוח ה', ובכל זאת דאו אשר עוד יבוא גוג מלך המגוג שיאסף עמו רוב גבורי תבל, ורוב האומות ילכו אתו בקנאתם בהצלחת ישראל שנעשו מחדש מלוכה אדירה, ואז יצא ה' ית' ונלחם בגוים ההם כמו שלחם עם פרעה וחילו על ים סוף וישפט עמהם בדם ואש.

והנה אם היה מפלת רומי למשל בימי רבי יוחנן ורב ושמואל, ובא משיח איש שהיה מוכשר או כמו רב נחמן שאמד אי מן חיי הוא כגון אנא (סנהדרין צ"ח ב') ורב אמר אי מן חיי הוא כגון רבינו הקדוש, ובנה בהמ"ק בנקל והחזיר כל משפטי התורה והקריב קרבנות ועשה שמיטין ויובלות, והנה התקוה הזו היה עד עת מלכי הרומי הרשעים שהנהיגו דת הנוצרית והכריחו לכל האומות שתחת ממשלתם לקבל אמונה זו, ומרוב קנאתם התחילו לגרש את כל היהודים מאה"ק או כפו את היהודים לקבל אמונה זו עד שבשנת ר"ס לאלף החמישי נתבטלו הסנהדרין מכל וכל ונשאר מעט מן המעט יהודים בארץ הקדושה, או בטל התקוה שיהיה הגאולה בנקל ובדרך הטבע ודק חכו לנפלאות שיוצא מגדר הטבע, והיפלא מה' ית' דבר.

וכאשר נהפכה ממשלת רומי להחזיק בדת הנוצרי אשר מתחילה רדפה בדם לכל המאמינים בה, ורבינו הקדוש אמר ברוח קדוש קודם מותו שהמלכות תהפך למינות לקבל דת המינים, לא האדיכה ממשלתם על כל התבל, כי במהרה קם המחמד ואחרי מותו קמו תלמידיו הכליפים ולקחו מממשלת רומי כל ארצות המזרח וגם ארץ הקדושה בסוף מאה הרביעית לאלף החמישי, אבל ממיעות היהודים שהיו אז באה"ק לא עשו מאומה או בארץ הקדושה, ודק בכבל נתקבצו מחדש והנהיגו הישיבות הגדולות ימי הגאונים הראשונים משך קרוב לחמש מאות שנה.

ומי יודע אם לא חטאו ושגגו אז כלל ישראל שעזבו את ארץ הקדושה או בכל משך הזמן הזה, ולא עמלו אז להשיב ולהושיב עם רב מהיהודים להאחו בארץ הקדושה, ולהנהיג הישיבות שמה בארץ הקדושה, כי הלא הכליפים הראשונים היו נוחים ליהודים, — ואולי עבוד חטא זה נעשה כלה בכל יהודי בבל, ולא נשאר עתה שמה דק מעט מועיר.

ואולי על זה קונן ירמיהו הנביא: בושנו מאוד כי עזבנו ארץ.
ולעתה נשוב לימי הרמבים ז"ל אשר היה קרוב לימי התמוטטות הישיבות בבבל, וגם אז נשתנה הרבה העתים, בין מושלי הנוצרים, ובין מושלי המחמדים, אשר ערך שני מאות שנה הראשונים היו כולם תחת כליף אחד מהודו עד ים

האטלאנטי במערב אפריקא ואירופא שהוא ארץ רבה כמעט יותר ממשלת הרומיים עת ממשלתם, אבל בימי הרמב"ם נתפוצצו לממשלות רבות, והיה הרמב"ם ז"ל בימי מסע הצלב השלישית וראה או אפיסות הכחות של מלכי נוצרים ושולטני מחמדות, יחד זו בזו.

הרמב"ם ז"ל נולד בשפניא בעיר קורדובא, וברח משם בימי נערותו למדינת אפריקא עד שבא למצרים בערך בן ל' שנה, והנה הרמב"ם ראה את פרקי דר"א כי הביא אותו, והוא הסתפק אם מר"א בן הורקנס הוא או מאחד מגאוני הראשונים (ספק גדול הוא אולי הוא מר"א הקליר כי רוב דברי פיוטיו נמצא שמה) ובפרקי דר"א יש קץ אשר שני ידות שעה מיומו של הקב"ה קודם אלף החמישי יבוא משיח, והוא לערך תתקמ"ה לאלף החמישי, — גם הרמב"ם בעצמו באיגרת תימן הביא בקבלה מאבותיו קץ קרוב לזמן הזה, והנה הרמב"ם אחז בדברי שמואל שאין בין ימות המשיח לעוה"ז רק שעבוד מלכיות ותחית המתים יהיה בסוף העוה"ז בתחילת עולם הבא, וחשב אשר גם בימיו יכול היות ביאת המשיח ג"כ ע"פ דרך הטבע.

כי בימיו היו עוד הרבה יהודים בארצות המזרח וחשב ג"כ אשר בתימן יש הרבה יהודים ובהיות שהיו או המלחמות הגדולות ממסעי הצלב בין הנוצרים ובין המחמדים, וראה אשר שני הצדדים נחלשים ועייפים מעת לעת, יכול היות שימצא איש חכם וצדיק וגבור גדול מזרע דוד המלך שיקבץ מארצות המזרח ותימן אלפים ורבות יהודים ויגרש מארץ הקדושה הנוצרים והמחמדים יחד, או בעזר המחמדים יעשה כלה בהנוצרים ויעשה מלוכה בארץ הקדושה, ורק חשב אם ביכולתו ע"פ דרך הטבע ממשלה ע"פ התורה לקיים כל מצותיה אחת לא נעדר, ובימיו היו עוד הרבה אנשים גדולים בספרי יחוס מזרע דוד המלך וכהנים מיוחסים הרבה, ומצא בשכלו אשר יהיה יכולת בידינו לקיים הכל, ולכן הביט על ענין סמיכה, שנוכל לעשות גם סנהדרין לדון הכל כל דיני התורה דיני גפשות ודיני קנסות, ולכן העלה אשר גם ענין סמיכה לא יהיה נעדר לנו כי אם כל חכמי ישראל יסכימו על אנשים חכמים בתורה ויתנו להם כח ורשות לדון הכל, נעשו סמוכים ממש כמו אם היה נסמך מפי סמוך שנסמך מסמוך אחר הנסמך ג"כ מסמוך אחר עד משרע"ה, ועפ"ז יש בידינו יכולת לשוב להיות עם קדוש וגדול להקים כל דברי התורה כמו בימי דוד ושלמה, ודבר זה לדעתו הוא גירא בעיני שטנא כוונתו על חכמי הנוצרים שאומרים שאין אנחנו יכולים עוד להיות עם קדוש לפי תורת משה, ובעיניהם מתה האומה הישראלית הקודמת, ולכן קראו את תורתנו תורה ישנה שאי אפשר להעירה ולהקיצה לתחיה עוד, ולכן החזיק בדעה זו והביאה בפירושו המשנה, אשר זולת זה לא היה לו להביאה בפירושו המשניות כמו שלא הביא הרבה דינים שאין שייך לפירושו דברי המשנה, ורק הביאה להראות אשר עוד חיה אומה ישראלית לפי תורת משה רבינו ובידינו להקים כל משפטי התורה כמו בימי דוד ושלמה.

והנה חפש וחקר ראייה לדעתו ולא מצא גמרא מפורשת, ורק סמך על הפסוק ואשיבה שופטין כבראשונה, ובהיות שיקר בעיניו זה להראות שעוד חיה אומת ישראל סמך על פסוק זה לבד, אשר הרלב"ח והרדב"ז דחו זה, כי אליהו הנביא

יסמוך וכו' והנה נראה להבין דבריו בסוף הלכות מלכים פרק י"ב הלכה ב' אמרו חכמים וכו' יראה מפשוטן של דברי הנביאים וכו' ושקודם ג"מ יעמוד נביא לישר וכו' ויש אומרים שקודם ביאת משיח יבא אליהו. ונראה לכאורה שמסתפק הרמב"ם ז"ל בכונת הפסוק הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא אם הוא אליה הנביא שעודנו חי במרום ישלח הקב"ה אותו לפני יום הדין הגדול והגורא, שהוא מלחמת גוג ומגוג, או איש נביא חדש מן הנולדים בדור ההוא יעשה אותו הקב"ה לנביא והאיש ההוא יהיה שמו אליה, כמו שאמר הנביא למזבח, מזבח מזבח, הנה בן נילד לבית דוד ואליהו שמו, ואם הנביא אליה יהיה איש מן הילודים בדור ההוא, הוא לא מוסמך מפי סמוך, ולכן לדעה זו נדחו דברי הרלב"ח והרדב"ז, — ורק לדבריהם נוכל לאמר מפני זה כתב הרמב"ם בפרק ד' בהלכות סנהדרין והדבר צריך הכרע, מפני הספק בכונת הפסוק הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא אם הוא אליה הנביא שעלה למרום, או איש אחר מן הילודים בדור ההוא.

ול"י מוקשים דבריו בזה אנה מצא הרמב"ם להוציא כונת הכתוב אליה הנביא על איש שעתיד להולד, ופשוטו של מקרא על אליה הנביא שעלה בסערה, כי כן נקרא שמו אליה הנביא ארבעה פעמים לבד זה, והרמב"ם כתב בריש דבריו יראה מפשוטן של דברי הנביאים, והלא פשוטו הוא על אליהו הנביא, וגם אנה מצא מקום בדבריו חז"ל להסתפק בזה, והלא בכל הש"ס נאמר יהא מונח עד שיבוא אליהו, פרשה זו אליהו עתיד לדורשה, וגם גמרא מפורשת היא בעירובין מ"ג הרני נזיר ביום שבן דוד בא, מותר לשתות יין בשבתות ויר"ט ואסור בימי חול, ושם מבואר שאליהו יבוא ביום שלפניו (ודברי הר"ף בעיין יעקב בדפוס ויילנא לא מצאתיו שמדבר בזה).

הן האמת שהרמב"ם השמיט כל הדין הזה מהרני נזיר ביום שב"ד בא, ותמהו הרבה מפרשים בזה, ונראה ברור דעתו, כי מצינו בסנהדרין צ"ח ב' שספק הוא אי משיח מן חייא הוא או מן מתיא הוא, וגם שם עמוד א' זכו עם ענני שמיא לא זכו עני ורוכב על החמור, הרי מסתפק הגמרא בזה, והגמרא בעירובין הולך על דרך שמשיח מן מתיא הוא ויבוא עם ענני שמיא, ולכן פושט הגמרא שיש תחומין למעלה מעשרה ולכך לא יבא משיח בשבת ויר"ט, והנה הברייתא הזאת סובר שמשיח מן מתיא הוא, עכ"פ הדין שיש תחומין למעלה נפשט, אבל באמת אם משיח מן מתיא הוא הלא מסתפק הגמרא בסנהדרין שם, ולכן אין מוכרח מן הגמרא מתי יבוא אליהו, כי אם מן חיי הוא משיח לא שייך שיבוא אליהו ביום הקודם ממש לביאת משיח, כמובן ממילא, לביאת משיח מן חיי, ימשוך זמן רב שיאמינו בו, כמו במשה רבינו שהאמינו בו אחר קריעת ים סוף, כמ"ש ויאמינו בה' ובמשה עבדו.

אבל זה אי אפשר שהרמב"ם יספק אם אליה הנביא הוא שיבוא קודם יום הדין הגדול, או נביא אחר, מן הילודים, שזה אין שום ספק בשום מקום, ובברור שאליהו הנביא שעלה בסערה אותו ישלח הקב"ה קודם יום הדין הגדול, ולכן נראה ברור שטעות נפל בדבריו, וכן הנהתי בהרמב"ם שלי, וכן צ"ל ושקודם מלחמת גוג ומגוג יעמוד אליהו הנביא לישר ישראל ולהכיץ לבם, וכו' וכו' ויש

אומרים שקודם ביאת המשיח יבוא אליהו, ושני הדעות מחולקים רק בזה, שדעה ראשונה אומר כי קודם יבוא משיח ואח"כ באיזה שנים מאוחר אם מעט ואם רבות בשנים תהיה מלחמת גוג ומגוג שאז יהיה יום הדין הגדול והגורא אשר לדעה זו הנבואה בישעי' ב' כי יום לה' צבאות על כל גאה ודם וכו' וכן שם כ"ד כ"ה ועשה ה' צבאות לכל העמים בהר הזה משתה שמנים משתה שמרים וכו' וכן כ"ו כ"ז ל"ד ס"ג ס"ד ס"ו, כי הגה ה' באש יבוא וכו' כי באש וכו' ורבו חללי וכו', יואל ג', ד', צפניה ג' לכן חכו לי וכו' כי משפטי לאסוף גוים וכו' יחזקאל חכריה גלויים מלחמת גוג, וזה קרא מלאכי הנביא האחרון יום הדין הגדול והגורא, וקודם זה יבוא אליהו הנביא לישראל לקיים כל מצות התורה, בכרי שלא יכלו עם רשעי האומות, אבל משיח יבוא מקודם ביאת אליהו, יכול היות משך שנים רבות, והדעה שניה סובר שביאת אליהו הנביא יהיה קודם ביאת המשיח, ומתי יהיה גוג ומגוג לדעה זו לא מזכיר הרמב"ם ז"ל, כי דילי בזה מה שכותב מיד וכל אלו הדברים וכיוצא בהן לא ידע אדם וכו' שהדברים סתומים הם וכו', ולכן אין ידוע גם אם מלחמת גוג ומגוג הוא יום הדין הגדול והגורא, כי מה שאמר מלאכי הנביא קודם כי הגה היום בא בוער כתנור אמר הגמרא ע"ז שיוציא הקב"ה חמה מנרתקה רשעים נדונים בו, וצדיקים מתענגים בו, וע"ז אמר מלאכי בסוף יום ה' הגדול והגורא, וישלח לפניו את אליה הנביא הרבה שנים קודם ביאת המשיח והשיב לב אבות על בנים, בקיצור אין אנו יודעים אלו הדברים ער שיהיו.

ועתה נשוב לענין הסמיכה. הגה אין להרמב"ם ראייה לדעתו זה אשר כל חכמי ישראל בארץ הקדושה יכולין לסמוך איש ויהיה סמוך כדין רק מהפסוק ואשיבה שופטיך כבראשונה, והגה לכאורה לדעתו אם יקום איש מזרע דוד המלך ויקבץ גליות ישראל ויושיבם לארץ כקדם וישיב כל משפטי התורה ויבנה בית המקדש, הוא הוא מלך המשיח, ולמה לא יכול הוא לסמוך, כי אם כל חכמי ישראל יחזיקו אותו למלך, הרי יש בכחו לעשות הכל, והוא יסמך ויעשה סנהרדי גדולה וקטנה ושופטים ושוטרים בכל עיר ועיר.

ונראה אשר הרמב"ם ראה וגם דאג אשר תגלות ימשוך עוד ואז ישכח כל ספרי יחוס בנו ולא יודע עוד מי הוא מזרע בית דוד, כי ראה אשר הפאפס וגם שולטני מחמד עוינים להכרית זרע רוד המלך, ובהיות שכונתו להראות אשר עוד ישראל חי, ויעמוד לעולם ועד, ובכל עת יכול לצמוח ולשנוג כנפיו ער שישוב לגדולתו ותפארתו המיועד לו ע"י הנביאים, ולכן כתב גם באם שלא יהיה עורגה מלך המשיח, למשל כמו בימינו, אשר עתה נשכח מי הוא מזרע דוד המלך באמת, כי על שמועות ומכתבים שאינם מקימים לא נוכל להקים מלך בשום אופן, ורק נהג ממשתלנו ע"י שרים כמו פרעזידענטען בארצות אמעריקע ושאר ארצות, ומאין יהיו לנו סמוכים, שופטים כבראשונה, ולכן כתב שיש בכחני להסמך למי שיהיה ראוי לכך, והכל לפי דעתו להראות לכל האומות אשר עם ישראל בתורתו לאמתו, ועודנה עם ישראל ותורתו וארצו חיים.

כ"י גם אם יהיה מלך מבית דוד מקודם והוא לא יהיה סמוך, אם נאמר שהוא יכול לסמוך, מוכח ממילא דאין צריך סמוך מפי סמוך עד משה, וכמו שהמלך מצד

שהוא מוסכם מהעם יכול לסמוך, כן יכולים כל החכמים לסמוך למי שהוא ראוי לכך, כי הסכם כל החכמים בזה הוא הסכם כל העם.

ובעיקר המחלוקה בין הרלב"ח ובין מהר"י ביר"ב במה שכתב הרמב"ם והדבר צריך הכרע הוא פשוט במה שכתב ידאה לי אם כל ישראל יסכימו לסמוך אחד, כדברי הרלב"ח והרדב"ז, וכן נראה אשר הכסף משנה בעצמו ג"כ נוטה לזה, וגם מה שכתב הרמב"ם בפירוש המשנה זה היראה לי ג"כ אינו מחליט שמה, וזה כוונתו, ובהיות שפירוש חיבד בלשון ערבי, לזאת לא נוכל לדקדק בו על כל מילה ומילה, רק על כוונתו, ולכאורה מתחילה מטיל ספק באם צריכים שיהיו כל השלשה מומחים, ואח"כ מיד כתב והמתבאר מן התלמוד שהגרול יהיה סמוך מפי סמוך ושנים שעמו יכולים להיות שאינם סמוכים, ולמה מתחילה מסתפק בזה, וגם בתלמוד אינו מתבאר בפירוש שהשנים שמצדף הסמוך לא היו מוסמכים, ורק סמוך על מה שכתב ידאה לי שאם כל ישראל יסכימו על אחד שהוא גדול הרוד וסמוך, הוא סמוך מכח התורה שלא יהיה ערת ישראל כצאן שאין להם רועה, ומוכרח הוא מפסוק ואשיבה שופטיך, אשר דברי התורה שלא יהיה עדת ישראל כצאן שאין להם רועה והקב"ה הסכים על ידו, הוא משפט לדורות, וא"כ מוכח אשר די חד סמוך, ושנים שעמו א"צ להיות סמוכים, וגם בסוף שמסיים הרמב"ם בפירוש המשנה חזי יהיה בלא ספק כשיכון הבי"ת לבנות בני אדם וכו' כוונתו על פסוק הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא והשיב לב אבות וכו' עכ"פ מוכח זה הדין בוודאי שא"צ שיהיו כל השלשה סמוכים, שהלא אליה הנביא הוא רק חד סמוך וע"כ יצדף עמו שנים שאינם סמוכים, ולכן מתחילה מסתפק הרמב"ם בזה אם צריך כל השלשה סמוכים, וכתב והמתבאר מן התלמוד שהגרול יהיה, ועל השנים שמצדף עמו אינו מחזק בפירוש, ורק מכח מה שיראה לו כשתהיה הסכמה מכל חכמי א"י וכו' הוא מוכרח שהשנים שמצדף עמו א"צ שיהיו סמוכים, ועכ"פ אם נוכל לעשות מעצמינו סמוכים הוא ספק אולי יבוא אליהו לסמוך, וזה יהיה בלא ספק שיבא אליהו, ולכן כתב הרמב"ם בפה"מ וזה יהיה בלא ספק, — ולכן אין דברי הרמב"ם ביד הח' סתירה לפה"מ, כי גם בפה"מ מרמז שיש ספק בזה אם אליהו יעשה ב"ד הגרול, או מעצמינו נעשה בדה"ג, אבל בדה"ג יהיה בלא שום ספק — ולכן לדעתי אין ספק בזה אשר הרלב"ח והרדב"ז צדקו בזה.

עוד זאת מגמרא מגילה ריש פרק שני (י"ז ב') נראה דקבוץ גליות יהיה מקודם מינוי סנהדרין, ולכן נסדר בתפילת י"ח תקע בשופר ואח"כ השיבה שופטינו ובדרכת מפלת רשעים והתרוממת קרן צדיקים בירושלים, וכיון שגיבנת ירושלים בא דוד וכו', ע"ש ובח"א במהרש"א, עכ"פ נראה שמינוי הסנהדרין יהיה קודם ביאת המשיח, וקבוץ גליות יהיה קודם מינוי סנהדרין, ולכן אם רוב חכמי ישראל המה בארץ ישראל, יש להם כח לסמוך על גדול הרוד, אבל אם רוב חכמי ישראל המה בחוץ לארץ, ובפרט שגרול הרוד הוא ג"כ בחוץ לארץ אין כח בכל חכמי ישראל ישבי אה"ק להשים עטרת סמיכה על מי שיבחרו.

כתבתי דברים הללו בלתי מסודרים, כי צריך לסדרם באופן אחד וגם יש עוד הרבה דברים שנוגעים בזה, את דברי הידושלמי ממס' מעשר שני, אשר יש

בו ג"כ פירושים שונים בדברי הירושלמי, מי קודם, אם ביאת המשיח או בנין בהמ"ק. — עכ"פ נראה שאתנו עתה אין שום דבר מוכרע שיהיה כה או כה, כי רק זה נדע בטח שיהיה קבוץ גליות ומלך משיח, וכל דברי התהוה"ק ישובו לאיתנם כמו בימי שלמה המלך בלי שום ספק וספק כלל וכלל, כי המבין והיודע דואה זה בעינים כי חש כל העתירות טובות לנו, וקודם שיהיה קבוץ גליות לא יעלה בדינו הסמיכה בשום אופן שבעולם, כמו שלא נשאר הסנהדרין הצדוקין שעשו הפריצים בימי ממשלתם בירושלים קודם החורבן, — ורק נחכה על קבוץ גליות במהרה בימיו ובא לציון גואל.

טוֹמא ב' מתשובה בענין סמיכה וסנהדרין

מאת הרב ר' אברהם אבא וערנער לבנו הרב ר' ברוך חומה

ר'איתי קונטרסך ע"ד המחלוקה מענין סמיכה בין גדולי עולם מהר"י בי רב ז"ל, ומהרלב"ח ז"ל, והנה גם התומים בס"א הביא דעתם, והנה כפי דעת הרלב"ח אשר הרמב"ם מספק בזה, מפני שאליהו הנביא יבוא קודם המשיח והוא סמוך, לכאורה מוקשה, אם דעת הרמב"ם אשר אליהו הנביא יבוא מקודם בהחלט, אין שום התחלה להביא ראיה מהפסוק ואשיבה שופט"ך כבראשונה, ורק לפי דברי התומים אשר אמר כי דעת הרמב"ם בסוף הלכות מלכים, שאין ברור כי כוונת הפסוק הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא, הוא דוקא אליהו הנביא שעלה בסערה השמימה, ורק יקום נביא מחדש מהילודים או בזמן הגאולה, הוא לא נסמך איש מפי איש, ע"כ בהכרח אשר כל חכמי ארץ ישראל יכולים לחדש סמיכה, אם יסכימו כולם על גדול הדור ליתן בידו כח כל ישראל להודות ולדון.

אבל באמת דברי הרמב"ם כפי שנדפס אצלינו הנוסח שספק לו אם אליה הנביא הוא מי שעלה השמימה, ועודנו בחיים חיותו, או נביא חדש מהילודים, קשים מאוד להולמם, כי מאין לקח הרמב"ם לספק בזה הפסוק ולהוציא ממשוטן על נביא אחר, כי לא נמצא שום ספק בזה בכל דברי חז"ל ואין שום סברה לספק בזה, ואיך שתק לו בע"ד הראב"ד בזה, להשיג לו ע"ז, כי חסרון אמונה ח"ו הוא לספק בזה.

ולכן נראה כי בלתי ספק שבוש יש בנוסח שלנו כי מעולם לא נסתפק הרמב"ם ח"ו בזה, כי ברור שאליהו הנביא שעלה השמימה הוא ישלח משמים לנו ורק הספק אין הוא הסדר, וכך צ"ל בדברי הרמב"ם בפרק י"ב מהלכות מלכים הלכה ב' יראה ממשוטן של דברי הנביאים שבתחילת ימות המשיח (דהיינו לאחר ביאתו) יהיה מלחמת גר"מ וקודם מלחמת גוג ומגוג יעמוד אליהו הנביא וכו' כמו שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא וכו' ויש מן החכמים שאומרים שקודם (יהיה מלחמת גוג ומגוג ואח"כ ביאת המשיח ואח"כ יבא אליהו) — (עכ"פ דברי הרמב"ם צריכים להגה, אם כה אוכה) — ביאת המשיח יבוא אליהו, וכן הגהתי ברמב"ם שלי, ורק הספק אם אליהו הנביא יבוא קודם משיח, או ביאת המשיח יהיה קודם.

והספק בזה הוא, כי נראה מפשטי המקראות וביותר בתחוקאל הנביא סימן ל"ח פסוק ח' וביותר פסוק י"ד בשבת עמי ישראל לבטח, והוא אחר ביאת המשיח

לפי הסברה יהיה גוג ומגוג, והוא יום הגדול והגדול לפי הסברה, ויבוא אליהו מקודם בתחילת ביאת גוג ומגוג להשיב לב אבות על בנים ובזכות זה יהיה מפלת גוג ומגוג באופן נורא ומבהיל ומאוד, כי כן נראה מפשט הכתוב, כי ביאת המשיח הוא קודם מלחמת גוג ומגוג, כי מאין יהיה ישיבת עם ישראל באה"ק בטח בלא ביאת משיח, ואם יהיה ביאת אליהו קודם זמן ביאת המשיח כבד להבין איך יהיה מלחמת גוג ומגוג, ולא יפחדו מאליהו הנביא שבא מן השמים, ומה שמזכר בגמרא עירובין שיבוא אליהו מקודם הוא דעת יחיד לא מוסכמת, כי הגמרא הזה סובר שגם משיח יבוא מן השמים, ובסנהדרין מסתפק הגמרא, אם משיח מן החיים בפה הוא או מן המתים ויבוא מן השמים, ודעת הרמב"ם הולך על דעת שמאל שאין בין העוה"ו אלא שעבוד מלכות בלבד, ויהיה משיח מן החיים. — ורק אליהו הנביא יבוא שהוא מן החיים. —

מכתב ברכה מאת הרב ר' אברהם אבא ווערנער

להרב ר"ד נפתלי אדלער

יום עשירי לסיון תרס"ט לפ"ק.

לכבוד הרב הגאון הנשר הגדול תפארת ישראל ונזר ישורון בכל קהילות ישראל בממשלת בריטאניא הגדולה הרב הכולל וכו' וכו' מוהר"ד נפתלי הכהן אדלער טשיף רבי לכל רבני המדינה.

היום זה הוא שמחה וכבוד ותג היוכל לכל אחב"י במדינות אנגלי יום מלאת שבעים שנה לרום מעכ"ת, יום ברכה שנתברך רום מעכ"ת מדבבות פיות עם ישראל, ואשר גם אני בתוך המברכים, ואקוה אשר כל הבדכות כולם יקומו ויתקומו, ועוד יגוב בשיבה טובה דשן ושמן וירום כסאו בכבוד לאורך ימים ושנים טובים כדצונו וכדצוק כל ידידיו ומוקיריו אשר גם אני בתוכם. אברהם אבא במר"ד יעקב זלה"ה ווערנער.

מכתב מאת דודי הרב ר' ברוך חומה

אליצ' ת"ו ה' בתקנתה, ב"ך אייר' 22 טאי, 5679. B. Homa, Rishon le Zion, Palestine

לבן אחותי תלמיד חכמת הרפואה במכללה בדיטית, בלונדון
מר דוב חומה, נ"י יעלה ויגדל ויצליח למעלה למעלה.

שמחתני נכדי החביב (הרשב"ם ב"ב ריש פ' יש נוחלין בפירושו על המשנה ד"ה "ולא מנחילין", וכן לקמן בפירושו הגמרא קודא לבן אח ואחות "נכד") בבשורתך הנעימה כי כלית מלאכתך ויצאת מן השניה אל השלישית. דכב וצלח ע"ד אמת והיית לרופא טוב ומועיל להאנשות וגם לתפארת להמשפחה. וגם לבית "חומה" אשר קראת עתה את השם עליך.

קראתיך גם "נכד" מטעם זה: כי הראשון לבית "חומה" נותרתי אני לבדי. ואחי מד ארי' ליב נכנס אחרי והוא בבחינת בן — ואתה השלישי — הוא בבחינת "נכד". ועתה ראה נא לעטות תהלה ותפארת על בית "חומה" וגם אנתנו נשמח בך כי נוסף ת"ח הרפואה אל משפחתנו, דודך מברכך "ברוך".

מכתב ראשון מאת הרב ר' אברהם יצחק הכהן קוק לאנשי הועד של ק"ק מחזיקי הדת, קודם שובו לארץ ישראל

ב"ה י"א ט"א עטר"ת, לנדון.

לכבוד הועד הנכבד של קה"ק מחזיקי הדת פה"ק יצ"ו. אחי היקרים לפני נסיעתי לאה"ק הנני להגיש לכבודכם את רגשי תורתני על כל החבה והכבוד הנעלה אשר הראתם לי בכל משך זמן שבתי עמכם לשרת אתכם בקודש והנני מקוה בעז"ה שקשר היחש של הירידות העמוקה שבינינו יהי' הולך ונמשך גם אחרי הפרדי מאתכם לעלות לאה"ק, וממקום בית חיינו נהיה מקושרים בקשרי מכתבים, בדבר כל הנוגע לחזוק הרת והיהדות, בכל עניני ההנהגה של השאיפה הקדושה של קהילתם הקדושה, שזכתה להאיר אור הקודש של חזוק דת קדשו בעיר הגדולה בתבל ובמדינת אנגליה בכלל, ע"י התעוררות הקדושה שלה. אקוה בעה"י שתשארו גם להלאה את דגל הקודש ברמה, בכבוד ובדרכי שלו', ותשתדלו בכל עז שמצב הרבנות של מחזיקי הדת יהי' מצב מכובד ואיתן מעוטר בעטרה של תורה ויראה טהורה והש"ת יזמן לכם רועה נאמן, גדול בישראל בתורה ויראה, מוכתר במדות טובות וממולא בדעת ושכל טוב לשם ולתהלה ולתפארת, כדי שהרעיון הקדוש של יסוד מחזיקי הדת יצא אל הפועל בהודו והדרו, והיי' לברכה לעם ד' יושבי ארץ בריטניה, ושלו' אמת יהי' תמיד ביניכם ובין העדה הכללית, שהיא והרבנות הרישמית הכללית שלה תכיר תמיד את צרקת רדישתכם, ולא תתנגד לכל תיקון טוב וישר בכל הדורי הכשרות וכל פרטי היהדות וטובה לפי רצון יראי ד' החרדים אל רברו באמת.

והנה עם השוחטים המובהקים שלנו שי' עשינו הסכמה שכל ההדורים והזהירות של עניני השחיטה שהיתה נהוגה כל ימי שבתי עמכם בגולה, יהיו מונהגים בלא שום רפיון וגרעון, כל משך הזמן הבע"ל עד אשר תתכונן הרבנות של עדתם הקדושה כראוי שימסר הדבר ביד הרב שיהי' יושב על כסאו כבוד הרבנות הגדולה והנכבדה של קהלת הקדש שלכם, שאקוה שעוד יוסיף אומץ ומשמרת לקודש וחפץ ד' בידו יצליח. והנני חותם בזה בכל חותמי ברכות אל הכלל ואל הפרט, יברכם ד' בכל טוב וזוכה להתראות יחד בשמחת לבב כל ישראל חברים בהר הקודש בירושלים בחזות עולם בישועת ד' על עמו ותחלתו, כנה"י ונפש ידיים אחוז באהבתם לעד

הק' אברהם יצחק הכהן קוק.

מכתב מאת נשיא ק"ק מחזיקי הדת ר' בנימין ארי' ליב דייכובסקי, להרב ר' אברהם יצחק הכהן קוק

ב"ה יום ב' לסדר והארכת ימים, עטר"ת.

למרנא ורבנא מרא מריה דארעא דישראל ה"ה אדמו"ר גאון הגאונים נור ישראל והדרתו כקש"ת הר"ר אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א שלום!
הנה הגיע השעה אשר הכ"ג הולך לנסוע קדימה אחרי אשר זכינו להגות מאורו משך שבתו פה עד אשר נפשותינו קשורה בנפשו ולכן קשה מאד עלינו

מכתב שלישי מאת הרב ר' אברהם יצחק הכהן קוק

לקה"ק "מחזיקי הדת", ולפרנס הרב ר' בנימין ארי' ליב דייכאווסקי

ירושלים, ב"ת כ"ד אדר שני פעה"ק ת"ו תרפ"א.

שלו' וברכה, באהבה נאמנה, לעדת מי מנה, אוהבי וידידי נפשי, שלמי אמוני עם ד' קה"ק מחזיקי הדת אשר בלונדון, ביחוד לכ' ידידי הפרנס הנאמן הרב הנכבד, זך הרעיון ורב פעלים, מו"ה בנימין ארי' ליב דייכאווסקי שליט"א, וכל אשר לו, ברכת ר' וכט"ס.

אחדשה"ט באה"ר.

הגני בזה מאשר את קבלת ברכתם הנאמנה השלוחה לי מאתם, על סדור הרבנות באה"ק ת"ו, ע"י התלגרף, חן חן לכם אהובים ואוהבים נאמנים, על אותות אהבתכם והגות רוחכם הטובה, המורה לי כי הקשרים אשר נתקשרנו בהם, בכל משך הזמן אשר ישבתי בעדת קדשם לשרתם בקודש בעבודת הרבנות, הנם קשרי אמן אשר לא ירפו ברבות הימים ובחליפות הזמנים ומרחקי המקומות, והגני מבטיחכם נאמנה אחי היקרים, שכמים הפנים לפנים, כן הוא זכרוכם הטוב, אהבתכם הנאמנה וכל אותות הכבוד והחבה הפנימיים אשר הראתם לי בכל משך זמן שבתי עמכם לא יזחו מקרב לבבי, ועל כולם כמה יקרה ונכבדה לי העדה הקדושה והיקרה, אשר חותם התם אמונת אמן ויראת ד' טהורה טבועה עליה באמת ואמונה, קבלו נא אחי הנאמנים, את ברכת תודתי באהבה ויהי נועם ד' עליכם ומעשי ידיכם יכונן ונוכה לחדות פנים בשמחת לב בהר הקודש בירושלים בבא גאולים לציון בשמחת עולם, כנה"י תפש נאמנכם לעד, הק' אברהם יצחק הכהן קוק.

ק"ק מחזיקי הדת

הזהרה

בפקודת אדמו"ר הגאון האמיתי הר"ר אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א
הננו להודיע

אזוי ווי עס איז איבערצייגט געווארען,
אז מען בריינגט צוקלאפטע אייער,
(ארויס געשלאגען פון זייערע שאלען)
פון ווייטע לענדער אין וועלכע עס איז
ניט בעוואוסט אז זיי זיינען כשר.
דאס בעקער אונד יעדער וועלכער קויפט
חלה אדער אנדערע געבעקס, זאלען זיין
פארזיכטיג אז עס זאל זיך ניט געפינען
קין שום פערמישונג פון דיזע אייער.

כאשר נתברר הדבר שמביאים פה ביצים
טרופות, בארגזים ממדינות רחוקות,
שאין שום בידור על הכשרות שלהן.
שכל האופים וכן הקונים פת וכל מיני
מאפה, יהיו זהירים שלא יהיה בהם
תערובות של הביצים הטרופות הללו
הבאות ממרחקים.

ולהשומע יונעם ותבוא עליו ברכת טוב

פרידתכם, אך רוחינו הסוערת תמצא מדגוע בעת נתבונן אל התכלית הנרצה אשר הכי' נקרא לכהן פאר בעיד תפארתינו מקום בית מקדשינו תל תלפיות ואמיץ תקותינו כי רב ידיעתו ומדותיו התרומיות אשר חננו ד' יפדוס סוכת שלומו על כל שוכני' כי כולם ידאו כי שם ד' נקרא עליך ונחה עליך רוח חכמה ובינה להחזיק שלום כל עמו ישראל, בימיך ובימינו תושע יהודא וישראל מקרב ולב עמוק נברככם כי תהי' צאתכם לשלום וישלח מלאכו לפניכם ובכול אשר תפנו תצליחו. במלאכות סגל חבורה קהל קודש מחזיקי הדת הגני בא על החתום ברגשי כבוד וברכת ציון וירושלים

בנימין . . .

מכתב שני מאת הרב ר' אברהם יצחק הכהן קוק להר"ב ליב דייכאווסקי פדנס קה"ק מחזיקי הדת

בעה"י ט"ז אלול תרע"ט. יפו.

ידידי היקר והאהוב לב מתנה ונפש עדינה הר"ב ליב דייכאווסקי שליט"א פדנס קה"ק מחזיקי הדת בלונדון יצ"ו, וכב"ב היקרים ש"י לאוי"ט וכל אוהבי ואהובי עדת קודש המעוטרה, וכל הנלוים עליהם ברוח דעת ויראת ד' ברוח עצה ונבונה, יהיו נא בעיניהם כאלו פרטתים כולם בשמם, כולם אהובים וברורים, תרותים על לבבי כחותם, ומדי דברי בם זכר אוכר אותם באהבה רבה, ותבת עולמים, חן וכבוד ואורך ימים, ד' אלקי ישראל להם, חבה תמים.

אחדשה"ט באה"ר

מעת אשר זכנו ד' לשוב להסתופף בחצרותיו ולהתנעם מידידות נעימת קודש ארץ חמדת עולמי עד, מכון בית הזבול, הירדן והגבול, הגנו כחולמים מרב דגשות קודש והמוני פנישות ידידות של חבורות ואגודות, ושל יחידיים וציבורים, כולם אהובים וברורים, והטרדא דבה, ולא אדע השקט ומרגע, אמנם על הכל גוברת ערנת ידידות אדמת הקודש, אבל נמצתי בגלל כל זאת מחובתי הכבירה, להכיר תודה בכתב לחביבי ידידי היקרים, הצמודים אל לבבי, כל קהל הקודש וכל חביביו ידאי ד' וחושבי שמו, וכל הקשורים עמנו בקשרי ידידות באהבת קודש, השתולה על מעינות תודה ויראת ד' טהודה, וגם כעת הגני עדין מוקף בהקף הטרדות ואי אפשר לי להאריך לפי כבודם וחבתם, ובטובם יענו ויאמרו סלחנו.

קביעות דירתנו קבענו בע"ה בירושת"ו ובכ"ז מעמד הקשר של יפו והמושבות הוא כמקדם. וגם פה בע"ה תהי' לנו דירה ומשרד בע"ה, כי רבה העבודה והתכונה כעת, וד' יעודנו עד כבוד שמו, ויעודנו לעשות חיל בישראל, לעבודת ד' ועמו, והגני מחכה על דברי כ' חביבי היקרים, להודיעני מכל אשר עמדם לטובה, ומצב העדה הקדושה, בכל הפרטים, ומצב הרבנות והסדרים, יברכם ד' בכ"ט וסוכת שלומו עליהם יפרש והי' זה שלוי וברכת השנים כתיבה ותתימה טובה וכל טוב סלה כנה"י ונפש ידידם עז דושר"ט כה"י מלב ונפש חפצה

הק' אברהם יצחק הנ"ל.